

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, dňa 29.4.2013
SWD(2013) 53 final/2

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

**Príručka k uplatňovaniu pravidiel Európskej únie týkajúcich sa štátnej pomoci,
verejného obstarávania a vnútorného trhu na služby vo všeobecnom hospodárskom
záujme a najmä na sociálne služby vo všeobecnom záujme**

OBSAH

1	Úvod	18
2	Pojem SVHZ	21
3	Nový balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ.....	28
3.1	Prehľad nového balíka štátnej týkajúceho sa pomoci na SVHZ.....	28
3.2	Oznámenie.....	31
3.2.1	Kedy sa uplatňujú pravidlá štátnej pomoci a aké sú dôsledky?.....	31
3.2.2	Poverovací akt.....	41
3.2.3	Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa rozsudku vo veci Altmark.....	47
3.3	Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa nariadení <i>de minimis</i>	53
3.4	Náhrada podľa rozhodnutia o SVHZ	56
3.4.1	Rozsah uplatňovania	56
3.4.1.1	Prahová hodnota 15 miliónov EUR	57
3.4.1.2	Nemocnice a sociálne služby	57
3.4.1.3	Obdobie trvania poverenia	60
3.4.1.4	Uplatnenie na odvetvie dopravy.....	60
3.4.1.5	Podniky v ťažkostiach.....	62
3.4.2	Podmienky zlučiteľnosti	62
3.4.2.1	Všeobecná prezentácia	62
3.4.2.2	Poverovací akt.....	64
3.4.2.3	Výška náhrady.....	67
3.4.2.4	Nadmerná náhrada a vrátenie nadmernej náhrady.....	71
3.4.2.5	Nedostatočná náhrada	73
3.4.3	Transparentnosť a podávanie správ	73
3.4.4	Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia.....	74
3.5	Náhrada podľa rámca o SVHZ	75
3.5.1	Rozsah uplatňovania	75
3.5.2	Podmienky zlučiteľnosti (Upozorňujeme, že odpovede na tieto otázky týkajúce sa rozhodnutia platia mutatis mutandis aj na rámec: 117, 119, 124 až 138, 140 až 147)76	
3.5.3	Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia.....	84
3.6	Balík SVHZ a iné pravidlá.....	85
4	Otázky týkajúce sa uplatňovania pravidiel verejného obstarávania na SSVZ	88
4.1	SSVZ poskytuje samotný verejný orgán.....	88
4.2	Poskytovaním SSVZ je za odplatu poverená tretia strana.....	90

5	Simultánne uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci a pravidiel týkajúcich sa verejných zákaziek a koncesií na služby na SVHZ.....	102
6	Všeobecné otázky týkajúce sa uplatňovania pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby) na SVHZ a najmä na SSVZ	104
7	Otázky týkajúce sa uplatňovania smernice o službách na SVHZ a najmä na SSVZ	107

TABLE OF CONTENTS – QUESTIONS

1	Úvod	18
2	Pojem SVHZ	21
1.	Čo je služba všeobecného záujmu (SVZ)?	21
2.	Čo je služba všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ)? Sú verejné orgány povinné zaviesť tento pojem do svojho vnútroštátneho práva?	21
3.	Čo sú sociálne služby vo verejnom záujme (SSVZ)?	22
4.	Majú členské štáty voľnosť pri vymedzovaní SVHZ?	23
5.	Môže Komisia poskytnúť zoznam kritérií pre verejné orgány, aby ich mohli použiť pri určovaní, či ide o služby všeobecného záujmu?	23
6.	Obmedzujú právne predpisy EÚ voľnosť členských štátov pri vymedzovaní SVHZ?	24
7.	Existujú príklady zjavne nesprávneho posúdenia zo strany členských štátov pri vymedzovaní SVHZ?	24
8.	Môžu sa niektoré finančné služby považovať za SVHZ?	25
9.	Môže sa výstavba infraštruktúry ako taká považovať za SVHZ?	25
10.	Môže sa vytvorenie a zachovanie pracovných miest v podniku na účely rozšírenia jeho výskumnej a vývojovej činnosti (napr. v biofarmácii) považovať za SVHZ?	26
11.	Môže verejný orgán klasifikovať službu ako SVHZ, ak podobnú službu už poskytujú iné subjekty na trhu, ktoré nie sú poverené poskytovaním SVHZ?	26
12.	Môže byť služba vymedzená ako SVHZ, ak by ju bol trh schopný poskytnúť v blízkej budúcnosti?	27
13.	Ak sa poskytovateľ služby starostlivosti o deti pôsobiaci v trhových podmienkach a nepoverený poskytovaním SVHZ dostane do ťažkostí a rizika bankrotu, môže ho členský štát v tej chvíli poveriť SVHZ s cieľom zabezpečiť kontinuitu služieb (za predpokladu, že je nedostatok iných poskytovateľov starostlivosti o deti v tejto oblasti, ktorí by mohli poskytovať túto službu)?	27
3	Nový balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ	28
3.1	Prehľad nového balíka štátnej týkajúceho sa pomoci na SVHZ	28
14.	Z akých nástrojov pozostáva nový balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ?	28
15.	Čo je cieľom oznámenia o SVHZ?	28
16.	Čo je nariadenie o pomoci de minimis na SVHZ?	28
17.	O čom je rozhodnutie?	29
18.	O čom je rámec?	29
19.	Aké sú ciele rozhodnutia a aké sú ciele rámca? Aké sú medzi nimi rozdiely?	29

20.	<i>Aké sú logické kroky analýzy v prípade náhrady za službu vo verejnom záujme?</i>	30
21.	<i>Ako možno poskytnúť poskytovateľom SVHZ právnu istotu? Čo v prípade, keď nevedia, či náhrada spadá pod rozhodnutie, rámec alebo nariadenie o pomoci de minimis na SVHZ?</i>	30
22.	<i>Majú poskytovatelia SVHZ nejaké právne povinnosti?</i>	31
23.	<i>Zakladá balík SVHZ právo podnikom dostávať pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme?</i>	31
3.2	Oznámenie	31
3.2.1	<i>Kedy sa uplatňujú pravidlá štátnej pomoci a aké sú dôsledky?</i>	31
24.	<i>Kedy sa pravidlá ZFEÚ týkajúce sa štátnej pomoci uplatňujú na organizáciu a financovanie SVHZ?</i>	31
25.	<i>Kedy sa činnosť považuje za „hospodársku“ v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?</i>	31
26.	<i>Môžu byť subjekty, ktoré vykonávajú slobodné povolanie, „podnikmi“ v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?</i>	33
27.	<i>Kedy sa činnosť v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže považuje za nehospodársku činnosť?</i>	33
28.	<i>Keď verejný orgán poskytuje občanom informácie a poradenstvo v rozsahu svojej zodpovednosti, podieľa sa na hospodárskej činnosti v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?</i>	34
29.	<i>Oznámenie poskytuje konkrétne usmernenie týkajúce sa rozlíšenia medzi hospodárskou a nehospodárskou činnosťou pre štyri oblasti. Sú všetky činnosti mimo týchto štyroch oblastí vždy hospodárske?</i>	35
30.	<i>Môže sa klasifikácia činnosti za hospodársku alebo nehospodársku časom zmeniť?</i>	35
31.	<i>Môžu sa pravidlá ZFEÚ týkajúce sa štátnej pomoci vzťahovať na neziskových poskytovateľov služieb?</i>	35
32.	<i>Je možné, aby verejný orgán uprednostnil niektoré druhy organizácií (napr. verejné/ziskové/neziskové organizácie) ako poskytovateľa SVHZ?</i>	35
33.	<i>Podliehajú pravidlám štátnej pomoci strediská sociálnej činnosti, ktoré poskytujú SSVZ (napr. služby starším a zdravotne postihnutým osobám)?</i>	36
34.	<i>Predstavuje štátnu pomoc to, keď obec určitým kategóriám jednotlivých užívateľov rozdeľuje poukážky na SVHZ?</i>	36
35.	<i>Je štátnou pomocou sociálna pomoc udeľovaná určitým príjmom, napr. domácnostiam s nízkym príjmom (v závislosti napr. od ich skutočných výdavkov na SVHZ a/alebo iných objektívnych kritérií vyplývajúcich z ich individuálnej situácie) a vyplácaná priamo poskytovateľovi služby na základe systému „tretia strana platí“?</i>	36
36.	<i>SVHZ sa často poskytujú na miestnej úrovni. Skutočne ovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi?</i>	37
37.	<i>Ak v regióne poskytuje špecifickú SVHZ len jeden poskytovateľ, má to naozaj vplyv na obchod?</i> ..	37
38.	<i>Existujú príklady miestnych SVHZ, ktoré skutočne neovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi?</i>	38
39.	<i>Čo ak má činnosť hospodársky charakter a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi?</i>	39

40.	<i>Znamená uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, že členské štáty musia zmeniť spôsob, akým organizujú a prevádzkujú svoje SVHZ?</i>	39
41.	<i>Čo ak verejný orgán poskytne náhradu za službu všeobecného záujmu, o ktorej sa usudzuje, že je hospodárskeho charakteru?</i>	39
42.	<i>Ukladajú pravidlá štátnej pomoci verejným orgánom konkrétny spôsob organizácie SVHZ?</i>	40
43.	<i>Môžu sa finančné sumy udelené v rámci prenesenia právomocí medzi verejnými orgánmi v súvislosti s decentralizáciou považovať za rovnocenné štátnej pomoci?</i>	40
44.	<i>Má financovanie interného subjektu v zmysle pravidiel verejného obstarávania, ktorý poskytuje SVHZ, za následok vylúčenie uplatňovania pravidiel štátnej pomoci?</i>	40
45.	<i>Aké sú dôsledky, ak sa náhrada za SVHZ skutočne považuje za štátnu pomoc?</i>	41
3.2.2	Poverovací akt	41
46.	<i>Čo je cieľom „poverovacieho aktu“?</i>	41
47.	<i>Aké typy poverovacích aktov sa považujú za primerané?</i>	41
48.	<i>Vyžaduje sa poverovací akt aj v prípade SSVZ?</i>	42
49.	<i>Ktoré orgány sú oprávnené poveriť podnik SVHZ? Majú obecné orgány túto právomoc?</i>	42
50.	<i>Môže samotný poskytovateľ SVHZ, ktorý často má špecifické znalosti, vymedziť obsah poverovacieho aktu?</i>	43
51.	<i>Zodpovedá pojem poverovací akt v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ako aj v zmysle balíka SVHZ pojmu „poskytovateľ poverený štátom“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách?</i>	43
52.	<i>Je poverovacím aktom v zmysle pravidiel o štátnej pomoci a smernice o službách rozhodnutie regionálneho verejného orgánu, ktorým sa vymedzuje sociálna služba vo verejnom záujme v oblasti odborného vzdelávania a ktorým sa poveruje touto službou jedna alebo viaceré vzdelávacie inštitúcie?</i>	43
53.	<i>V prípade spolufinancovania SVHZ viacerými verejnými orgánmi musí každý z príslušných verejných orgánov prijať svoj vlastný poverovací akt alebo sa môže pri udeľovaní náhrady odvolať na poverovací akt vydaný „hlavným“ orgánom alebo organizujúcim orgánom v súvislosti so SVHZ?</i>	44
54.	<i>Ak chce verejný orgán poveriť jedného alebo viacerých poskytovateľov služieb viacerými SVHZ, je potrebné, aby orgán prijal viaceré akty zodpovedajúce každej SVHZ?</i>	44
55.	<i>Mala by sa v poverovacom akte špecifikovať „úloha“ alebo „konkrétne činnosti“, ktoré sa majú vykonávať?</i>	45
56.	<i>Ako skoncipovať poverovací akt týkajúci sa takých služieb ako SSVZ, na ktoré na jednej strane treba nazeráť globálne a ktoré na druhej strane musia byť prispôbené špecifickým potrebám jednotlivých užívateľov? Musí byť v poverovacom akte opísaná každá služba, ktorá sa má poskytovať?</i>	45
57.	<i>Môže byť po ukončení obdobia poverenia poverený znova ten istý podnik rovnakou SVHZ?</i>	46
58.	<i>Ako skoncipovať poverovací akt týkajúci sa služieb, ktoré sa v priebehu poskytovania musia prispôbovať meniacim sa podmienkam z hľadiska intenzity starostlivosti, profilov užívateľov a počtu užívateľov?</i>	46

59.	<i>Obmedzuje požiadavka poverovacieho aktu nezávislosť a slobodnú iniciatívu poskytovateľov služieb?</i>	47
60.	<i>Obmedzuje požiadavka poverovacieho aktu nezávislosť miestnych pobočiek poskytovateľov SVHZ, ktorý bol riadne poverený na vnútroštátnej úrovni, pri stanovovaní priorit?</i>	47
3.2.3	Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa rozsudku vo veci Altmark	47
61.	<i>Čo konštatoval Súdny dvor v rozsudku vo veci Altmark?</i>	47
62.	<i>Môže sa verejný orgán vyhnúť uplatňovaniu pravidiel o štátnej pomoci tým, že bude organizovať verejné obstarávanie bez toho, aby skontroloval, či sú všetky kritériá rozsudku vo veci Altmark splnené?</i>	49
63.	<i>Prečo by sa náhrada za poskytovanie SVHZ mala poskytovať na základe kritéria „za najnižšiu cenu pre verejnosť“? Neviedlo by to k poskytovaniu nekvalitnej služby?</i>	49
64.	<i>Môžete uviesť príklad situácie, kde by mechanizmus vrátenia (claw-back) (ako je uvedené v ods. 67 oznámenia) bol vhodný?</i>	49
65.	<i>Čo je verejná súťaž v zmysle odseku 66 oznámenia?</i>	50
66.	<i>Čo je užšia súťaž v zmysle odseku 66 oznámenia?</i>	50
67.	<i>Prečo sa usudzuje, že rokovacie konanie spĺňa štvrté kritérium rozsudku vo veci Altmark len vo výnimočných prípadoch?</i>	50
68.	<i>Ak sa predloží len jedna ponuka, nebude sa takéto verejné obstarávanie nikdy považovať za dostačujúce na to, aby sa poskytovanie služby zabezpečilo za najnižšiu cenu pre verejnosť, alebo môžu existovať aj prípady, keď toto verejné obstarávanie predať len stačí?</i>	51
69.	<i>Aké je vzájomné pôsobenie vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania a právnych predpisov o štátnej pomoci? Môžu právne predpisy EÚ o štátnej pomoci viesť k povinnosti vždy uplatňovať pravidlá verejného obstarávania, ak je poskytovateľ poverený SVHZ?</i>	51
70.	<i>Čo sa stane, ak sa rozsah uplatňovania postupov verejného obstarávania, ktoré obsahujú prvok rokovania, zmení v rámci prebiehajúcej reformy pravidiel EÚ týkajúcich sa verejného obstarávania?</i>	51
71.	<i>Čo presne znamená „všeobecne akceptovaná trhová odmena“? Môže na jej preukázanie postačovať jeden znalecký posudok?</i>	52
72.	<i>Môže členský štát na účely uplatnenia kritéria týkajúceho sa nákladov dobre riadeného bežného podniku použiť vopred stanovené referenčné náklady?</i>	52
73.	<i>Aké sú dôsledky uplatňovania alebo neuplatňovania kritérií rozsudku vo veci Altmark?</i>	52
3.3	Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa nariadení <i>de minimis</i>	53
74.	<i>Aký je rozdiel medzi nariadením o pomoci <i>de minimis</i> na SVHZ a všeobecným nariadením o pomoci <i>de minimis</i>?</i>	53
75.	<i>Ako možno zabezpečiť dodržanie stropu vo výške 500 000 EUR? Existujú nejaké kontroly súladu?</i>	53
76.	<i>Je poverovací akt v zmysle rozhodnutia/rámca potrebný aj v rámci nariadenia o pomoci <i>de minimis</i> na SVHZ?</i>	53
77.	<i>Aká je výhoda používania nariadenia o pomoci <i>de minimis</i> na SVHZ v porovnaní s rozhodnutím?</i>	53

78.	<i>Aké sú pravidlá týkajúce sa kumulácie pomoci udelenej podľa oboch nariadení de minimis? Konkrétnejšie, môže podnik, ktorý dostal všeobecnú pomoc de minimis v posledných rokoch dostať tiež pomoc de minimis na SVHZ?</i>	54
79.	<i>Aké sú pravidlá týkajúce sa kumulácie náhrady udelenej podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ a náhrady udelenej v súlade s kritériami rozsudku vo veci Altmark?</i>	54
80.	<i>Môže podnik dostať náhradu za jednu SVHZ podľa rozhodnutia alebo rámca aj pomoc de minimis za inú SVHZ podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ?</i>	54
81.	<i>Môže poskytovateľ služby, ktorý po určitú dobu dostával náhradu podľa rozhodnutia alebo rámca, byť ďalšie obdobie financovaný podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ za rovnakú službu?</i>	54
82.	<i>Poskytovateľ služby by chcel zriadiť podpornú službu pre mladých nezamestnaných ľudí, na ktorú je potrebná finančná podpora vo výške 150 000 EUR: uplatňujú sa na takýto grant od verejného orgánu pravidlá štátnej pomoci?</i>	55
83.	<i>Môže verejný orgán financovať pilotnú iniciatívu s cieľom vymedziť obsah úloh SVHZ?</i>	55
84.	<i>V prípade financovania SVHZ podľa všeobecného nariadenia o pomoci de minimis alebo nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ vzťahuje sa suma 200 000 EUR / 500 000 EUR na SVHZ alebo na podnik poverený SVHZ s prihliadnutím na iné činnosti, na ktoré podnik získava štátne zdroje?</i>	55
85.	<i>Ak subjekt poverený poskytovaním viacerých SVHZ vedie oddelené účty pre každú SVHZ, možno pravidlo de minimis uplatniť na každú SVHZ zvlášť?</i>	55
86.	<i>Ak subjekt poverený poskytovaním SVZH vykonáva aj činnosti ne hospodárskeho charakteru, je na účely uplatňovania nariadenia o pomoci de minimis potrebné odpočítať sumu náhrady zaplatenej za službu vo všeobecnom záujme ne hospodárskeho charakteru?</i>	56
87.	<i>Rozpočet investičných nákladov súvisiacich so SSVZ môže byť pridelený na obdobie, ktoré môže byť časovo rozdelené na jeden až niekoľko rokov. Možno v takomto prípade uplatniť nariadenia o pomoci de minimis?</i>	56
88.	<i>Uplatňuje sa nariadenie o pomoci de minimis na SVHZ a všeobecné nariadenie o pomoci de minimis na poskytovateľov SVHZ v ťažkostiach?</i>	56
3.4	Náhrada podľa rozhodnutia o SVHZ	56
3.4.1	Rozsah uplatňovania	56
89.	<i>V akých prípadoch sa rozhodnutie uplatňuje?</i>	56
3.4.1.1	Prahová hodnota 15 miliónov EUR	57
90.	<i>Má sa prah 15 miliónov EUR uplatňovať ako čistá alebo hrubá hodnota?</i>	57
91.	<i>Uplatňuje sa prahová hodnota na poverenie na SVHZ alebo na podnik? Čo v prípade, keď SVHZ spoločne poskytujú viaceré podniky?</i>	57
3.4.1.2	Nemocnice a sociálne služby	57
92.	<i>Článok 2 ods. 1 písm. b) obsahuje ustanovenie o doplnkových činnostiach v prípade nemocníc, ale článok 2 ods. 1 písm. c) také ustanovenie pre prípad sociálnych služieb neobsahuje. Znamená to, že sa na sociálne služby uplatňujú menej priaznivé podmienky?</i>	57
93.	<i>Kto môže vymedziť obsah pojmu „sociálne služby“?</i>	57

94.	<i>Prečo je zoznam vyňatých sociálnych služieb v rozhodnutí úplný? Čo robiť v tom prípade, keď členský štát chce poveriť poskytovateľa služby sociálnou službou vo verejnom záujme, ktorá nie je uvedená v tomto zozname?</i>	58
95.	<i>Aký je vzťah medzi zoznamom sociálnych služieb v rozhodnutí a zoznamami služieb v prílohe II B k smernici o verejnom obstarávaní (smernica 2004/18/ES)?</i>	58
96.	<i>Na čo sa vzťahuje pojem „starostlivosť o deti“ v článku 2 ods. 1 písm. c)?</i>	58
97.	<i>Obmedzuje formulácia „splňajú sociálne potreby“ typ sociálnych služieb, ktoré môžu byť SVHZ, napríklad v prípade starostlivosti o deti na starostlivosť o deti pri rodinách s finančnými problémami?</i>	59
98.	<i>Čo znamená výraz „sociálne začlenenie zraniteľných skupín“ v článku 2 ods. 1 písm. c)?</i>	59
99.	<i>Na čo sa vzťahuje výraz „prístup a reintegrácia na trh práce“ v článku 2 ods. 1 písm. c)? Patrí sem odborná príprava?</i>	59
100.	<i>Môže sa rozhodnutie vzťahovať na pomoc pre podniky sociálnej a pracovnej integrácie?</i>	59
3.4.1.3	Obdobie trvania poverenia	60
101.	<i>Môže obdobie trvania poverenia presiahnuť 10 rokov len vtedy, ak treba dlhšiu dobu amortizovať významnú investíciu alebo aj z iných oprávnených dôvodov? Čo znamená „významná investícia“?</i>	60
102.	<i>Vzhlľadom na obmedzenie obdobia poverenia v zásade na 10 rokov už nie je možné oprávniť poskytovateľa na neurčitú dobu?</i>	60
3.4.1.4	Uplatnenie na odvetvie dopravy	60
103.	<i>Aký je rozdiel medzi článkom 2 ods. 1 písm. d) a článkom 2 ods. 1 písm. e) rozhodnutia?</i>	60
104.	<i>Na čo presne sa vzťahuje prah 300 000 cestujúcich v prípade leteckých a námorných spojení s ostrovmi, ako je uvedené v článku 2 ods. 1 písm. d) rozhodnutia? Môže sa rozhodnutie uplatňovať aj na letecké/námorné trasy, ktoré neposkytujú spojenia na ostrov?</i>	60
105.	<i>Spadajú letiská s viac než 200 000 cestujúcimi alebo prístavy s viac než 300 000 cestujúcimi do pôsobnosti tohto rozhodnutia v prípadoch, keď náhrada za službu vo verejnom záujme nepresahuje 15 miliónov EUR?</i>	61
106.	<i>Aký je vzťah medzi rozhodnutím a nariadením (ES) č. 1008/2008, najmä pokiaľ ide o článok 16 nariadenia? Mohli by ste uviesť niekoľko príkladov toho, aký druh služieb by mohol byť vymedzený ako SVHZ pre letiská podľa článku 2 ods. 1 písm. e) rozhodnutia?</i>	61
107.	<i>Aký je vzťah medzi rozhodnutím a nariadením č. 1370/2007?</i>	62
3.4.1.5	Podniky v ťažkostiach	62
108.	<i>Uplatňuje sa rozhodnutie aj na podniky v ťažkostiach?</i>	62
3.4.2	Podmienky zlučiteľnosti	62
3.4.2.1	Všeobecná prezentácia	62
109.	<i>Aké sú hlavné podmienky zlučiteľnosti stanovené rozhodnutím?</i>	62
110.	<i>Aký je rozdiel medzi podmienkami v rozsudku vo veci Altmark a podmienkami stanovenými v rozhodnutí?</i>	62

111.	<i>Aké sú hlavné rozdiely medzi rozhodnutiami z roku 2005 a 2011, pokiaľ ide o podmienky zlučiteľnosti?</i>	63
112.	<i>Ak sú všetky subjekty na trhu poverené tou istou SVHZ, mali by všetky dostať rovnakú výšku náhrady za poskytovanie SVHZ v zmysle pravidiel štátnej pomoci?</i>	64
113.	<i>Vyžaduje sa podľa rozhodnutia na poskytovanie SVHZ výber podniku s najlacnejšou ponukou?</i> ..	64
114.	<i>Je pravda, že ak verejný orgán klasifikuje službu ako SVHZ a dodržiava podmienky rozhodnutia, nemusí sa držať pravidiel EÚ o verejnom obstarávaní?</i>	64
3.4.2.2	Poverovací akt	64
115.	<i>Prečo sa uvádza nová požiadavka, na základe ktorej treba do poverovacieho aktu pridať odkaz na rozhodnutie (článok 4 písm. f))?</i>	64
116.	<i>Podľa rozhodnutia sa vyžaduje, aby v poverovacom akte boli uvedené parametre na výpočet výšky náhrady. Ako to možno urobiť pred poskytovaním služby?</i>	65
117.	<i>Dokonca aj v prípade subjektov so skúsenosťami v oblasti poskytovania SVHZ sa môže vyskytnúť vysoká miera nepredvídateľnosti, pokiaľ ide o náklady a riziko strát ex post: nepredvídateľné zmeny v úrovni požadovanej starostlivosti, v profiloch užívateľov, v počte užívateľov a úrovni príjmov (nezaplatenie užívateľských poplatkov, kolísanie počtu užívateľov, odmietnutie iných verejných orgánov prispievať). Ako môžu verejné orgány riešiť túto situáciu?</i>	65
118.	<i>Ak sú parametre na výpočet náhrady stanovené pre daný subjekt, malo by sa uskutočniť porovnanie s inými subjektmi? Mala by sa posudzovať efektívnosť? Ako je možné porovnávať hodnotu pastoračnej starostlivosti a duchovnej podpory, času venovaného navyše atď.?</i>	66
119.	<i>Ako by sa mali určiť parametre pre náhradu nákladov, ak je daná SVHZ financovaná dvomi alebo viacerými verejnými orgánmi?</i>	66
120.	<i>Ak verejný orgán chce financovať iba časť ročných nákladov poskytovateľa povereného SVHZ, ako by sa mali určiť parametre náhrady?</i>	66
121.	<i>Ak je SVHZ financovaná sčasti verejným orgánom a sčasti jej užívateľmi, môže verejný orgán uhradiť všetky náklady, ak je SVHZ stratová?</i>	66
122.	<i>Môže verejný orgán v poverovacom akte uviesť, že pokryje prevádzkové straty vzniknuté za každé stanovené obdobie bez toho, aby stanovil ďalšie parametre na výpočet náhrady?</i>	67
3.4.2.3	Výška náhrady	67
123.	<i>Aká metodika by sa mala použiť na výpočet čistých nákladov na záväzky služby vo verejnom záujme podľa rozhodnutia?</i>	67
124.	<i>Mohli by ste poskytnúť niektoré príklady typu investícií, ktoré by sa mohli podporovať ako súčasť SVHZ? Môžu sa napríklad náklady súvisiace s lodným motorom považovať za náklady SVHZ, ak príslušný orgán poveril majiteľa lode záväzkom služby vo verejnom záujme na prepravovanie cestujúcich?</i>	67
125.	<i>Je potrebné priradiť osobitným nákladom osobitnú výšku náhrady?</i>	68
126.	<i>Môžu sa pri výpočte náhrady zohľadniť granty od verejného orgánu aj služby, ktoré verejný orgán poskytol na pomoc subjektu pri plnení jeho záväzkov služby vo verejnom záujme?</i>	68
127.	<i>Ako by sa mala vypočítať výška náhrady za službu vo verejnom záujme, ak poskytovatelia SVHZ majú osobitné alebo výlučné práva spojené s plnením viacerých úloh služby vo verejnom záujme?</i>	68

128.	<i>Ak sa viaceré verejné orgány vrátane miestnej samosprávy spoja so súkromnými subjektmi do jedného právneho subjektu, aby spoločne poskytovali SVHZ, ako by sa mala pri výpočte náhrady zohľadniť prítomnosť členov, ktorí nie sú verejnými orgánmi?</i>	68
129.	<i>Mali by sa daňové výhody vyplývajúce z podnikového štatútu orgánu považovať za príjmy v zmysle článku 5 ods. 4 rozhodnutia?</i>	69
130.	<i>Mali by sa platby uskutočnené na základe dohody o prevode ziskov a strát v rámci verejnej holdingovej spoločnosti považovať za príjmy v zmysle článku 5 ods. 4 rozhodnutia?</i>	69
131.	<i>Čo znamená výraz „primeraný zisk“ pri výpočte zlučiteľnej náhrady?</i>	69
132.	<i>Ako by malo byť „riziko“ vymedzené? Môžete uviesť príklady, čo by mohlo predstavovať riziko pre poskytovateľa?</i>	70
133.	<i>Na účely výpočtu primeraného zisku rozhodnutie odkazuje na mieru rentability kapitálu. Je možné použiť odlišné spôsoby výpočtu primeraného zisku?</i>	70
134.	<i>Bezpečná zóna pre zisk sa vzťahuje len na rentabilitu kapitálu. Ak sa po zdôvodnení použijú iné ukazovatele úrovne zisku, neexistuje žiadna bezpečná zóna?</i>	70
135.	<i>Existuje nejaký praktický prostriedok, ako zistiť úroveň príslušnej swapovej sadzby?</i>	71
136.	<i>Bolo by prijateľné pridať k nákladom 20 % režijných nákladov a brať toto ako primeraný zisk?</i> ..	71
137.	<i>Je potrebné viesť oddelené účty v prípade podniku, ktorý poskytuje SVHZ a zároveň vykonáva aj iné obchodné činnosti?</i>	71
138.	<i>Je potrebné viesť oddelené účty v prípade subjektu, ktorý je poverený poskytovaním SVHZ a vykonáva aj nehospodárske činnosti?</i>	71
139.	<i>Ktoré náklady možno nahradiť, keď podnik používa tú istú infraštruktúru na poskytovanie SVHZ a hospodárskych činností, ktoré nie sú charakterizované ako SVHZ?</i>	71
3.4.2.4	Nadmerná náhrada a vrátenie nadmernej náhrady	71
140.	<i>Rozhodnutie umožňuje vyplatiť náhradu za služby vo verejnom záujme, zakazuje však nadmernú náhradu; čo znamená výraz „nadmerná náhrada“?</i>	71
141.	<i>Každé tri roky by sa mala vykonať kontrola. Je možné preniesť nadmernú náhradu nad 10 % do nasledujúceho obdobia, ak počas celej doby poverenia nedochádza k nadmernej náhrade? Alebo by sa mala vrátiť?</i>	72
142.	<i>Aký vplyv by malo vytvorenie mechanizmu určeného na zabránenie vzniku akejkoľvek nadmernej náhrady na povinnosť verejného orgánu vykonávať kontroly nadmernej náhrady?</i>	72
143.	<i>Ako sa má vykonať kontrola prípadnej nadmernej náhrady, keď je SVHZ spoločne financovaná dvomi alebo viacerými verejnými orgánmi (napr. ústrednou štátnou správou a/alebo regiónom a/alebo krajom a/alebo miestnou samosprávou)?</i>	72
144.	<i>Akým spôsobom by sa malo uskutočniť vrátenie nadmernej náhrady jednotlivým zainteresovaným úrovniam v prípade spolufinancovania SVHZ verejnými orgánmi na viacerých úrovniach?</i>	73
3.4.2.5	Nedostatočná náhrada	73
145.	<i>Zakazujú pravidlá štátnej pomoci udeliť poskytovateľovi SSVZ/SVHZ nedostatočnú náhradu, t. j. náhradu v sume, ktorá je nižšia než náklady spojené s poskytovaním SSVZ/SVHZ? Nevedie udelenie</i>	

<i>nedostatočnej náhrady poskytovateľovi k hospodárskej výhode jeho konkurenta, ktorý nemusí znášať finančné bremeno tejto nedostatočnej náhrady?</i>	73
<i>146. Môže sa podniku poverenému SVHZ, ktorému bola udelená nedostatočná náhrada, poskytnúť do konca rozpočtového roka dočasná náhrada, ak po uplynutí tohto roka dostane náhradu potrebnú na plnenie svojich úloh?</i>	73
3.4.3 Transparentnosť a podávanie správ	73
<i>147. Uplatňuje sa dodatočná požiadavka na transparentnosť uvedená v článku 7 rozhodnutia, ak náhrada za jednu SVHZ prekročí 15 miliónov EUR, alebo aj v prípade, keď všetky SVHZ, ktorým je poverený jeden podnik, prekročia 15 miliónov EUR?</i>	73
<i>148. Je potrebné, aby sa v prípade súm presahujúcich 15 miliónov EUR uverejňovali informácie podľa článku 7 rozhodnutia každý rok, alebo je prípustné uverejniť ročné sumy na konci obdobia poverenia?</i>	74
<i>149. Ak pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme môže byť na základe rozhodnutia oslobodená od notifikácie, existuje povinnosť zaslať Komisii informačný formulár?</i>	74
<i>150. Kto by mal poskytovať správy o vykonávaní rozhodnutia – členské štáty alebo regionálne/miestne orgány?</i> 74	
3.4.4 Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia	74
<i>151. Odkedy sa rozhodnutie uplatňuje? Je retroaktívne?</i>	74
<i>152. Musia členské štáty uviesť existujúcu individuálnu pomoc právne vykonávanú podľa rozhodnutia z roku 2005 do súladu s novým rozhodnutím?</i>	74
<i>153. Môžu členské štáty so zavedenými schémami SVHZ, ktoré boli právne vykonávané podľa rozhodnutia z roku 2005, stále poskytovať nové poverenia podľa rozhodnutia z roku 2005 počas prechodného obdobia dvoch rokov?</i>	75
3.5 Náhrada podľa rámca o SVHZ	75
3.5.1 Rozsah uplatňovania	75
<i>154. Uplatňuje sa rámec na náhradu za službu vo verejnom záujme pre odvetvie dopravy?</i>	75
<i>155. Uplatňuje sa rámec na náhradu za verejnoprávne vysielanie?</i>	75
<i>156. Aké sú pravidlá uplatňovania rámca na podniky v ťažkostiach?</i>	75
<i>157. Je potrebné notifikovať Komisii pomoc, ktorá presahuje prahovú hodnotu stanovenú v článku 2 písm. a) rozhodnutia?</i>	75
<i>158. Ak členský štát odmietne žiadosť regiónu alebo iných miestnych spoločností notifikovať pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme, môžu verejné spoločnosti konať samostatne? Mohla by Komisia prijať opatrenia proti tomuto členskému štátu?</i>	76
3.5.2 Podmienky zlučiteľnosti (Upozorňujeme, že odpovede na tieto otázky týkajúce sa rozhodnutia platia mutatis mutandis aj na rámec: 117, 119, 124 až 138, 140 až 147)	76
<i>159. Aké sú hlavné zmeny v porovnaní s rámcom z roku 2005, pokiaľ ide o podmienky zlučiteľnosti?</i> ..	76
<i>160. Aký je účel požiadavky uvedenej v odseku 14 na predchádzajúcu verejnú konzultáciu pred poverením SVHZ?</i>	77

161.	<i>Aký by mal byť obsah verejnej konzultácie uvedenej v odseku 14? Môže sa takáto konzultácia uskutočniť aj formou verejného vypočutia?</i>	77
162.	<i>Môže verejný orgán v poverovacom akte uviesť, že pokryje prevádzkové straty vzniknuté za každé stanovené obdobie bez toho, aby stanovil ďalšie parametre na výpočet náhrady?</i>	77
163.	<i>Čo sú neprevoditeľné fixné aktíva uvedené v odseku 17? Môžete uviesť príklady?</i>	77
164.	<i>Čo sa rozumie pod pojmom „najviac podstatné aktíva“ uvedeným v odseku 17?</i>	77
165.	<i>Bola by doba trvania 10 rokov vždy prijateľná podľa rámca? Alebo by bolo aj v prípade kratšieho obdobia, napr. 8 rokov, nutné poskytnúť odôvodnenie založené na odpisovaní podstatných aktív?</i>	78
166.	<i>Aký je rozdiel medzi požiadavkami z hľadiska obdobia trvania poverenia podľa rozhodnutia a rámca? Je požiadavka podľa rozhodnutia prísnejšia než požiadavka podľa rámca a ak áno, do akej miery?</i>	78
167.	<i>Prečo Komisia zaviedla nové ustanovenie v odseku 18 o dodržiavaní smernice o transparentnosti?</i>	78
168.	<i>Vyžaduje sa podľa odseku 19 rámca výber poskytovateľa služby prostredníctvom postupov verejného obstarávania?</i>	78
169.	<i>Aká je súvislosť medzi štvrtou podmienkou rozsudku vo veci Altmark a odsekom 19 rámca?</i>	79
170.	<i>Prečo Komisia zaviedla ustanovenie v odseku 20 o neexistencii diskriminácie? Prečo nebolo zavedené aj v rozhodnutí?</i>	79
171.	<i>Prečo bola v odseku 24 zavedená nová metodika (metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť) na určenie výšky náhrady?</i>	79
172.	<i>Prečo sa podľa nových pravidiel vyžaduje, aby členské štáty zahrnuli stimuly na zvyšovanie efektívnosti do svojich mechanizmov náhrady?</i>	80
173.	<i>Môžete uviesť príklady mechanizmov náhrady, ktoré by poskytovali stimuly na zvyšovanie efektívnosti?</i>	80
174.	<i>Ak je výška náhrady stanovená na základe rokovacieho konania, je Komisia názoru, že podmienka týkajúca sa stimulov na zvýšenie efektívnosti je splnená?</i>	82
175.	<i>V prípade vopred stanovenej platby, ako sa možno vyhnúť riziku nadhodnotenia výdavkov alebo podhodnotenia príjmov zo strany poskytovateľa?</i>	82
176.	<i>Podľa rámca je možné vyplatiť náhradu za služby vo verejnom záujme, zakazuje sa však nadmerná náhrada. Čo znamená termín „nadmerná náhrada“?</i>	82
177.	<i>Prečo by sa mala uskutočniť kontrola v dvoj- alebo trojročných intervaloch, ak náhrada bola stanovená ex ante ako paušálna suma (a teda je nezávislá od skutočne vzniknutých nákladov a príjmov)?</i>	82
178.	<i>Mali by byť pravidelné kontroly obmedzené na aspekt nadmernej náhrady alebo by sa mali zaoberať aj otázkou, či SVHZ je ešte stále oprávnená, alebo či medzičasom by službu mohol poskytovať trh?</i>	83
179.	<i>Je možné preniesť nadmernú náhradu do nasledujúceho obdobia, ak počas celého obdobia poverenia nedôjde k nadmernej náhrade? Alebo by sa mala vrátiť?</i>	83
180.	<i>Na účely uplatňovania rámca môže podnik poverený SVHZ, ktorému za ňu bola poskytnutá nedostatočná náhrada, preniesť nadmernú náhradu, ktorú získal v tom istom období na financovanie inej SVHZ, ktorou bol poverený?</i>	83

181.	<i>Prečo Komisia zaviedla ďalšie požiadavky v prípade obzvlášť závažných narušení hospodárskej súťaže v oddiele 2.9 a aké sú tieto požiadavky?</i>	83
182.	<i>Príkladom vážneho narušenia uvedeného v bode 55 rámca je zbytočné spájanie úloh. Mohli by sa vyskytnúť tiež prípady zbytočného oddelenia úloh, t. j. ak spájanie úloh by bolo lepšie z hľadiska hospodárskej súťaže (napr. preto, že by získavali služby sa spojili so stratovými službami)?</i>	84
183.	<i>Podľa odseku 61 sa určité podmienky zlučiteľnosti neuplatňujú na služby, ktoré by spadali do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia, ale nie sú v súlade s podmienkami zlučiteľnosti rozhodnutia. Mohli by ste vysvetliť prečo a uviesť príklad?</i>	84
3.5.3	Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia	84
184.	<i>Odkedy sa rámec uplatňuje? Je retroaktívny?</i>	84
185.	<i>Ak bola individuálna pomoc legálne udelená na základe rámca o SVHZ z roku 2005, je potrebné zabezpečiť, aby takáto pomoc bola teraz v súlade s novým rámcom? Je potrebná nová notifikácia?</i>	85
186.	<i> Aké sú pravidlá pre existujúce schémy?</i>	85
3.6	Balík SVHZ a iné pravidlá	85
187.	<i> Spadajú SVHZ v oblasti sociálnej a pracovnej integrácie nezamestnaných, ako aj v oblasti odbornej prípravy do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia alebo Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách č. 800/2008?</i>	85
188.	<i> Znamená súlad s balíkom SVHZ, že sa pravidlá verejného obstarávania nemusia uplatňovať?</i>	86
189.	<i> Je financovanie SVHZ z ESF a EFRR štátnou pomocou? Je toto v rámci zodpovednosti členských štátov alebo Komisie?</i>	86
190.	<i> Musí sa financovanie SVHZ prostredníctvom prostriedkov pochádzajúcich z ESF a EFRR poskytovať v súlade s balíkom SVHZ? Je toto v rámci zodpovednosti členských štátov alebo Komisie?</i>	86
191.	<i> Je financovanie SVHZ z EPFRV štátnou pomocou?</i>	86
192.	<i> Musí sa financovanie SVHZ na produkty, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, prostredníctvom zdrojov EPFRV poskytovať v súlade s balíkom SVHZ?</i>	86
193.	<i> Aký je vzájomný vzťah medzi pravidlami štátnej pomoci pre regionálnu pomoc, ktorými sa stanovujú konkrétne úrovne intenzity pomoci, a pravidlami SVHZ?</i>	87
194.	<i> Sú kontroly štátnej pomoci zlučiteľné s kontrolami financovania z ESF?</i>	87
195.	<i> Podľa pravidiel riadenia finančných prostriedkov ESF sú oprávnené len výdavky a príjmy výslovne určené na spolufinancovaný projekt, t. j. bez primeraného zisku. V prípade financovania SSVZ zo zdrojov ESF možno zahrnúť primeraný zisk, ako je stanovené v rozhodnutí?</i>	87
196.	<i> Aký je vzťah medzi mechanizmom kontroly v prípade projektov spolufinancovaných z ESF a kontrolou nadmernej náhrady uloženej balíkom SVHZ?</i>	87
197.	<i> Ak členský štát poskytne výhodu podniku poverenému záväzkami služby vo verejnom záujme v oblasti elektronických komunikácií, ktoré idú nad rámec rozsahu pôsobnosti smernice 2002/22/ES zmenenej smernicou 2009/136/ES, je ešte stále možné posudzovať predmetnú náhradu z hľadiska pravidiel štátnej pomoci?</i>	88

4	Otázky týkajúce sa uplatňovania pravidiel verejného obstarávania na SSVZ	88
4.1	SSVZ poskytuje samotný verejný orgán.....	88
198.	<i>Do akej miery môže verejný orgán môže, že poskytovať SSVZ bude priamo on? Inými slovami, akú majú verejné orgány voľnosť pri rozhodovaní o tom, či majú službu poskytovať priamo, alebo ju majú externalizovať? Ponecháva sa takéto rozhodnutie v plnej miere na ich voľné uváženie?</i>	88
199.	<i>Pravidlá EÚ pre výber poskytovateľa sa obvykle neuplatňujú, keď službu poskytujú verejné orgány priamo samé alebo prostredníctvom interného poskytovateľa (čo sa označuje ako situácia „interného poskytovateľa“). Aký je rozsah a obmedzenia výnimky „interného“ poskytovania?</i>	88
4.2	Poskytovaním SSVZ je za odplatu poverená tretia strana	90
200.	<i>Aký právny rámec sa uplatňuje, keď sa verejný orgán rozhodne externalizovať poskytovanie SSVZ za odplatu?</i>	90
201.	<i>Čo znamená pojem cezhraničný význam?</i>	91
202.	<i>Aké povinnosti vyplývajú zo zásady transparentnosti a nediskriminácie?</i>	92
203.	<i>Ako vypracovať špecifikácie vhodné na zadanie verejnej zákazky na službu, aby i) ucelene zodpovedali rôznym potrebám užívateľov a ii) aby službu bolo možné prispôbiť meniacim sa okolnostiam z hľadiska intenzity, počtu užívateľov atď.?</i>	93
204.	<i>Aké ďalšie požiadavky na kvalitu môžu byť zahrnuté pri zadávaní verejnej zákazky alebo koncesie na poskytovanie SSVZ?</i>	93
205.	<i>Je možné zákazku upravovať v priebehu jej plnenia?</i>	94
206.	<i>Ako zabrániť nadmernému zaťaženiu drobných poskytovateľov služieb, ktorí často dokážu najlepšie porozumieť osobitostiam SSVZ v situáciách výrazne miestneho rozsahu?</i>	95
207.	<i>Ako zosúladiť postupy verejného obstarávania, ktoré obmedzujú počet vybraných poskytovateľov tak, aby bola zachovaná dostatočná sloboda výberu pre užívateľov SSVZ?</i>	95
208.	<i>Je možné zaviesť ako kritérium na výber poskytovateľa služieb jeho znalosti miestneho kontextu, keďže tento aspekt je často podstatný pre úspešné poskytovanie SSVZ?</i>	95
209.	<i>Je možné obmedziť verejné obstarávanie len na neziskových poskytovateľov služieb?</i>	96
210.	<i>Majú verejné orgány ešte možnosť rokovať s poskytovateľmi služieb aj počas fázy výberu? Táto možnosť je osobitne dôležitá v prípade SSVZ, keď verejné orgány nie sú na začiatku postupu ešte schopné presne určiť svoje potreby. Diskusia s potenciálnymi poskytovateľmi služieb je pre verejné orgány niekedy nevyhnutná.</i>	97
211.	<i>Do akej miery sa pravidlá verejného obstarávania vzťahujú na spoluprácu medzi obcami? Táto spolupráca môže mať rôzne formy, napr. môže ísť o obec, ktorá si kupuje službu od inej obce, alebo o dve obce, ktoré spoločne vyhlasujú verejné obstarávanie alebo zakladajú subjekt na účely poskytovania SSVZ atď.</i>	97
212.	<i>Do akej miery sa pravidlá verejného obstarávania vzťahujú na verejno-súkromné partnerstvá (VSP)?</i>	99
213.	<i>Do akej miery je v rámci zadávania verejnej zákazky alebo koncesie na sociálnu službu všeobecného záujmu možné stanoviť povinnosť dodržať určité pravidlá riadenia podniku (napr. podielanie</i>	

<i>sa rovnakým dielom na kontrole podniku zástupcami zamestnávateľov a odborov alebo začlenenie zástupcov užívateľov do správnej rady)?</i>	99
214. <i>Ako možno pravidlá verejného obstarávania zosúladiť s potrebou verejných orgánov podporiť inovatívne riešenia zodpovedajúce komplexným potrebám užívateľov SSVZ?</i>	100
215. <i>Aké sú povinnosti týkajúce sa oznamovania koncesií na SSVZ? Je možné uverejnenie v Úradnom vestníku EÚ?</i>	101
216. <i>Existujú opatrenia na externalizovanie iných SSVZ ako verejné zákazky a koncesie, ktoré by boli zlučiteľné so zásadami transparentnosti a nediskriminácie a poskytovali by široké možnosti výberu z poskytovateľov?</i>	101
5 Simultánne uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci a pravidiel týkajúcich sa verejných zákaziek a koncesií na služby na SVHZ	102
217. <i>Ukladá právo EÚ konkrétnu formu riadenia SVHZ?</i>	102
218. <i>Keď verejný orgán financuje poskytovateľa SVHZ v súlade s pravidlami štátnej pomoci, musí uplatňovať aj pravidlá EÚ týkajúce sa zadávania verejných zákaziek na služby alebo koncesií na služby?</i> ..	102
219. <i>Môže koncesionár SVHZ získať štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme na pokrytie skutočných nákladov spojených s úlohou služby vo verejnom záujme, ktorou je poverený?</i>	103
220. <i>Znamená výnimka, v prípade ktorej sa neuplatňujú pravidlá verejného obstarávania na interné operácie, že neplatia ani pravidlá štátnej pomoci?</i>	103
221. <i>Aké sú objektívne kritériá na určenie toho, či určitá výška náhrady vedie k neutralizovaniu prevádzkového rizika?</i>	103
6 Všeobecné otázky týkajúce sa uplatňovania pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby) na SVHZ a najmä na SSVZ	104
222. <i>Kedy sa pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) vzťahujú na SSVZ?</i> ..	104
223. <i>Kedy sa činnosť klasifikuje ako „hospodárska“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) a smernice o službách?</i>	104
224. <i>Kedy sa činnosť kvalifikuje ako „nehospodárska“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) a smernice o službách?</i>	105
225. <i>Vzťahujú sa pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu na sociálne služby, na ktoré sa smernica o službách nevzťahuje?</i>	106
226. <i>Môžu ciele sociálnej politiky odôvodniť uplatňovanie opatrení zameraných na reguláciu sektora sociálnych služieb?</i>	106
227. <i>Môžu sa členské štáty rozhodnúť, že poskytovanie určitých služieb obmedzia na poskytovateľov neziskového charakteru?</i>	107
7 Otázky týkajúce sa uplatňovania smernice o službách na SVHZ a najmä na SSVZ	107
228. <i>Ktoré služby všeobecného hospodárskeho záujmu spadajú do rozsahu pôsobnosti smernice o službách?</i>	107

229.	<i>Ktoré sociálne služby sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách a kedy sa ustanovenia tejto smernice uplatňujú na tieto sociálne služby?</i>	108
230.	<i>Môžu si členské štáty pri vykonávaní smernice o službách zachovať systémy udeľovania povolení na sociálne služby?</i>	108
231.	<i>Ak sa ten istý systém udeľovania povolení uplatňuje na služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice a zároveň aj na služby, ktoré sú do rozsahu pôsobnosti zahrnuté, podlieha tento systém ustanoveniam smernice? Ak áno, musí členský štát zriadiť odlišné systémy udeľovania povolení pre vyňaté služby a zahrnuté služby?</i>	109
232.	<i>Vzťahuje sa článok 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách na sociálne služby súvisiace s jasľami a dennými centrami starostlivosti o deti poskytované poskytovateľmi poverenými štátom alebo miestnymi orgánmi alebo akýmkoľvek iným subjektom povereným na tento účel?</i>	109
233.	<i>V článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách je stanovené, že sociálne služby musí poskytovať „štát“ alebo „poskytovatelia poverení štátom“. Na čo sa vzťahuje pojem „štát“ v tejto súvislosti?</i>	109
234.	<i>Na čo sa vzťahuje pojem „poskytovateľ poverený štátom“ (článok 2 ods. 2 písm. j))?</i>	110
235.	<i>Zodpovedá pojem „poskytovateľ poverený štátom“ uvedený v smernici o službách (článok 2 ods. 2 písm. j)) pojmu „poverovací akt“ v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ako aj v zmysle balíka SVHZ?</i>	110
236.	<i>Predstavuje tento dokument poverovací akt v zmysle smernice o službách: úradné rozhodnutie regionálneho verejného orgánu, v ktorom je vymedzená sociálna služba všeobecného záujmu v oblasti odbornej prípravy, ktorej poskytovaním sa prostredníctvom koncesie na služby s udelením náhrady za službu vo verejnom záujme poveruje jeden alebo viaceré podniky ponúkajúce odbornú prípravu?</i>	110
237.	<i>Na čo sa vzťahuje pojem „charitatívne organizácie uznané ako také štátom“ (článok 2 ods. 2 písm. j))?</i>	110

Tento dokument je pracovným dokumentom, ktorý vypracovali útvary Komisie. Jeho účelom je poskytnúť odborné vysvetlenia technického charakteru najmä na základe stručných a niekedy zjednodušených zhrnutí právnych predpisov a judikatúry v oblasti štátnej pomoci, verejného obstarávania a vnútorného trhu a v prípade štátnej pomoci rozhodnutí Komisie týkajúcich sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ) a najmä sociálnych služieb vo verejnom záujme (SSVZ). Tento dokument nie je pre Európsku komisiu ako inštitúciu záväzný.

1 Úvod

Verejné orgány, občania, organizácie občianskej spoločnosti a ďalšie zainteresované strany v členských štátoch vzniesli celý rad otázok o **uplatňovaní pravidiel EÚ, najmä pravidiel týkajúcich štátnej pomoci, verejného obstarávania a vnútorného trhu na služby všeobecného záujmu**, a najmä na **sociálne služby vo verejnom záujme**. Tieto otázky sa týkajú vplyvu týchto pravidiel na spôsoby, akými tieto služby môžu verejné orgány v členských štátoch organizovať a financovať, na postupy výberu poskytovateľov služieb v prípade, keď poskytovanie služby je zabezpečované externe a všeobecnejšie na regulačný rámec, ktorý sa týka okrem iného typov poskytovateľov alebo prístupu k službám a kvality služieb¹.

Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa **pravidiel štátnej pomoci**, týkajú sa v prvom rade presných podmienok, na základe ktorých náhrada za záväzky služby vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc, a v druhom rade podmienok, na základe ktorých štátnu pomoc možno považovať za zlučiteľnú so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Vysvetlí sa aj povinnosť notifikovať takúto pomoc Komisii.

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo svojom rozsudku vo veci *Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark²)* rozhodol, že náhrada za službu vo verejnom záujme nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ pod podmienkou, že sú splnené štyri kumulatívne kritériá³.

Ak sú tieto štyri kritériá splnené, náhrada za službu vo verejnom záujme nepredstavuje štátnu pomoc a články 107 a 108 ZFEÚ sa neuplatňujú. Ak členské štáty nespĺňajú tieto kritériá a ak sú splnené všeobecné kritériá článku 107 ods.1 ZFEÚ, náhrada za službu vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc.

V nariadení Komisie z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu⁴ (ďalej len: „nariadenie o pomoci de minimis na SVHZ“) sú však stanovené podmienky, za ktorých sa pomoc udelená podnikom na poskytovanie služieb SVHZ nebude považovať za pomoc spĺňajúcu všetky podmienky stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Z tohto dôvodu sa náhrada za službu vo verejnom záujme spadajúca do pôsobnosti nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ nepovažuje za štátnu pomoc.

¹ Na účely analýzy týchto otázok v súvislosti so sociálnymi službami, pozri prvú a druhú bienálnu správu o sociálnych službách vo verejnom záujme, SEK (2008) 2179 z 2. júla 2008 a SEK (2010) 1284 z 22. októbra 2010.

² Vec C-280/00 *Altmark*, Zb. 2003, s. I-7747.

³ Ďalšie informácie pozri v odpovedi na otázku 61.

⁴ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu, Ú. v. EÚ L 114, 26.4.2012, s. 8.

Ak náhrada za službu vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc, článok 106 ZFEÚ a v prípade pozemnej dopravy článok 93 ZFEÚ umožňujú Komisii vyhlásiť náhradu za SVHZ za zlučiteľnú s vnútorným trhom. V rozhodnutí Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu⁵ (ďalej len: „rozhodnutie“) a v prípade pozemnej dopravy v nariadení (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007⁶ (ďalej len: „nariadenie 1370/2007“) sú špecifikované podmienky, na základe ktorých sú určité opatrenia týkajúce sa náhrad zlučiteľné s článkom 106 ods. 2 a prípadne s článkom 93 a nepodliehajú predchádzajúcej notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Každú inú náhradu za službu vo verejnom záujme je potrebné notifikovať Komisii, ktorá posúdi jej zlučiteľnosť na základe Rámca Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011)⁷ (ďalej len: „rámec“) a v prípade pozemnej dopravy na základe nariadenia 1370/2007.

Rozsudok vo veci *Altmark*, rozhodnutie a rámec významne prispeli k objasneniu a zjednodušeniu platných pravidiel. Vlády a zainteresované strany však vzniesli viaceré otázky týkajúce sa praktického uplatňovania právneho rámca na konkrétne prípady. Počas preskúmania rozhodnutia a rámca v roku 2011, Komisia preto prijala vysvetľujúce oznámenie⁸ (ďalej len: „oznámenie“), v ktorom objasňuje hlavné pojmy štátnej pomoci relevantné pre SVHZ. V záujme ďalšieho zjednodušenia Komisia doplnila balík týkajúci sa štátnej pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu (balík SVHZ) nariadením o pomoci *de minimis* na SVHZ.

Cieľom tejto príručky je poskytnúť konkrétne vysvetlenie určitých otázok, ktoré vzniesli verejné orgány v členských štátoch, užívatelia a poskytovatelia služieb a ďalšie zúčastnené strany. Oddiel o štátnej pomoci bol v porovnaní s verziou príručky⁹ z roku 2010 upravený po **prijatí nového balíka pravidiel štátnej pomoci pre SVHZ**. Otázky a odpovede, ktoré sa v ňom nachádzajú, sa týkajú najmä sociálnych služieb vo všeobecnom verejnom záujme a dopravy, ale týkajú sa vo všeobecnosti aj SVHZ.

Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa **uplatňovania pravidiel EÚ verejného obstarávania, zameriavajú sa najmä na SSVZ** a týkajú sa podmienok, na základe ktorých sa pravidlá verejného obstarávania uplatňujú na SSVZ, rozsahu pôsobnosti pravidiel a toho, ako pravidlá umožňujú zohľadnenie špecifických prvkov SSVZ.

Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že v pravidlách EÚ týkajúcich sa verejného obstarávania sa nevyžaduje, aby verejné orgány zabezpečovali poskytovanie SSVZ externe. Môžu sa rozhodnúť poskytovať tieto služby sami, priamo alebo v rámci interných vzťahov. Môžu sa tiež rozhodnúť poskytovať služby v spolupráci s inými verejnými orgánmi za podmienok stanovených v judikatúre.

⁵ Rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, Ú. v. EÚ L 7, 11.1.2012, s. 3).

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a 1107/70, Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1.

⁷ Oznámenie Komisie, Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011) Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15.

⁸ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 4.

⁹ Pracovný dokument útvarov Komisie SEK(2010) 1545 v konečnom znení zo 7. decembra 2010.

Pravidlá týkajúce sa verejného obstarávania/koncesií sa uplatňujú len vtedy, keď sa verejný orgán rozhodne poveriť poskytovaním služieb tretiu osobu za odplatu.

Ak sa v takomto prípade verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozhodne zadať verejnú zákazku na poskytnutie služby alebo zákazku na poskytnutie služby, takáto zákazka bude spadať do rozsahu pôsobnosti smernice 2004/18/ES alebo smernice 2004/17/ES len vtedy, ak budú splnené príslušné prahové hodnoty na uplatnenie smernice¹⁰. Zákazky na poskytnutie sociálnych služieb a zdravotníckych služieb však nepodliehajú všetkým ustanoveniam smernice 2004/18/ES alebo smernice 2004/17/ES¹¹, ale len niektorým jej ustanoveniam¹² a základným zásadám práva EÚ, ako napríklad povinnosť rovnakého a nediskriminačného zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi a zásada transparentnosti.

Verejné zákazky na poskytnutie služby a zákazky na poskytnutie služby¹³ v hodnote nižšej, než sú prahové hodnoty stanovené v smerniciach o verejnom obstarávaní, ako aj koncesie na služby (bez ohľadu na sumu, ktorú zahŕňajú) nespádajú do rozsahu pôsobnosti smerníc o verejnom obstarávaní a podliehajú len základným zásadám ZFEÚ (nediskriminácia, rovnaké zaobchádzanie, transparentnosť atď.), ak majú určitý cezhraničný význam. Ak cezhraničný význam chýba, tieto zákazky nespádajú ani do rozsahu pôsobnosti ZFEÚ¹⁴.

Cieľom tejto príručky je podrobnejšie vysvetliť podmienky a spôsoby uplatňovania pravidiel verejného obstarávania na SSVZ a súčasne sa dotknúť všetkých tém, ktoré sú najčastejšie predmetom otázok, ako napríklad poskytovanie služieb internou organizáciou alebo v rámci spolupráce medzi verejnými orgánmi, verejno-súkromné partnerstvá a koncesie na služby, ako aj rozsah pôsobnosti základných zásad ZFEÚ.

Jej cieľom je tiež podrobnejšie vysvetliť rad možností dostupných verejným orgánom pri zadávaní verejných zákaziek, aby mohli zohľadniť špecifický charakter SSVZ, najmä všetky požiadavky na kvalitu tak, aby spĺňali komplexné potreby užívateľov. Dúfame, že tieto vysvetlenia poskytnú odpovede na otázky jednotlivých zainteresovaných účastníkov k tejto problematike a podpora a podnietia vo väčšej miere verejné orgány v ich úsilí po zabezpečení kvalitných sociálnych služieb občanom.

Komisia prijala svoj návrh nových pravidiel o verejnom obstarávaní 20. 12. 2011¹⁵. Naplánovaná je aktualizácia oddielu o verejnom obstarávaní v tejto príručke hneď po prijatí nových pravidiel verejného obstarávania, aby sa mohol uviesť do súladu s novými ustanoveniami.

---

¹⁰ Článok 7 smernice 2004/18/ES.

¹¹ Sociálne a zdravotnícke služby sú uvedené medzi službami v prílohe II B k smernici 2004/18/ES. Zákazky na takéto služby podliehajú len niekoľkým ustanoveniam smernice (ktoré sa týkajú rozlišovania medzi službami uvedenými v prílohách II A a II B, pozri články 20 a 21 smernice 2004/18/ES). Príloha II B obsahuje aj výslovný odkaz na sociálne a zdravotnícke služby. Kódy, ktoré sú v nich uvedené, možno nájsť na webovej stránke GR pre vnútorný trh www.simap.europa.eu.

¹² Technické špecifikácie sa musia stanoviť na začiatku verejného obstarávania a výsledky postupu verejného obstarávania sa musia zverejniť, ako sa požaduje v článku 21 smernice 2004/18/ES v spojení s článkom 23 a článkom 35 ods. 4 smernice 2004/18/ES.

¹³ Bez ohľadu na charakter služieb.

¹⁴ Pozri výkladové oznámenie Komisie o právnych predpisoch Spoločenstva uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní (2006), Ú. v. EÚ L 18, 2006, C 179, s. 2.

¹⁵ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o verejnom obstarávaní, KOM/2011/0896 v konečnom znení; návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb, KOM/2011/0895 v konečnom znení; návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udeľovaní koncesii, KOM/2011/0897 v konečnom znení.

Pokiaľ ide o odpovede na otázky týkajúce sa **uplatňovania pravidiel vnútorného trhu**¹⁶, zamerané sú hlavne na SSVZ: na tieto služby sa vzťahujú pravidlá vnútorného trhu ustanovené v ZFEÚ, ak predstavujú „hospodársku činnosť“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa výkladu týchto ustanovení. Niektoré SSVZ môžu patriť aj do rozsahu pôsobnosti smernice o službách.

Cieľom odpovedí týkajúcich sa tejto záležitosti je objasniť možnosti, ktoré majú členské štáty k dispozícii na určenie, ako sa tieto služby majú poskytovať s cieľom zaistiť ich dostupnosť a kvalitu, a preto sa v nich vždy, keď sa tieto pravidlá uplatňujú, zohľadňuje osobitný charakter týchto SVHZ a najmä SSVZ. V tomto dokumente sa zároveň vysvetľuje, že smernica o službách obsahuje ustanovenia, v ktorých sa uznáva a zohľadňuje osobitný charakter sociálnych služieb, ktoré neboli vyňaté z rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

Uplatňovanie pravidiel EÚ na SVHZ, a najmä na SSVZ, a všeobecnejšie diskusie o SVHZ boli predmetom rôznych iniciatív Komisie¹⁷ a najnovšie oznámenia „Rámec kvality pre služby všeobecného záujmu v Európe“¹⁸ (ďalej len „Rámec kvality Komisie“) prijatého v rovnaký deň ako nový balík týkajúci sa štátnej pomoci a návrhy Komisie o verejnom obstarávaní a koncesiách.

2 POJEM SVHZ

1. Čo je služba všeobecného záujmu (SVZ)?

Protokol č. 26 k ZFEÚ sa týka SVZ, avšak tento pojem v ňom nie je vymedzený. Komisia vysvetľuje tento pojem vo svojom rámci kvality (s. 3), kde vysvetľuje, že sú to služby, ktoré podľa verejných orgánov členských štátov na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni reprezentujú všeobecný záujem a ktoré preto podliehajú osobitným záväzkom služby vo verejnom záujme. Pojem sa vzťahuje na hospodárske činnosti (pozri ďalej vymedzenie SVHZ), ako aj na služby nehospodárskeho charakteru. Služby nehospodárskeho charakteru nepodliehajú osobitným právnym predpisom EÚ ani sa na ne nevzťahujú pravidlá vnútorného trhu a hospodárskej súťaže stanovené v zmluve. Na niektoré prvky organizácie týchto služieb sa však môžu uplatňovať ďalšie pravidlá uvedené v zmluve, ako napr. zásada nediskriminácie.

2. Čo je služba všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ)? Sú verejné orgány povinné zaviesť tento pojem do svojho vnútroštátneho práva?

Pojem služba všeobecného hospodárskeho záujmu je použitý v článku 14 a článku 106 ods. 2 ZFEÚ a v protokole č. 26 k ZFEÚ, ale nie je vymedzený v ZFEÚ, ani v sekundárnych právnych predpisoch. Komisia vo svojom rámci kvality vysvetľuje, že SVHZ sú hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech a ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie (alebo by boli poskytnuté za iných podmienok, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, dostupnosť, rovnaký prístup alebo všeobecný prístup). Záväzok služby vo verejnom záujme poskytovateľovi vzniká

¹⁶ „Pravidlá vnútorného trhu“ sa odvolávajú na pravidlá v ZFEÚ týkajúce sa slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby (články 49 a 56 ZFEÚ) a na pravidlá v smernici o službách.

¹⁷ Pozri okrem iného publikáciu Biela kniha o verejnoprospešných službách (KOM(2004) 374 z 12. mája 2004), oznámenie o sociálnych službách vo verejnom záujme „Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: Verejnoprospešné sociálne služby v Európskej únii“ (KOM (2006) 177 z 26. apríla 2006) a oznámenie o „službách všeobecného záujmu vrátane sociálnych služieb všeobecného záujmu: nový európsky záväzok“ (KOM (2007) 725 v konečnom znení z 20. novembra 2007).

¹⁸ KOM(2011) 900 v konečnom znení z 20.12.2011.

prostredníctvom poverenia a na základe kritéria všeobecného záujmu, čím sa zabezpečí, aby sa služba poskytovala za podmienok, ktoré jej umožňujú plniť jej poslanie.

Súdny dvor konštatoval, že SVHZ sú služby, ktoré majú v porovnaní s inými hospodárskymi činnosťami špecifický charakter¹⁹.

Tento pojem sa môže vzťahovať na rôzne situácie a podmienky v závislosti od členských štátov a právne predpisy EÚ nezakladajú žiadnu povinnosť vymedziť formálne úlohu alebo službu ako službu všeobecného hospodárskeho záujmu okrem prípadov, keď je takáto povinnosť stanovená v právnych predpisoch Únie (napr. univerzálna služba v odvetviach pôšt a telekomunikácií). Ak je obsah SVHZ – t.j. záväzky služby vo verejnom záujme – jasne vymedzený, nie je potrebné, aby daná služba bola vymedzená ako „SVHZ“. To isté platí pre pojem sociálne služby vo verejnom záujme (SSVZ) hospodárskeho charakteru.

3. Čo sú sociálne služby vo verejnom záujme (SSVZ)?

Pojem sociálne služby vo verejnom záujme nie je vymedzený ani v ZFEÚ, ani v sekundárnych právnych predpisoch. V oznámení Komisie *Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: Verejnoprospešné sociálne služby v Európskej únii*²⁰ sa okrem zdravotníckych služieb rozoznávajú dve hlavné kategórie SSVZ:

- zákonné a doplnkové systémy sociálnej ochrany organizované rôznymi spôsobmi (vzájomné alebo profesijné organizácie), ktoré pokrývajú základné životné riziká, ako sú riziká spojené so zdravím, starnutím, pracovnými úrazmi, nezamestnanosťou, dôchodkom, zdravotným postihnutím,
- ostatné základné služby poskytované priamo osobe. Tieto služby, ktorých úlohou je prevencia a sociálna súdržnosť, spočívajú v poskytovaní individuálnej pomoci s cieľom uľahčiť sociálne začlenenie osôb a zaistiť dodržiavanie ich základných práv. Po prvé, zahŕňajú pomoc osobám, ktoré čelia osobným problémom alebo krízam (ako napríklad zadlženie, nezamestnanosť, drogová závislosť alebo rozpad rodiny). Po druhé, zahŕňajú činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby sa dotknuté osoby dokázali v plnom rozsahu opätovne začleniť do spoločnosti (rehabilitácia, jazykové vzdelávanie prisťahovalcov) a vrátiť na trh práce (odborné vzdelávanie a reintegrácia). Tieto služby dopĺňajú a podporujú úlohu rodín pri starostlivosti predovšetkým o najmladších a najstarších členov spoločnosti. Po tretie, súčasťou týchto služieb sú činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť začlenenie osôb, ktoré majú dlhodobé zdravotné problémy alebo problémy so zdravotným postihnutím. Po štvrté, zahŕňajú tiež sociálne ubytovanie poskytované znevýhodneným osobám alebo sociálne menej zvýhodneným skupinám. Niektoré služby môžu samozrejme zahŕňať všetky štyri dimenzie.

Rámec kvality Komisie (s. 3 a 4) sa tiež odvoláva na tento opis.

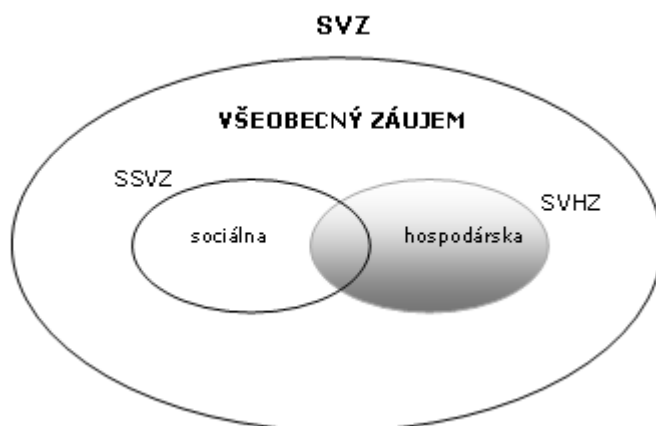
Okrem toho v oznámení o *službách všeobecného záujmu vrátane sociálnych služieb všeobecného záujmu: nový európsky záväzok*²¹ sa poukázalo na ciele a organizačné zásady, ktoré charakterizujú SSVZ.

¹⁹ Veci C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* Zb. 1991 s. I-5889, bod 27; vec C_242/95 *GT-Link A/S* Zb. 1997 s. I-4449, bod 53 a vec C-266/96, *Corsica Ferries France SA* Zb. 1998, s. I_3949, bod 45.

²⁰ KOM(2006) 177 v konečnom znení, 26. apríla 2006.

²¹ KOM(2007) 725 v konečnom znení, 20. novembra 2007.

Ako bolo vysvetlené v týchto dvoch oznámeniach, SSVZ môžu byť v závislosti od príslušnej činnosti hospodárskeho alebo nehospodárskeho charakteru. Samotná skutočnosť, že sa príslušná činnosť považuje za „sociálnu“, nestačí²² na to, aby sa nemohla považovať za „hospodársku činnosť“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora. SSVZ, ktoré sú hospodárskeho charakteru, sú SVHZ (pozri odpoveď na otázku 2).

4. Majú členské štáty voľnosť pri vymedzovaní SVHZ?

Áno. Ako bolo vysvetlené v oznámení²³, verejné orgány členských štátov na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni majú podľa rozdelenia právomocí medzi sebou podľa vnútroštátneho práva značnú voľnosť pri vymedzení toho, čo považujú za služby všeobecného hospodárskeho záujmu²⁴ (v súvislosti s pojmom SVHZ pozri odpoveď na otázku 2). Jedinými obmedzeniami sú obmedzenia uložené právom EÚ (pozri odpoveď na otázku 6) a zjavne nesprávne posúdenie (pozri odpoveď na otázku 7).

5. Môže Komisia poskytnúť zoznam kritérií pre verejné orgány, aby ich mohli použiť pri určovaní, či ide o služby všeobecného záujmu?

Rozsah a organizácia SVHZ sa značne líšia v jednotlivých členských štátoch v závislosti od histórie a kultúry verejnej intervencie v každom členskom štáte. SVHZ sú preto veľmi rôznorodé a môžu existovať rozdiely, pokiaľ ide o potreby a preferencie užívateľov v dôsledku rozdielnej geografickej, sociálnej alebo kultúrnej situácie. Z tohto dôvodu zodpovednosť za rozhodovanie o charaktere a rozsahu určitej služby vo všeobecnom záujme spočíva v zásade na verejných orgánoch na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

V súlade so zásadou subsidiarity a proporcionality EÚ prijíma opatrenia len v prípade potreby a v rozsahu právomocí, ktoré jej boli udelené ZFEÚ. Jej opatrenia zohľadňujú rozmanitosť situácií v členských štátoch a úlohy prenesené na vnútroštátne, regionálne a miestne orgány na zabezpečenie pohody pre ich občanov a podporu sociálnej súdržnosti, pričom zaručujú demokratické rozhodnutia, ktoré sa okrem iného týkajú úrovne kvality služieb.

Z tohto dôvodu nie je úlohou Komisie, aby poskytla zoznam kritérií na určenie toho, či konkrétna služba má charakter všeobecného záujmu. Za vymedzenie toho, či konkrétna

²² Spojené veci C-180/98 až C-184/98 *Pavlov* Zb. 2000 s. I-6451, bod 118; vec C-218/00 *INAIL* Zb. 2002 s. I 691, bod 37 a vec C-355/00 *Freskot* Zb. 2003 s. I-5263.

²³ Pozri odsek 46 oznámenia.

²⁴ Vec T-17/02 *Fred Olsen* Zb. 2005 s. II-2031, bod 216; vec T-289/03 *BUPA a iní/Komisia* Zb. 2008 s. II-81, body 166 – 169; vec T-309/04 *TV2* Zb. 2008 s. II-2935, body 113 a nasl.

služba má charakter všeobecného záujmu, sú zodpovedné verejné orgány členských štátov.

6. *Obmedzujú právne predpisy EÚ voľnosť členských štátov pri vymedzovaní SVHZ?*

Áno. V odvetviach, ktoré boli harmonizované na úrovni Únie²⁵, a v prípade ktorých sa zohľadnili ciele všeobecného záujmu²⁶, voľnosť v rozhodovaní členských štátov nemôže byť v rozpore s pravidlami tejto harmonizácie. Okrem toho voľnosť členských štátov vždy podlieha kontrole zjavne nesprávneho posúdenia.

Odvetvia harmonizované na úrovni Únie:

- Ak sa pravidlá harmonizácie Únie vzťahujú len na určité špecifické služby, členské štáty majú značnú voľnosť pri vymedzovaní doplnkových služieb ako SVHZ. Napríklad v odvetví elektronických komunikácií majú členské štáty povinnosť uložiť záväzky univerzálnej služby stanovené smernicou, ale vďaka voľnosti v rozhodovaní môžu pri vymedzovaní elektronických komunikačných služieb ako SVHZ ísť nad rámec uvedenej smernice.

7. *Existujú príklady zjavne nesprávneho posúdenia zo strany členských štátov pri vymedzovaní SVHZ?*

Ako je vysvetlené v odseku 46 oznámenia voľnosť členských štátov pri vymedzovaní SVHZ podlieha preskúmaniu zo strany Komisie a súdov Únie na kontrolu zjavne nesprávnych posúdení²⁷.

Z judikatúry Súdneho dvora a rozhodovacej praxe Komisie vyplýva niekoľko príkladov zjavne nesprávneho posúdenia.

Príklady:

- Prístavné činnosti, t. j. nakladanie, vykladanie, prekladanie, skladovanie a všeobecne pohyb tovaru alebo akéhokoľvek materiálu vo vnútroštátnych prístavoch nie sú nevyhnutne službami všeobecného hospodárskeho záujmu a

²⁵ Na úrovni Únie boli harmonizované napríklad odvetvie pôšt a telekomunikácií a odvetvie energetiky. Pozri smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcej sa elektronických komunikačných sietí a služieb (smernica univerzálnej služby), Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 51 (zmenenú smernicou 2009/136/ES, Ú. v. EÚ L 337, 18.12.2009, s. 11); smernicu Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb, Ú. v. ES L 15, 21.1.1998, s. 14 (zmenenú smernicami 2002/39/ES, Ú. v. ES L 176, 5.7.2002, s. 21 a 2008/06/ES, Ú. v. EÚ L 52, 27.2.2008, s. 3); smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/EC z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55.

²⁶ Vec C-206/98 *Komisia/Belgicko* Zb. 2000 s. I-3509, bod 45.

²⁷ Vec T-17/02 *Fred Olsen* Zb. 2005 s. II-2031, bod 216; vec T-289/03 *BUPA a iní/Komisia* Zb. 2008 s. II-81, body 165 a nasl. Okrem toho členské štáty nemôžu uplatniť túto voľnosť v prípade platných pravidiel harmonizácie – pozri odpoveď na otázku 6.

²⁸ Vec C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova* Zb. 1991 s. I-5889, bod 27; vec C-242/95 *GT-Link* Zb. 1997 s. I-4449, bod 53; a spojené veci C-34/01 až C38/01 *Enirisorse* Zb. 2003 s. I-14243, body 33 – 34.

²⁹ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie (Ú. v. EÚ C 257, 27.10.2009, s. 1).

nemusia mať špecifický charakter v porovnaní s inými hospodárskymi činnosťami²⁸.

- Činnosti spočívajúce v reklame, elektronickom obchode, používaní špeciálnych telefónnych čísiel v rámci hier o ceny, sponzorovaní alebo komercializácii výrobkov. Ich zaradenie do rozsahu verejných audiovizuálnych služieb je založené na zjavne nesprávnom posúdení²⁹.
- Likvidácia zvieracích mŕtvol len v záujme hospodárskych subjektov, ktorí majú z toho výhody. Tieto subjekty by mali znášať náklady za likvidáciu odpadu, ktorý vyprodukovali („zásada znečisťovateľ platí“)³⁰.
- Výroba a uvádzanie výrobkov na trh, ktoré sú uvedené v prílohe I k ZFEÚ³¹.
- Širokopásmové pripojenie obmedzené na priemyselné parky, ktoré teda nevyužíva široká verejnosť³².

8. *Môžu sa niektoré finančné služby považovať za SVHZ?*

Áno. Niektoré finančné služby, ako napr. univerzálna banková služba, sa môžu považovať za SVHZ. Komisia už niekoľkokrát schválila takéto vymedzenia zo strany členských štátov³³ a vydala odporúčanie o prístupe k základným bankovým službám³⁴ (pozri tiež Rámec kvality Komisie, s. 10).

9. *Môže sa výstavba infraštruktúry ako taká považovať za SVHZ?*

Náklady na výstavbu infraštruktúry, ktorá je spojená so záväzkom služby vo verejnom záujme, a je teda nevyhnutná na jej poskytovanie, sa môžu považovať za náklady spojené s poskytovaním SVHZ (pozri článok 5 ods. 3 písm. d) rozhodnutia).

Napríklad, ako je vysvetlené v odseku 49 oznámenia, vybudovanie širokopásmovej infraštruktúry na danom území môže byť SVHZ, ak je dostupnosť infraštruktúry nedostatočná a investori nemôžu poskytnúť dostatočné širokopásmové pokrytie. Obvykle

³⁰ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci SA.25051 – Nemecko – Združenie na odstraňovanie odpadu živočíšneho pôvodu, Ú. v. EÚ L 236, 1.9.2012, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:236:0001:0034:SK:PDF>. Pozri tiež vec C-126/01 *Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Industrie/GEMO* Zb. 2003 s. I-13769.

³¹ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci C 28/1998 – Taliansko – Centrale del Latte di Roma, Ú. v. ES L 265, 19.10.2000, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:265:0015:0028:EN:PDF>.

³² Rozhodnutia Komisie o štátnej pomoci č. N 890/2006 – Francúzsko – SICOVAL, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/218142/218142_723454_30_2.pdf; štátna pomoc č. N 284/2005 – Írsko – Metropolitan Area Networks, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/199656/199656_581678_68_2.pdf.

³³ Rozhodnutia Komisie týkajúce sa štátnej pomoci č. 514/2001 – Spojené kráľovstvo – UK – Modernizácia systému vyplácania dávok a poskytnutie prístupu k univerzálnym bankovým službám zo strany poštových úradov, Ú. v. EÚ C 186, 6.8.2003, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_n514_01 štátnej pomoci N 244/2003 – UK – Credit Union – Poskytnutie prístupu k základným finančným službám, Ú. v. EÚ C 223, 10.9.2005, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N244_2003; o štátnej pomoci C 49/2006 – Taliansko – Poste Italiane – Distribúcia poštových sporiteľných certifikátov, Ú. v. EÚ L 189, 21.7.2009, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:189:0003:0037:SK:PDF>; o štátnej pomoci č. 642/2005 – Švédsko – Posten AB, Ú. v. EÚ C 291, 5.12.2007, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/ii/doc/N-642-2005-WLWL-en-22.11.2006.pdf; o štátnej pomoci č. 650/2001 – Írsko – An Post, Ú. v. EÚ C 43, 27.2.2007, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N650_2001

³⁴ Odporúčanie Komisie o prístupe k základnému platobnému účtu (C(2011)4977).

k tomu dochádza vo vidieckych oblastiach na rozdiel od mestských oblastí, kde ho už trh poskytuje. Takúto náhradu za službu vo verejnom záujme možno udeliť, ak sú splnené podmienky usmernení pre širokopásmové siete³⁵.

Ďalší príklad sa týka poštových služieb. V prípade Helénskej (Gréckej) pošty (ELTA)³⁶ grécke orgány vymedzili SVHZ ako súbor rôznych služieb vrátane univerzálnej poštovej služby. Komisia overila, či orgány neposkytli Gréckej pošte nadmernú náhradu za čisté náklady na poskytovanie SVHZ vrátane nákladov na odpisy novej modernizovanej infraštruktúry. Grécka pošta tak bola schopná modernizovať svoju infraštruktúru a zlepšiť kvalitu služby vo verejnom záujme, aby boli splnené požiadavky stanovené smernicou 2002/39/ES³⁷.

10. Môže sa vytvorenie a zachovanie pracovných miest v podniku na účely rozšírenia jeho výskumnej a vývojovej činnosti (napr. v biofarmácii) považovať za SVHZ?

Vytvorenie a zachovanie pracovných miest v danom podniku sa podľa všetkého nemôže považovať za SVHZ. SVHZ sú služby určené občanom alebo v záujme spoločnosti a v tomto prípade tento aspekt nie je prítomný a nemôže teda opodstatniť opatrenie podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

Na druhej strane štát sa môže chcieť zúčastniť na financovaní takejto činnosti, v takom prípade však pôjde o štátnu pomoc v prospech príslušného podniku. Takáto účasť môže byť úplne zlučiteľná s právom Únie napríklad na základe Rámca Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie³⁸ alebo Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách³⁹ v prípade pomoci na podporu zamestnanosti, odbornej prípravy alebo malých a stredných podnikov (MSP), a to podľa účelu verejnej intervencie (podpora výskumu, rozvoja zamestnanosti alebo odbornej prípravy, MSP atď.).

Pravidlá týkajúce sa predchádzajúcej notifikácie, oprávnených nákladov, podmienok oprávnenosti atď. plánovanej štátnej pomoci sa musia posudzovať na základe platných textov, ktoré budú v prípade potreby slúžiť na zabezpečenie zlučiteľnosti pomoci s článkom 107 ods. 3 ZFEÚ.

11. Môže verejný orgán klasifikovať službu ako SVHZ, ak podobnú službu už poskytujú iné subjekty na trhu, ktoré nie sú poverené poskytovaním SVHZ?

Členské štáty majú veľkú voľnosť, pokiaľ ide o vymedzenie SVHZ (pozri odpoveď na otázku 4).

Ak však existujú iné podniky pôsobiace v bežných trhových podmienkach a nepoverené poskytovaním SVHZ, ktoré už poskytujú alebo môžu poskytovať služby uspokojivo a na základe podmienok, ako napr. cena, objektívne kvalitatívne vlastností, kontinuita a prístup k službe, ktoré sú v súlade s verejným záujmom vymedzeným štátom, Komisia je názoru, že by nebolo vhodné priradiť záväzok služby vo verejnom záujme takejto službe⁴⁰. Z tohto dôvodu je dokonca ešte dôležitejšie, aby členské štáty jasne

³⁵ Oznámenie Komisie – Usmernenia Spoločenstva pre uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v súvislosti s rýchlym zavádzaním širokopásmových sietí, Ú. v. EÚ C 235, 30.9.2009, s. 7.

³⁶ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci SA.32562 – Grécko – Pomoc Helénskej pošty, Ú. v. EÚ C 99, 3.4.2012, http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa32562-2011n.pdf.

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/ES z 10. júna 2002, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb, Ú. v. ES L 176, 5.7.2002, s. 21.

³⁸ Rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, Ú. v. EÚ C 323, 30.12.2006, s. 1.

³⁹ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (články 107 a 108 ZFEÚ), Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3.

⁴⁰ Vec C-205/99 *Analir* Zb. 2001 s. I-1271, s. 71. Pozri tiež odsek 48 oznámenia.

špecifikovali charakteristiky danej služby, najmä podmienky jej poskytovania a jej cieľovú skupinu. Ak trh už službu poskytuje, aj keď za podmienok, ktoré príslušný členský štát považuje za neuspokojivé, napríklad preto, lebo trh nedokáže zabezpečiť úroveň kvality alebo cenu, ktoré by verejné orgány mohli považovať za také, ktoré sú vo verejnom záujme (napríklad preto, lebo sadzby cestovného sú príliš drahé pre rodiny s nízkymi príjmami), takáto služba sa môže považovať za SVHZ. Táto služba sa musí poskytovať na nediskriminačnom základe.

Ak službu ešte trh neposkytuje, o tom, či ju trh môže poskytovať, rozhodne členský štát, pričom Komisia môže len kontrolovať, či nedošlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu.

12. *Môže byť služba vymedzená ako SVHZ, ak by ju bol trh schopný poskytnúť v blízkej budúcnosti?*

Ak klasifikácia služby ako SVHZ je inak odôvodnená, samotná skutočnosť, že ju trh môže byť schopný poskytnúť v budúcnosti, by v zásade nemala brániť tomu, aby členský štát vymedzil túto službu súčasne ako SVHZ. V prípadoch, keď je zrejmé, že trh bude schopný poskytovať služby v krátkej dobe za podmienok (vrátane ceny, kvality, kontinuity a prístupu k nej) požadovaných členským štátom, by však verejné orgány mali zodpovedajúcim spôsobom obmedziť obdobie poverenia a sledovať vývoj na trhu, aby mohli rozhodnúť, či je ešte potrebné nové poverenie po ukončení platnosti predchádzajúceho. Ak ku koncu obdobia poverenia trh ešte neposkytuje službu a členský štát je názoru, že táto služba sa stále považuje za SVHZ, možno poskytnúť nové poverenie v súlade s článkom 106 ZFEÚ.

Pokiaľ ide o otázku, či je jasné, že trh bude schopný poskytovať určitú službu v blízkej budúcnosti, úloha Komisie je obmedzená na kontrolu zjavne nesprávnych posúdení zo strany členského štátu.

13. *Ak sa poskytovateľ služby starostlivosti o deti pôsobiaci v trhových podmienkach a nepoverený poskytovaním SVHZ dostane do ťažkostí a rizika bankrotu, môže ho členský štát v tej chvíli poveriť SVHZ s cieľom zabezpečiť kontinuitu služieb (za predpokladu, že je nedostatok iných poskytovateľov starostlivosti o deti v tejto oblasti, ktorí by mohli poskytovať túto službu)?*

V súvislosti so starostlivosťou o deti je potrebné predovšetkým poznamenať, že za určitých podmienok možno poskytovanie tejto služby považovať za činnosť, ktorá nie je hospodárskej povahy⁴¹. Ak služby starostlivosti o deti predstavujú hospodársku činnosť, často bývajú vymedzené ako SVHZ. Členský štát môže poveriť poskytovateľa starostlivosti o deti poskytovaním SVHZ, ak záväzok služby vo verejnom záujme je jasne vymedzený a poverenie je v súlade s pravidlami štátnej pomoci. Je možné, že v určitej oblasti poskytovateľa starostlivosti o deti sú často poverení SVHZ, aby poskytovali služby starostlivosti o deti za nižšie než trhové ceny, pričom iní ponúkajú služby starostlivosti o deti za trhové ceny. Ak poskytovateľovi starostlivosti o deti, ktorý pôsobí za trhových podmienok, hrozí riziko bankrotu a neexistuje dostatok alternatívnych poskytovateľov, ktorí by mohli okamžite vstúpiť na trh, členský štát môže poveriť poskytovateľa SVHZ na základe rozhodnutia⁴² tak, aby bola zabezpečená kontinuita služby (t.j. dostatočný počet miest na starostlivosť o deti). V takejto konkrétnej situácii týkajúcej sa problémov s kapacitami, by však verejné orgány mohli zvážiť obmedzenie trvania poverenia SVHZ po dobu nevyhnutnú na umožnenie ďalším potenciálnym trhovým subjektom prevziať službu za trhových podmienok.

⁴¹ Rozsudok Súdneho dvora EZVO z 21. februára 2008 vo veci E-5/07.

⁴² Keďže domovy pre seniorov spadajú do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia (článok 2 ods. 1 písm. c) bez ohľadu na výšku náhrady, rámec SVHZ sa neuplatňuje.

Keďže predtým žiadny poskytovateľ starostlivosti o deti nebol poverený záväzkom služby vo verejnom záujme, náhrada za SVHZ môže v zásade pokrývať len budúce náklady SVHZ a musí sa vypočítať na základe parametrov uvedených v poverovacom akte v súlade s rozhodnutím.

Pokiaľ ide o straty z minulosti, ak poskytovateľ služieb nemôže získať súkromné financovanie, mohli by sa pokryť z pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu, ak sú splnené podmienky usmernení pre záchranu a reštrukturalizáciu⁴³.

3 NOVÝ BALÍK TÝKAJÚCI SA ŠTÁTNEJ POMOCI NA SVHZ

3.1 Prehľad nového balíka štátnej týkajúceho sa pomoci na SVHZ

14. Z akých nástrojov pozostáva nový balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ?

Balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ pozostáva zo štyroch nástrojov, ktoré sa uplatňujú na všetky orgány (vnútroštátne, regionálne, miestne), ktoré udeľujú náhradu za poskytovanie SVHZ:

- V **oznámení** sa objasňujú základné pojmy z oblasti štátnej pomoci, ktoré sa týkajú SVHZ, napr. pojmy – pomoc, SVHZ, hospodárska činnosť, vzťah medzi verejným obstarávaním a pravidlami štátnej pomoci atď.
- V **nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ** je stanovené, že náhrada za SVHZ nepresahujúca 500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov nespadá pod kontrolu štátnej pomoci.
- Revidovaným **rozhodnutím** sa členské štáty oslobodzujú od povinnosti notifikovať náhradu za službu vo verejnom záujme Komisii, ak sú splnené podmienky rozhodnutia týkajúce sa zlučiteľnosti.
- V revidovanom **rámci** sú stanovené pravidlá na posudzovanie náhrady za SVHZ, ktorá predstavuje štátnu pomoc a nie je rozhodnutím oslobodená od notifikácie. Tieto prípady sa musia notifikovať Komisii a môžu byť vyhlásené za zlučiteľné, ak spĺňajú kritériá rámca.

15. Čo je cieľom oznámenia o SVHZ?

Oznámenie podáva ucelený a praktický prehľad o koncepcii štátnej pomoci EÚ v súvislosti so SVHZ a poskytuje vysvetlenia kľúčových otázok v jednom dokumente. Je v ňom zhrnutá najdôležitejšia judikatúra súdov EÚ a rozhodovacia prax Komisie. Jeho cieľom je uľahčiť orgánom na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj poskytovateľom služieb vo verejnom záujme uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci. Cieľom Komisie je poskytnúť čo najlepšie vysvetlenie hlavných pojmov, napr. pojem hospodárska činnosť, vplyv na obchod alebo SVHZ, ako aj vzťah medzi pravidlami štátnej pomoci a verejného obstarávania.

16. Čo je nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ?

Podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ verejné financovanie SVHZ nepresahujúce 500 000 EUR udelené za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov sa nepovažuje za štátnu pomoc, a to z dôvodu, že suma je taká malá, že sa môže usudzovať, že neovplyvní cezhraničný obchod alebo hospodársku súťaž. Keďže opatrenia sa nepovažujú za štátnu pomoc, nie je potrebné **ich vopred notifikovať Komisii**.

⁴³ Oznámenie Komisie – Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach, Ú. v. C 244, 1.10.2004, s. 2.

17. O čom je rozhodnutie?

V rozhodnutí sú stanovené podmienky, za ktorých je náhrada poskytovaná podnikom za poskytovanie služieb vo verejnom záujme zlučiteľná s pravidlami EÚ o štátnej pomoci a nemusí sa vopred notifikovať Komisii.

18. O čom je rámec?

V rámci sú stanovené podmienky, za ktorých je náhrada za služby vo verejnom záujme, na ktorú sa nevzťahuje rozhodnutie, zlučiteľná s pravidlami EÚ o štátnej pomoci. Takúto náhradu bude potrebné notifikovať Komisii vzhľadom na vyššie riziko narušenia hospodárskej súťaže, aby Komisia mohla dôkladne posúdiť a rozhodnúť, či dané opatrenie je zlučiteľné s vnútorným trhom.

19. Aké sú ciele rozhodnutia a aké sú ciele rámca? Aké sú medzi nimi rozdiely?

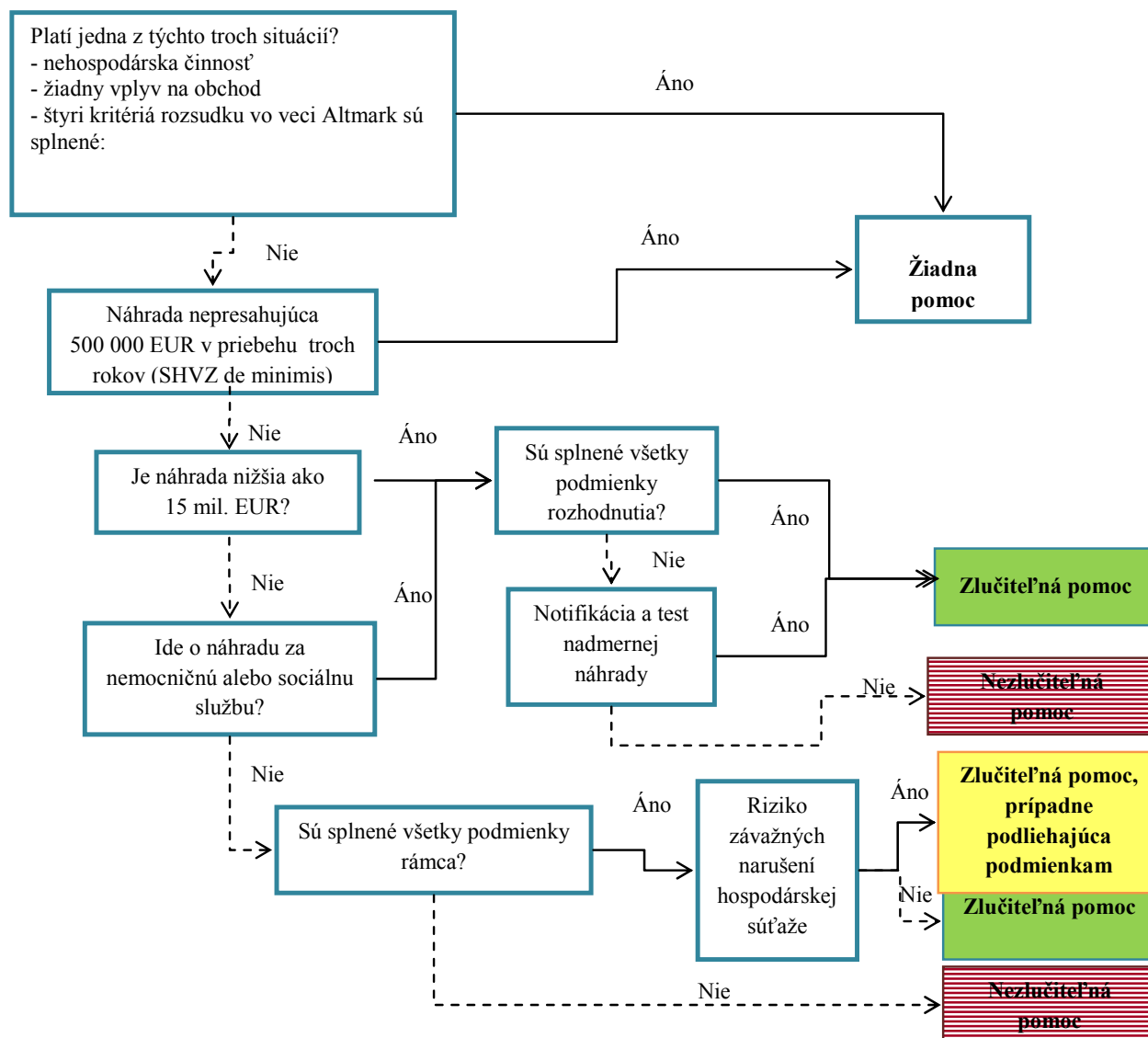
Oba texty špecifikujú, za akých podmienok je náhrada za služby vo verejnom záujme, ktorá predstavuje štátnu pomoc, zlučiteľná so ZFEÚ.

Hlavný rozdiel spočíva v tom, že náhradu za služby vo verejnom záujme, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie, **nie je potrebné notifikovať** Komisii. Ak sú splnené kritériá stanovené v rozhodnutí, príslušný členský štát môže bezodkladne udeliť náhradu. Ak však podmienky stanovené v rozhodnutí nie sú splnené, náhrada by mala spadať pod rámec. To znamená, že sa musí vopred notifikovať Komisii, aby táto mohla skontrolovať, či príslušná štát pomoc je zlučiteľná so ZFEÚ.

Okrem toho vzhľadom na to, že prípady spadajúce pod rámec bývajú obvykle veľké prípady, ktoré by mohli spôsobiť významnejšie narušenie hospodárskej súťaže, podmienky zlučiteľnosti sú vo všeobecnosti prísnejšie než v rámci rozhodnutia. Ďalšie informácie o podmienkach zlučiteľnosti sa uvádzajú v oddiele 3.5.2.

20. Aké sú logické kroky analýzy v prípade náhrady za službu vo verejnom záujme?

V uvedenom grafe sa uvádzajú hlavné kroky, podľa ktorých treba postupovať na určenie toho, ktorý nástroj balíka o SVHZ sa môže uplatniť na náhradu za službu vo verejnom záujme.

21. Ako možno poskytnúť poskytovateľom SVHZ právnu istotu? Čo v prípade, keď nevedia, či náhrada spadá pod rozhodnutie, rámec alebo nariadenie o pomoci de minimis na SVHZ?

Balík týkajúci sa štátnej pomoci na SVHZ a rozhodnutia Komisie o uplatňovaní rámca sú uverejnené v Úradnom vestníku a na internete. Zodpovednosť za zabezpečenie, aby každá náhrada za SVHZ bola v súlade s pravidlami štátnej pomoci, spočíva na vnútroštátnych orgánoch, ktoré poveria podnik poskytovaním SVHZ. Ak je pomoc udelená na základe rozhodnutia, v poverovacom akte musí byť uvedený odkaz na rozhodnutie tak, aby poskytovateľ SVHZ bol informovaný o právnom základe a mohol

skontrolovať súlad s rozhodnutím. Ak poverovací akt neobsahuje odkaz na rozhodnutie, poskytovateľ SVHZ môže položiť otázku orgánu, ktorý ho poveril, na akom právnom základe sa udeľuje pomoc a skontrolovať, ak pomoc spadá pod rámec, či sa na ňu vzťahuje schvaľujúce rozhodnutie Komisie.

22. Majú poskytovatelia SVHZ nejaké právne povinnosti?

Balík o SVHZ neukladá poskytovateľom SVHZ žiadne osobitné povinnosti. Verejný orgán, ktorý poveril poskytovateľa SVHZ, musí zabezpečiť dodržiavanie pravidiel štátnej pomoci. Podmienky potrebné na zabezpečenie toho, aby udelená náhrada bola v súlade s pravidlami štátnej pomoci, by mali byť premietnuté do poverovacieho aktu, aby bol o nich poskytovateľ úplne informovaný. V konečnom dôsledku poskytovateľ nesie riziko, že bude musieť uhradiť náhradu, ak by bola udelená v rozpore s pravidlami štátnej pomoci.

23. Zakladá balík SVHZ právo podnikom dostávať pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme?

Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ štátna pomoc je nezlučiteľná so ZFEÚ, okrem výnimiek stanovených v samotnej zmluve. To znamená, že platí zásada, že štátna pomoc nie je povolená a možno ju udeliť len výnimočne v konkrétnych prípadoch a v súlade s podmienkami článku 107 ods. 2 a 3 a článku 106 ods. 2 ZFEÚ. Na základe toho podniky teda nemajú právo na štátnu pomoc.

Balík SVHZ nezakladá právo podnikom na získanie pomoci vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme, ale vymedzuje podmienky zlučiteľnosti pre takúto pomoc v prípadoch, keď sa verejné orgány v členských štátoch rozhodnú organizovať a financovať SVHZ prostredníctvom štátnej pomoci.

3.2 Oznámenie

3.2.1 Kedy sa uplatňujú pravidlá štátnej pomoci a aké sú dôsledky?

24. Kedy sa pravidlá ZFEÚ týkajúce sa štátnej pomoci uplatňujú na organizáciu a financovanie SVHZ?

Pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú len na „podniky“. Tento pojem sa vzťahuje na každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie tohto subjektu a spôsob jeho financovania⁴⁴. Predovšetkým je irelevantné, či subjekt je alebo nie je založený s cieľom dosahovať zisk (oznámenie ods. 9).

25. Kedy sa činnosť považuje za „hospodársku“ v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?

Hospodárskou činnosťou v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže je každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a služieb na danom trhu⁴⁵ (pozri oznámenie ods. 11). V tejto súvislosti skutočnosť, že daná činnosť sa nazýva „sociálna“ alebo ju vykonáva neziskový subjekt, nie je sama o sebe postačujúca⁴⁶ na to, aby sa nemohla klasifikovať ako hospodárska činnosť.

Oznámenie poskytuje všeobecné usmernenie k pojmu hospodárska činnosť objasnenému európskymi súdmi (ods. 9 a nasl.), ako aj špecifickejšie usmernenie v súvislosti s výkonom verejných právomocí (ods. 16), sociálnym zabezpečením (ods. 17 a nasl.), zdravotníckou starostlivosťou (ods. 21 a nasl.) a vzdelávaním (ods. 26 a nasl.).

⁴⁴ Spoločné veci C-180/98 až C-184/98 *Pavlov a iní* Zb. 2000 s. I-6451.

⁴⁵ Vec 118/85 *Komisija/Taliansko* Zb. 1987 s. 2599, bod 7; vec C-35/96 *Komisija/Taliansko* Zb. 1998 s. I-3851, bod 36 a *Pavlov*.

⁴⁶ *Pavlov*, bod 118; vec C-218/00 *INAIL* Zb. 2002 s. I-691, bod 37 a vec C-355/00 *Freskot* Zb. 2003 s. I_5263.

Dôležité je, že skutočnosť, či trh pre určitú službu existuje, závisí od organizácie činnosti príslušným členským štátom, a preto môže byť v odlišná v jednotlivých členských štátoch a môže sa tiež časom meniť (ods. 12). Cieľom špecifických odvetvových usmernení, ktoré sa poskytujú pre štyri odvetvia (pozri predchádzajúci odsek), teda nie je vytvoriť zoznam hospodárskych a nehospodárskych služieb, ale skôr uviesť príklady prvkov, ktoré zohrávajú úlohu pri určovaní toho, či určitú službu možno považovať za hospodársku.

Príklady činností, ktoré sa považujú za hospodárske v minulých rozhodnutiach Komisie a v rozsudkoch Súdneho dvora:

- Sprostredkovanie zamestnania, ktoré vykonávajú štátne úrady práce⁴⁷.
- Systémy nepovinného poistenia fungujúce podľa zásady kapitalizácie, dokonca aj keď ich riadia neziskové organizácie⁴⁸. Zásada kapitalizácie znamená, že dávky poistenia závisia výhradne od výšky príspevkov platených príjemcami a od finančných výnosov z uskutočnených investícií.
- Služby rýchlej zdravotnej pomoci a služby na prevoz pacientov⁴⁹.
- Služby, ako napr. vybavenie colných formalít týkajúcich sa najmä dovozu, vývozu a tranzitu tovaru, ako aj ďalšie doplnkové služby, napr. služby vo finančnej, obchodnej a daňovej oblasti poskytované colnými zástupcami, ktorí preberajú finančné riziká, ktoré sú s nimi spojené⁵⁰.
- Poskytovanie zamestnancom a zamestnávateľom asistenčných služieb spojených s vyplnením daňového priznania a iného súvisiaceho poradenstva zo strany právnych subjektov založených zamestnávateľmi alebo odborovými organizáciami a povolených štátom⁵¹.
- Riadenie dopravnej infraštruktúry⁵².
- Zdravotnícke služby poskytované buď v nemocničnom prostredí alebo inde⁵³. Verejné nemocnice však môžu vykonávať aj nehospodársku činnosť (pozri oznámenie ods. 22).
- Zabezpečenie bývania za nižšie nájomné, pozri postup podľa rozhodnutia o poskytovaní všeobecných hypotekárnych úverov, programoch dostupného bývania určených na poskytovanie nízko nákladového bývania, programoch dotácií na nájomné a grantových programoch pre staršie a zdravotne postihnuté osoby, ako aj pre sociálne znevýhodnené domácnosti⁵⁴.
- Poskytovanie infraštruktúry k sociálnemu bývaniu, napr. cesty, obchody, ihriská a rekreačné miesta, parky, parcely na záhradky, voľné priestranstvá, lokality na miesta používané na bohoslužby, továrne, školy, administratívne budovy a iné stavby alebo pozemky a iné podobné práce a služby, ktoré sú potrebné na zabezpečenie vhodného prostredia na sociálne bývanie⁵⁵.

⁴⁷ Vec C-41/90 *Höffner a Elser* Zb. 1991 s. I-1979, bod 21.

⁴⁸ Vec C-244/94 *FFSA* Zb. 1995 s. I-4013, body 17 – 22; vec C-67/96 *Albany* Zb. 1999 s. I-5751, body 80 – 87.

⁴⁹ Vec C-475/99 *Glöckner* Zb. 2001 s. I-8089, bod 20.

⁵⁰ Vec C-35/96 *Komisija/Taliansko* Zb. 1998 s. I-3851, bod 37.

⁵¹ Vec C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti* Zb. 2006 s. I-2941, bod 63.

⁵² Vec C-82/01 P *Aéroports de Paris/Komisija* Zb. 2002 s. I-9297.

⁵³ Vec C-157/99 *Smits* Zb. 2001 s. I-5473, bod 53; spojené veci 286/82 a 26/83 *Luisi a Carbone* Zb. 1984 s. 377, bod 16; Vec C-159/90 *Society for the Protection of unborn children* Zb. 1999 s. I-4685, bod 18;

K pojmu hospodárska činnosť v zmysle pravidiel ZFEÚ týkajúcich sa vnútorného trhu pozri v odpovedi na otázku 223.

26. Môžu byť subjekty, ktoré vykonávajú slobodné povolanie, „podnikmi“ v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?

Áno. Súdny dvor rozhodol, že lekárski špecialisti môžu ako samostatne zárobkovo činné hospodárske subjekty poskytovať služby na trhu, a to na trhu odborných lekárskejších služieb, a teda sú podnikmi. Tento záver nemôže zmeniť ani skutočnosť, že poskytujú zložité a technické služby, a ani skutočnosť, že výkon ich povolania je regulovaný⁵⁶.

27. Kedy sa činnosť v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže považuje za nehospodársku činnosť?

Dve relevantné kategórie činností, ktoré boli vymedzené ako nehospodárske činnosti, sú:

- Činnosti spojené s vykonávaním právomocí štátu

Činnosti súvisiace s vykonávaním právomocí štátu zo strany samotného štátu alebo orgánov fungujúcich v rozsahu svojej verejnej právomoci nie sú hospodárskymi činnosťami v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže. Táto výnimka je obmedzená na tie činnosti, ktoré svojou podstatou sú súčasťou právomocí oficiálneho orgánu a vykonáva ich štát, t. j. pre ktoré sa príslušný členský štát rozhodol nezaviesť trhové mechanizmy (oznámenie ods. 16). V tejto súvislosti nezáleží na tom, či štát koná priamo prostredníctvom orgánu, ktorý je súčasťou štátnej správy, alebo prostredníctvom osobitného subjektu, ktorému udelil osobitné alebo výlučné práva⁵⁷.

Príklady nehospodárskych činností spojených s výkonom právomocí štátu:

- Činnosti týkajúce sa armády alebo polície.
- Udržiavanie a zlepšovanie bezpečnosti letovej prevádzky⁵⁸, bezpečnostná ochrana⁵⁹, riadenie letovej prevádzky, riadenie námornej plavby a bezpečnosť na mori⁶⁰.
- Dohľad nad znečisťovaním⁶¹ je úlohou vo verejnom záujme, ktorá je súčasťou základných funkcií štátu týkajúcich sa ochrany životného prostredia v námorných oblastiach.
- Organizácia, financovanie a výkon trestov odňatia slobody s cieľom zabezpečiť fungovanie trestného systému⁶².

vec C-368/98 *Abdon Vanbraekel* Zb. 2001 s. I-5363, bod 43; vec T-167/04 *Asklepios Kliniken* Zb. 2007 s. II_-2379, body 49 – 55.

⁵⁴ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci č. N 89/2004 – Írsko – Záruka v prospech Housing Finance Agency (AFB), Program sociálneho bývania financovaný AFB, Ú. v. EÚ C 131, 28.5.2005, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N89_2004

⁵⁵ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci č. 395/05 – Írsko – Záruky na pôžičky pre programy sociálnej infraštruktúry financované agentúrou Housing Finance Agency (HFA), Ú. v. EÚ C 77, 5.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005

⁵⁶ Spoločné veci C-180/98 až C-184/98 *Pavlov a iní* Zb. 2000 s. I-6451.

⁵⁷ Vec 118/85 *Komisija/Taliansko* Zb. 1987 s. 2599, bod 7 a 8.

⁵⁸ Vec C-364/92 *SAT/Eurocontrol* Zb. 1994 s. I-43, bod 27; vec C-113/07 P *Selex Sistemi Integrati/Commission* Zb. 2009 s. I-2207, bod 71.

⁵⁹ Rozhodnutia Komisie vo veci N 309/2002 z 19. marca 2003, Letecká bezpečnosť – náhrada nákladov, ktoré vznikli v dôsledku teroristických útokov z 11. septembra 2001, Ú. v. EÚ C 148, 25.6.2003 a vo veci N 438/2002 zo 16. októbra 2002, Pomoc orgánom verejnej správy v sektore prístavov v Belgicku, Ú. v. ES C 284, 21.11.2002,

- Určité činnosti výlučne sociálneho charakteru

V judikatúre sa uvádza rad kritérií, na základe ktorých sa určité činnosti s výlučne sociálnou funkciou považujú za nehospodárske činnosti.

Príklady nehospodárskych činností výlučne sociálneho charakteru:

- Riadenie pod kontrolou štátu týkajúce sa povinných systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré sledujú výlučne sociálny cieľ, fungujú na základe princípu solidarity, poskytujú poistné dávky nezávisle od príspevkov a zárobku poistenca⁶³. Pozri odsek 17 a nasl. oznámenia o faktoroch, na základe ktorých sa rozlišujú systémy sociálneho zabezpečenia hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru.
- Poskytovanie starostlivosti o deti a verejného vzdelávania financované spravidla z verejného rozpočtu a poskytovanie služieb vo verejnom záujme občanom v sociálnej, kultúrnej a vzdelávacej oblasti⁶⁴. Pozri odsek 26 a nasl. oznámenia o faktoroch, na základe ktorých sa rozlišujú činnosti hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru.
- Organizácia verejných nemocníc, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vnútroštátnej zdravotníckej služby a sú takmer úplne založené na zásade solidarity, financované priamo z príspevkov na sociálne zabezpečenie a iných štátnych zdrojov a svoje služby poskytujú bezplatne všetkým poistencom na základe univerzálneho krytia⁶⁵. Pozri odsek 21 a nasl. oznámenia o faktoroch, na základe ktorých sa rozlišujú činnosti hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru.

28. Keď verejný orgán poskytuje občanom informácie a poradenstvo v rozsahu svojej zodpovednosti, podieľa sa na hospodárskej činnosti v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže?

Poskytovanie všeobecných informácií verejnými orgánmi (na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni) týkajúcich sa spôsobu, akým príslušné orgány uplatňujú pravidlá v rámci svojej zodpovednosti, je nerozlučne späté s výkonom ich verejnej moci. Táto činnosť sa nepovažuje za hospodársku činnosť v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže.

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002

⁶⁰ Rozhodnutie Komisie vo veci N 438/02 zo 16. októbra 2002, Belgicko – Pomoc prístavným orgánom, OJ C 284, 21.11.2002,

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N438_2002

⁶¹ Vec C-343/95 *Calì a Figli* Zb. 1997 s. I-1547, bod 22.

⁶² Rozhodnutie Komisie vo veci N 140/2006 – Litva – Dotácia štátnym podnikom, ktoré prevádzkujú väznice, Ú. v. EÚ C 244, 11.10.2006, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/N-140-2006-WLWL-en-19.7.2006.pdf.

⁶³ Vec C-159/91 *Poucet a Pistre* Zb. 1993 s. I-637; vec C-218/00 *Cisal a INAIL* Zb. 2002 s. I-691, body 43 – 48; spojené veci C-264/01, C-306/01, C-354/01 a C-355/01 *AOK Bundesverband* Zb. 2004 s. I-2493, body 51 – 55.

⁶⁴ Vec 263/86 *Humbel* Zb. 1988 s. 5365, bod 18; vec C-318/05 *Komisija/Nemecko* 2007 Zb. s. I-06957, body 74 – 75 a rozhodnutia Komisie o štátnej pomoci N 118/00 – Verejné granty profesionálnym športovým klubom, Ú. v. ES C 333, 28.11.2001, s. 6, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N118_2000, NN 54/2006 – Vysoká škola logistiky Přerov, Ú. v. EÚ C 291, 30.11.2006, s. 18 http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-54-2006-WLWL-EN-8.11.2006.pdf; rozsudok Súdneho dvora EZVO z 21. februára 2008 vo veci E-5/07.

⁶⁵ Vec T-319/99, *FENIN*.

29. Oznámenie poskytuje konkrétne usmernenie týkajúce sa rozlíšenia medzi hospodárskou a nehospodárskou činnosťou pre štyri oblasti. Sú všetky činnosti mimo týchto štyroch oblastí vždy hospodárske?

Nie. V oznámení sa poskytuje usmernenie k tomu, kedy je činnosť hospodárskeho charakteru a kedy je nehospodárskeho charakteru a vychádza sa z judikatúry európskych súdov. Okrem všeobecných zásad (ods. 9 a nasl.) oznámenie poskytuje podrobnejšie usmernenie pre určité oblasti, ako napr. zdravotná starostlivosť a vzdelávanie a uvádzajú sa v ňom relevantné faktory na otestovanie toto, či konkrétna činnosť je hospodárskeho charakteru.

Ani príklady uvedené v osobitných oddieloch (napr. príklady oblastí, ktoré vo svojej podstate sú späté s výkonom verejných právomocí v odseku 16), ani výber oblastí, pre ktoré sa poskytuje konkrétnejšie usmernenie, nenaznačujú, že by išlo o vyčerpávajúci zoznam príkladov. Je to evidentné aj zo znenia oznámenia, kde sa konkrétne v odseku 14 jasne uvádza, že nie je možné vypracovať úplný zoznam takýchto, pretože pojem hospodárska činnosť sa môže časom meniť (pozri ďalšiu otázku 30). Pokiaľ ide o činnosti, ktoré nie sú konkrétne uvedené, všeobecné zásady uvedené v odseku 9 a nasl. poskytujú usmernenie k rozlíšeniu toho, či činnosť je alebo nie je hospodárskeho charakteru.

30. Môže sa klasifikácia činnosti za hospodársku alebo nehospodársku časom zmeniť?

Áno. Klasifikácia činnosti môže závisieť od spôsobu, akým je činnosť organizovaná v členskom štáte, a to sa môže časom zmeniť v dôsledku politických rozhodnutí o spôsobe, akým je činnosť organizovaná alebo v dôsledku vývoja na trhu (oznámenie ods. 12).

31. Môžu sa pravidlá ZFEÚ týkajúce sa štátnej pomoci vzťahovať na neziskových poskytovateľov služieb?

Áno. Samotná skutočnosť, že subjekt nesleduje neziskový cieľ, neznamená, že činnosti, ktoré vykonáva, nemajú hospodársky charakter⁶⁶. Právne postavenie subjektu poskytujúceho SSVZ nemá vplyv na charakter príslušnej činnosti. Relevantným kritériom je, či príslušný subjekt vykonáva hospodársku činnosť (oznámenie ods. 9).

Napríklad neziskové združenie alebo charitatívna organizácia vykonávajúca hospodársku činnosť bude predstavovať „podnik“ len pre túto konkrétnu činnosť (oznámenie ods. 9 posledný pododsek). Pravidlá hospodárskej súťaže sa nebudú vzťahovať na ich nehospodárske činnosti.

Príklad:

Poskytovanie služby rýchlej zdravotnej pomoci a služby na prevoz pacientov neziskovými organizáciami môže byť hospodárskou činnosťou. Závazky služby vo verejnom záujme môžu znížiť konkurencieschopnosť služieb poskytovaných týmito organizáciami oproti porovnateľným službám vykonávaným inými poskytovateľmi, ktorí nie sú takýmito záväzkami viazaní, ale táto okolnosť nesmie brániť tomu, aby sa uvedené činnosti považovali za hospodárske činnosti⁶⁷.

32. Je možné, aby verejný orgán uprednostnil niektoré druhy organizácií (napr. verejné/ziskové/neziskové organizácie) ako poskytovateľov SVHZ?

⁶⁶ Spojené veci 209/78 až 215/78 a 218/79 *Van Landewyck* Zb. 1980 s. 3125 a vec C-244/94 *FFSA a iní* Zb. 1995 s. I-4013, bod 21.

⁶⁷ Vec C-475/99 *Glöckner* Zb. 2001 s. I-8089, bod 21.

V pravidlách štátnej pomoci nie sú ustanovené špecifické kritériá na výber poskytovateľa, ale vzťahujú sa rovnako na verejné a súkromné podniky. Na základe toho pravidlá štátnej pomoci v zásade nebránia členským štátom, aby uprednostnili určité typy poskytovateľov. Verejné orgány však môžu byť viazané inými oblasťami práva EÚ, napríklad konkrétne pravidlami týkajúcimi sa verejného obstarávania, pravidlami týkajúcimi sa vnútorného trhu alebo odvetvovými pravidlami, napr. v oblasti dopravy. Keď sa uplatňujú pravidlá EÚ o verejnom obstarávaní, podmienkou pre zlučiteľnosť pomoci v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje rámec, je aj súlad s osobitnými požiadavkami týchto pravidiel (ods. 19 rámca). K tejto otázke v súvislosti s verejným obstarávaním a pravidlami vnútorného trhu pozri oddiely 4 a 6, najmä otázky 209 a 227.

33. Podliehajú pravidlám štátnej pomoci strediská sociálnej činnosti, ktoré poskytujú SSVZ (napr. služby starším a zdravotne postihnutým osobám)?

Nedá sa zovšeobecniť, či miestne strediská sociálnej pomoci podliehajú, alebo nepodliehajú pravidlám hospodárskej súťaže a osobitne pravidlám štátnej pomoci, pretože to závisí od činností, ktoré tieto strediská vykonávajú.

Ak stredisko tohto typu prevádzkuje napríklad donáškovú službu jedál alebo opatrovateľskú službu v domácom prostredí a rovnaké služby by mohli vykonávať aj iní verejní alebo súkromní poskytovatelia, stredisko poskytuje tieto služby na trhu, a teda vykonáva hospodársku činnosť v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže (pozri odpoveď na otázku 25).

To však neznamená, že by sa všetky činnosti strediska mali považovať za hospodárske, keďže stredisko môže tiež vykonávať činnosť zahŕňajúcu len sociálnu ochranu, napr. poskytovanie dávok sociálneho zabezpečenia osobám poberajúcim dávky, čo by nepredstavovalo hospodársku činnosť.

34. Predstavuje štátnu pomoc to, keď obec určitým kategóriám jednotlivých užívateľov rozdeľuje poukážky na SVHZ?

Členské štáty vrátane miestnych orgánov môžu poskytnúť tento typ podpory ľuďom využívajúcim tieto služby za podmienok stanovených v článku 107 ods. 2 písm. a) ZFEÚ, v ktorom sa uvádza, že štátna pomoc musí byť sociálnej povahy a poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov.

35. Je štátnou pomocou sociálna pomoc udeľovaná určitým príjemcom, napr. domácnostiam s nízkym príjmom (v závislosti napr. od ich skutočných výdavkov na SVHZ a/alebo iných objektívnych kritérií vyplývajúcich z ich individuálnej situácie) a vyplácaná priamo poskytovateľovi služby na základe systému „tretia strana platí“?

Ak napríklad existuje riziko, že sa poskytovanou pomocou nesplní jej sociálna úloha, ak sa vyplatí priamo príjemcovi, môže sa sociálna inštitúcia rozhodnúť vyplatiť časť pomoci alebo celú pomoc strane poskytujúcej príslušnú službu (napr. prenajímateľovi sociálneho bývania, školskej jedálni pre deti).

Takáto platba nebude predstavovať štátnu pomoc v prospech poskytovateľa služby, ak výška pomoci vyplatená v rámci systému „tretia strana platí“ a základ jej výpočtu budú presne stanovené a úzko spojené s konečným príjmom, ktorým musí byť fyzická osoba. To znamená, že prevodom nevzniknú poskytovateľovi služby žiadne ďalšie výhody. Napríklad celková výška nájomného splatného poskytovateľovi služieb musí byť stanovená nezávisle a vopred tak, aby nájomné, ktoré má príjemca ešte zaplatiť, sa skutočne znížilo o sumu, ktorú poskytovateľ služieb už od sociálnej inštitúcie dostal.

36. SVHZ sa často poskytujú na miestnej úrovni. Skutočne ovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi?

V oblasti právnych predpisov týkajúcich sa štátnej pomoci vplyv na obchod nezávisí od miestneho alebo regionálneho charakteru poskytovanej služby, ani od rozsahu príslušnej činnosti. Pomerne malá výška poskytnutej pomoci alebo pomerne malá veľkosť subjektu, ktorý ju dostáva, samé osebe nevyklúčujú možnosť ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi⁶⁸. Dokonca aj malá pomoc môže podporiť služby poskytované jedným poskytovateľom služieb a tým ostatným európskym podnikom sťažiť poskytovanie rovnakých služieb na miestnom trhu.

Komisia však na základe vlastných skúseností stanovila stropy, do výšky ktorých, ako usudzuje, pomoc neovplyvní obchod alebo hospodársku súťaž. Napríklad pomoc za poskytovanie SVHZ nepresahujúca strop 500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rokov sa podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ považuje za pomoc, ktorá neovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi a/alebo nepoškodzuje ani nehrozí, že poškodí hospodársku súťaž, a preto nespadá pod článok 107 ods. 1 ZFEÚ. Okrem toho podľa všeobecného nariadenia o pomoci *de minimis* (nariadenie 1998/2006) pomoc, ktorá nepresahuje strop vo výške 200 000 EUR (100 000 EUR pre podniky pôsobiace v odvetví cestnej dopravy), sa považuje za pomoc, ktorá neovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi⁶⁹.

Okrem toho v určitých prípadoch skutočne nedochádza k žiadnemu vplyvu na obchod z dôvodu miestneho charakteru služby. V oznámení sa uvádzajú príklady rozhodnutí, ktoré Komisia prijala (ods. 40), týkajúce sa napríklad bazénov, ktoré bude využívať prevažne miestne obyvateľstvo⁷⁰ a miestnych múzeí, pri ktorých nie je pravdepodobné, že by prilákali cezhraničných návštevníkov⁷¹ (podrobnejšie informácie pozri ďalej v odpovedi na otázku 38).

Všeobecný príklad ovplyvňovania obchodu medzi členskými štátmi

Dotácie pre holandské čerpacie stanice, ktoré sa nachádzajú blízko nemeckej hranice, v dôsledku zvýšenia vnútroštátnej ceny paliva po zvýšení spotrebných daní v Holandsku ovplyvňovali obchod medzi členskými štátmi, pretože ich cieľom bolo zmierniť rozdiely medzi výškou spotrebnej dane splatnej v Holandsku a výškou spotrebnej dane uloženej na ľahké oleje v Nemecku⁷².

Príklad ovplyvňovania obchodu medzi členskými štátmi týkajúci sa SVHZ

Verejné dotácie na prevádzkovanie pravidelných autokarových služieb v obci Stendal (Nemecko) zaplatené spoločnosti, ktorá poskytuje len miestnu alebo regionálnu dopravu a neposkytuje žiadne dopravné služby mimo krajiny pôvodu, by mohla mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi⁷³.

37. Ak v regióne poskytuje špecifickú SVHZ len jeden poskytovateľ, má to naozaj vplyv na obchod?

⁶⁸ Veci T-214/95 *Vlaams Gewest/Komisia* Zb. 1998 s. II-717, body 48 až 50, C-280/00, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg* Zb. 2003 s. I-7747, body 81 – 82 a C-172/03 *Heiser* Zb. 2005 s. I-1627, body 32 – 33.

⁶⁹ Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc *de minimis*.

⁷⁰ Rozhodnutie Komisie N 258/00, Ú. v. ES C 172, 16.6.2001, s. 16.

⁷¹ Rozhodnutie Komisie N 630/03, Ú. v. EÚ C 275, 8.12.2005, s. 3.

⁷² Rozhodnutie komisie 1999/705/ES z 20. júla 1999, Ú. v. ES L 280, 30.10.1999, s. 87 potvrdené vecou ESD C-382/99 *Holandsko/Komisia* Zb. 2002 s. I-5163.

⁷³ ESD, vec *Altmark trans a Regierungspräsidium Magdeburg*, uvedená vyššie, bod 77.

Aj keď poskytovateľ poskytujúci špecifickú SVHZ (napr. odborné lekárske služby alebo sanitné služby) je jediným poskytovateľom v regióne/miestnom spoločenstve vzhľadom na neexistenciu iných poskytovateľov v tomto regióne/miestnom spoločenstve, nedá sa vylúčiť možnosť, že o poskytovanie tejto SVHZ budú mať záujem prevádzkovatelia z iných členských štátov. To znamená, že nemožno vylúčiť možnosť potenciálneho vplyvu na obchod medzi členskými štátmi⁷⁴. Okrem toho regionálny subjekt by mohol pôsobiť alebo plánovať, že bude pôsobiť v iných regiónoch.

38. Existujú príklady miestnych SVHZ, ktoré skutočne neovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi?

Áno. Komisia prijala viaceré rozhodnutia o štátnej pomoci, na základe ktorých sa opatrenia na financovanie miestnych služieb (bez ohľadu na to, či tieto miestne služby sú SVHZ, SSVZ hospodárskeho charakteru alebo výlučne komerčné služby), považovali za služby, ktoré neovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi (pozri tiež oznámenie ods. 40):

Príklady opatrení považovaných za neovplyvňujúce obchod medzi členskými štátmi:

- V prípade kúpaliska v Dorstene⁷⁵ sa usúdilo, že ročná dotácia na výstavbu a prevádzku verejného kúpaliska v Dorstene, ktoré by mali využívať iba miestni obyvatelia, nemôže ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.
- V prípade írskych nemocníc⁷⁶ sa usúdilo, že systém daňových úľav zameraných na vytvorenie zariadení pre pomerne malé miestne verejné nemocnice, ktoré budú slúžiť na miestnom nemocničnom trhu so zjavnou nedostatočnou kapacitou, nemohol pritiahnúť investície alebo klientov z iných členských štátov, a teda nemohol ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.
- V prípade obslužných zón na Tenerife⁷⁷ sa usúdilo, že dotácie poskytnuté miestnymi združeniami nákladnej cestnej dopravy na výstavbu obslužných zón pre svojich členov nemôžu vzhľadom na výlučne miestne používanie týchto zón ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.
- V prípade miestnych múzeí na Sardínii⁷⁸ sa usúdilo, že financovanie projektov týchto múzeí obmedzenej veľkosti a s obmedzeným rozpočtom neovplyvní obchod medzi členskými štátmi, pretože obyvatelia z iných štátov obvykle neprekračujú hranice s tým, že ich hlavným cieľom je návšteva týchto múzeí okrem niektorých múzeí s medzinárodne uznaným významom.
- Komisia rozhodla, že financovanie baskických divadelných produkcií⁷⁹ neovplyvní obchod medzi členskými štátmi, pretože sú to produkcie malého

⁷⁴ ESD, vec Altmark trans a Regierungspräsidium Magdeburg, uvedená vyššie, bod 78 a nasl.

⁷⁵ Rozhodnutie Komisie vo veci N 258/2000 – Nemecko – Kúpalisko Dorsten, IP/001509 z 21.12.2000, Ú. v. ES C 172, 16.6.2001, s. 16
http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N258_2000

⁷⁶ Rozhodnutie Komisie vo veci N 543/01 – Írsko – Daňové úľavy pre nemocnice, Ú. v. ES C 154, 28.6.2002, s. 4. http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N543_2001

⁷⁷ Rozhodnutie Komisie vo veci N 29/02 – Španielsko – Pomoc na inštaláciu obslužných oblastí na Tenerife, Ú. v. EÚ C 110, 8.5.2003, s. 13, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN29_2002

⁷⁸ Rozhodnutie Komisie vo veci N 630/03 – Taliansko – Miestne múzea – Sardínia, Ú. v. EÚ C 275, 8.12.2005, s. 3, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N630_2003

⁷⁹ Rozhodnutie Komisie vo veci N 257/07 – Španielsko – Granty na divadelné predstavenia v Baskicku, Ú. v. EÚ C 173, 26.7.2007, s. 2.

rozsahu uvádzané miestnymi mikropodnikmi alebo malými spoločnosťami, ktorých potenciálni diváci boli obmedzení na konkrétnu geografickú a jazykovú oblasť, a nemôžu pritiahnúť cezhraničný cestovný ruch.

- V prípade týkajúcom sa financovania centra na propagáciu cyperskej kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva v Nikózii (Cyprus)⁸⁰ Komisia zistila, že miestny charakter a geografická poloha centra spolu s charakterom činnosti vylučujú vplyv na obchod medzi členskými štátmi.
- Komisia usúdila, že podpora výstavby jednotky na strednodobú a dlhodobú starostlivosť o duševné zdravie na severovýchode Portugalska⁸¹ neovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi z dôvodu obmedzenej kapacity jednotky (50 lôžok), ktorá sa bude takmer úplne využívať na poskytovanie služieb pre obyvateľov tejto oblasti a z dôvodu nedostatku záujmu iných subjektov o poskytovanie týchto služieb v tomto regióne.
- V prípade týkajúcom sa financovania vydavateľa publikujúceho dennú tlač na Madeire⁸² Komisia dospela k záveru, že nedošlo k ovplyvneniu obchodu. Na Madeire sa publikujú len dva denníky, ani jeden nepublikuje spoločnosť z iného členského štátu. Obaja vydavatelia nepôsobia na iných trhoch, kde existuje konkurencia spoločností z iných členských štátov.
- Komisia konštatovala, že predaj pôdy holandskou obcou jazdeckej škole⁸³ nemôže mať vplyv na obchod, aj keď bola predaná za nižšiu než trhovú cenu pre zjavne miestny charakter jazdeckej školy.

39. Čo ak má činnosť hospodársky charakter a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi?

Ak má činnosť hospodársky charakter a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, vzťahujú sa ňu pravidlá hospodárskej súťaže.

40. Znamená uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže, že členské štáty musia zmeniť spôsob, akým organizujú a prevádzkujú svoje SVHZ?

Nie. Skutočnosť, že sa uplatňujú pravidlá hospodárskej súťaže, neznamená, že sú verejné orgány povinné zabezpečiť, aby na trhu bol prítomný veľký počet poskytovateľov služieb. Neznamená to ani, že sú verejné orgány povinné zrušiť osobitné alebo výlučné práva, ktoré už boli udelené poskytovateľom služieb a ktoré sú nevyhnutné a primerané na vykonávanie príslušných SVHZ. Verejné orgány môžu udeliť takéto práva, ak neprekročia rámec toho, čo je nevyhnutné na to, aby poskytovatelia služieb mohli plniť svoju úlohu poskytovania služieb vo všeobecnom záujme za ekonomicky prijateľných podmienok⁸⁴. Verejné orgány obdobne nie sú povinné privatizovať poskytovateľov SVHZ (pozri oznámenie ods. 37).

41. Čo ak verejný orgán poskytne náhradu za službu všeobecného záujmu, o ktorej sa usudzuje, že je hospodárskeho charakteru?

⁸⁰ Rozhodnutie Komisie vo veci SA.34466 – Cyprus – Centrum výtvarných umení a výskumu, rozhodnutie zo 7.11.2012 (zatiaľ neverejnené).

⁸¹ Rozhodnutie Komisie vo veci SA.34576 – Portugalsko – Jean Piaget / Severovýchodná jednotka na strednodobú a dlhodobú starostlivosť o duševné zdravie, rozhodnutie zo 7.11.2012 (zatiaľ neverejnené).

⁸² Rozhodnutie Komisie vo veci SA.33243 – Portugalsko – Jornal de Madeira, rozhodnutie zo 7.11.2012 (zatiaľ neverejnené).

⁸³ Rozhodnutie Komisie vo veci SA.34404 – Holandsko – Kúpa pôdy na premiestnenie jazdeckej školy, rozhodnutie zo 7.11.2012, Ú. v. EÚ C 370, 30.11.2012, s. 2.

⁸⁴ Veci C-320/91 *Corbeau* Zb. 1993 s. I-2533, body 14 – 16, C-67/96 *Albany* Zb. 1999 s. I-5751, bod 107.

Náhrada za službu vo verejnom záujme, ktorú poskytovateľovi služieb poskytol verejný orgán, môže predstavovať štátnu pomoc, ak nie sú splnené všetky kritériá stanovené Súdnym dvorom v rozsudku vo veci *Altmark* (pozri odpovede na otázky v oddiele 3.2.3) a ak sú splnené ostatné kritériá štátnej pomoci⁸⁵. Napriek tomu skutočnosť, že náhrada za službu vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc, sama osebe neznamená, že nie je prípustná, pretože môže byť zlučiteľná so ZFEÚ.

42. Ukladajú pravidlá štátnej pomoci verejným orgánom konkrétny spôsob organizácie SVHZ?

Nie. Verejné orgány majú značnú voľnosť v rozhodovaní o výbere spôsobu riadenia SVHZ, ktoré zavádzajú. Pravidlá štátnej pomoci umožňujú verejným orgánom organizovať a financovať svoje SVHZ tak, ako považujú za vhodné, pokiaľ náhrada, ktorú v tejto súvislosti poskytujú, neprekročí rámec toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby sa SVHZ vykonávali za ekonomicky prijateľných podmienok v súlade s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ.

43. Môžu sa finančné sumy udelené v rámci prenesenia právomocí medzi verejnými orgánmi v súvislosti s decentralizáciou považovať za rovnocenné štátnej pomoci?

Nie. Pri pojme štátna pomoc sa nerozlišuje, na základe akej úrovne (centrálne, regionálne, miestne alebo iné) je udelená. Uplatňuje sa však len v prípade prevodu finančných zdrojov v prospech jedného alebo viacerých podnikov, ktorý(-é) spĺňa(-jú) podmienky ustanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Ak sa finančné prevody uskutočňujú na jednej strane v rámci štátnych štruktúr (napríklad zo štátu na regióny, z ministerstva na samosprávy) výlučne v súlade s prenesením verejných právomocí a spôsobom, ktorý nesúvisí s hospodárskou činnosťou, nejde o prevod štátnych zdrojov, ktorými sa podniku poskytuje výhoda.

44. Má financovanie interného subjektu v zmysle pravidiel verejného obstarávania, ktorý poskytuje SVHZ, za následok vylúčenie uplatňovania pravidiel štátnej pomoci?

Nie. Pojem „interný“ sa používa v práve verejného obstarávania, zatiaľ čo pravidlá štátnej pomoci spadajú pod právo hospodárskej súťaže. Či sa budú alebo nebudú uplatňovať pravidlá hospodárskej súťaže, a najmä pravidlá štátnej pomoci, nezávisí od právneho postavenia alebo charakteru subjektu poskytujúceho SVHZ, ale od „hospodárskeho“ charakteru činnosti tohto subjektu (oznámenie ods. 9). Podľa ustálenej judikatúry každá činnosť spočívajúca v dodávaní tovaru a/alebo služieb na danom trhu je hospodárskou činnosťou v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže (príklady hospodárskych činností v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže pozri odpoveď na otázku 25). Na základe toho, ak verejné financovanie hospodárskej činnosti vykonávanej interným subjektom v zmysle pravidiel verejného obstarávania spĺňa podmienky ustanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ⁸⁶ a nespĺňa všetky podmienky uvedené v rozsudku vo veci *Altmark* (tieto podmienky sa uvádzajú v odpovedi na otázku 61), pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú (pozri oznámenie ods. 13 a 37).

V tejto súvislosti treba pamätať na to, že ak sa finančné prevody uskutočňujú v rámci štátnych štruktúr (zo štátu na regióny alebo ministerstva na samosprávy) výlučne v súlade s prenesením verejných právomocí a spôsobom, ktorý nesúvisí s hospodárskou činnosťou, nejde o prevod štátnych zdrojov podniku, čiže nejde o poskytovanie štátnej pomoci (pozri otázku 43).

⁸⁵ T. j. 1) prevod zdrojov a pripísateľnosť štátu, 2) vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže, a 3) selektívny charakter daného opatrenia.

⁸⁶ T. j. 1) ekonomická výhoda, 2) vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže a 3) selektívny charakter daného opatrenia.

45. Aké sú dôsledky, ak sa náhrada za SVHZ skutočne považuje za štátnu pomoc?

Skutočnosť, že náhrada za služby vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc, **neznamená, že táto náhrada je zakázaná**. Táto náhrada je zlučiteľná so ZFEÚ, ak podmienky uvedené v rozhodnutí⁸⁷ alebo rámci⁸⁸ sú splnené⁸⁹.

3.2.2 Poverovací akt

46. Čo je cieľom „poverovacieho aktu“?

Poverovací akt (pozri oznámenie ods. 51 a nasl.) je akt, ktorým sa príslušný podnik poverí poskytovaním SVHZ, podrobne sa v ňom vysvetlí charakter úlohy, ako aj rozsah a všeobecné prevádzkové podmienky poskytovania SVHZ. Pridelenie služby vo verejnom záujme je potrebné na vymedzenie záväzkov podniku a štátu. Ak takýto akt chýba, špecifická úloha podniku nie je známa a nedá sa určiť spravodlivá náhrada.

47. Aké typy poverovacích aktov sa považujú za primerané?

Pre poverenie v zmysle článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ a v zmysle rozsudku vo veci Altmark sa vyžaduje iba, aby poverovací akt bol vo forme jedného alebo viacerých aktov, ktoré sú právne záväzné podľa vnútroštátneho práva. Špecifickú formu aktu (alebo aktov) môže určiť každý členský štát okrem iného v závislosti od svojej politickej a/alebo administratívnej organizácie.

Podľa základných pravidiel správneho práva každý verejný orgán na miestnej, regionálnej alebo centrálnej úrovni potrebuje právny základ na vymedzenie a financovanie SVHZ. Na základe toho koncept poverovacieho aktu môže z veľkej časti zodpovedať právnemu základu, ktorý príslušný verejný orgán zvolí v každom prípade podľa vlastného uváženia. Nie je potrebné, aby sa tento akt nazýval „poverovací akt“. Nie je potrebné ani to, aby členské štáty vytvorili na účely prijatia tzv. „poverovacích aktov“ osobitný právny rámec.

Žiadny štandardný „univerzálny“ poverovací akt teda neexistuje a jeho forma závisí od verejného orgánu, ktorý poveruje službou, ako aj od príslušnej činnosti.

Je potrebné poznamenať, že podľa pravidiel štátnej pomoci požiadavky týkajúce sa poverovacieho aktu sú skôr základné: nevyklučuje sa tým možnosť, aby orgány členských štátov pridali do poverovacieho aktu ďalšie podrobnosti, napr. požiadavky na kvalitu. Niektoré prvky však musia byť v poverovacom akte uvedené, napr. obsah a trvanie záväzku, parametre na výpočet, kontrolu a prehodnotenie náhrady a opatrenia na predchádzanie poskytnutia nadmernej náhrady a na vrátenie takejto nadmernej náhrady (oznámenie ods. 52). Ak sa štátna pomoc na SVHZ udeľuje na základe rozhodnutia alebo rámca, požiadavky na poverovací akt sú výslovne stanovené aj s ďalšími podrobnosťami v článku 4 prípade odseku 16 (t. j. podnik a v prípade potreby príslušné územie, povaha akýchkoľvek výhradných práv, ktoré podniku priznal príslušný orgán udeľujúci pomoc, opis mechanizmov náhrady, odkaz na rozhodnutie).

⁸⁷ Rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

⁸⁸ Oznámenie Komisie: Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011) Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15.

⁸⁹ V odvetví pozemnej dopravy sa táto zlučiteľnosť riadi nariadením 1370/2007. V súvislosti s leteckou a námornou dopravou túto zlučiteľnosť možno posúdiť na základe Usmernení Spoločenstva týkajúcich sa financovania letísk a štátnej pomoci na začatie činnosti pre letecké spoločnosti s odletom z regionálnych letísk, oznámenie Komisie 94/C 350/07 o uplatňovaní článkov 92 a 93 zmluvy v odvetví letectva, Ú. v. ES C 350, 10.12.1994, s. 5, alebo usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci námornej doprave, Ú. v. ES C 13, 17.1.2004. Rozhodnutie o SVHZ a rámec sa vzťahujú aj na leteckú a námornú dopravu.

Schválenie alebo povolenie, ktorým verejný orgán poskytovateľovi služieb povoľuje poskytovať určité služby, nezodpovedá pojmu poverovací akt, lebo pre subjekt nezakladá povinnosť poskytovať príslušné služby, ale mu len umožňuje vykonávať hospodársku činnosť poskytovaním určitých služieb na trhu. Príkladom môže byť povolenie na zriadenie detských jasí alebo centra pre seniorov vydané subjektu len na základe toho, že spĺňa pravidlá v oblasti verejného zdravia, bezpečnosti alebo kvality.

Príklady poverovacích aktov:

- koncesná zmluva⁹⁰ a verejná zákazka na poskytnutie služby
- zákazky v rámci vládneho programu⁹¹
- vládne nariadenia⁹²
- právne predpisy⁹³ a zákony⁹⁴
- ročné a viacročné zmluvy o činnosti⁹⁵
- legislatívne nariadenia⁹⁶ a všetky druhy regulačných rozhodnutí, ako aj rozhodnutia a výnosy samospráv.

48. Vyžaduje sa poverovací akt aj v prípade SSVZ?

Pravidlá hospodárskej súťaže sa vzťahujú na služby vo verejnom záujme, ktoré majú hospodársku povahu (v súvislosti s pojmom hospodárska činnosť v zmysle pravidiel hospodárskej súťaže pozri odpoveď na otázku 25). Skutočnosť, že príslušnú činnosť možno nazývať „sociálna“, nestačí sama osebe na to, aby nebola klasifikovaná ako hospodárska činnosť v zmysle týchto pravidiel. Preto, keďže je poverenie jednou z nevyhnutných podmienok na to, aby bola náhrada za službu vo verejnom záujme zlučiteľná so zmluvou, pre subjekty poverené SVHZ vrátane SSVZ hospodárskeho charakteru je povinné.

49. Ktoré orgány sú oprávnené poveriť podnik SVHZ? Majú obecné orgány túto právomoc?

Otázka, ktoré orgány sú oprávnené poveriť spoločnosť SVHZ, sa rieši vo vnútroštátnom práve. V právnych predpisoch EÚ nie sú ustanovené žiadne požiadavky v tejto súvislosti.

⁹⁰ Rozhodnutie Komisie vo veci N 562/05 – Taliansko – Proroga della durata della concessione della Società Italiana del Traforo del Monte Bianco (SITMN), Ú. v. EÚ C 90, 25.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N562_2005

⁹¹ Rozhodnutie Komisie vo veci NN 51/06 – Taliansko – Poste Italiane SpA: náhrada zo strany štátu za záväzky univerzálnej poštovej služby 2000 – 2005, Ú. v. EÚ C 291, 30.11.2006, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_NN51_2006

⁹² Rozhodnutie Komisie vo veci N 166/05 – UK – Vládna finančná podpora vidieckej siete v prospech Post Office Limited, Ú. v. EÚ C 141, 16.6.2006, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N166_2005

⁹³ Rozsudok súdu prvého stupňa vo veci T-289/03 *BUPA a iní/Komisija* Zb. 2008 s. II_741, body 182 a 183. Rozhodnutie Komisie vo veci NN 8/07 – Španielsko – Financiamiento de las medidas de reducción de plantilla de RTVE, Ú. v. EÚ C 109, 15.5.2007, http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-8-2007-WL.WL-7.3.2007.pdf

⁹⁴ Rozhodnutie Komisie vo veci N 395/05 – Írsko – Záruky na pôžičky na programy sociálnej infraštruktúry financované agentúrou Housing Finance Agency (HFA), Ú. v. EÚ C 77, 5.4.2007, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N395_2005

⁹⁵ Rozhodnutie Komisie vo veci C 24/2005 – Francúzsko – Laboratoire national de métrologie et d'essais, Ú. v. EÚ L 95, 5.4.2007, s. 25.

⁹⁶ Pozri rozsudok súdneho dvora (tretia komora) vo veci C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti/Giuseppe Calafiori* Zb. 2006 s. I-2941.

Vo všeobecnosti každý orgán, ktorý má právomoc vymedziť a financovať SVHZ, by mal mať tiež právomoc poveriť podnik poskytovaním tejto SVHZ.

50. *Môže samotný poskytovateľ SVHZ, ktorý často má špecifické znalosti, vymedziť obsah poverovacieho aktu?*

V niektorých členských štátoch nie je neobvyklé, že poskytovatelia vyvinú a navrhnu služby, ktoré následne verejné orgány prerokujú a financujú. Pojem poverovací akt podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ a právnych predpisov EÚ o štátnej pomoci všeobecne neobsahuje žiadne obmedzenia, pokiaľ ide o zapojenie poskytovateľov služieb do vypracovania poverovacieho aktu. Konečné rozhodnutie o tom, či poveriť poskytovateľa, musí prísť od verejného orgánu. Táto požiadavka môže byť splnená, napríklad schválením návrhu poskytovateľa (oznámenie ods. 53, pozri k tejto téme aj otázku 59).

51. *Zodpovedá pojem poverovací akt v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ako aj v zmysle balíka SVHZ pojmu „poskytovateľ poverený štátom“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách?*

Nie. Pojem poverovací akt v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ a balíka SVHZ a pojem „poskytovateľ poverený štátom“ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách, sú dva pojmy konzistentné v tom, že predpokladajú existenciu povinnosti poskytovateľa SVHZ poskytovať službu. Existencia povinnosti poskytovať službu je zásadným prvkom týchto dvoch pojmov.

Tieto dva pojmy však majú rozdielny účel. Prvý pojem je jednou z nevyhnutných podmienok, ktoré musia byť splnené, aby sa náhrada za službu vo verejnom záujme mohla považovať za spĺňajúcu podmienky judikatúry vo veci *Altmark* alebo za zlučiteľnú s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ a aby prípadne mohla byť oslobodená od notifikácie (ak spadá do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia), zatiaľ čo druhý pojem má za cieľ vymedziť rozsah vyňatia určitých sociálnych služieb z rozsahu pôsobnosti smernice o službách.

Takže v rámci balíka SVHZ poverovací akt zodpovedá aktu, ktorým sa podnik poveruje poskytovaním SVHZ. V tomto prípade sa poverovacím aktom, ako už bolo uvedené, musí ustanoviť nielen povinnosť poskytovať službu, ale zároveň sa musí určiť charakter a doba trvania záväzkov služby vo verejnom záujme, subjekty, ktoré boli poskytovaním služieb poverené, parametre na výpočet náhrady a opatrenia na predchádzanie poskytnutia nadmernej náhrady (pozri aj otázky 46 a 47).

V súvislosti so smernicou o službách sa Komisia domnieva, že na to, aby sa poskytovateľ mohol považovať za „povereného štátom“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j), musí mať povinnosť poskytovať službu, ktorou ho poveril štát. Poskytovateľa, ktorému bola uložená povinnosť poskytovať službu, napr. na základe verejného obstarávania alebo koncesie na služby, možno považovať za poskytovateľa „povereného štátom“ v zmysle smernice o službách. Platí to aj v prípade opatrenia akéhokoľvek iného typu, ktoré štát prijal, za predpokladu že takéto opatrenie zahŕňa povinnosť poskytovateľa poskytovať službu.

Na základe toho subjekt, ktorému bol udelený poverovací akt v zmysle balíka SVHZ, sa bude tiež považovať za „povereného“ v zmysle smernice o službách. V rámci uplatňovania pravidiel štátnej pomoci bude na základe poverovacieho aktu samozrejme nutné splniť ďalšie podmienky týkajúce sa najmä mechanizmov, ktoré sa zaviedli s cieľom zaistiť, aby prijímaná pomoc neprevyšovala náklady, ktoré poskytovateľ služby vynaložil.

52. *Je poverovacím aktom v zmysle pravidiel o štátnej pomoci a smernice o službách rozhodnutie regionálneho verejného orgánu, ktorým sa vymedzuje sociálna služba vo*

verejnom záujme v oblasti odborného vzdelávania a ktorým sa poveruje touto službou jedna alebo viaceré vzdelávacie inštitúcie?

Rozhodnutie regionálneho verejného orgánu, ktoré je podľa vnútroštátneho práva právne záväzné a ktorým sa vymedzuje a) charakter a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme; b) podnik alebo podniky poverený(-é) týmito záväzkami a príslušné územie; c) charakter akýchkoľvek výlučných alebo osobitných práv udelených tomuto podniku alebo týmto podnikom; d) parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady, ako aj e) pravidlá vrátenia akejkoľvek nadmernej náhrady a opatrenia na predchádzanie poskytnutia nadmernej náhrady, môže predstavovať poverovací akt v zmysle rozhodnutia (pozri aj otázku 47 uvedenú v predchádzajúcom texte).

Takéto rozhodnutie, ktoré predstavuje poverovací akt v zmysle pravidiel o štátnej pomoci, predstavuje tiež akt, ktorým sa poskytovateľ poveruje v zmysle smernice o službách, pretože zakladá povinnosť daného(-ých) podniku(-ov) poskytovať službu.

Na druhej strane, ak predmetné rozhodnutie ukladá povinnosť poskytovať službu, ale nezahŕňa už uvedené prvky, predstavuje akt poverujúci poskytovateľa v zmysle smernice o službách, ale nie poverovací akt v zmysle balíka o SVHZ.

Pokiaľ ide o uplatňovanie smernice o službách, pozri oddiel 7.

53. V prípade spolufinancovania SVHZ viacerými verejnými orgánmi musí každý z príslušných verejných orgánov prijať svoj vlastný poverovací akt alebo sa môže pri udeľovaní náhrady odvolať na poverovací akt vydaný „hlavným“ orgánom alebo organizujúcim orgánom v súvislosti so SVHZ?

Z hľadiska pravidiel štátnej pomoci neexistuje žiadny vzor poverovacieho aktu, tento poverovací akt musí byť v súlade s vnútroštátnym právom príslušného členského štátu, podľa ktorého sa musí stanoviť povinnosť vybraného poskytovateľa poskytovať príslušnú službu. Otázka, či poverovací akt v zmysle balíka o SVHZ schválený „hlavným“ verejným orgánom, napr. regiónom, platí aj pre iné orgány (napr. obce alebo iný región), je vecou vnútroštátneho práva.

Príklady aktov, ktoré by v prípade spolufinancovania SVHZ/SSHZ viacerými verejnými orgánmi mohli predstavovať „poverovací akt“ v zmysle balíka o SVHZ:

- Akt vydaný regiónom a následne schválený rozhodnutím obecnej rady, poverovacím aktom príslušnej obce môže byť aj toto schvaľovacie rozhodnutie.
- Poverovací akt vydaný a schválený spoločne regiónom, okresom, obcou alebo dvomi obcami a dvoma regiónmi pre danú SVHZ, ktorú má/majú poskytovať jeden alebo viacerí konkrétni poskytovatelia.

Vo všeobecnosti, keď sa v poverovacom akte stanovujú podmienky uvedené v odseku 52 oznámenia, zvolená forma právneho aktu, ani počet príslušných verejných orgánov nemá vplyv na jeho charakter poverovacieho aktu v zmysle balíka SVHZ.

54. Ak chce verejný orgán poveriť jedného alebo viacerých poskytovateľov služieb viacerými SVHZ, je potrebné, aby orgán prijal viaceré akty zodpovedajúce každej SVHZ?

Nie. Nie je potrebné prijímať viaceré poverovacie akty, z ktorých každý zodpovedá jednej konkrétnej SVHZ alebo poskytovateľovi služieb. V poverovacom akte však musí byť uvedený charakter, trvanie a iné potrebné informácie týkajúce sa každého záväzku služby vo verejnom záujme, ktoré verejný orgán uložil každému subjektu. Ak obsah a

rozsah každej SVHZ sú dostatočne presné, nie je potrebné špecifikovať každú jednotlivú službu.

55. *Mala by sa v poverovacom akte špecifikovať „úloha“ alebo „konkrétne činnosti“, ktoré sa majú vykonávať?*

V poverovacom akte nemusí byť špecifikovaná úplne každá činnosť zahrnutá v rámci poskytovania SVHZ.

Ak nie je možné presnejšie stanoviť príslušné služby, možno uznať širšie vymedzenie úlohy služby vo verejnom záujme, pokiaľ je rozsah úloh jasne vymedzený. Avšak čím presnejšie sú v poverovacom akte vymedzené pridelené úlohy, tým vyššia je úroveň ochrany pred námietkami v súvislosti s udelenými náhradami na základe pravidiel štátnej pomoci (napríklad zo strany konkurentov).

Verejné orgány sú tiež zodpovedné, a je to aj v ich najlepšom záujme, za objasnenie toho, ako sa úlohy SVHZ majú vykonávať, napríklad špecifikovaním požiadaviek na kvalitu.

56. *Ako skoncipovať poverovací akt týkajúci sa takých služieb ako SSVZ, na ktoré na jednej strane treba nazerať globálne a ktoré na druhej strane musia byť prispôbené špecifickým potrebám jednotlivých užívateľov? Musí byť v poverovacom akte opísaná každá služba, ktorá sa má poskytovať?*

V poverovacom akte musí byť uvedený charakter a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme, subjekty poverené poskytovaním služieb, parametre na výpočet náhrady (ale nie presná výška náhrady, ktorá sa má udeliť) a zavedené ochranné opatrenia na zabránenie poskytnutia nadmernej náhrady.

Nie vždy je potrebné zahrnúť do poverovacieho aktu každý typ služby, ktorá sa bude poskytovať. Napríklad nie je potrebné uviesť každý typ zdravotníckej starostlivosti a postačujúce môže byť niečo také, ako „každodenná domáca lekárska starostlivosť o seniorov v meste x“. Poverovací akt však musí umožniť správne rozdelenie nákladov medzi činnosti SVHZ a činnosti iné ako SVHZ, ktoré poskytovateľ služby môže poskytovať.

Určité typy SVHZ, ako napr. pomoc starším alebo znevýhodneným osobám, si môže vyžadovať rôzne typy služieb v rámci celkovej úlohy poskytovať služby vo verejnom záujme. Cieľom poverovacieho aktu nie je obmedziť spôsob, akým sa organizuje poskytovanie SVHZ, ale stanoviť jasný rámec, v ktorom sa tieto SVHZ poskytujú, a rozsah príslušných služieb.

Údaje, ktoré musia byť uvedené v poverovacom akte na účely pravidiel štátnej pomoci v žiadnom prípade neobmedzujú voľnosť verejných orgánov pri vymedzovaní a organizácii svojich SVHZ. Členské štáty a verejné orgány majú veľkú voľnosť pri vymedzovaní úloh služby vo verejnom záujme, ktoré chcú zaviesť, pričom nie je nevyhnutne potrebné presné/veľmi podrobné špecifikovanie služieb, ktoré sú súčasťou týchto úloh⁹⁷.

Verejné orgány môžu ísť nad rámec základných požiadaviek poverovacieho aktu a určiť kritériá, ktoré chcú stanoviť na účely zlepšenia výkonnosti podnikov poverených SVHZ.

Príklady:

⁹⁷ Je potrebné poznamenať, že veľká voľnosť, ktorú členské štáty majú pri vymedzení svojich úloh služby vo verejnom záujme, vždy podlieha kontrole zjavne nesprávneho posúdenia zo strany Komisie a Súdneho dvora (pozri podrobne otázky 6 a 7).

- Ak chce verejný orgán zriadiť centrum alebo službu pomoci seniorom v ich domácnostiach, bude stačiť, keď sa v poverovacom akte uvedie, že poskytovateľ SSVZ je poverený úlohou zriadiť centrum, ktoré bude poskytovať potrebnú pomoc so zreteľom na rozmanitosť potrieb, najmä v lekárskej, psychologickú a sociálnej oblasti, alebo v prípade služby pomoci v domácnostiach, také služby ako napr. lekárska starostlivosť, donáška jedál, upratovanie domácností atď.
- Ak chce verejný orgán zriadiť centrum pre mladých nezamestnaných ľudí, postačí, keď uvedie, že poskytovateľ služieb je poverený úlohou organizovať službu podpory pre mladých nezamestnaných ľudí, v rámci ktorej sa im bude poskytovať potrebná odborná príprava, ale bude zahŕňať aj iné služby priamo spojené s efektívnou reintegráciou osôb, ktorým sa poskytuje pomoc.

57. *Môže byť po ukončení obdobia poverenia poverený znova ten istý podnik rovnakou SVHZ?*

Áno. Rovnaký poskytovateľ môže byť následne poverený rovnakou SVHZ. Platí to aj v prípade, ak sa uplatňuje rozhodnutie alebo rámec, v ktorých sú stanovené konkrétne obmedzenia, pokiaľ ide o obdobie trvania poverenia.

Ak poverenie závisí od verejnej zákazky alebo koncesie a uplatňujú sa pravidlá EÚ o verejnom obstarávaní, verejný orgán musí v zásade zorganizovať nové verejné obstarávanie, ktoré je samozrejme otvorené aj pre existujúceho poskytovateľa.

58. *Ako skoncipovať poverovací akt týkajúci sa služieb, ktoré sa v priebehu poskytovania musia prispôbovať meniacim sa podmienkam z hľadiska intenzity starostlivosti, profilov užívateľov a počtu užívateľov?*

Verejné orgány a poskytovatelia služieb majú zväčša skúsenosti s personalizovanými službami a špecifickými potrebami, ktoré sa pri poskytovaní SVHZ môžu vyskytnúť, ako aj so zmenami situácií, ku ktorým môže dôjsť. Na základe svojich skúseností dokážu spoľahlivo odhadnúť, aké ďalšie potreby môžu vzniknúť a zohľadniť tento odhad v poverovacom akte.

Existujú dve možnosti:

- Verejný orgán môže do poverovacieho aktu zahrnúť korekčný mechanizmus *ex post*, ktorý umožní pravidelnú revíziu zverených úloh⁹⁸.
- Verejný orgán môže poverovací akt aktualizovať, ak sa zistí, že sa s určitou službou nepočítalo, ale mohol by ju poskytnúť ten istý subjekt.

Príklad:

Obec by chcela poskytovať integrované služby pokrývajúce rozličné potreby starších osôb (lekárska starostlivosť v domácnosti, donáška jedál, upratovanie domácností atď.). Ako zabezpečiť, aby obec mohla poskytovateľovi služieb zaplatiť náhradu za poskytovanie ďalších služieb na uspokojenie potrieb, s ktorými sa pôvodne nepočítalo?

Ako už bolo uvedené, obec by mohla uskutočniť odhad takýchto dodatočných služieb na základe svojich predchádzajúcich skúseností v tejto oblasti alebo by pre

⁹⁸ V tejto súvislosti pozri rozhodnutie Komisie vo veciach N 541/04 a N 542/04 – Holandsko – Systém vyrovnávania rizika a udržanie rezerv, Ú. v. EÚ C 324, 21.12.2005,
http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N541_2004
http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N542_2004

takéto potreby mohla stanoviť korekčné mechanizmy *ex post*. Ak je napríklad počiatočný poverovací akt založený na verejnej zákazke, odhad ďalších služieb sa spravidla uskutoční formou výberu ďalších prípadných služieb uvedených v pôvodnej ponuke.

Obec by v zásade mohla poverovací akt aktualizovať, ak sa zistí, že sa s určitou službou nepočítalo, ale mohol by ju poskytnúť ten istý subjekt. Ak bol však počiatočný poverovací akt založený na verejnej zákazke alebo koncesii a v počiatočnej ponuke sa nepočítalo s možnosťou ďalších služieb, verejný obstarávateľ by nemohol upraviť verejnú zákazku alebo koncesiu počas jej plnenia (v tejto súvislosti pozri odpoveď na otázku 205), ale musel by v zásade zorganizovať nové verejné obstarávanie, ktoré by samozrejme bolo otvorené aj pre poskytovateľa počiatočných služieb.

59. Obmedzuje požiadavka poverovacieho aktu nezávislosť a slobodnú iniciatívu poskytovateľov služieb?

Nie. Požiadavka týkajúca sa poverovacieho aktu nijakým spôsobom neobmedzuje nezávislosť a slobodnú iniciatívu subjektov, ktoré poskytujú sociálne služby. Tieto subjekty majú absolútnu voľnosť pri prijímaní iniciatív na rozvoj a skvalitňovanie takýchto služieb a pri predkladaní návrhov verejným orgánom.

Pojem poverovací akt je dostatočne flexibilný, aby v tomto prípade zodpovedal rozhodnutiu verejného orgánu, ktorým sa schvaľujú a financujú takéto návrhy. Z tohto dôvodu, ak verejný orgán schváli návrh poskytovateľa služieb v súlade s ustanoveniami rozhodnutia, do obsahu tohto rozhodnutia/dohody alebo zmluvy uzavretej medzi verejným orgánom a subjektom musí byť zahrnuté vymedzenie úlohy SVHZ, ako aj parametre na výpočet náhrady a ochranné opatrenia na zabránenie poskytnutia nadmernej náhrady.

60. Obmedzuje požiadavka poverovacieho aktu nezávislosť miestnych pobočiek poskytovateľa SVHZ, ktorý bol riadne poverený na vnútroštátnej úrovni, pri stanovovaní priorít?

Pokiaľ je poskytovateľ poverený SVHZ na vnútroštátnej úrovni na základe poverovacieho aktu, ktorý spĺňa požiadavky stanovené v odseku 52 oznámenia, miestne pobočky poskytovateľa môžu stanoviť priority v rámci podmienok stanovených v poverovacom akte.

3.2.3 Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa rozsudku vo veci Altmark

61. Čo konštatoval Súdny dvor v rozsudku vo veci Altmark?

Vo veci *Altmark* Súdny dvor konštatoval, že náhrada za službu vo verejnom záujme **nepredstavuje štátnu pomoc** v zmysle článku 107 ZFEÚ, ak sú splnené štyri kumulatívne kritériá.

- Po prvé, prijímajúci podnik musí byť skutočne poverený plnením záväzkov služby vo verejnom záujme a tieto záväzky musia byť jasne vymedzené.
- Po druhé, parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočítava, musia byť vopred stanovené objektívnym a transparentným spôsobom.
- Po tretie, náhrada nesmie presiahnuť sumu potrebnú na pokrytie všetkých nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov súvisiacich so službami vo verejnom záujme alebo časti týchto nákladov, pri zohľadnení príslušných príjmov a primeraného zisku.

- Napokon, ak podnik, ktorý má plniť záväzky služby vo verejnom záujme, nebol v konkrétnom prípade vybraný v rámci postupu verejného obstarávania, ktorý by umožnil vybrať uchádzača schopného poskytovať tieto služby verejnosti za najnižšiu cenu, výška potrebnej náhrady sa musí určiť na základe analýzy nákladov, ktoré by vznikli bežnému, dobre riadenému a primerane vybavenému podniku.

Príklady prípadov, keď podľa názoru Komisie boli splnené kritériá rozsudku vo veci *Altmark* a náhrada preto nepredstavovala štátnu pomoc:

- Financovanie programu na podporu investícií s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok elektrickej energie v Írsku sa nepovažovalo za štátnu pomoc:
  - Poskytnutie novej rezervnej kapacity pri výrobe elektrickej energie na riešenie dopytu po elektrickej energii po celý rok, a to aj v čase špičky, sa považovalo za SVHZ.
  - Okrem toho sa uskutočnil otvorený, transparentný a nediskriminačný súťažný postup, ktorým sa zaistilo splnenie všetkých ďalších troch podmienok stanovených rozsudkom vo veci *Altmark*⁹⁹.
- Dotácie na financovanie širokopásmovej telekomunikačnej infraštruktúry vo Francúzsku sa nepovažovali za pomoc, pretože:
  - Univerzálny prístup k širokopásmovej (a k vysokorýchlostnej širokopásmovej) infraštruktúre pre celú krajinu bol SVHZ.
  - Na základe konkrétnych parametrov sa v koncesnej zmluve dopredu určila výška náhrady.
  - Neexistovalo žiadne riziko poskytnutia nadmernej náhrady, pretože parametre na výpočet náhrady boli presne stanovené v plánoch činnosti subjektov, ktoré vychádzali z konkrétnych informácií poskytnutých samotnými verejnými orgánmi. Ďalším dôvodom neexistencie rizika poskytnutia nadmernej náhrady bola skutočnosť, že verejný orgán požadoval od subjektov, ktorí mali poskytovať službu, aby na tento účel zriadili spoločnosť *ad hoc*, čím by sa zaručila neustranostenosť príslušného poskytovateľa služieb. Okrem toho existovali doložky o vrátení časti pomoci v prípade návratu podniku k ziskovosti nad určitú úroveň.
  - Uskutočnila sa dôkladná a podrobná analýza potrieb projektu a toho, čo záujemcovia musia ponúknuť. Okrem toho zvolený postup umožnil výber najefektívnejšieho záujemcu ponúkajúceho službu verejnosti za najnižšiu cenu¹⁰⁰.
- Komisia vo veci *Dorsal* usúdila, že štvrté kritérium rozsudku vo veci *Altmark* bolo splnené, pretože dôkladná porovnávacia analýza osobitných potrieb projektu a ponúk záujemcov, ako aj samotný súťažný postup umožnili, aby sa náhrada

⁹⁹ Rozhodnutie Komisie vo veci N 475/2003 – Írsko – Záväzok služby vo verejnom záujme v súvislosti s novou kapacitou výroby elektrickej energie na zabezpečenie dodávok, Ú. v. EÚ C 34, 7.2.2004, s. 8.

¹⁰⁰ Rozhodnutie Komisie vo veci N 381/2004 – Francúzsko – Projekt vysokorýchlostnej telekomunikačnej siete departmentu Atlantické Pyreneje, Ú. v. EÚ C 162, 2.7.2005, s. 5 a rozhodnutie Komisie o pomoci N 331/2008 – Francúzsko – Vysokorýchlostná širokopásmová infraštruktúra v departemente Hauts-de-Seine, http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2008/n331-08.pdf.

odhadla na základe nákladov, ktoré by vznikli náležite riadenému a primerane vybavenému podniku¹⁰¹.

- Komisia konštatovala, že stanovené poplatky, ktoré zaplatila finančná inštitúcia kontrolovaná štátom „Casa Depositi e Prestiti“ spoločnosti „Poste Italiane“, nepredstavovali štátnu pomoc:

–Distribúcia poštových vkladných knižiek sa považovala za SVHZ.

–Trhový poplatok zodpovedal primeranému odhadu úrovne nákladov, ktoré by vynaložil bežný, dobre riadený a primerane vybavený podnik v rovnakom odvetví pri zohľadnení príjmov a primeraného zisku z plnenia svojich záväzkov. Štvrté kritérium rozsudku vo veci *Altmark* bolo teda splnené¹⁰².

62. *Môže sa verejný orgán vyhnúť uplatňovaniu pravidiel o štátnej pomoci tým, že bude organizovať verejné obstarávanie bez toho, aby skontroloval, či sú všetky kritériá rozsudku vo veci Altmark splnené?*

Nie. V rozsudku Súdneho dvora vo veci *Altmark* sú uvedené štyri kumulatívne podmienky, ktoré musia byť splnené, aby náhrada za poskytovanie SVHZ nepredstavovala štátnu pomoc. To znamená, že zákazka a súťažné podklady môžu obsahovať všetky potrebné špecifikácie tak, aby sa zabezpečilo splnenie ďalších 3 podmienok.

63. *Prečo by sa náhrada za poskytovanie SVHZ mala poskytovať na základe kritéria „za najnižšiu cenu pre verejnosť“? Neviedlo by to k poskytovaniu nekvalitnej služby?*

Požiadavka postupu verejného obstarávania, ktorý umožňuje poskytovanie služby za „za najnižšiu cenu pre verejnosť“ stanovil Súdny dvor v rozsudku vo veci *Altmark*. V oznámení sa vysvetľuje, že výraz „najnižšie náklady pre verejnosť“ je širší než najnižšia cena, a že postup verejného obstarávania nemusí nutne viesť k najnižšej cene ako kritériu pre splnenie prvej alternatívy štvrtého kritéria v rozsudku vo veci *Altmark*. V odseku 67 oznámenia sa uvádza, že „ekonomicky najvýhodnejšia ponuka“ sa tiež môže použiť za predpokladu, že kritériá pre zadanie zákazky úzko súvisia s predmetom služby, ktorá sa má poskytovať, a ekonomicky najvýhodnejšej ponuke umožňujú zodpovedať trhovej hodnote. Toto kritérium umožňuje zohľadnenie celého radu prvkov vrátane hľadísk kvality (okrem prvkov uvedených v technických špecifikáciách a podmienkach účasti) a sociálnych a environmentálnych kritérií, ale kritériá musia byť vopred stanovené tak, aby umožňovali efektívnu hospodársku súťaž.

Ďalej je potrebné poznamenať, že náhrada, ktorá nespĺňa štvrté kritérium podľa rozsudku vo veci *Altmark*, a teda predstavuje štátnu pomoc, môže byť stále zlučiteľná s článkom 106 ZFEÚ a oslobodená od notifikácie podľa rozhodnutia alebo ju môže Komisia po notifikácii schváliť na základe rámca.

64. *Môžete uviesť príklad situácie, kde by mechanizmus vrátenia (claw-back) (ako je uvedené v ods. 67 oznámenia) bol vhodný?*

¹⁰¹ Rozhodnutie Komisie vo veci N 382/2004 – Francúzsko – Zriadenie vysokorýchlostnej širokopásmovej infraštruktúry v regióne Limousin (Dorsal), Ú. v. EÚ C 230, 2.7.2005, s. 5, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/164637/164637_509484_51_2.pdf.

¹⁰² Rozhodnutie Komisie vo veci C 49/06 – Poste Italiane – Banco Posta – Odmena vyplácaná za distribúciu sporivých poštových finančných produktov, Ú. v. EÚ C 31, 13.2.2007.

Mechanizmus vrátenia (claw-back) je opatrenie, v rámci ktorého sa od poskytovateľa za určitých okolností požaduje, aby vrátil náhradu. Ak je zložité predvídať príjmy nadobudnuté na základe poskytovania služby, mechanizmus vrátenia (claw-back) v poverovacom akte môže byť vhodným nástrojom na zníženie rizika poskytnutia nadmernej náhrady poskytovateľovi (t. j. získania náhrady nad rámec čistých nákladov vrátane primeraného zisku a so zreteľom na príslušné riziká).

Je potrebné poznamenať, že v prípadoch, keď poskytovateľ preberá vysoké riziko (napr. určité typy koncesných zmlúv), úroveň príjmov môže kolísať od negatívnych (straty) až po vyššie než obvykle. To však automaticky neznamená, že v druhom prípade by sa poskytovateľovi mala poskytnúť nadmerná náhrada, pokiaľ úroveň zisku je ešte primeraná vo vzťahu k úrovni rizika. Členské štáty by však v takých prípadoch mohli do mechanizmu náhrady zahrnúť doložku týkajúcu sa vrátenia (claw-back), aby sa obmedzil maximálny zisk, ktorý bude vyplatený.

65. Čo je verejná súťaž v zmysle odseku 66 oznámenia?

Verejná súťaž uvedená v odseku 66 oznámenia znamená postup verejného obstarávania, v rámci ktorého každý hospodársky subjekt, ktorý má záujem, môže predložiť ponuku, ako je stanovené v článku 1 ods. 11 písm. a) smernice 2004/18/ES a článku 1 ods. 9 písm. a) smernice 2004/17/ES.

66. Čo je užšia súťaž v zmysle odseku 66 oznámenia?

Užšia súťaž uvedená v odseku 66 oznámenia znamená postup verejného obstarávania, v ktorom každý hospodársky subjekt môže žiadať o účasť a v rámci ktorého len tie hospodárske subjekty, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyzve, môžu predložiť ponuku, ako je stanovené v článku 1 ods. 11 písm. b) smernice 2004/18/ES a článku 1 ods. 9 písm. b) smernice 2004/17/ES.

V užších súťažiach na verejné zákazky, na ktoré sa vzťahuje smernica 2004/18/ES, verejní obstarávatelia môžu obmedziť počet vhodných záujemcov, ktorých vyzvú na predloženie ponuky, ak je k dispozícii dostatočný počet vhodných záujemcov. Verejní obstarávatelia tiež musia uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania objektívne a nediskriminačné kritériá alebo pravidlá, ktoré plánujú použiť, minimálny počet záujemcov, ktorých plánujú pozvať (musí ich byť najmenej päť), a prípadne maximálny počet. V každom prípade počet záujemcov vyzvaných na predloženie ponuky musí byť dostačujúci na zabezpečenie právoplatnej súťaže. Verejní obstarávatelia musia vyzvať taký počet záujemcov, ktorý sa rovná aspoň minimálnemu počtu stanovenému vopred. Ak je počet záujemcov, ktorí spĺňajú podmienky účasti a minimálnu úroveň schopností, nižší ako požadovaný minimálny počet, verejný obstarávateľ môže pokračovať v konaní tým, že vyzve každého záujemcu(-ov) s požadovanými spôsobilosťami. Verejný obstarávateľ nesmie do toho istého postupu zahrnúť iné hospodárske subjekty, ktoré o účasť nepožiadali, ani záujemcov, ktorí nemajú požadované spôsobilosti (pozri článok 44 ods. 3 smernice 2004/18/ES).

Podobné pravidlá existujú pre užšie súťaže na zákazky v oblasti verejných služieb, na ktoré sa vzťahuje smernica 2004/17/ES (pozri článok 54 smernice 2004/17/ES).

67. Prečo sa usudzuje, že rokovacie konanie spĺňa štvrté kritérium rozsudku vo veci Altmark len vo výnimočných prípadoch?

Rokovacie konanie po predchádzajúcom uverejnení oznámenia (ako je stanovené v článku 30 smernice 2004/18 ES) zahŕňa rokovania s potenciálnymi poskytovateľmi SVHZ, a preto poskytuje príliš širokú voľnosť verejnemu orgánu a môže tiež obmedziť účasť potenciálnych zainteresovaných poskytovateľov. Z týchto dôvodov môže spĺňať

prvú alternatívu štvrtého kritéria rozsudku vo veci Altmark len vo výnimočných prípadoch¹⁰³.

V prípade rokovacieho konania bez predchádzajúceho uverejnenia (ako je stanovené v článku 31 smernice 2004/18/ES) nie je vopred uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, a preto nie sú poskytnuté dostatočné záruky z hľadiska propagácie a transparentnosti, na pritiahnutie všetkých potenciálnych zainteresovaných poskytovateľov. Z tohto dôvodu nemožno zabezpečiť výber poskytovateľa schopného poskytnúť službu „za najnižšiu cenu pre verejnosť“ (oznámenie ods. 66).

Je však potrebné poznamenať, že náhrada, ktorá nespĺňa štvrté kritérium podľa rozsudku vo veci Altmark, a teda predstavuje štátnu pomoc, môže byť stále zlučiteľná s článkom 106 ZFEÚ a oslobodená od notifikácie podľa rozhodnutia alebo ju Komisia môže po notifikácii schváliť na základe rámca.

- 68. *Ak sa predloží len jedna ponuka, nebude sa takéto verejné obstarávanie nikdy považovať za dostačujúce na to, aby sa poskytovanie služby zabezpečilo za najnižšiu cenu pre verejnosť, alebo môžu existovať aj prípady, keď toto verejné obstarávanie predať len stačí?***

V oznámení (ods. 68) je stanovená všeobecná zásada, že postup, v rámci ktorého je predložená len jedna ponuka, je v zásade nedostačujúci na zabezpečenie súladu s prvou alternatívou štvrtého kritéria rozsudku vo veci Altmark. To však neznamená, že nemôžu existovať prípady, keď vzhľadom na obzvlášť silné záruky v návrhu postupu, aj postup s jednou predloženou ponukou môže byť dostačujúci na zabezpečenie poskytovania služby „za najnižšiu cenu pre verejnosť“. V takýchto situáciách sa však členským štátom odporúča notifikovať opatrenie, ak toto opatrenie nie je podľa rozhodnutia oslobodené.

- 69. *Aké je vzájomné pôsobenie vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania a právnych predpisov o štátnej pomoci? Môžu právne predpisy EÚ o štátnej pomoci viesť k povinnosti vždy uplatňovať pravidlá verejného obstarávania, ak je poskytovateľ poverený SVHZ?***

Mimo rámca práva EÚ pre verejné obstarávanie sú za stanovenie podmienok, v rámci ktorých by sa mali uplatňovať vnútroštátne pravidlá verejného obstarávania, zodpovedné členské štáty. Členský štát môže slobodne navrhnuť rozsah uplatňovania svojich vnútroštátnych právnych predpisov o verejnom obstarávaní tak, aby sa tieto pravidlá v zásade vždy uplatňovali, keď je poskytovateľ poverený SVHZ. Ak členský štát teda spojí správne predpisy EÚ o štátnej pomoci a právne predpisy o verejnom obstarávaní, je to nezávislé rozhodnutie členského štátu, a nie dôsledok uplatňovania práva EÚ.

- 70. *Čo sa stane, ak sa rozsah uplatňovania postupov verejného obstarávania, ktoré obsahujú prvok rokovania, zmení v rámci prebiehajúcej reformy pravidiel EÚ týkajúcich sa verejného obstarávania?***

V oznámení sa výslovne uvádza, že sa poskytnú usmernenia pre postupy a kritériá na vyhodnotenie ponúk stanovené v smerniciach EÚ o verejnom obstarávaní, ktoré platia v súčasnosti. Pokiaľ prebieha legislatívny proces týkajúci sa podoby budúcich pravidiel verejného obstarávania a texty, ktoré sa by sa mali prijať, ešte nie sú známe, oznámenie nemôže poskytnúť usmernenie ohľadom toho, či nejaký postup, ktorý sa líši v rozsahu od tých, ktoré sú uvedené v platných smerniciach, môže zabezpečiť poskytovanie služby za „za najnižšiu cenu pre verejnosť“.

¹⁰³ Pozri rozhodnutie Komisie N 381/04 – Francúzsko, *Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques* a rozhodnutie Komisie N 382/04 – Francúzsko, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*.

71. Čo presne znamená „všeobecne akceptovaná trhovú odmenu“? Môže na jej preukázanie postačovať jeden znalecký posudok?

V oznámení sa uvádza, že všeobecne akceptovaná trhovú odmena je najlepším vodidlom pre výšku náhrady, ktorú efektívne fungujúci podnik požaduje (druhá alternatíva štvrtého kritéria rozsudku vo veci *Altmark*). V súvislosti so všeobecne akceptovanou trhovou odmenou sa vyžaduje, aby služby boli skutočne porovnateľné vo všetkých ohľadoch, a preto je pomerne presným pojmom. V oznámení sa podrobne neuvádza, ako možno existenciu všeobecne akceptovanej trhovej odmeny preukázať, pretože to závisí od všetkých osobitostí každej jednotlivej situácie, najmä od dôkazov a metodiky používanej v znaleckom posudku, jeho kvalite a reprezentatívnosti a od toho, kedy bol vystavený. Z tohto dôvodu nemožno všeobecne vyhlásiť, že jeden posudok je dostatočným dôkazom všeobecne akceptovanej trhovej odmeny.

72. Môže členský štát na účely uplatnenia kritéria týkajúceho sa nákladov dobre riadeného bežného podniku použiť vopred stanovené referenčné náklady?

Na účely uplatnenia druhej časti štvrtého kritéria rozsudku vo veci *Altmark* členské štáty môžu použiť vopred stanovené referenčné náklady, ak ich vedia odôvodniť. Ak tieto náklady sú odvodené hodnoverným spôsobom, vychádzajú zo spoľahlivých údajov a zodpovedajú trhovým hodnotám, môžu sa považovať za zodpovedajúce nákladom „dobre riadeného a primerane vybaveného bežného podniku“ v zmysle štvrtého kritéria rozsudku vo veci *Altmark*.

Príklady z praxe Komisie týkajúce sa referenčných nákladov

- Odmena vyplatená spoločnosti Poste Italiane za distribúciu poštových vkladných knižiek (*libretti postali*) bola nižšia než sumy za podobné finančné produkty na trhu. Náhrada, ktorá sa v tomto prípade vyplácala, sa preto považovala za spĺňajúcu kritérium dobre riadeného a primerane vybaveného bežného podniku a nepredstavovala štátnu pomoc, pričom ostatné tri kritéria rozsudku vo veci *Altmark* boli splnené¹⁰⁴.
Avšak
- pokiaľ ide o použitie štatistických nákladov vopred stanovených českými orgánmi na účely výpočtu výšky náhrady, nebol poskytnutý dôkaz o tom, že by tieto náklady boli reprezentatívnymi nákladmi dobre riadeného a primerane vybaveného bežného podniku¹⁰⁵.

73. Aké sú dôsledky uplatňovania alebo neuplatňovania kritérií rozsudku vo veci *Altmark*?

Ak sú splnené všetky kritéria rozsudku vo veci *Altmark*, náhrada za služby vo verejnom záujme nepredstavuje štátnu pomoc.

Ak aspoň jedno kritérium rozsudku vo veci *Altmark* nie je splnené, ale ostatné kritéria štátnej pomoci¹⁰⁶ splnené sú, náhrada za služby vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc. Stále však môže byť zlučiteľná s článkom 106 ZFEÚ a oslobodená od notifikácie podľa rozhodnutia alebo ju Komisia môže po notifikácii schváliť na základe rámca.

¹⁰⁴ Pozri rozhodnutie Komisie o pomoci C 49/06 uvedené v predchádzajúcom texte, odseky 85 – 93.

¹⁰⁵ Rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci C 3/2008 (ex NN 102/2005) – Česká republika, pokiaľ ide o náhrady za služby vo verejnom záujme pre dopravné podniky v Juhomoravskom kraji, Ú. v. EÚ L 97, 16.4.2009, odseky 82 – 83.

¹⁰⁶ T. j. 1) prevod zdrojov a pripísateľnosť štátu, 2) vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže, a 3) selektívny charakter daného opatrenia.

3.3 Náhrada, ktorá nepredstavuje pomoc podľa nariadení *de minimis*

74. Aký je rozdiel medzi nariadením o pomoci *de minimis* na SVHZ a všeobecným nariadením o pomoci *de minimis*?

Vo všeobecnom nariadení o pomoci *de minimis* (nariadenie 1998/2006) je stanovené, že na opatrenia pomoci nepresahujúce 200 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov na podnik sa nevzťahuje pojem pomoci (článok 107 ods. 1 ZFEÚ), pretože sa usudzuje, že neovplyvnia obchod medzi členskými štátmi a/alebo nenarušia, ani nehrozí, že narušia hospodársku súťaž. Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na účel, na ktorý sa pomoc udeľuje za predpokladu, že sú dodržané podmienky nariadenia.

V nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ je stanovený vyšší prah (500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov na podnik) v súvislosti s pomocou udelenou za poskytovanie SVHZ.

Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ je založené na zásade, že vyšší prah je odôvodnený pre opatrenia spojené s poskytovaním SVHZ, pretože aspoň časť sumy sa poskytuje ako náhrada dodatočných nákladov spojených s poskytovaním SVHZ. Potenciálna výhoda pre poskytovateľa SVHZ je teda menšia než výška skutočne udelenej náhrady, zatiaľ čo podľa všeobecného nariadenia *de minimis* by výhoda z rovnakej sumy bola väčšia. Z tohto dôvodu strop, do ktorého výšky hospodárska súťaž ani obchod medzi členskými štátmi nie sú ovplyvnené, je v prípade náhrady za SVHZ vyšší.

75. Ako možno zabezpečiť dodržanie stropu vo výške 500 000 EUR? Existujú nejaké kontroly súladu?

V nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ (rovnakým spôsobom ako vo všeobecnom nariadení *de minimis*) sú stanovené dve alternatívne metódy na zabezpečenie toho, aby celková suma, ktorú podnik získa, neprekročila daný strop. Jednou z možností je, že členský štát zriadi centrálny register každej pomoci *de minimis*, ktorú udělili všetky orgány v členskom štáte (článok 3 ods. 2). Prípadne orgán udeľujúci pomoc musí získať vyhlásenie od podniku o každej pomoci *de minimis*, ktorú získal, aby sa dalo overiť, či bol tento strop dodržaný (článok 3 ods. 1).

Členské štáty musia zhromažďovať všetky relevantné informácie týkajúce sa udelenej pomoci *de minimis*, aby mohli preukázať súlad s nariadením. Komisia môže požadovať predloženie informácií, aby mohla skontrolovať, či sú splnené všetky podmienky nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ (článok 3 ods. 3).

76. Je poverovací akt v zmysle rozhodnutia/rámca potrebný aj v rámci nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ?

Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ sa vzťahuje len na pomoc udelenú za poskytovanie SVHZ. Z tohto dôvodu prijímajúci podnik musí byť poverený konkrétnou SVHZ. Toto poverenie nemusí obsahovať všetky informácie požadované podľa rozhodnutia o SVHZ alebo rámca pre SVHZ, ale z dôvodu právnej istoty, musí byť v písomnej forme a musí podnik informovať o SVHZ, za ktorú sa udeľuje náhrada (pozri odôvodnenie 6 nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ).

77. Aká je výhoda používania nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ v porovnaní s rozhodnutím?

Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ obsahuje zjednodušenia v dvoch hlavných smeroch. Po prvé, podmienky týkajúce sa poverenia aj poverovacieho aktu sú ľahšie (pozri otázku 76). Po druhé, v nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ sa nevyžaduje

overenie nákladov vzniknutých pri poskytovaní služby, a teda nie je potrebná ani žiadna kontrola nadmernej náhrady.

78. Aké sú pravidlá týkajúce sa kumulácie pomoci udelenej podľa oboch nariadení de minimis? Konkrétnejšie, môže podnik, ktorý dostal všeobecnú pomoc de minimis v posledných rokoch dostať tiež pomoc de minimis na SVHZ?

Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ umožňuje kumuláciu pomoci *de minimis* na SVHZ a pomoci udelenej podľa druhého nariadenia až do výšky stropu 500 000 EUR (článok 2 ods. 7). To znamená napríklad, že ak podnik už dostal 150 000 EUR v priebehu posledných troch rozpočtových rokov, môže ešte dostať až 350 000 EUR podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ.

Strop vo výške 500 000 EUR na podnik je absolútne maximum pre všetky typy pomoci *de minimis* spočítané dovedna. Platí to bez ohľadu na to, či suma udelená v rámci všeobecného nariadenia *de minimis* bola poskytnutá na SVHZ alebo na samostatnú činnosť, ktorá nie je SVHZ.

79. Aké sú pravidlá týkajúce sa kumulácie náhrady udelenej podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ a náhrady udelenej v súlade s kritériami rozsudku vo veci Altmark?

Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ neumožňuje, aby sa na tú istú SVHZ, za ktorú bola poskytnutá náhrada v súlade s kritériami rozsudku vo veci Altmark, poskytla ďalšia pomoc podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ (článok 2 ods. 8). Z tohto dôvodu, aby sa zabránilo tomu, že sa náhrada označí za štátna pomoc, plná výška náhrady udelená za SVHZ musí spĺňať buď podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark, alebo nesmie prekročiť prah podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ.

Ak je však jeden poskytovateľ poverený viacerými službami SVHZ, môže mu byť poskytnutá náhrada za jednu zo SVHZ podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ a za ostatné SVHZ môže dostať náhradu, ktorá spĺňa všetky štyri podmienky rozsudku vo veci Altmark.

80. Môže podnik dostať náhradu za jednu SVHZ podľa rozhodnutia alebo rámca aj pomoc de minimis za inú SVHZ podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ?

Áno. V nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ je stanovený strop vo výške 500 000 EUR na všetky opatrenia podľa tohto nariadenia na podnik bez ohľadu na to, či sa udeľujú na tie isté alebo rôzne SVHZ. Takisto je v ňom stanovené, že za tú istú SVHZ poskytovateľ nemôže dostať náhradu podľa rozhodnutia alebo rámca a podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ (článok 2 ods. 8), pretože by to viedlo k nadmernej náhrade. Na druhej strane dostať náhradu podľa rozhodnutia alebo rámca za jednu SVHZ a pomoc podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ za inú SVHZ je možné.

81. Môže poskytovateľ služby, ktorý po určitú dobu dostával náhradu podľa rozhodnutia alebo rámca, byť ďalšie obdobie financovaný podľa nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ za rovnakú službu?

Áno. Ak ide o rôzne obdobia, náklady, ktoré poskytovateľom SVHZ vynaložil, ešte neboli nahradené podľa rozhodnutia ani rámca, a preto možno uplatniť nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ. Poskytovateľ však nemôže dostať za tú istú službu a to isté obdobie náhradu podľa rozhodnutia alebo rámca a aj podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ (článok 2 ods. 8). Toto opatrenie je založené na skutočnosti, že v nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ je stanovený vyšší prah než vo všeobecnom nariadení *de minimis*, keďže poskytovateľovi vzniknú náklady, ktoré sa pomocou *de minimis* aspoň čiastočne nahradia, čo už neplatí v prípade, keď tie isté náklady sú

nahradené podľa rozhodnutia alebo rámca (odôvodnenia 3 a 15). Nie je potrebná ani ďalšia náhrada podľa nariadenia *de minimis*, ak sa náhrada už udelila podľa rozhodnutia alebo rámca.

82. Poskytovateľ služby by chcel zriadiť podpornú službu pre mladých nezamestnaných ľudí, na ktorú je potrebná finančná podpora vo výške 150 000 EUR: uplatňujú sa na takýto grant od verejného orgánu pravidlá štátnej pomoci?

Financovanie takéhoto typu možno poskytnúť bez toho, aby spĺňalo kritériá stanovené v rozhodnutí, ak celková výška štátnych zdrojov poskytnutých v priebehu obdobia troch rokov nepresahuje strop stanovený vo všeobecnom nariadení *de minimis* (200 000 EUR) alebo v nariadení o pomoci *de minimis* na SVHZ (500 000 EUR). Ak suma nepresahuje ani jeden strop, ako je tomu v tomto prípade, možno použiť obe nariadenia (odôvodnenie 14). Ak sú splnené podmienky jedného z týchto dvoch nariadení *de minimis*, takáto podpora nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a nemusí sa notifikovať Komisii.

Verejný orgán môže teda poskytnúť takýto grant v obmedzenej výške bez toho, aby bolo potrebné sa ďalej zaoberať uplatňovaním pravidiel štátnej pomoci, aj keď sa činnosť, ktorá sa má financovať, považuje za hospodársku.

Vo všetkých ostatných prípadoch opatrenie bude stále zlučiteľné, ak budú splnené kritériá uvedené v rozhodnutí.

83. Môže verejný orgán financovať pilotnú iniciatívu s cieľom vymedziť obsah úloh SVHZ?

Áno, verejné orgány môžu spustiť pilotné iniciatívy s cieľom vymedziť úlohy SVHZ, ktoré chcú zriadiť. Na účely financovania takýchto pilotných iniciatív verejné orgány môžu vychádzať z možností, ktoré ponúka všeobecné nariadenie *de minimis*, v ktorom je stanovené, že článok 107 ods. 1 sa neuplatňuje na pomoc nepresahujúcu 200 000 EUR v priebehu obdobia troch rokov. Nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ na rozdiel od toho nemôžu použiť, pretože pomoc sa neudeľuje poskytovateľovi SVHZ na konkrétnu SVHZ, keďže ide o pilotnú iniciatívu a úlohy SVHZ ešte len vymedzia.

84. V prípade financovania SVHZ podľa všeobecného nariadenia o pomoci de minimis alebo nariadenia o pomoci de minimis na SVHZ vzťahuje sa suma 200 000 EUR / 500 000 EUR na SVHZ alebo na podnik poverený SVHZ s prihliadnutím na iné činnosti, na ktoré podnik získava štátne zdroje?

Oba stropy sa vzťahujú na podnik a nie na každú z činností, na ktoré podnik získava štátne zdroje. Podľa článku 2 ods. 2¹⁰⁷ všeobecného nariadenia o pomoci *de minimis* celková výška pomoci *de minimis* udelená tomu istému podniku nesmie presiahnuť 200 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov. Obdobne podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ celková výška pomoci *de minimis* udelená tomu istému podniku nesmie presiahnuť 500 000 EUR. Dôležité je, že ten istý podnik nesmie dostať viac ako 200 000 EUR / 500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov.

85. Ak subjekt poverený poskytovaním viacerých SVHZ vedie oddelené účty pre každú SVHZ, možno pravidlo de minimis uplatniť na každú SVHZ zvlášť?

Nie. Na uplatnenie všeobecného nariadenia o pomoci *de minimis* aj nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ, celková výška štátnych zdrojov bez ohľadu na sledovaný cieľ udelená akémukoľvek podniku nemôže presiahnuť 200 000 EUR / 500 000 EUR. Na

¹⁰⁷

Tamže.

základe toho, ak podnik má viaceré úlohy všeobecného hospodárskeho záujmu, celková suma, ktorú môže dostať podľa pravidla *de minimis*, je 200 000 EUR (podľa všeobecného nariadenia o pomoci *de minimis*) alebo 500 000 EUR (podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ) v priebehu obdobia troch rokov. Skutočnosť, že z účtovného hľadiska existujú samostatné rozpočty pre tieto úlohy, nie je pre uplatňovanie pravidla *de minimis* relevantná.

- 86. Ak subjekt poverený poskytovaním SVZH vykonáva aj činnosti nehospodárskeho charakteru, je na účely uplatňovania nariadenia o pomoci *de minimis* potrebné odpočítať sumu náhrady zaplatenej za službu vo všeobecnom záujme nehospodárskeho charakteru?**

Nie. Financovanie služieb vo všeobecnom záujme nehospodárskeho charakteru nespadá do rozsahu pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci, ktoré sa uplatňujú výhradne na činnosti hospodárskeho charakteru. Financovanie úloh vo všeobecnom záujme nehospodárskeho charakteru sa preto nepovažuje za financovanie v zmysle nariadení o pomoci *de minimis*, a nie je ho potrebné zohľadniť pri výpočte celkovej sumy na účely uplatňovania týchto nariadení.

- 87. Rozpočet investičných nákladov súvisiacich so SSVZ môže byť pridelený na obdobie, ktoré môže byť časovo rozdelené na jeden až niekoľko rokov. Možno v takomto prípade uplatniť nariadenia o pomoci *de minimis*?**

Investičné náklady na SSVZ sa môžu financovať z verejných zdrojov podľa nariadení o pomoci *de minimis*, avšak za predpokladu, že tieto zdroje nepresiahnu 200 000 EUR (podľa všeobecného nariadenia o pomoci *de minimis*) alebo 500 000 EUR (podľa nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ) za akékoľvek obdobie troch po sebe nasledujúcich rozpočtových rokov, ako je stanovené v nariadeniach.

Ak by verejné zdroje presiahli sumu 200 000 EUR / 500 000 EUR za akékoľvek obdobie troch rozpočtových rokov, môžu spadať do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia alebo rámca pod podmienkou, že spĺňajú podmienky zlučiteľnosti (tieto podmienky sa uvádzajú v oddieloch 3.4.2 a 3.5.2).

- 88. Uplatňuje sa nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ a všeobecné nariadenie o pomoci *de minimis* na poskytovateľov SVHZ v ťažkostiach?**

Nie. Ani všeobecné nariadenie *de minimis* (článok 1 ods. 1 písm. h)), ani nariadenie o pomoci *de minimis* na SVHZ (článok 1 ods. 2 písm. h)) sa neuplatňuje na podniky v ťažkostiach v zmysle usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach¹⁰⁸.

3.4 Náhrada podľa rozhodnutia o SVHZ

3.4.1 Rozsah uplatňovania

- 89. V akých prípadoch sa rozhodnutie uplatňuje?**

Rozhodnutie sa uplatňuje na:

- náhradu za služby vo verejnom záujme nepresahujúcu 15 miliónov EUR ročne udelenú za SVHZ v oblastiach iných ako doprava a dopravná infraštruktúra.
- náhradu za služby vo verejnom záujme udelenú nemocniciam poskytujúcim zdravotnú starostlivosť a v prípade potreby aj na záchranné služby bez ohľadu na sumu.

¹⁰⁸ Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2.

- náhradu za služby vo verejnom záujme za poskytovanie SVHZ, ktoré spĺňajú sociálne potreby, pokiaľ ide o zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, starostlivosť o dieťa, prístup a reintegráciu na trh práce, sociálne bývanie a starostlivosť o zraniteľné skupiny a sociálne začlenenie týchto skupín bez ohľadu na sumu.
- v oblasti dopravy len na náhradu za služby vo verejnom záujme v prípade leteckého alebo námorného spojenia s ostrovmi udelenú v súlade s odvetvovými pravidlami, na základe ktorých ročná preprava v rámci tohto spojenia nepresahuje 300 000 cestujúcich. Rozhodnutie sa uplatňuje aj na náhradu za služby vo verejnom záujme pre letiská a prístavy, v prípade ktorých priemerná ročná preprava v priebehu dvoch rozpočtových rokov predchádzajúcich roku pridelenia SVHZ nepresahuje 200 000 cestujúcich v prípade letísk a 300 000 cestujúcich v prípade prístavov.

3.4.1.1 Prahová hodnota 15 miliónov EUR

90. Má sa prah 15 miliónov EUR uplatňovať ako čistá alebo hrubá hodnota?

Prah pre výšku náhrady stanovený v článku 2 ods. 1 písm. a) rozhodnutia je 15 miliónov EUR v hrubom (t. j. bez odpočítania daní).

91. Uplatňuje sa prahová hodnota na poverenie na SVHZ alebo na podnik? Čo v prípade, keď SVHZ spoločne poskytujú viaceré podniky ?

Prah 15 miliónov EUR sa uplatňuje na každú konkrétnu SVHZ, ktorou daný podnik je poverený.

Ak je podnik poverený tromi rôznymi SVHZ, prah sa uplatňuje na každú z týchto SVHZ (t. j. podnik môže získať celkovú náhradu až do výšky 45 miliónov EUR podľa rozhodnutia za predpokladu, že náhrada na jednu SVHZ nepresiahne 15 miliónov EUR). Ak je rovnakou SVHZ poverených spoločne päť podnikov, prah sa uplatní len raz na túto konkrétnu úlohu SVHZ (t. j. aj v prípade, keď výška náhrady na podnik nepresahuje 15 miliónov EUR, rozhodnutie sa neuplatňuje, ak je súčet náhrad za SVHZ vyplatených všetkým podnikom nad 15 miliónov EUR).

3.4.1.2 Nemocnice a sociálne služby

92. Článok 2 ods. 1 písm. b) obsahuje ustanovenie o doplnkových činnostiach v prípade nemocníc, ale článok 2 ods. 1 písm. c) také ustanovenie pre prípad sociálnych služieb neobsahuje. Znamená to, že sa na sociálne služby uplatňujú menej priaznivé podmienky?

Nie. Odkaz na doplnkové činnosti v článku 2 ods. 1 písm. b) rozhodnutia má znamenať, že nemocnice spadajú pod rozhodnutie bez ohľadu na výšku náhrady, a to aj v prípade, keď vykonávajú iné doplnkové činnosti (ako napr. výskumná činnosť alebo kantína). Náhradu však možno vyplatiť len za služby všeobecného hospodárskeho záujmu.

Článok 2 ods. 1 písm. c) týkajúci sa sociálnych služieb neobsahuje žiadne obmedzenie pre poskytovateľov čisto sociálnych služieb, ktorí majú nanajvyš doplnkovú obchodnú činnosť. Poskytovatelia sociálnych služieb môžu mať teda iné činnosti, ktoré sú viac než len doplnkové, náhradu však môžu dostať len za činnosti SVHZ. Rozhodnutie je tak v skutočnosti oveľa zhovievavejšie v prípade sociálnych služieb než v prípade nemocníc.

93. Kto môže vymedziť obsah pojmu „sociálne služby“?

Zoznam sociálnych služieb v článku 2 ods. 1 písm. c) je úplný zoznam. Keďže je rozhodnutie priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch, nie je potrebné ho transponovať do vnútroštátneho práva. Členské štáty nemajú právomoc prijať právne

predpisy, ktorými by sa rozhodnutie mohlo zmeniť alebo objasniť. Pokiaľ však nejdú nad rámec rozsahu pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. c), členské štáty môžu samozrejme v poverovacom akte podrobnejšie špecifikovať konkrétne služby, ktoré chcú, aby sa poskytovali, napr. aké typy starostlivosti o deti, v na základe akých podmienok a pre akých príjemcov. Vymedzenie sociálnych služieb je veľmi široké a zahŕňa najdôležitejšie oblasti sociálnych služieb. Navyše, tým že zahŕňa aj SVHZ súvisiace so „starostlivosťou o zraniteľné skupiny a sociálne začlenenie týchto skupín“, poskytuje potrebnú flexibilitu na to, aby sa sem v súlade s potrebami každého členského štátu zahrnuli rôzne typy služieb určené pre tie spoločenské skupiny, ktoré ich potrebujú najviac.

Existuje možnosť obrátiť na Súdny dvor a vnútroštátne súdy, aby rozhodli, či je pomoc protiprávna, alebo či spadá pod ustanovenie o výnimke v článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia. Nemôžu však meniť obsah rozhodnutia.

94. *Prečo je zoznam vyňatých sociálnych služieb v rozhodnutí úplný? Čo robiť v tom prípade, keď členský štát chce poveriť poskytovateľa služby sociálnou službou vo verejnom záujme, ktorá nie je uvedená v tomto zozname?*

Keďže rozhodnutie je priamo uplatniteľné v členských štátoch, je potrebné, aby obsahovalo jasné a presné vymedzenia zabezpečujúce právnu istotu. Z tohto dôvodu opatrenia pomoci oslobodené od notifikačnej povinnosti musia byť podrobne vymedzené. Vymedzenie sociálnych služieb je však veľmi široké a zahŕňa najdôležitejšie oblasti sociálnych služieb. Navyše, tým že zahŕňa aj SVHZ súvisiace so „starostlivosťou o zraniteľné skupiny a sociálne začlenenie týchto skupín“, poskytuje potrebnú flexibilitu na to, aby sa sem v súlade s potrebami každého členského štátu zahrnuli rôzne typy služieb určené pre tie spoločenské skupiny, ktoré ich potrebujú najviac. Ak sa na určitú sociálnu službu nevzťahuje vymedzenie sociálnych služieb v článku 2 ods. 1 písm. c), náhrada môže byť aj tak oslobodená od notifikácie podľa článku 2 ods. 1 písm. a) rozhodnutia, pokiaľ nepresiahne sumu 15 miliónov EUR za rok.

95. *Aký je vzťah medzi zoznamom sociálnych služieb v rozhodnutí a zoznamami služieb v prílohe II B k smernici o verejnom obstarávaní (smernica 2004/18/ES)?*

Zoznam sociálnych služieb v článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia sa líši od zoznamu služieb uvedených v prílohe II B k smernici o verejnom obstarávaní (smernica 2004/18/ES).

V zozname uvedenom v rozhodnutí sú vymenované sociálne služby, ktoré sú zahrnuté v rozhodnutí, bez ohľadu na výšku náhrady, ktorú poskytovateľ služby dostane. Tento zoznam je založený na rozsiahlych kategóriách (napr. „zdravotné a sociálne začlenenie zraniteľných skupín“).

Zoznam služieb uvedený v prílohe II B k smernici o verejnom obstarávaní je založený na Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a má iný účel. Tento zoznam zahŕňa všetky kategórie sociálnych služieb, ale aj iné kategórie služieb, v prípade ktorých sa usudzuje, že bude menej pravdepodobné, že budú mať cezhraničný význam pre uchádzačov v iných členských štátoch, a že z tohto dôvodu sa na ne nevzťahuje úplný súbor ustanovení smernice 2004/18/ES, ale len obmedzený počet pravidiel tejto smernice a všeobecné zásady ZFEÚ. Smernica 2004/18/ES teda ponúka veľmi flexibilný prístup (pokiaľ ide o pravidlá verejného obstarávania) k sociálnym službám a ostatným službám uvedeným v prílohe II B k tejto smernici (ďalšie informácie k tomuto pozri v odpovedi na otázku 200).

96. *Na čo sa vzťahuje pojem „starostlivosť o deti“ v článku 2 ods. 1 písm. c)?*

Pojem „starostlivosť o deti“ je široký pojem, ktorý zahŕňa rôzne formy starostlivosti o deti alebo dohľadu na deťmi v rôznych organizačných prostrediach. Aby sa však rozhodnutie v prvom rade mohlo uplatňovať, musí členský štát poveriť poskytovateľa konkrétnym záväzkom služby vo verejnom záujme.

97. Obmedzuje formulácia „splňajú sociálne potreby“ typ sociálnych služieb, ktoré môžu byť SVHZ, napríklad v prípade starostlivosti o deti na starostlivosť o deti pri rodinách s finančnými problémami?

Formulácia „splňajú sociálne potreby“ v článku 2 ods. 1 písm. c) neobmedzuje služby uvedené v zozname. Pokiaľ sa vymedzené služby považujú za skutočné SVHZ, rozhodnutie sa môže uplatňovať na všetky príslušné služby. Napríklad rozhodnutie sa môže uplatňovať na všetky služby starostlivosti o deti, a to nielen vtedy, ak sa poskytujú rodinám s finančnými problémami.

98. Čo znamená výraz „sociálne začlenenie zraniteľných skupín“ v článku 2 ods. 1 písm. c)?

Výraz „sociálne začlenenie zraniteľných skupín“ poskytuje členským štátom potrebnú flexibilitu na to, aby sem v súlade s potrebami každého členského štátu zahrnuli rôzne typy služieb určených týmto skupinám spoločnosti, ktoré ich potrebujú najviac. Ide o široký pojem, ktorý by mohol zahŕňať napríklad služby sociálnej integrácie pre osoby so zdravotným postihnutím, služby sociálnej pomoci pre migrantov, služby pre bezdomovcov, podporné služby pre rodičov¹⁰⁹, služby na pomoc nadmerne zadlženým osobám alebo sociálne služby pre spoločenstvo lesbičiek, homosexuálov, bisexuálov a transrodových osôb (LGBT).

99. Na čo sa vzťahuje výraz „prístup a reintegrácia na trh práce“ v článku 2 ods. 1 písm. c)? Patrí sem odborná príprava?

Výraz „prístup a reintegrácia na trh práce“ sa vzťahuje na rôzne typy služieb zameraných na uľahčenie zamestnateľnosti. Odborná príprava spadá do pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia, len ak umožňuje prístup alebo reintegráciu na trh práce, alebo ak podporuje sociálne začlenenie zraniteľnej skupiny. Z tohto dôvodu napríklad odborná príprava pre dlhodobo nezamestnaných patrí do pôsobnosti článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia. Ak by však odborná príprava bola určená už zamestnaným osobám, spravidla by nespádala pod článok 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia, ak by nemala za cieľ sociálne začlenenie zraniteľnej skupiny. Je však potrebné poznamenať, že štátnu pomoc na odbornú prípravu možno udeliť za podmienok stanovených v článku 38 a 39 nariadenia 800/2008/ES (nariadenie o skupinových výnimkách).

100. Môže sa rozhodnutie vzťahovať na pomoc pre podniky sociálnej a pracovnej integrácie?

Podniky sociálnej integrácie môžu mať rôzne charakteristiky a rôzne formy, ale vo všeobecnosti ponúkajú pracovné príležitosti rôznym skupinám znevýhodnených pracovníkov, ktorými uľahčujú ich prístup reintegráciu na trh práce a podporujú ich sociálne začlenenie. Často využívajú podporné opatrenia, ako napr. oslobodenie od príspevkov na sociálne zabezpečenie alebo ich zníženie podľa vnútroštátnych právnych predpisov alebo nariadení.

---

¹⁰⁹ Podporné služby pre rodičov zahŕňajú rôzne typy intervencií (napr. informácie, vzdelávanie, poradenstvo atď.) priamo súvisiace s výchovou detí zo znevýhodnených rodín. Konečnými cieľmi podporných služieb pre rodičov je pomôcť rodičom pri výchove ich detí a pozitívne vplývať na fyzický, emočný a kognitívny vývoj detí zo znevýhodnených rodín.

Na takúto pomoc sa za určitých podmienok môže vzťahovať všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách¹¹⁰ alebo všeobecné nariadenie *de minimis*¹¹¹.

Verejné orgány v členských štátoch by mohli vymedziť sociálnu a pracovnú integráciu ako SSVZ a poveriť podniky sociálnej a pracovnej integrácie vykonávaním SVHZ. V týchto prípadoch sa rozhodnutie o SVHZ vzťahuje na tieto služby.

3.4.1.3 Obdobie trvania poverenia

101. Môže obdobie trvania poverenia presiahnuť 10 rokov len vtedy, ak treba dlhšiu dobu amortizovať významnú investíciu alebo aj z iných oprávnených dôvodov? Čo znamená „významná investícia“?

Jediným prípadom, keď obdobie trvania poverenia môže presiahnuť 10 rokov, je odpisovanie významnej investície. Či investíciu možno považovať za významnú, závisí od absolútnej hodnoty aj od relatívnej hodnoty investície, ktorú treba amortizovať dlhšiu dobu než 10 rokov v porovnaní s hodnotou(-ami) iných aktív potrebných na poskytovanie služby. Rozdiel medzi pravidlami týkajúcimi sa obdobia trvania poverenia v rozhodnutí a rámci je ďalej vysvetlené v otázke 166.

102. Vzhľadom na obmedzenie obdobia poverenia v zásade na 10 rokov už nie je možné oprávniť poskytovateľa na neurčitú dobu?

Oprávnenie na výkon určitej činnosti bez záväzku poskytovateľa poskytovať konkrétnu službu vo verejnom záujme sa musí odlišiť od poverovacieho aktu, ktorým sa nutne priznáva poskytovateľovi záväzok poskytovať konkrétnu službu vo verejnom záujme. Povolenie bez záväzku nie je relevantné z hľadiska štátnej pomoci. Pravidlá štátnej pomoci preto nebránia členským štátom, aby oprávniť poskytovateľa na vykonávanie činnosti na neurčitú dobu, ale na to, aby podnik mohol dostať náhradu za poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu, musí byť poverený konkrétnym záväzkom služby vo verejnom záujme. Čo sa týka doby trvania tohto poverenia, podľa rozhodnutia je v zásade obmedzená na 10 rokov (článok 2 ods. 2). Rozhodnutie umožňuje dlhšiu dobu poverenia v prípadoch, keď je potrebná významná investícia, ktorú je potrebné amortizovať dobu dlhšiu než desať rokov. Keďže je doba trvania úzko spätá s dobou potrebnou na amortizáciu majetku, neurčitá doba trvania podľa rozhodnutia nie je možná. Po skončení doby poverenia môže byť ten istý poskytovateľ opäť poverený poskytovaním služby.

3.4.1.4 Uplatnenie na odvetvie dopravy

103. Aký je rozdiel medzi článkom 2 ods. 1 písm. d) a článkom 2 ods. 1 písm. e) rozhodnutia?

V článku 2 ods. 1 písm. d) rozhodnutia je stanovený rozsah uplatňovania tohto rozhodnutia na SVHZ zabezpečujúce letecké alebo námorné spojenia, t. j. letecké alebo námorné služby. Naproti tomu článok 2 ods. 1 písm. e) rozhodnutia sa zaoberá rozsahom uplatňovania z hľadiska uloženia záväzkov SVHZ týkajúcich sa prístavov a letísk, t. j. dopravnej infraštruktúry.

104. Na čo presne sa vzťahuje prah 300 000 cestujúcich v prípade leteckých a námorných spojení s ostrovmi, ako je uvedené v článku 2 ods. 1 písm. d) rozhodnutia? Môže sa

¹¹⁰ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (články 107 a 108 ZFEÚ) (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách).

¹¹¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc *de minimis*, Ú. v. EÚ L 379, 28.12.2006, s. 2006.

rozhodnutie uplatňovať aj na letecké/námorné trasy, ktoré neposkytujú spojenia na ostrov?

Prah 300 000 cestujúcich na letecké a námorné spojenia na ostrovy sa týka počtu jedným smerom, t. j. cestujúci letiaci na ostrov a späť sa počítajú dvakrát. Prah sa vzťahuje na jednotlivú trasu medzi jedným letiskom/prístavom na ostrove a jedným letiskom/prístavom na pevnine, nie na celú leteckú dopravu z akéhokoľvek letiska/prístavu na ostrove na akékoľvek letisko/prístav na pevnine.

Pokiaľ ide o letecké/námorné trasy, rozhodnutie sa uplatňuje len v prípade leteckých alebo námorných spojení na ostrovy. Neuplatňuje sa na letecké/námorné trasy medzi dvomi letiskami/prístavmi na **pevnine**.

105. Spadajú letiská s viac než 200 000 cestujúcimi alebo prístavy s viac než 300 000 cestujúcimi do pôsobnosti tohto rozhodnutia v prípadoch, keď náhrada za službu vo verejnom záujme nepresahuje 15 miliónov EUR?

Nie. Všeobecný prah 15 miliónov EUR sa nevzťahuje na dopravu a dopravnú infraštruktúru (článok 2 ods. 1 písm. a) rozhodnutia). Ak majú letiská viac než 200 000 cestujúcich a prístavy viac než 300 000 cestujúcich, pomoc na SVHZ nespadá pod rozhodnutie a Komisia ju preskúma po notifikácii na základe rámca. Tieto prahové hodnoty týkajúce sa cestujúcich sa majú vykladať v zmysle prichádzajúcich a odchádzajúcich cestujúcich (počet jedným smerom).

V tejto súvislosti je dôležité poznamenať, že štátna pomoc odvetviu leteckej dopravy sa riadi usmerneniami Spoločenstva týkajúcimi sa financovania letísk a štátnej pomoci na začatie činnosti pre letecké spoločnosti s odletom z regionálnych letísk (ďalej len „usmernenia z roku 2005“) a oznámením Komisie 94/C 350/07 o uplatňovaní článkov 92 a 93 zmluvy v odvetví letectva. Tieto usmernenia umožňujú posúdiť určité hospodárske činnosti vykonávané letiskami ako SVHZ. V mimoriadnych prípadoch sa celkové riadenie letiska môže považovať za SVHZ, pokiaľ sa obmedzuje na činnosti súvisiace s jeho základnými činnosťami.

Príklad:

Verejný orgán by mohol uložiť záväzky služby vo verejnom záujme letisku, ktoré sa nachádza napríklad v izolovanej oblasti, a mohol by sa rozhodnúť zaplatiť náhradu za tieto záväzky. Je potrebné poznamenať, že celkové riadenie letiska ako SVHZ by nemalo zahŕňať činnosti, ktoré priamo nesúvisia s jeho základnými činnosťami (t. j. obchodné činnosti vrátane výstavby, financovania, užívania a prenájmu pozemkov a nehnuteľností nielen na účely kancelárií a skladovania, ale aj hotelov a priemyselných podnikov nachádzajúcich sa v priestoroch letiska, ako aj obchodov, reštaurácií a parkovísk).

106. Aký je vzťah medzi rozhodnutím a nariadením (ES) č. 1008/2008, najmä pokiaľ ide o článok 16 nariadenia? Mohli by ste uviesť niekoľko príkladov toho, aký druh služieb by mohol byť vymedzený ako SVHZ pre letiská podľa článku 2 ods. 1 písm. e) rozhodnutia?

V článku 2 ods. 4 rozhodnutia je stanovené, že rozhodnutie možno uplatňovať v prípade leteckej dopravy, len ak sú splnené požiadavky stanovené v nariadení 1008/2008 a aj požiadavky stanovené v rozhodnutí.

V odsekoch 45 a nasl. oznámenia sa poskytujú ďalšie usmernenia o možnosti členských štátov vymedziť SVHZ a úlohách Komisie. Konkrétne v súvislosti s letiskami sa v odsekoch 34 a 53 usmernení z roku 2005 týkajúcich sa financovania letísk poskytujú

usmernenia k tomu, aké činnosti možno považovať za SVHZ. V zásade celkové riadenie letiska možno považovať za SVHZ len vo výnimočných prípadoch, napr. ak ide o izolované oblasti. V každom prípade vykonávanie obchodných činností, ktoré nie sú priamo spojené so základnými činnosťami letiska, nemôže byť zahrnuté do pôsobnosti SVHZ (pozri odsek 53 bod iv) usmernení z roku 2005).

107. Aký je vzťah medzi rozhodnutím a nariadením č. 1370/2007?

Rozhodnutie sa nevzťahuje na náhradu za služby vo verejnom záujme v odvetví pozemnej dopravy (článok 2 ods. 5 rozhodnutia). Náhrada za záväzky služby vo verejnom záujme v odvetví železničnej a cestnej osobnej doprave sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007. Náhrada udelená v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia je oslobodená od povinnosti predchádzajúcej notifikácie.

3.4.1.5 Podniky v ťažkostiach

108. Uplatňuje sa rozhodnutie aj na podniky v ťažkostiach?

Áno. Neexistuje žiadne ustanovenie, ktoré by bránilo tomu, aby sa rozhodnutie uplatňovalo na podniky v ťažkostiach.

3.4.2 Podmienky zlučiteľnosti

3.4.2.1 Všeobecná prezentácia

109. Aké sú hlavné podmienky zlučiteľnosti stanovené rozhodnutím?

Rozhodnutím sú stanovené tieto hlavné podmienky zlučiteľnosti:

- Poverovací akt, v ktorom je špecifikovaný najmä charakter a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme, príslušný podnik a územie, povaha akýchkoľvek výhradných alebo osobitných práv priznaných podniku, parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady, ako aj opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vrátenie takejto nadmernej náhrady a uvádza sa aj odkaz na rozhodnutie.
- Náhrada nesmie presiahnuť sumu nevyhnutnú na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov súvisiacich so službami vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku. Na tento účel je potrebný výpočet všetkých nákladov a všetkých typov príjmov.
- Kontrola nadmernej náhrady verejnými orgánmi v členských štátoch.

110. Aký je rozdiel medzi podmienkami v rozsudku vo veci *Altmark* a podmienkami stanovenými v rozhodnutí?

Rozsudok vo veci *Altmark* určuje, kedy opatrenie spadá pod pojem štátna pomoc, zatiaľ čo rozhodnutie a rámeček určujú, za akých podmienok je náhrada predstavujúca štátnu pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom. Hlavný zásadný rozdiel medzi rozsudkom a balíkom SVHZ sa týka výšky/výpočtu náhrady.

Podľa štvrtého kritéria rozsudku vo veci *Altmark*, aby náhrada nepredstavovala štátnu pomoc¹¹², je potrebné, aby jej výška bola určená:

¹¹² Pokiaľ sú splnené ďalšie tri kritériá rozsudku vo veci *Altmark* (pozri otázku 61).

- prostredníctvom transparentného a nediskriminačného postupu verejného obstarávania umožňujúceho výber záujemcu schopného poskytnúť tieto služby za najnižšiu cenu pre verejnosť, alebo
- prostredníctvom postupu, pri ktorom verejné orgány musia určiť výšku náhrady na základe analýzy nákladov dobre riadeného a primerane vybaveného bežného podniku.

Inými slovami, štvrté kritérium rozsudku vo veci *Altmark* je splnené, ak náhrada nie je stanovená nad úrovňou, ktorú by požadoval efektívny podnik (schopný zvíťaziť vo verejnom obstarávaní alebo identifikovaný prostredníctvom porovnania).

V **rozhodnutí** nie sú stanovené požiadavky na efektívnosť. Výška náhrady nemusí byť nevyhnutne určená prostredníctvom postupu verejného obstarávania alebo porovnaním nákladov dobre riadeného bežného podniku.

Pokiaľ verejný orgán preukáže, že udelená náhrada zodpovedá čistým nákladom odhadnutým na základe presne určených parametrov uvedených v poverovacom akte a že náhrada nie je nadmerná, predmetná náhrada sa považuje za štátnu pomoc zlučiteľnú s pravidlami ZFEÚ¹¹³.

Príklad:

Verejný orgán sa rozhodne poveriť subjekt poskytovaním SVHZ a financovať ho na účely poskytovania tejto služby. Rozlišujeme tri prípady:

- Predmetnú SVHZ poskytuje subjekt vybraný prostredníctvom postupu verejného obstarávania spĺňajúceho štvrtú podmienku rozsudku vo veci *Altmark* za cenu 90. Ak sú všetky ostatné podmienky rozsudku vo veci *Altmark* splnené, náhrada vo výške 90 nepredstavuje štátnu pomoc.
- SVHZ poskytuje subjekt za čisté náklady v hodnote 90. Ak tieto náklady v hodnote 90 zodpovedajú dobre riadenému a primerane vybavenému bežnému podniku v súlade so štvrtým kritériom rozsudku vo veci *Altmark* a ak sú všetky ostatné podmienky rozsudku vo veci *Altmark* splnené, náhrada v hodnote 90 nepredstavuje štátnu pomoc.
- SVHZ poskytuje subjekt, ktorý bol vybraný prostredníctvom postupu verejného obstarávania spĺňajúceho štvrté kritérium rozsudku vo veci *Altmark* a čisté náklady sú vyššie ako 90 (napr. 100). Náhrada 100 sa bude podľa rozhodnutia považovať za zlučiteľnú so štátnou pomocou za predpokladu, že náhrada nie je vyššia než suma potrebná na pokrytie čistých nákladov, ktoré subjektom pri poskytovaní SVHZ skutočne vynaložil, vrátane primeraného zisku. Toto je samozrejme možné, ak SVHZ v spadá do kategórií stanovených v rozhodnutí.

111. Aké sú hlavné rozdiely medzi rozhodnutiami z roku 2005 a 2011, pokiaľ ide o podmienky zlučiteľnosti?

Rozdiely medzi rozhodnutiami z roku 2005 a 2011 sa týkajú predovšetkým rozsahu pôsobnosti (zníženie prahu náhrady z 30 na 15 miliónov, odstránenie prahu na obrat poskytovateľa služieb, rozšírenie zoznamu oprávnených sociálnych služieb bez ohľadu na sumy na ďalšie okrem nemocníc a sociálneho bývania, obmedzenie obdobia trvania poverenia).

¹¹³ Pokiaľ sú splnené ostatné podmienky stanovené v rozhodnutí.

Pokiaľ ide o podmienky zlučiteľnosti, je len niekoľko zmien, ktoré sú prevažne zamerané na zjednodušenie uplatňovania pravidiel a na zvýšenie transparentnosti.

V záujme zjednodušenia uplatňovania pravidiel, nové rozhodnutie umožňuje, aby sa nadmerné náhrady kontrolovali za dlhšie časové obdobie¹¹⁴. Zavádza tiež bezpečnú zónu pre primeraný zisk¹¹⁵, ktorý tiež predstavuje hranicu primeraného zisku, ak poskytovanie SVHZ nie je spojené s podstatným rizikom.

Pokiaľ ide o transparentnosť, novým rozhodnutím sa zavádza povinnosť uviesť odkaz na rozhodnutie v poverovacom akte¹¹⁶ a uverejniť poverovací akt a výšku pomoci udelenej v prípade náhrady prevyšujúcej 15 miliónov EUR¹¹⁷.

112. Ak sú všetky subjekty na trhu poverené tou istou SVHZ, mali by všetky dostať rovnakú výšku náhrady za poskytovanie SVHZ v zmysle pravidiel štátnej pomoci?

Členské štáty majú veľkú voľnosť, pokiaľ ide o organizovanie a financovanie toho, čo považujú za SVHZ. Rozhodnutím sa členským štátom umožňuje financovať celé čisté náklady vynaložené poskytovateľmi v súvislosti s poskytovaním SVHZ, ale neukladá im povinnosť, aby tak urobili. Členské štáty môžu, ak chcú, stanoviť paušálnu náhradu rovnakú pre všetkých poskytovateľov, pokiaľ takáto náhrada nevedie k nadmernej náhrade pre príslušné subjekty. Poskytovateľom SVHZ tiež môžu poskytnúť nižšiu náhradu alebo neposkytnúť žiadnu náhradu. Keďže je náhrada za služby vo verejnom záujme udelená poskytovateľom SVHZ vypočítaná na základe ich skutočných nákladov a príslušných príjmov a nepresahuje sumu nevyhnutnú na poskytovanie SVHZ, takáto náhrada sa môže považovať za zlučiteľnú v zmysle pravidiel štátnej pomoci.

Ako je vysvetlené v oddiele 3.5.2 tejto príručky, ak sa zlučiteľnosť pomoci posudzuje na základe rámca, metóda výpočtu náhrady musí byť rovnaká pre všetky podniky poverené tou istou SVHZ.

113. Vyžaduje sa podľa rozhodnutia na poskytovanie SVHZ výber podniku s najlacnejšou ponukou?

Nie, podľa rozhodnutia sa to nevyžaduje. Členské štáty sú zodpovedné za vymedzenie SVHZ, o ktoré majú záujem, a najmä za kvalitu týchto služieb. Ak je kvalita vyššia, náklady na poskytovanie služby môžu byť vyššie a náhrada môže pokrývať všetky náklady, ktoré podniku skutočne vznikli.

114. Je pravda, že ak verejný orgán klasifikuje službu ako SVHZ a dodržiava podmienky rozhodnutia, nemusí sa držať pravidiel EÚ o verejnom obstarávaní?

Nie je to správne. Ako sa uvádza v odôvodnení 29, rozhodnutím nie sú dotknuté ustanovenia Únie v oblasti verejného obstarávania. Pravidlá uplatniteľné na verejné obstarávanie by teda mali byť dodržané. Dodržiavanie týchto pravidiel však nie je podmienkou uplatňovania rozhodnutia.

3.4.2.2 Poverovací akt

115. Prečo sa uvádza nová požiadavka, na základe ktorej treba do poverovacieho aktu pridať odkaz na rozhodnutie (článok 4 písm. f))?

Požiadavkou, aby verejné orgány uviedli v poverovacom akte odkaz na rozhodnutie, má Komisia v úmysle zvýšiť transparentnosť a zlepšiť dodržiavanie pravidiel. Konkrétne,

¹¹⁴ Pozri článok 6 ods. 1 rozhodnutia.

¹¹⁵ Pozri článok 5 ods. 7 rozhodnutia.

¹¹⁶ Pozri článok 4 písm. f rozhodnutia.

¹¹⁷ Pozri článok 7 rozhodnutia.

zainteresované strany budú vedieť, aké pravidlá sa uplatňujú a aké podmienky by mala pomoc spĺňať, aby bola zlučiteľná s vnútorným trhom. Zvýši sa tým aj právna istota.

116. Podľa rozhodnutia sa vyžaduje, aby v poverovacom akte boli uvedené parametre na výpočet výšky náhrady. Ako to možno urobiť pred poskytovaním služby?

Keď podnik začína poskytovať SVHZ, všetky podrobnosti o nákladoch často nie sú známe. Preto sa v rozhodnutí nevyžaduje, aby sa v prípade, keď to nie je možné, vopred poskytli podrobné výpočty, napr. ceny za deň, za jedlo, za kategóriu starostlivosti, ktorá sa má uhradiť z verejných finančných prostriedkov. Verejné orgány môžu samozrejme špecifikovať tieto parametre, ak si to želajú.

V rozhodnutí sa vyžaduje len, aby v poverovacom akte bol uvedený základ pre budúci výpočet náhrady: napríklad, že sa náhrada určí na základe ceny za deň, za jedlo, za kategóriu starostlivosti podľa odhadovaného počtu potenciálnych užívateľov atď.

Náhrada sa môže vzťahovať na čisté náklady vynaložené na poskytovanie SVHZ (náhrada ex post v plnom rozsahu), ale v tomto prípade podľa článku 5 ods. 7 rozhodnutia by zisk mal byť obmedzený na príslušnú swapovú sadzbu + 100 bázičných bodov.

Dôležité je, aby bol jasný základ, podľa ktorého bude financujúci orgán (štát, miestny orgán) financovať poskytovateľa. Takáto transparentnosť je prospešná aj pre daňových poplatníkov.

Príklady:

- Ak verejný orgán chce zriadiť centrum pre staršie osoby, parametre pre náhradu nákladov by mohli byť:
  - počet starších osôb v centre za obdobie jedného roka,
  - počet dní strávených v centre za toto obdobie.
- Ak verejný orgán chce zriadiť centrum podpory pre nezamestnaných mladých ľudí, parametrami pre náhradu nákladov by mohli byť:
  - počet nezamestnaných mladých ľudí, ktorí sa zúčastnili na kurze odbornej prípravy za obdobie jedného roka,
  - použité pomôcky a mzdy školiteľov za obdobie jedného roka.

117. Dokonca aj v prípade subjektov so skúsenosťami v oblasti poskytovania SVHZ sa môže vyskytnúť vysoká miera nepredvídateľnosti, pokiaľ ide o náklady a riziko strát ex post: nepredvídateľné zmeny v úrovni požadovanej starostlivosti, v profiloch užívateľov, v počte užívateľov a úrovni príjmov (nezaplatenie užívateľských poplatkov, kolísanie počtu užívateľov, odmietnutie iných verejných orgánov prispievať). Ako môžu verejné orgány riešiť túto situáciu?

Podnik poverený SVHZ, najmä ak začína vykonávať činnosť alebo ak ide o malý podnik, sa nemôže vopred zaviazat' k pevnému rozpočtu alebo jednotkovej cene. Je zrejmé, že pri náraste počtu užívateľov sa zvýšia aj náklady, ak niektorý z nich nebude môcť zaplatiť dopredu stanovený príspevok, príjmy budú nižšie atď.

Tým sa však nemení spôsob, akým náklady vznikajú (vyplatené mzdy, nájomné atď.), alebo ako môžu byť stanovené (za kategóriu starostlivosti atď.). To predovšetkým znamená, že poskytovateľovi vzniknú vyššie náklady a verejný orgán bude musieť zaplatiť vyššiu náhradu.

Podľa rozhodnutia možno všetky tieto situácie zohľadniť. Ak v poverovacom akte nie je uvedený odhad meniacich sa alebo nepredvídateľných situácií, ktoré môžu nastať počas poskytovania SVHZ, stanovenie mechanizmov na opravu *ex post* odhadovaných nákladov oproti skutočným nákladom môže predstavovať spôsob predvídania takýchto situácií.

Existujú dve možnosti za predpokladu, že celková výška ročnej náhrady nepresahuje prahovú hodnotu stanovenú rozhodnutím:

- verejný orgán môže v poverovacom akte stanoviť mechanizmus opravy *ex post*, ktorý umožní pravidelnú revíziu nákladových parametrov,
- verejný orgán môže poverovací akt aktualizovať, ak zistí, že je potrebné upraviť nákladový parameter.

118. Ak sú parametre na výpočet náhrady stanovené pre daný subjekt, malo by sa uskutočniť porovnanie s inými subjektmi? Mala by sa posudzovať efektívnosť? Ako je možné porovnávať hodnotu pastoračnej starostlivosti a duchovnej podpory, času venovaného navyše atď.?

Verejný orgán je zodpovedný za vymedzenie rozsahu príslušných úloh a toho, či následkom nemerateľných úloh (napr. v prípade starších alebo zdravotne postihnutých osôb atď.) vznikajú ďalšie náklady napr. z hľadiska času, ktorý dané osoby strávia poskytovaním služieb. Tieto náklady samozrejme možno vziať do úvahy a nahradiť. V rozhodnutí sa nevyžaduje žiadne posúdenie efektívnosti a posúdenie kvality požadovanej služby sa ponecháva na príslušných verejných orgánoch.

Keď napríklad dva subjekty poskytujú SVHZ, pre ktoré je v poverovacom akte stanovená odlišná úroveň kvality, každý z poskytovateľov služby dostane náhradu zodpovedajúcu jeho vlastným nákladom, ktoré vynaložil na dosiahnutie požadovanej úrovne kvality.

119. Ako by sa mali určiť parametre pre náhradu nákladov, ak je daná SVHZ financovaná dvomi alebo viacerými verejnými orgánmi?

Ak dva alebo viaceré verejné orgány (napríklad mesto a región) chcú sčasti financovať napríklad centrum pre znevýhodnené osoby, každý orgán môže stanoviť parametre náhrady podľa príslušnej služby, a to prípadne po diskusii s poskytovateľom služby.

Verejné orgány môžu určiť svoje individuálne príspevky na náhradu podľa vlastnej vôle, pokiaľ celková suma zodpovedajúca všetkým druhom prijatých náhrad nepresiahne skutočne čisté náklady, ktoré vznikli poskytovateľovi SVHZ, vrátane primeraného zisku.

120. Ak verejný orgán chce financovať iba časť ročných nákladov poskytovateľa povereného SVHZ, ako by sa mali určiť parametre náhrady?

Dôležité je, aby výška náhrady nepresiahla sumu potrebnú na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme, s prihliadnutím na príslušné príjmy a na primeraný zisk¹¹⁸.

Verejný orgán môže napríklad v poverovacom akte uviesť, že poskytovateľovi poskytne náhradu za 60 % čistých nákladov (náklady mínus príjmy) vynaložených pri poskytovaní SVHZ.

121. Ak je SVHZ financovaná sčasti verejným orgánom a sčasti jej užívateľmi, môže verejný orgán uhradiť všetky náklady, ak je SVHZ stratová?

---

¹¹⁸ Pozri článok 5 rozhodnutia.

Ak je SVHZ spoločne financovaná verejným orgánom a jej užívateľmi a je stratová, napr. z dôvodu menšej finančnej účasti zo strany užívateľov, verejný orgán môže túto stratu nahradiť, pokiaľ to nepovedie k nadmernej náhrade a ak to umožňujú parametre na výpočet náhrady, ktoré príslušný vnútroštátny orgán stanovil. Ak nedôjde k nadmernej náhrade, percentuálny podiel financovania SVHZ verejným orgánom sa môže voľne určiť vo vnútroštátnych právnych predpisoch a z hľadiska pravidiel štátnej pomoci nie je relevantný.

122. Môže verejný orgán v poverovacom akte uviesť, že pokryje prevádzkové straty vzniknuté za každé stanovené obdobie bez toho, aby stanovil ďalšie parametre na výpočet náhrady?

Členské štáty musia na účely zlučiteľnosti s rozhodnutím a rámcom v poverovacom akte vymedziť parametre, na základe ktorých sa vypočíta náhrada, aby si inštitúcie EÚ mohli plniť úlohu dozorných orgánov.

Členské štáty však majú určitú voľnosť pri stanovení parametrov podľa vlastného výberu, aby mohli zjednodušiť svoje finančné plánovanie, pokiaľ zvolená metóda umožňuje transparentný a overiteľný výpočet náhrady. Pokiaľ ide o zlučiteľnosť s pravidlami štátnej pomoci, dôležité je, aby nakoniec poskytovateľom SVHZ neposkytli nadmernú náhradu. Členské štáty môžu slobodne rozhodnúť o spôsobe a výške financovania svojich SVHZ pod podmienkou, že dodržiavajú pravidlá EÚ. V zásade teda môžu stanoviť parametre pre náhrady na účely krytia prevádzkových strát pod podmienkou, že parametre na výpočet umožnia určiť, či nedochádza k nadmernej náhrade. V tomto prípade by podľa článku 5 ods. 7 rozhodnutia zisk mal byť obmedzený na príslušnú swapovú sadzbu + 100 bazických bodov.

3.4.2.3 Výška náhrady

123. Aká metodika by sa mala použiť na výpočet čistých nákladov na záväzky služby vo verejnom záujme podľa rozhodnutia?

V článku 5 ods. 2 rozhodnutia sú uvedené dve metodiky, pričom každú z nich možno použiť na výpočet čistých nákladov záväzku služby vo verejnom záujme:

- podľa rozhodnutia z roku 2005 čisté náklady možno vypočítať ako rozdiel medzi nákladmi a príjmami („metodika založená na alokácii nákladov“), ak príslušný podnik vykonáva aj činnosti, ktoré nepatria do rozsahu SVHZ, zohľadnia sa len náklady spojené so SVHZ,
- prípadne sa čisté náklady môžu vypočítať ako rozdiel medzi čistými nákladmi v prípade podniku pôsobiaceho so záväzkom služby vo verejnom záujme a čistými nákladmi alebo ziskom z rovnakého podniku pôsobiaceho bez záväzku služby vo verejnom záujme („metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť“). Táto metodika môže byť vhodná napríklad v odvetví sociálneho bývania: čisté náklady možno vypočítať ako súčet ušlého nájomného (z dôvodu obmedzeného nájomného oproti trhovej cene) a dodatočných nákladov vzniknutých zo záväzku služby vo verejnom záujme (napr. náklady vzniknuté pri kontrole toho, či majú nájomníci nárok na sociálne bývanie). Príjmy, ktoré by sa nezískali, ak by bývanie bolo komerčné, by sa odpočítali.

Na rozdiel od rámca, rozhodnutie neukladá konkrétnu metodiku: Členské štáty sa môžu rozhodnúť, ktorá metodika je pre každý konkrétny prípad najvhodnejšia.

124. Mohli by ste poskytnúť niektoré príklady typu investícií, ktoré by sa mohli podporovať ako súčasť SVHZ? Môžu sa napríklad náklady súvisiace s lodným motorom

považovať za náklady SVHZ, ak príslušný orgán poveril majiteľa lode záväzkom služby vo verejnom záujme na prepravovanie cestujúcich?

Podľa článku 5 ods. 3 písm. d) rozhodnutia sa náklady spojené s investíciami potrebnými na poskytovanie SVHZ môžu zohľadniť pri určovaní výšky náhrady. Úplný zoznam typu príslušných investícií neexistuje. Náklady na odpisovanie motora lode, ktorá sa používa výhradne na poskytovanie SVHZ, sú vhodným príkladom. Ak sa loď používa aj na iné služby ako SVHZ, náklady sa môžu zohľadniť len čiastočne (pozri článok 5 ods. 3 písm. c)).

125. Je potrebné priradiť osobitným nákladom osobitnú výšku náhrady?

Nie. V pravidlách štátnej pomoci sa neuvádza charakter nákladov SVHZ (napr. mzdy, údržba priestorov, osobitné externé náklady alebo nákupy), ale ich zameranie, t. j. či tieto náklady sú, alebo nie sú spojené s poskytovaním SVHZ. Nie je potrebné, aby verejný orgán vyhradil osobitnú výšku náhrady za osobitné služby v rámci celkovej úlohy služby vo verejnom záujme.

126. Môžu sa pri výpočte náhrady zohľadniť granty od verejného orgánu aj služby, ktoré verejný orgán poskytol na pomoc subjektu pri plnení jeho záväzkov služby vo verejnom záujme?

Áno. Podľa článku 5 ods. 4 rozhodnutia výška náhrady zahŕňa všetky výhody udelené štátom alebo prostredníctvom štátnych zdrojov v akejkoľvek forme. V tejto súvislosti nie je dôležitý presný finančný alebo vecný charakter výhod, ktoré verejné orgány poskytli (náhrada, služby atď.).

Verejný orgán by mal preto pri výpočte náhrady a kontrole nadmernej náhrady zohľadniť granty aj služby (alebo budovy alebo majetok) poskytnuté za nižšie než trhové ceny. Znamená to, že v prípade poskytnutia služieb (alebo budov alebo majetku) pod trhovou cenou by sa mal vypočítavať ekvivalent grantu.

127. Ako by sa mala vypočítavať výška náhrady za službu vo verejnom záujme, ak poskytovatelia SVHZ majú osobitné alebo výlučné práva spojené s plnením viacerých úloh služby vo verejnom záujme?

V článku 5 ods. 4 rozhodnutia je stanovené, že zisky nadobudnuté na základe osobitných alebo výhradných práv nad rámec primeraného zisku alebo iných výhod, ktoré štát udelil podniku poskytujúcemu SVHZ, sa musia zahrnúť do príjmov, ktoré je potrebné zohľadniť, a teda znižujú náhradu. Takisto možno postupovať aj v prípade ďalších ziskov nadobudnutých z iných činností, ak tak štát rozhodne.

128. Ak sa viaceré verejné orgány vrátane miestnej samosprávy spoja so súkromnými subjektmi do jedného právneho subjektu, aby spoločne poskytovali SVHZ, ako by sa mala pri výpočte náhrady zohľadniť prítomnosť členov, ktorí nie sú verejnými orgánmi?

Pokiaľ členovia, ktorí nie sú verejnými orgánmi, poskytnú subjektu finančné príspevky alebo iný druh podpory, potrebné je zistiť, či sa takéto príspevky musia charakterizovať ako štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Príspevok, ktorý poskytol súkromnoprávny subjekt, skutočne možno charakterizovať ako štátnu pomoc, ak sa poskytne zo „štátnych zdrojov“. Tak je tomu napríklad v prípade, keď príslušný súkromnoprávny subjekt je verejným podnikom v zmysle smernice o transparentnosti¹¹⁹

¹¹⁹ Smernica Komisie 2006/111/EHS zo 16. novembra 2006 o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch, Ú. v. EÚ L 318, 17.11.2006, s. 17.

a okrem toho, ak rozhodnutie o udelení pomoci možno pripísať verejnému orgánu¹²⁰. Ak príslušný príspevok je charakterizovaný ako štátna pomoc, musí sa pripočítať k ostatným prípadom štátnej pomoci a potom je potrebné zistiť, či celková suma štátnej pomoci presahuje alebo nepresahuje sumu potrebnú na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzku služby vo verejnom záujme pri zohľadnení relevantných príjmov a v prípade potreby primeraného zisku za plnenie týchto záväzkov.

Ďalej, ak udelený príspevok nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musí spĺňať podmienky rozhodnutia alebo rámca, najmä ustanovenia týkajúce sa poverovacieho aktu. Príslušný orgán môže financovať SVHZ na základe poverovacieho aktu (s odvolaním sa na záväzky služby vo verejnom záujme stanovené verejnými orgánmi).

Ak príspevok udelený na účely plnenia záväzkov služby vo verejnom záujme nie je charakterizovaný ako štátna pomoc v zmysle článku 107 ods.1 ZFEÚ, nie je potrebné zohľadniť ho pri výpočte celkovej výšky štátnej pomoci. Pripočíta sa však k príjmom spojeným so záväzkami služby vo verejnom záujme, čím sa znížia čisté náklady spojené so SVHZ, a teda aj základ prípadnej náhrady. Nemusí však spĺňať podmienky ustanovené v rozhodnutí ani rámci.

129. Mali by sa daňové výhody vyplývajúce z podnikového štatútu orgánu považovať za príjmy v zmysle článku 5 ods. 4 rozhodnutia?

Náhrada môže pokrývať rozdiel medzi skutočne vzniknutými nákladmi v súvislosti s poskytovaním SVHZ a príslušnými príjmami. Daňová výhoda môže byť štátnou pomocou a môže byť udelená buď formou príjmu alebo zníženia nákladov. Bez ohľadu na jej charakter sa musí zohľadniť pri určovaní výšky náhrady potrebnej na poskytovanie SVHZ.

Ak daňová výhoda spočíva v znížení nákladov, znamená to, že nemôže byť priznaná žiadna náhrada za sumu zodpovedajúcu tomuto zníženiu. Ak daňová výhoda spočíva v príjme poskytovateľa služby, znamená to, že tento príjem sa bude musieť odpočítať od náhrady, ktorá sa má udeliť.

130. Mali by sa platby uskutočnené na základe dohody o prevode ziskov a strát v rámci verejnej holdingovej spoločnosti považovať za príjmy v zmysle článku 5 ods. 4 rozhodnutia?

Vo viacerých členských štátoch sú verejné holdingové spoločnosti viazané dohodami o prevode ziskov a strát, podľa ktorých je zisková dcérska spoločnosť povinná previesť svoje zisky na holdingovú spoločnosť, ktorá potom tento zisk použije na krytie strát, ktoré vznikli stratovej dcérskej spoločnosťou, ktorá poskytuje SVHZ.

Takéto platby prijaté na úhradu strát z poskytovania SVHZ sa majú považovať za príjmy v zmysle článku 5 ods. 4 rozhodnutia, a teda znížia čisté náklady oprávnené na náhradu.

131. Čo znamená výraz „primeraný zisk“ pri výpočte zlučiteľnej náhrady?

Podľa článku 5 ods. 5 rozhodnutia „primeraný zisk“ znamená mieru rentability kapitálu, ktorú by vyžadoval bežný podnik zvažujúci poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu na dobu trvania poverenia, pričom berie do úvahy mieru rizika. „Miera rentability kapitálu“ je vnútorná miera rentability, ktorú podnik dosiahne zo svojho investovaného kapitálu počas doby trvania poverenia. Miera rizika závisí od príslušného sektora, typu služby a povahy náhrady.

¹²⁰ Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-379/98 *Preussen Elektra AG* Zb. 2001 s. I-2009, bod 58.

V článku 5 ods. 8 rozhodnutia sa uvádza, že „*Ak z dôvodu osobitných okolností nie je vhodné použiť mieru rentability kapitálu, členské štáty sa môžu v záujme určenia primeraného zisku spoliehať na iné ukazovatele úrovne zisku než len na mieru rentability vlastného imania, akými sú napríklad priemerná rentabilita vlastného imania, rentabilita investovaného kapitálu, rentabilita aktív alebo rentabilita tržieb*“.

V článku 5 ods. 7 rozhodnutia obsahuje ustanovenie o bezpečnej zóne, v ktorom sa uvádza, že miera rentability kapitálu, ktorá nepresahuje príslušnú swapovú mieru zvýšenú o prémii vo výške 100 základných bodov, sa v každom prípade považuje za primeranú. Táto miera je tiež hornou hranicou primeraného zisku, ak poskytovanie služby nie je spojené s podstatným rizikom.

132. Ako by malo byť „riziko“ vymedzené? Môžete uviesť príklady, čo by mohlo predstavovať riziko pre poskytovateľa?

Riziko je treba chápať ako faktor, ktorý by mohol znížiť očakávaný zisk (znížením očakávaného príjmu a/alebo zvýšením očakávaných nákladov).

Určité faktory môžu byť zahrnuté v parametroch na výpočet náhrady (napr. cena ropy alebo počet cestujúcich v prípade autobusovej dopravy). Ak tieto faktory boli zahrnuté v parametroch, už nepredstavujú rizikové faktory.

V článku 5 ods. 5 rozhodnutia sa uvádza, že miera rizika závisí od príslušného sektora, typu služby a povahy náhrady.

Charakteristiky mechanizmu náhrady sú dôležitým príkladom faktora, ktorý ovplyvňuje riziko. Ak sa za čisté náklady vzniknuté pri poskytovaní SVHZ v podstate poskytne náhrada ex post v plnom rozsahu, miera rizika bude zanedbateľná a primeraný zisk bude preto obmedzený. Na druhej strane paušálna suma za poskytovanie SVHZ stanovená ex ante, zahŕňa väčšie riziko pre poskytovateľa.

Odvetvie činnosti je ďalším príkladom rizikového faktora. Konkurenčné odvetvia, kde sú dopyt a náklady premenlivé (pokiaľ už nie sú zohľadnené v parametroch na určenie náhrady), alebo kde sú aktíva drahé a ťažko sa dajú znovu predať, sa považujú za rizikovejšie. Z tohto dôvodu by poskytovateľ mohol požadovať vyššiu rentabilitu kapitálu na investície a poskytovanie služieb v týchto prípadoch.

133. Na účely výpočtu primeraného zisku rozhodnutie odkazuje na mieru rentability kapitálu. Je možné použiť odlišné spôsoby výpočtu primeraného zisku?

Áno, za určitých okolností, ako je uvedené v článku 5 ods. 8 rozhodnutia.

Rentabilita kapitálu (čo znamená, že „vnútorná miera návratnosti“, ktorú podnik dosiahne zo svojho investovaného kapitálu) nemusí byť k dispozícii alebo nemusí byť vhodná pre konkrétny prípad, zatiaľ čo iné ukazovatele úrovne zisku, ako napr. rentabilita tržieb, sú k dispozícii a sú vhodnejšie. V takých prípadoch je vždy možné použiť iné ukazovatele zisku, napr. tie, ktoré sú uvedené v článku 5 ods. 8 rozhodnutia s cieľom poskytnúť solídne a spoľahlivé údaje na výpočet primeraného zisku.

134. Bezpečná zóna pre zisk sa vzťahuje len na rentabilitu kapitálu. Ak sa po zdôvodnení použijú iné ukazovatele úrovne zisku, neexistuje žiadna bezpečná zóna?

Zistilo sa, že nie je možné zabezpečiť jedinou bezpečnú zónu pre iné ukazovatele úrovne zisku ako miera rentability kapitálu. Je tomu z toho dôvodu, že sa úrovne zisku stanovené ďalšími ukazovateľmi, ako napríklad „rentabilita aktív“ alebo „rentabilita tržieb“, musia posudzovať so zreteľom na odvetvie, v ktorom poskytovateľ pôsobí. V prípade podobného rizika by sa určitá úroveň rentability aktív považovala za primeranú v danom odvetví, zatiaľ čo v inom odvetví by sa nepovažovala za primeranú.

Aj keď sa bezpečná zóna poskytuje len pre mieru rentability kapitálu, členským štátom to nebráni v tom, aby posúdili možný primeraný zisk na základe iných ukazovateľov úrovne zisku, než je miera rentability kapitálu, ak sú riadne odôvodnené.

135. Existuje nejaký praktický prostriedok, ako zistiť úroveň príslušnej swapovej sadzby?

Swapové sadzby budú čoskoro zverejnené na webovej stránke GR Komisie pre hospodársku súťaž. Uvedené budú pre rôzne meny EÚ a splatnosti.

136. Bolo by prijateľné pridať k nákladom 20 % režijných nákladov a brať toto ako primeraný zisk?

Nie, pridať k nákladom 20 % režijných nákladov a brať toto ako primeraný zisk, by nebolo prijateľné, a to z toho dôvodu, že výpočet zisku by nebol viazaný na riziká vzniknuté pri poskytovaní služby a mohol by teda byť vyšší než to, čo by sa malo považovať za primeraný zisk.

Príslušný príspevok k režijným nákladom možno zohľadniť pri určovaní čistých nákladov vzniknutých pri poskytovaní SVHZ.

Primeraný zisk sa potom môže pripočítať k týmto čistým nákladom, aby sa mohla určiť primeraná náhrada. Tento primeraný zisk by však mal byť viazaný na riziko, ktoré vzniká poskytovateľovi.

137. Je potrebné viesť oddelené účty v prípade podniku, ktorý poskytuje SVHZ a zároveň vykonáva aj iné obchodné činnosti?

Áno, podľa článku 5 ods. 9 rozhodnutia podniky, ktoré vykonávajú činnosti patriace do rozsahu i mimo rozsahu SVHZ, musia viesť účty, v ktorých oddelene vykazujú náklady a príjmy spojené so SVHZ a náklady a príjmy spojené s ostatnými službami.

Je to najlepší spôsob, akým takéto podniky môžu preukázať, že udelená náhrada nepresahuje čisté náklady SVHZ, a teda nedochádza k žiadnej nadmernej náhrade. Oddelené účtovníctvo pre činnosti patriace do rozsahu i mimo rozsahu SVHZ zároveň umožňuje Komisii a členským štátom posúdiť, či kritériá stanovené v rozhodnutí sú skutočne splnené¹²¹.

138. Je potrebné viesť oddelené účty v prípade subjektu, ktorý je poverený poskytovaním SVHZ a vykonáva aj neehospodárske činnosti?

Interné účty by mali umožniť identifikáciu nákladov spojených s poskytovaním SVHZ, v opačnom prípade nemožno stanoviť výšku náhrady. Okrem toho by v prípade sťažnosti podnik poverený SVHZ mal byť schopný preukázať neexistenciu nadmernej náhrady. Z tohto dôvodu je potrebné v takýchto situáciách viesť v praxi oddelené účty.

139. Ktoré náklady možno nahradiť, keď podnik používa tú istú infraštruktúru na poskytovanie SVHZ a hospodárskych činností, ktoré nie sú charakterizované ako SVHZ?

Podnik musí pripísať náklady k obidvom typom činností. Náklady pripísané k SVHZ môžu pokrývať všetky variabilné náklady vzniknuté v súvislosti s poskytovaním SVHZ, proporcionálny príspevok na fixné náklady spoločné pre činnosti spadajúce aj nespádajúce pod SVHZ.

3.4.2.4 Nadmerná náhrada a vrátenie nadmernej náhrady

140. Rozhodnutie umožňuje vyplatiť náhradu za služby vo verejnom záujme, zakazuje však nadmernú náhradu; čo znamená výraz „nadmerná náhrada“?

¹²¹ Pozri článok 5 ods. 9 rozhodnutia.

Pod nadmernou náhradou by sa mala rozumieť náhrada, ktorú podnik dostane nad rámec toho, čo je potrebné na pokrytie čistých nákladov vzniknutých v súvislosti s plnením záväzkov služby vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku.

V článku 5 rozhodnutia sa uvádza usmernenie k tomu, ako určiť čisté náklady vzniknuté v súvislosti s plnením záväzkov služby vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku.

141. Každé tri roky by sa mala vykonať kontrola. Je možné preniesť nadmernú náhradu nad 10 % do nasledujúceho obdobia, ak počas celej doby poverenia nedochádza k nadmernej náhrade? Alebo by sa mala vrátiť?

So zreteľom na zvýšenie flexibility je v rozhodnutí z roku 2011 prijatý viacročný prístup a nie ročný prístup ako v rozhodnutí z roku 2005. To znamená, že poskytovateľ môže dostať náhradu presahujúcu čisté náklady vzniknuté v súvislosti s plnením záväzkov služby vo verejnom záujme za určitý rok, pokiaľ nedochádza k nadmernej náhrade po celú dobu trvania zákazky.

Aby sa však predišlo prípadom, keď by príjemca dostával nadmernú náhradu po celú dobu trvania zákazky, v článku 6 rozhodnutia je stanovené, že členské štáty musia vykonávať pravidelné priebežné kontroly (najmenej raz za tri roky) počas obdobia trvania poverenia a na konci tohto obdobia. Ak podnik dostal nadmernú náhradu presahujúcu 10 % výšky priemernej ročnej náhrady, členský štát musí konať s cieľom zaistiť, aby mechanizmus náhrady zodpovedal tomu, čo bolo uvedené v poverovacom akte. Členský štát musí zabezpečiť, aby príslušný podnik vrátil nadmernú náhradu a parametre na výpočet náhrady sa do budúcnosti musia aktualizovať. Ak výška nadmernej náhrady nepresahuje 10 % výšky priemernej ročnej náhrady, takáto nadmerná náhrada sa môže byť preniesť do ďalšieho obdobia a odpočítat' od sumy náhrady vzťahujúcej sa na toto obdobie.

142. Aký vplyv by malo vytvorenie mechanizmu určeného na zabránenie vzniku akejkoľvek nadmernej náhrady na povinnosť verejného orgánu vykonávať kontroly nadmernej náhrady?

Vzhľadom na to, že je dôležité zabezpečiť, aby náhrada nepresiahla sumu nevyhnutnú na pokrytie nákladov, ktoré podniku vznikli pri plnení jeho záväzkov služby vo verejnom záujme, pri zohľadnení príslušných príjmov a primeraného zisku, by mechanizmus určený na zabránenie takejto nadmernej náhrade mohol byť prospešný. Existencia takého mechanizmu by však nemohla mať za následok oslobodenie členských štátov od povinnosti skontrolovať, či skutočne nedošlo k poskytnutiu nadmernej náhrady podniku v súlade s článkom 6 rozhodnutia.

143. Ako sa má vykonať kontrola prípadnej nadmernej náhrady, keď je SVHZ spoločne financovaná dvomi alebo viacerými verejnými orgánmi (napr. ústrednou štátnou správou a/alebo regiónom a/alebo krajom a/alebo miestnou samosprávou)?

Poverovacie akty by mali byť vyhotovené tak, aby sa zaistilo, že celková náhrada, ktorú poskytovateľ SVHZ získa od rôznych verejných orgánov, nepresiahne sumu potrebnú na pokrytie čistých nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku.

Konkrétne, ak verejný orgán určí výšku náhrady, ktorú udelí podniku za plnenie záväzkov služby vo verejnom záujme, uvedený orgán by mal do príjmov podniku zahrnúť náhradu, ktorú podnik dostane od iných verejných orgánov. Ak výška náhrady prijatá od iných orgánov nie je vopred známa, verejný orgán môže zahrnúť túto sumu ako parameter na výpočet náhrady.

Kontroly prípadnej nadmernej náhrady sú založené na rovnakých zásadách, ako keby SVHZ bola financovaná len jedným verejným orgánom. Verejné orgány by mali vykonávať pravidelné kontroly alebo by mali zabezpečiť, aby sa tieto kontroly vykonávali minimálne každé tri roky počas obdobia poverenia a na konci tohto obdobia zabezpečiť, aby skutočne udelená náhrada bola v súlade s poverovacím aktom a nevedla k nadmernej náhrade. O tom, ktorý verejný orgán by mal vykonávať tieto kontroly, rozhodne členský štát.

144. Akým spôsobom by sa malo uskutočniť vrátenie nadmernej náhrady jednotlivým zainteresovaným úrovniam v prípade spolufinancovania SVHZ verejnými orgánmi na viacerých úrovniach?

Rozdelenie prípadnej vrátenej sumy nadmernej náhrady jednotlivým verejným orgánom nie je vecou EÚ, ale príslušného členského štátu. V súvislosti so štátnou pomocou je podstatné len odstránenie tejto nadmernej náhrady a neoprávnenej výhody, ku ktorej vedie.

3.4.2.5 Nedostatočná náhrada

145. Zakazujú pravidlá štátnej pomoci udeliť poskytovateľovi SSVZ/SVHZ nedostatočnú náhradu, t. j. náhradu v sume, ktorá je nižšia než náklady spojené s poskytovaním SSVZ/SVHZ? Nevedie udelenie nedostatočnej náhrady poskytovateľovi k hospodárskej výhode jeho konkurenta, ktorý nemusí znášať finančné bremeno tejto nedostatočnej náhrady?

Podľa pravidiel štátnej pomoci sa poskytovateľom SSVZ/SVHZ nesmie vyplatiť nadmerná náhrada, t. j. náhrada presahujúca sumu nevyhnutnú na plnenie úloh, ktorými boli poverení. Tieto pravidlá nezakazujú nedostatočnú náhradu alebo neposkytnutie náhrady poskytovateľom SVHZ/SSVZ. Za určenie spôsobu a úrovne financovania SVHZ/SSVZ, ktoré členské štáty realizujú v súlade s pravidlami Únie, sú tiež zodpovedné.

146. Môže sa podniku poverenému SVHZ, ktorému bola udelená nedostatočná náhrada, poskytnúť do konca rozpočtového roka dočasná náhrada, ak po uplynutí tohto roka dostane náhradu potrebnú na plnenie svojich úloh?

Podľa pravidiel štátnej pomoci je zakázaná iba nadmerná náhrada. V prípade nedostatočnej náhrady sú členské štáty povinné stanoviť pravidlá možnej revízie výšky náhrady, pričom takáto revízia nesmie viesť k nadmernej náhrade. Čo sa týka možnosti revízie poverovacieho aktu a parametrov na výpočet náhrady, pozri odpovede na otázky 58 a 117.

3.4.3 Transparentnosť a podávanie správ

147. Uplatňuje sa dodatočná požiadavka na transparentnosť uvedená v článku 7 rozhodnutia, ak náhrada za jednu SVHZ prekročí 15 miliónov EUR, alebo aj v prípade, keď všetky SVHZ, ktorým je poverený jeden podnik, prekročia 15 miliónov EUR?

Článok 7 sa uplatňuje v prípade, keď náhrada za jednu SVHZ presahuje 15 miliónov EUR. Na tento článok je potrebné nahliadať spolu s článkom 2 ods. 1 písm. b) a predovšetkým písm. c) a je určený pre rozsiahle sociálne služby, v prípade ktorých sa uplatňuje rozhodnutie bez ohľadu na prahové hodnoty. Pre takéto prípady sa v rozhodnutí stanovujú dodatočné požiadavky na transparentnosť v článku 7. Uplatňovanie tejto požiadavky nie je určené pre podniky, ktoré poskytujú viaceré SVHZ, z ktorých sa na každú individuálne poskytuje pomoc v sume nepresahujúcej 15 miliónov EUR, ako

možno tiež rozumieť z odkazu v článku 7 písm. a) na „poverovací akt“ v jednotnom čísle.

148. Je potrebné, aby sa v prípade súm presahujúcich 15 miliónov EUR uverejňovali informácie podľa článku 7 rozhodnutia každý rok, alebo je prípustné uverejniť ročné sumy na konci obdobia poverenia?

Aj keď sa v článku 7 rozhodnutia neuvádza načasovanie uverejnenia, cieľom tohto článku je zabezpečiť transparentnosť informovaním poskytovateľov služieb vo verejnom záujme, že bolo vydané poverenie na vykonávanie SVHZ, komu, na čo sa vzťahuje a aká je ročná náhrada. Umožňuje tiež prípadnému konkurentovi alebo občanovi upozorniť sudcu alebo Komisiu v prípade protiprávnej alebo nezlučiteľnej pomoci. Z cieľa tohto ustanovenia teda zjavne vyplýva, že táto informácia by mala byť uverejnená v čase poverenia alebo v priebehu toho roku. Ak by sa malo čakať až do konca obdobia poverenia, cieľ transparentnosti by sa už nedal dosiahnuť v plnom rozsahu.

149. Ak pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme môže byť na základe rozhodnutia oslobodená od notifikácie, existuje povinnosť zaslať Komisii informačný formulár?

Nie. Pri uplatňovaní rozhodnutia vnútroštátne orgány nemajú povinnosť zaslať Komisii informačný formulár. Jediné procesné povinnosti, ktoré rozhodnutie ukladá členským štátom, sú tie, že členské štáty musia po dobu minimálne desiatich rokov uchovávať k dispozícii pre Komisiu všetky zložky potrebné na určenie toho, či je udelená náhrada zlučiteľná s týmto rozhodnutím¹²² a každé dva roky musia predkladať pravidelné správy o vykonávaní rozhodnutia¹²³.

150. Kto by mal poskytovať správy o vykonávaní rozhodnutia – členské štáty alebo regionálne/miestne orgány?

Správy o vykonávaní rozhodnutia musia členské štáty predkladať Komisii každé dva roky¹²⁴. Na tento účel by sa členské štáty mali pripraviť na podanie správy vopred a poskytnúť dostatok času na zhromaždenie potrebných informácií od príslušných regionálnych a miestnych orgánov.

3.4.4 Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia

151. Odkedy sa rozhodnutie uplatňuje? Je retroaktívne?

Rozhodnutie sa uplatňuje od 31. januára 2012, t. j. od dátumu, keď nadobudlo účinnosť.

Uplatňuje sa aj na každú pomoc zavedenú pred nadobudnutím účinnosti rozhodnutia, ktorá nebola zlučiteľná alebo nebola oslobodená od notifikácie podľa rozhodnutia z roku 2005 (t. j. neoprávnená pomoc), ale ktorá spĺňa podmienky stanovené v rozhodnutí (z roku 2011) (článok 10 písm. b)). Toto ustanovenie sa uplatňuje aj na schémy pomoci, ktoré boli zavedené pred nadobudnutím účinnosti nového rozhodnutia. V prípade týchto schém je nepodstatné, či jednotlivý poskytovateľ už bol poverený SVHZ pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia alebo až po ňom. „Pomoc, ktorá nadobudla účinnosť“ znamená, že podniku bolo priznaný právny nárok na získanie pomoci. Nie je podstatné, či pomoc bola alebo nebola skutočne zaplatená.

152. Musia členské štáty uviesť existujúcu individuálnu pomoc právne vykonávanú podľa rozhodnutia z roku 2005 do súladu s novým rozhodnutím?

¹²² Pozri článok 8 rozhodnutia.

¹²³ Pozri článok 9 rozhodnutia.

¹²⁴ Pozri článok 9 rozhodnutia.

Nie. Podľa prechodných ustanovení stanovených v článku 10 rozhodnutia schémy pomoci, ktoré boli zlučiteľné s rozhodnutím z roku 2005, budú naďalej zlučiteľné s vnútorným trhom a oslobodené od notifikačnej povinnosti po dobu dvoch rokov. V rozhodnutí sa neuvádza individuálna pomoc udelená v súlade s rozhodnutím z roku 2005. Na základe toho sa právna situácia týchto prípadov individuálnej pomoci novým rozhodnutím nemení. Pojmy „schéma pomoci“ a „individuálna pomoc“ sú vymedzené v článku 1 písm. d) a e) nariadenia Rady 659/1999 (procesné nariadenie).

153. Môžu členské štáty so zavedenými schémami SVHZ, ktoré boli právne vykonávané podľa rozhodnutia z roku 2005, stále poskytovať nové poverenia podľa rozhodnutia z roku 2005 počas prechodného obdobia dvoch rokov?

Keďže schémy pomoci zlučiteľné s rozhodnutím z roku 2005 sú naďalej zlučiteľné a sú oslobodené od notifikácie po dobu dvoch rokov, môžu členské štáty poskytovať nové poverenia podľa týchto existujúcich schém. Na konci prechodného obdobia je však potrebné schémy pomoci uviesť do súladu s revidovaným rozhodnutím alebo ich ukončiť.

3.5 Náhrada podľa rámca o SVHZ

3.5.1 Rozsah uplatňovania

154. Uplatňuje sa rámec na náhradu za službu vo verejnom záujme pre odvetvie dopravy?

Rámec sa nevzťahuje na odvetvie pozemnej dopravy¹²⁵, ale uplatňuje sa na leteckú a námornú dopravu. Rámec sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté dodatočné požiadavky stanovené:

- v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve¹²⁶,
- v nariadení (EHS) č. 3577/92 zo 7. decembra 1992, ktorým sa uplatňuje zásada slobody poskytovania služieb na námornú dopravu v rámci členských štátov (námorná kabotáž)¹²⁷.

155. Uplatňuje sa rámec na náhradu za verejnoprávne vysielanie?

Rámec sa neuplatňuje na verejnoprávne vysielanie¹²⁸. Na toto odvetvie sa vzťahuje oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie¹²⁹.

156. Aké sú pravidlá uplatňovania rámca na podniky v ťažkostiach?

Pomoc poskytovateľom SVHZ v ťažkostiach¹³⁰ sa bude posudzovať podľa usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach¹³¹.

157. Je potrebné notifikovať Komisii pomoc, ktorá presahuje prahovú hodnotu stanovenú v článku 2 písm. a) rozhodnutia?

Rozhodnutie sa uplatňuje na náhradu za službu vo verejnom záujme nepresahujúcu 15 miliónov EUR ročne. Pokiaľ ide o nemocnice a určité sociálne služby, neexistuje žiadne obmedzenie na sumy, ktoré sú oslobodené od notifikačnej povinnosti.

¹²⁵ Pozri odsek 8 rámca.

¹²⁶ Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3.

¹²⁷ Ú. v. ES L 364, 12.12.1992, s. 7.

¹²⁸ Pozri odsek 8 rámca.

¹²⁹ Ú. v. EÚ C 257, 27.10.2009, s. 1.

¹³⁰ Pozri odsek 9 rámca.

¹³¹ Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2.

Ak náhrada za iné služby než nemocie a sociálne služby presahuje prah 15 miliónov EUR ročne, vyžaduje sa predchádzajúca notifikácia Komisii. Takáto náhrada sa potom posúdi v súlade s ustanoveniami rámca. Notifikácia neznamená, že náhrada je automaticky nezlučiteľná so zmluvou, ale že z dôvodu vysokej sumy príslušnej pomoci a vyššieho rizika narušenia hospodárskej súťaže je potrebné, aby Komisia pomoc posúdila a uistila sa, že sú splnené všetky podmienky zlučiteľnosti¹³².

158. Ak členský štát odmietne žiadosť regiónu alebo iných miestnych spoločností notifikovať pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme, môžu verejné spoločnosti konať samostatne? Mohla by Komisia prijať opatrenia proti tomuto členskému štátu?

Proces notifikácie iniciuje príslušný členský štát¹³³. Na tomto postupe sa podieľa predovšetkým Komisia a vnútroštátne orgány príslušného členského štátu. Rozhodnutie o notifikácii schémy pomoci alebo poskytnutí individuálnej pomoci je preto z hľadiska pravidiel EÚ o štátnej pomoci vecou členského štátu a nie miestnych alebo regionálnych spoločností¹³⁴.

Ak sa pomoc, ktorá by sa podľa existujúcich pravidiel mala notifikovať Komisii, poskytne bez predchádzajúcej notifikácie, takáto pomoc predstavuje nezákonnú štátnu pomoc. Na základe toho by sa napríklad konkurenti príjemcu pomoci mohli obrátiť na vnútroštátny súd. V takomto prípade by vnútroštátny súd musel konštatovať túto nezákonnosť a nariadiť vrátenie pomoci bez ohľadu na jej prípadnú zlučiteľnosť s vnútorným trhom, ktorú je oprávnená posúdiť iba Komisia. Komisia by zároveň mohla konať *ex officio* alebo na základe sťažnosti a preskúmať príslušné opatrenie. Po preskúmaní vydá rozhodnutie, ktorým sa v prípade nezlučiteľnosti pomoci nariadi jej vrátenie.

3.5.2 Podmienky zlučiteľnosti (Upozorňujeme, že odpovede na tieto otázky týkajúce sa rozhodnutia platia mutatis mutandis aj na rámec: 117, 119, 124 až 138, 140 až 147)

159. Aké sú hlavné zmeny v porovnaní s rámcom z roku 2005, pokiaľ ide o podmienky zlučiteľnosti?

V revidovanom rámci sa zavádza proporcionálny prístup tým, že sa prípady rozsiahlej pomoci s významnejšími cezhraničnými účinkami podrobujú bližšiemu skúmaniu.

V nasledujúcej tabuľke sú zhrnuté hlavné zmeny v rámci z roku 2011 v porovnaní s rámcom z roku 2005:

Rámec z roku 2005	Rámec z roku 2011
Podmienky zlučiteľnosti: - skutočná SVHZ - poverovací akt - test nadmernej náhrady (každoročná kontrola)	Podmienky zlučiteľnosti: - skutočná SVHZ - poverovací akt - obdobie trvania poverenia - súlad so smernicou o transparentnosti - súlad s pravidlami EÚ o verejnom obstarávaní - neprítomnosť diskriminácie - test nadmernej náhrady založený na viacročnom prístupe ex ante, stimuly na zvýšenie efektívnosti a metodika výpočtu

¹³² Viac informácií o podmienkach zlučiteľnosti rámca sa uvádza v oddiele 3.5.2.

¹³³ Pozri článok 108 ZFEÚ a článok 2 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

¹³⁴ Pozri článok 108 ZFEÚ.

	čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť - posilnená transparentnosť - možné ďalšie požiadavky v prípade pomoci s obzvlášť rušivým vplyvom
--	--

160. Aký je účel požiadavky uvedenej v odseku 14 na predchádzajúcu verejnú konzultáciu pred poverením SVHZ?

Podľa revidovaného rámca členské štáty musia uskutočniť verejnú konzultáciu alebo použiť iný vhodný nástroj, pomocou ktorého môžu zohľadniť záujmy užívateľov a poskytovateľov predtým, ako konkrétneho poskytovateľa poveria záväzkom služby vo verejnom záujme. Verejným orgánom to môže pomôcť určiť, či trh je schopný poskytnúť príslušnú službu a zvyšuje sa tým transparentnosť procesu. Pomôže to aj pri identifikácii presných potrieb užívateľov, a teda aj presnejšie vypracovať poverovací akt. Táto požiadavka sa neuplatňuje, ak je zrejme, že nová konzultácia neprinesie žiadnu významnú pridanú hodnotu k poslednej uskutočnenej konzultácii o tej istej záležitosti.

161. Aký by mal byť obsah verejnej konzultácie uvedenej v odseku 14? Môže sa takáto konzultácia uskutočniť aj formou verejného vypočutia?

Verejná konzultácia by verejnemu orgánu mala umožniť získať viac poznatkov o potrebách a záujmoch užívateľov a o tom, čo sa ponúka na trhu na účely vhodného a primeraného vymedzenia záväzkov služby vo verejnom záujme. Obsah by mohol zahŕňať napríklad otázky týkajúce sa potrieb užívateľov z hľadiska prístupnosti, kvality služby, dostupnosti a z hľadiska toho či/do akej miery tieto potreby nespĺňajú služby už poskytované na trhu v prípade chýbajúceho poskytovateľa služby vo verejnom záujme. Ak je už poskytovateľ služby vo verejnom záujme poverený SVHZ a verejné orgány zvažujú nové poverenie na túto službu alebo poverenie iného poskytovateľa, na základe konzultácie by sa dalo preskúmať, či záväzky služby vo verejnom záujme tohto poskytovateľa sú ešte stále v súlade so súčasnými alebo budúcimi potrebami užívateľov.

Konzultácia sa môže uskutočniť aj formou verejného vypočutia, ak sú užívatelia dostatočne informovaní o vypočutí a sú schopní vyjadriť svoje názory týkajúce sa verejných potrieb v priebehu tohto vypočutia.

162. Môže verejný orgán v poverovacom akte uviesť, že pokryje prevádzkové straty vzniknuté za každé stanovené obdobie bez toho, aby stanovil ďalšie parametre na výpočet náhrady?

Ako je stanovené v bode 38 rámca, mechanizmus náhrady, pri ktorom čisté náklady vzniknuté pri poskytovaní SVHZ sú v podstate v plnej miere nahradené ex post, neposkytuje poskytovateľovi služby vo verejnom záujme žiadne stimuly na zvyšovanie efektívnosti. Preto je jeho použitie prísne obmedzené na prípady, v ktorých je členský štát schopný odôvodniť, prečo nie je možné alebo vhodné zohľadniť otázku efektívnosti produkcie a uplatniť taký mechanizmus náhrady, ktorý by poskytoval stimuly na zvyšovanie efektívnosti. V tomto prípade primeraný zisk nesmie prekročiť úroveň, ktorá zodpovedá úrovni uvedenej v bode 36 rámca.

163. Čo sú neprevoditeľné fixné aktíva uvedené v odseku 17? Môžete uviesť príklady?

Neprevoditeľné fixné aktíva znamenajú aktíva, ktoré sa nedajú ľahko predať a/alebo previesť na hotovosť. Napríklad kapitálové vybavenie výrobného podniku, ktoré je špecifické pre výrobné metódy tohto podniku, predstavuje neprevoditeľné fixné aktívum.

164. Čo sa rozumie pod pojmom „najviac podstatné aktíva“ uvedeným v odseku 17?

V kontexte odseku 17 najviac podstatné aktíva vyžadované na poskytovanie SVHZ sú tie aktíva, ktoré sú potrebné na poskytovanie SVHZ a ktorých hodnota je dostatočne vysoká – v porovnaní s celkovou hodnotou aktív potrebných na poskytovanie SVHZ – na odôvodnenie určitej doby trvania poverenia. Napríklad triediace zariadenie/centrá by sa mohli považovať za podstatné aktíva pre prevádzkovateľov poštových služieb.

165. Bola by doba trvania 10 rokov vždy prijateľná podľa rámca? Alebo by bolo aj v prípade kratšieho obdobia, napr. 8 rokov, nutné poskytnúť odôvodnenie založené na odpisovaní podstatných aktív?

Každá doba trvania by mala byť odôvodnená na základe objektívnych kritérií, ako napr. potreba amortizácie neprevoditeľných fixných aktív. Z toho vyplýva, že doba trvania 10 rokov alebo aj v kratšia by podľa rámca nebola vždy prijateľná.

166. Aký je rozdiel medzi požiadavkami z hľadiska obdobia trvania poverenia podľa rozhodnutia a rámca? Je požiadavka podľa rozhodnutia prísnejšia než požiadavka podľa rámca a ak áno, do akej miery?

Podľa článku 2 ods. 2 rozhodnutia sa rozhodnutie uplatňuje len vtedy, ak obdobie poverenia nepresahuje 10 rokov, alebo ak sa vyžaduje významná investícia, ktorú treba amortizovať počas dlhšieho obdobia.

Podľa odseku 17 rámca by trvanie obdobia poverenia malo byť odôvodnené odkazom na objektívne kritériá, ako napr. potreba amortizovať neprevoditeľné fixné aktíva. V zásade by trvanie obdobia poverenia nemalo byť dlhšie ako obdobie potrebné na odpísanie najviac podstatného aktíva požadovaného na poskytovanie SVHZ.

V rámci (odsek 55) sa takisto stanovuje, že ak má poverenie trvanie, ktoré nemožno opodstatniť objektívnymi kritériami (ako je potreba amortizácie neprevoditeľných fixných aktív), môžu vzniknúť závažné problémy s narušením hospodárskej súťaže. V takom prípade by Komisia preskúmala, či by tá istá služba vo verejnom záujme mohla byť rovnako dobre poskytovaná spôsobom, ktorý hospodársku súťaž narúša v menšej miere, napríklad prostredníctvom poverenia, ktorého trvanie by bolo obmedzenejšie.

Rámec je teda prísnejší než rozhodnutie, pretože každé obdobie poverenia – vrátane doby trvania nepresahujúcej 10 rokov – musí byť odôvodnené na základe objektívnych kritérií.

Ak je doba trvania poverenia dlhšia než 10 rokov bez toho, aby odôvodnenie vychádzalo z potreby amortizovať podstatné aktíva, rozhodnutie sa neuplatňuje a pomoc sa v zásade nebude považovať za zlučiteľnú podľa rámca.

167. Prečo Komisia zaviedla nové ustanovenie v odseku 18 o dodržiavaní smernice o transparentnosti?

Cieľom je zvýšiť transparentnosť a efektívnejšie zaistiť primeranosť náhrady, najmä požiadavkou na oddelenie účtu pre činnosti, na ktoré sa poskytuje náhrada za služby vo verejnom záujme, a účtu pre ostatné činnosti tak, aby sa dali ľahšie vyčísliť čisté náklady SVHZ. Je potrebné zdôrazniť, že odsekom 18 sa nerozširuje rozsah uplatňovania smernice o transparentnosti nad rámec toho, čo je už uvedené v samotnej smernici. Podnikom povereným SVHZ preto nezakladá preto žiadne nové povinnosti.

168. Vyžaduje sa podľa odseku 19 rámca výber poskytovateľa služby prostredníctvom postupov verejného obstarávania?

Nový balík SVHZ nezakladá žiadne dodatočné povinnosti, pokiaľ ide o verejné obstarávanie. Avšak zakaždým, keď sa uplatňujú pravidlá verejného obstarávania EÚ vrátane oboch smerníc o verejnom obstarávaní a zásad zmluvy, pomoc by sa nemohla

považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak by tieto pravidlá neboli dodržané. V odseku 19 rámca sa preto uvádza výslovný odkaz na existujúce požiadavky v oblasti verejného obstarávania. Aj keď právne predpisy o štátnej pomoci nezakladajú žiadne povinnosti verejného obstarávania, vyhlásenie verejného obstarávania na poskytovanie služby môže uľahčiť dodržanie kritérií rozsudku vo veci Altmark tak, aby sa náhrada mohla považovať za náhradu nepredstavujúcu štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri oznámenie o SVHZ).

169. Aká je súvislosť medzi štvrtou podmienkou rozsudku vo veci Altmark a odsekom 19 rámca?

Rozsudok vo veci Altmark sa týka existencie štátnej pomoci, zatiaľ čo rámec sa zaoberá zlučiteľnosťou pomoci.

Podľa rozsudku vo veci Altmark náhrada za službu vo verejnom záujme nepredstavuje štátnu pomoc, ak sú splnené štyri podmienky (pozri otázku 61).

Podľa štvrtej podmienky uvedenej v rozsudku vo veci Altmark musí byť poskytnutá náhrada buď výsledkom postupu verejného obstarávania, ktorý umožňuje výber uchádzača schopného poskytovať službu za najnižšiu cenu pre verejnosť, alebo výsledkom porovnania s bežným dobre riadeným podnikom primerane vybaveným potrebnými prostriedkami.

Ak sa uskutočnil postup verejného obstarávania v súlade so štvrtým kritériom rozsudku vo veci Altmark a sú splnené ostatné kritériá rozsudku vo veci Altmark, nedochádza k poskytovaniu štátnej pomoci, a teda neexistuje priestor na uplatňovanie rámca.

Ak sa neuskutočnilo verejné obstarávanie v súlade so štvrtou podmienkou rozsudku vo veci Altmark a ak opatrenie možno považovať za štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1, potom sa môže uplatňovať rozhodnutie alebo rámec. Dokonca aj keď sa neuskutočnilo verejné obstarávanie v súlade s rozsudkom vo veci Altmark, mohlo by ísť o taký prípad, keď je pomoc v súlade s odsekom 19 rámca. Tak je tomu napríklad vtedy, ak sa uskutoční výberové konanie (napr. rokovacie konanie), ktoré je v súlade s požiadavkami platných pravidiel EÚ o verejnom obstarávaní, ale ktoré sa nepovažuje za dostačujúce na splnenie štvrtého kritéria rozsudku vo veci Altmark (pozri napríklad otázku 67).

170. Prečo Komisia zaviedla ustanovenie v odseku 20 o neexistencii diskriminácie? Prečo nebolo zavedené aj v rozhodnutí?

Toto je dôležité ustanovenie, ktorého cieľom je efektívnejšie riešiť narušenia hospodárskej súťaže, ktoré sa môžu vyskytnúť, keď verejné orgány poveria tou istou SVHZ viaceré podniky a poskytnú im náhradu na základe odlišných metód. Komisia dostala viaceré sťažnosti na výskyt takýchto prípadov. Takáto diskriminácia nie je viac prijateľná vzhľadom na to, že rámec teraz lepšie zohľadňuje aspekty hospodárskej súťaže.

Rozhodnutie neobsahuje ustanovenie o nediskriminácii, pretože sa usudzovalo, že na základe diverzifikovaného a proporcionálneho prístupu by úvahy týkajúce sa hospodárskej súťaže mali byť zamerané na veľké prípady, ktoré môžu spôsobiť potenciálne významnejšie narušenie hospodárskej súťaže, t.j. prípady, na ktoré sa vzťahuje rámec, zatiaľ čo pri službách malého rozsahu a sociálnych službách by sa mal použiť zjednodušený postup.

171. Prečo bola v odseku 24 zavedená nová metodika (metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť) na určenie výšky náhrady?

Revidovaným rámcom sa členské štáty povzbudzujú k tomu, aby na výpočet čistých nákladov na záväzok služby vo verejnom záujme používali metodiku výpočtu čistých

nákladov, ktorým sa možno vyhnúť. Výber tejto metodiky patril k dôležitým prvkom reformy. Hlavným dôvodom jej zavedenia je lepšie odhadnúť hospodárske náklady na záväzok služby vo verejnom záujme a stanoviť výšku náhrady na úrovni, ktorou sa zaistí najlepšie rozdelenie zdrojov.

Podľa metodiky výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, sa náklady na záväzok služby vo verejnom záujme vypočítajú ako rozdiel medzi čistými nákladmi pre podnik poskytujúci SVHZ a čistými nákladmi pre ten istý podnik bez záväzku služby vo verejnom záujme.

Metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, sa už používa v odvetví telekomunikácií a pôšť na výpočet čistých nákladov na poskytovanie univerzálnej služby. Príloha IV k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 (zmenená smernicou 2009/136/ES¹³⁵) o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb a príloha I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb obsahujú podrobnejšie usmernenia k tomu, ako uplatňovať metodiku výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť.

Nový rámec umožňuje aj alternatívne metodiky, keď metodika výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, nie je možná alebo vhodná.

172. Prečo sa podľa nových pravidiel vyžaduje, aby členské štáty zahrnuli stimuly na zvyšovanie efektívnosti do svojich mechanizmov náhrady?

Pri navrhovaní metódy náhrady musia členské štáty zaviesť stimuly na efektívne poskytovanie SVHZ, iba ak by používanie takýchto stimulov nebolo možné alebo vhodné. Zvýšenie efektívnosti sa musí dosiahnuť bez toho, aby bola dotknutá kvalita poskytovaných služieb. Komisia zaviedla túto novú požiadavku s cieľom podporiť poskytovanie služieb vyššej kvality za nižšie náklady pre daňových poplatníkov a užívateľov a obmedziť narušenia hospodárskej súťaže, ktoré by mohli vyplynúť z pretrvávajúceho subvencovania skutočne neefektívnych poskytovateľov služieb.

Zahrnutie stimulov na zvyšovanie efektívnosti do mechanizmu náhrady je potrebné odlišiť od testu efektívnosti podľa rozsudku vo veci *Altmark*. Na rozdiel od testu *Altmark* sa nevyžaduje, aby poskytovateľ bol taký efektívny ako dobre vedený bežný podnik. Požaduje sa len, aby sa zaviedli stimuly na zvyšovanie efektívnosti do mechanizmu náhrady tak, aby sa zvýšila efektívnosť poskytovateľov v prospech užívateľov aj verejných orgánov.

Členské štáty majú veľkú voľnosť pri navrhovaní svojej metódy na určenie náhrady a stanovenie cieľov efektívnosti. Avšak mechanizmus by mal byť založený na objektívnych a merateľných kritériách stanovených v poverovacom akte a mal by podliehať transparentnému hodnoteniu ex post, ktoré vykoná subjekt nezávislý od poskytovateľa SVHZ.

173. Môžete uviesť príklady mechanizmov náhrady, ktoré by poskytovali stimuly na zvyšovanie efektívnosti?

V rámci sa uvádzajú dva príklady takýchto mechanizmov náhrady:

- vopred stanovená úroveň náhrady: členský štát stanoví pevnú úroveň náhrady, ktorá zahŕňa zvýšenie efektívnosti, ktorú možno očakávať, že podnik dosiahne počas trvania poverovacieho aktu,

¹³⁵ Ú. v. EÚ L 337, 18.12.2009

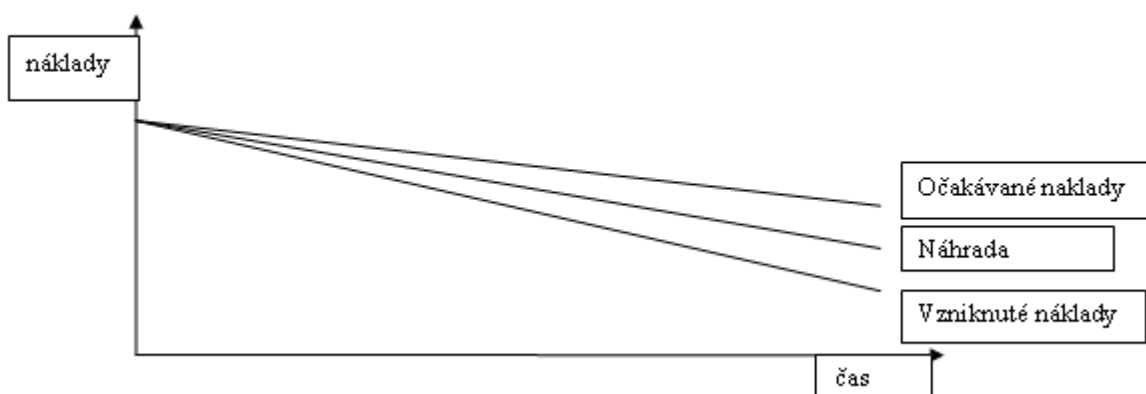

- platba v závislosti od rozsahu, v akom boli ciele splnené: Členské štáty v poverovacom akte stanovujú ciele týkajúce sa efektívnosti produkcie, pričom úroveň náhrady bude závisieť od rozsahu, v akom boli ciele splnené. Ak podnik ciele nesplní, zisk by sa mal znížiť. Naproti tomu, ak podnik ciele presiahne, zisk by sa mal zvýšiť.

V každom prípade by už náhrada v zásade nemala byť založená len na vzniknutých nákladoch. Aby sa zachoval stimul na zvýšenie efektívnosti poskytovateľa, náhrada by mala byť založená na očakávaných nákladoch (vopred stanovená úroveň náhrady) alebo na kombinácii očakávaných a vzniknutých nákladov (platba v závislosti od toho, či ciele účinnosti boli splnené). Mechanizmus náhrady musí byť stanovený vopred v poverovacom akte.

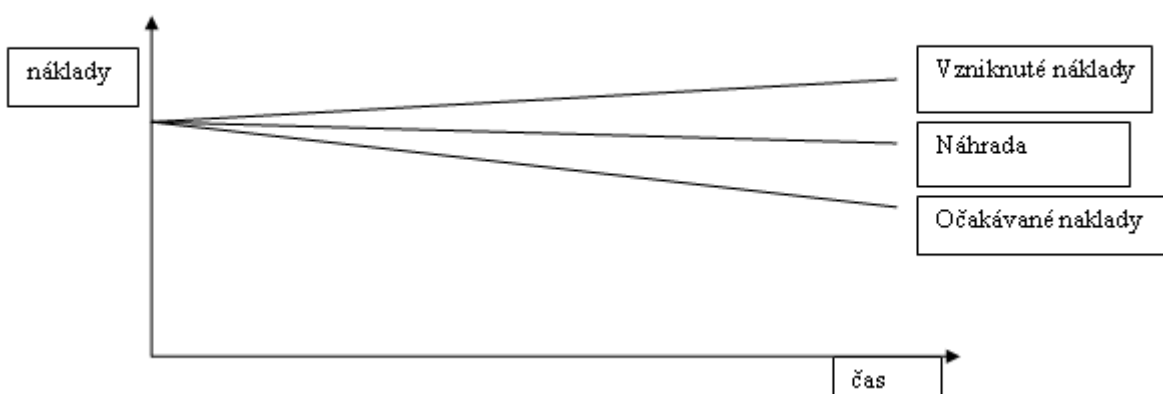
Nasledujúce dva grafy ilustrujú prípady, keď je náhrada založená na kombinácii očakávaných a vzniknutých nákladov:

Prípád 1: zvýšenie efektívnosti je vyššie, než sa očakávalo, takže vzniknuté náklady sú nižšie než očakávané náklady.

V prípade, že sú vzniknuté náklady nižšie než očakávané náklady, náhrada môže byť vyššia než vzniknuté náklady, a teda zvyšuje zisk podniku. Náhrada by však v žiadnom prípade nemala prekročiť očakávané náklady (plus primeraný zisk).

Prípád 2: zvýšenie efektívnosti je nižšie, než sa očakávalo, takže vzniknuté náklady sú vyššie než očakávané náklady.

V prípade, že sú vynaložené náklady vyššie než očakávané náklady, náhrada nemôže pokryť celkové vzniknuté náklady. Takže podnik musí znášať časť straty vzhľadom na skutočnosť, že je menej efektívny, než sa očakávalo.

174. Ak je výška náhrady stanovená na základe rokovacieho konania, je Komisia názoru, že podmienka týkajúca sa stimulov na zvýšenie efektívnosti je splnená?

V rámci rokovacieho konania sa priznáva veľká voľnosť verejnemu obstarávateľovi a účasť zainteresovaných subjektov sa môže obmedziť (pozri odsek 66 oznámenia). Z tohto dôvodu je Komisia názoru, že tento postup nie je vždy dostačujúci na to, aby sa zaistilo, že výška náhrady bude zodpovedať najnižšej cene pre verejnosť. Z rovnakého dôvodu Komisia nezastáva názor, že stanovenie náhrady na základe rokovacieho konania je automaticky dostačujúce na to, aby sa zaistilo, že úroveň náhrady bude zahŕňať zvýšenie efektívnosti. Posúdiť to možno len starostlivou analýzou všetkých aspektov konkrétneho prípadu.

Členský štát by mal zabezpečiť, že ak sa pevná suma náhrady určí na základe rokovacieho konania, v tejto sume sa zohľadní očakávané zvýšenie efektívnosti.

V každom prípade členský štát by mal notifikovať pomoc, aby získal povolenie Komisie pred uzavretím zmluvného vzťahu s poskytovateľom služby vo verejnom záujme.

175. V prípade vopred stanovenej platby, ako sa možno vyhnúť riziku nadhodnotenia výdavkov alebo podhodnotenia príjmov zo strany poskytovateľa?

Ako je uvedené v odseku 23 rámca, ak je náhrada založená na očakávaných nákladoch a príjmoch, tieto náklady a príjmy sa musia opierať o hodnoverné a overiteľné parametre týkajúce sa hospodárskeho prostredia, v ktorom sa SVHZ poskytuje. Prípadne sa musia opierať o odborné znalosti sektorových regulátorov alebo iných subjektov nezávislých od podniku.

Ak neexistujú vierohodné a pozorovateľné parametre a ak má členský štát málo prostriedkov na to, aby overil, či sú očakávané náklady a príjmy vierohodné, mohlo by byť vhodné vymedziť iný mechanizmus náhrady než vopred stanovená platba.

Členské štáty napríklad môžu navrhnúť mechanizmus náhrady, v ktorom sa zohľadňujú určité parametre, ako napríklad počet užívateľov služby. Tieto parametre by mali byť definované v poverovacom akte.

176. Podľa rámca je možné vyplatiť náhradu za služby vo verejnom záujme, zakazuje sa však nadmerná náhrada. Čo znamená termín „nadmerná náhrada“?

V odseku 47 rámca nadmerná náhrada je vymedzená ako náhrada, ktorú podnik dostane nad sumu pomoci potrebnú na pokrytie čistých nákladov za plnenie záväzkov služby vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku za celé trvanie zákazky.

Táto výška náhrady – alebo mechanizmus na výpočet tejto sumy – by mali byť uvedené v poverovacom akte.

Prebytok, ktorý je výsledkom vyššie než očakávaného zvýšenia efektívnosti, si podnik môže ponechať, ako je uvedené v poverovacom akte. Nepovažuje sa to za nadmernú náhradu, ale za ďalší primeraný zisk.

177. Prečo by sa mala uskutočniť kontrola v dvoj- alebo trojročných intervaloch, ak náhrada bola stanovená ex ante ako paušálna suma (a teda je nezávislá od skutočne vzniknutých nákladov a príjmov)?

Ako je uvedené v odseku 50 rámca, ak členský štát na základe správnej alokácie nákladov a príjmov a na základe primeraných očakávaní dopredu pevne stanovil úroveň

náhrady, v ktorej sa primerane predpokladá a zahŕňa zvýšenie efektívnosti, ktoré možno od poskytovateľa služby vo verejnom záujme očakávať počas obdobia poverenia, kontrola nadmernej náhrady sa v zásade obmedzí len na kontrolu toho, či úroveň zisku, ktorú je tento poskytovateľ oprávnený dosiahnuť podľa poverovacieho aktu, je skutočne primeraná z hľadiska ex ante.

Ak však vopred stanovená platba nebola stanovená na základe správnej alokácie nákladov a príjmov a na základe primeraných očakávaní, mechanizmus náhrady by sa mal preskúmať v miere, aká je z právneho hľadiska možná. V takom prípade by členský štát mal zabezpečiť, aby sa v mechanizme náhrad zachovali stimuly na zvýšenie efektívnosti.

178. Mali by byť pravidelné kontroly obmedzené na aspekt nadmernej náhrady alebo by sa mali zaoberať aj otázkou, či SVHZ je ešte stále oprávnená, alebo či medzičasom by službu mohol poskytovať trh?

Kontrola, či by službu mohol poskytovať trh, by sa mala uskutočniť pred poverením (pozri otázky 11 a 12 v predchádzajúcom texte). Podľa rámca sa nevyžaduje, aby vnútroštátne orgány preskúmali počas obdobia poverenia, či SVHZ je ešte stále opodstatnená. Členské štáty však majú možnosť tak urobiť, ak si to želajú, s cieľom zabezpečiť, aby SVHZ naďalej odrážala potreby skutočných užívateľov, alebo aby sa mohla poskytovať inými spôsobmi, ktoré menej narúšajú hospodársku súťaž alebo sú menej nákladné pre verejné zdroje.

179. Je možné preniesť nadmernú náhradu do nasledujúceho obdobia, ak počas celého obdobia poverenia nedôjde k nadmernej náhrade? Alebo by sa mala vrátiť?

Áno, prenos je možný, ak je to v súlade s aktom poverenia a počas celého obdobia poverenia nedôjde k nadmernej náhrade.

180. Na účely uplatňovania rámca môže podnik poverený SVHZ, ktorému za ňu bola poskytnutá nedostatočná náhrada, preniesť nadmernú náhradu, ktorú získal v tom istom období na financovanie inej SVHZ, ktorou bol poverený?

Ako je uvedené v odseku 46 rámca, príslušný členský štát môže rozhodnúť, či sa zisky pochádzajúce z iných činností, ktoré nepatria do rámca SVHZ (pochádzajúce z iných SVHZ alebo iných činností ako SVHZ), úplne alebo čiastočne pridelia na financovanie SVHZ.

Malo by sa však o tom rozhodnúť vtedy, keď sa poskytovateľ poveruje vykonávaním SVHZ a malo by to byť zohľadnené v akte poverenia.

Ak boli stimuly na efektívne poskytovanie SVHZ zavedené do mechanizmu náhrady, deficit vyplývajúci z menšieho zvýšenia efektívnosti, než sa očakávalo, by verejné orgány nemali financovať.

Prevod ziskov z iných činností než SVHZ sa musí vykázat' v účtoch príslušného podniku a musí sa uskutočniť v súlade s pravidlami a zásadami uvedenými v rámci, najmä pokiaľ ide o predchádzajúcu notifikáciu, a musí podliehať náležitej kontrole. Okrem toho nadmernú náhradu nemožno ponechať k dispozícii podniku, pretože by predstavovala štátnu pomoc zlučiteľnú so ZFEÚ. Takáto pomoc by sa mala notifikovať Komisii a mala by byť schválená Komisiou alebo oslobodená od notifikácie na základe príslušných pravidiel.

181. Prečo Komisia zaviedla ďalšie požiadavky v prípade obzvlášť závažných narušení hospodárskej súťaže v oddiele 2.9 a aké sú tieto požiadavky?

Komisia musí zabezpečiť, aby obchod a hospodárska súťaž na vnútornom trhu neboli ovplyvnené v takom rozsahu, ktorý by bol v rozpore so záujmami EÚ (článok 106 ods. 2 ZFEÚ). V niektorých výnimočných prípadoch opatrenie SVHZ môže vážne narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v takom rozsahu, ktorý bude v rozpore so záujmami EÚ. Z tohto dôvodu Komisia v takýchto prípadoch vykoná dôkladné posúdenie jeho vplyvu na hospodársku súťaž a posúdi, či sa narušenie dá napraviť prostredníctvom podmienok, ktoré sa budú uplatňovať na členské štáty, alebo záväzkov od členských štátov.

182. Príkladom vážneho narušenia uvedeného v bode 55 rámca je zbytočné spájanie úloh. Mohli by sa vyskytnúť tiež prípady zbytočného oddelenia úloh, t. j. ak spájanie úloh by bolo lepšie z hľadiska hospodárskej súťaže (napr. preto, že by ziskovejšie služby sa spojili so stratovými službami)?

Spájanie súborov úloh môže mať za následok, že sa subjektom zabráni súťažiť o poskytovanie SVHZ, ak tieto subjekty nebudú môcť poskytovať všetky služby zahrnuté do SVHZ. Oddelenie úloh by spravidla nemalo mať taký istý účinok spočívajúci v tom, že by subjekty nemohli súťažiť o poskytovanie SVHZ.

Je však vhodné uviesť, že spájanie ziskových služieb so stratovými službami by viedlo k nižšej náhrade podľa metodiky založenej na alokácii nákladov. Pri posudzovaní spájania by bolo tiež potrebné preskúmať, či ziskové služby možno považovať za skutočné SVHZ, ktoré nie sú alebo by nemohli byť poskytované na trhu.

183. Podľa odseku 61 sa určité podmienky zlučiteľnosti neuplatňujú na služby, ktoré by spadali do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia, ale nie sú v súlade s podmienkami zlučiteľnosti rozhodnutia. Mohli by ste vysvetliť prečo a uviesť príklad?

Rámec obsahuje podmienky zlučiteľnosti, ktoré by sa mohli považovať za príliš zaťažujúce alebo neprimerané pre služby malého rozsahu a sociálne služby. Na prípady, keď podpora spadá pod článok 2 ods. 1 rozhodnutia – t. j. najmä náhrada nepresahujúca 15 miliónov EUR a náhrada poskytovaná nemocniciam a za sociálne služby – sa rozhodnutie nevzťahuje, pretože nespĺňa všetky podmienky zlučiteľnosti a tieto prípady budú posudzované podľa rámca (a preto musia byť notifikované). Na takúto pomoc sa nebude vzťahovať uplatňovanie určitých podmienok zlučiteľnosti stanovených v rámci, ako napr. povinnosť uskutočňovať verejnú konzultáciu o potrebách verejnosti na vymedzenie SVHZ, neexistencia diskriminácie medzi poskytovateľmi, použitie metodiky výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, povinnosť zaviesť stimuly na zvýšenie efektívnosti atď.

Ak napríklad pomoc spadá pod článok 2 ods. 1 rozhodnutia, ale nespĺňa jedno z kritérií zlučiteľnosti podľa rozhodnutia (napr. v poverovacom akte sa nešpecifikujú všetky záležitosti požadované podľa článku 4 rozhodnutia), jej zlučiteľnosť sa bude posudzovať na základe rámca. Podľa odseku 61 sa určité podmienky zlučiteľnosti nebudú uplatňovať.

3.5.3 Nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia

184. Odkedy sa rámec uplatňuje? Je retroaktívny?

Rámec sa uplatňuje na všetky notifikované opatrenia pomoci, aj keď boli notifikované pred 31. januárom 2012, dátumom nadobudnutia jeho účinnosti¹³⁶.

Uplatňuje sa aj na neoprávnenú pomoc, v prípade ktorej Komisia prijala rozhodnutie po 31. januári 2012, aj keď pomoc bola udelená pred týmto dátumom. Ak však pomoc bola

¹³⁶

Pozri odsek 68 rámca.

poskytnutá pred 31. januárom 2012, určité požiadavky¹³⁷, ktoré v predchádzajúcom rámci neexistovali, a teda sa dali ťažko predvídať, sa neuplatňujú¹³⁸.

185. Ak bola individuálna pomoc legálne udelená na základe rámca o SVHZ z roku 2005, je potrebné zabezpečiť, aby takáto pomoc bola teraz v súlade s novým rámcom? Je potrebná nová notifikácia?

Nie. Individuálna pomoc udelená pred nadobudnutím účinnosti revidovaného rámca a vyhlásená Komisiou za zlučiteľnú podľa rámca z roku 2005 nie je ovplyvnená revíziou a nemusí byť v súlade s revidovaným rámcom. Keď sa poskytne nové poverenie, musí byť v súlade s novým balíkom SVHZ a (ak nová náhrada za SVHZ nie je v súlade s rozhodnutím) vyžaduje sa nová notifikácia.

186. Aké sú pravidlá pre existujúce schémy?

Na základe príslušných opatrení stanovených v rámci¹³⁹ musia členské štáty do 31. januára 2013 uverejniť zoznam všetkých existujúcich schém pomoci týkajúcich sa náhrady za službu vo verejnom záujme, ktoré nie sú v súlade s revidovaným rámcom. Môžu tak urobiť na internete, v úradnom vestníku alebo iným vhodným spôsobom. Tieto schémy pomoci musia byť uvedené do súladu s revidovaným rámcom do 31. januára 2014. Všetky členské štáty tieto primerané opatrenia prijali. V dôsledku toho sa existujúce príslušné schémy pomoci po 31. januári 2014 už nemôžu právoplatne uplatňovať.

3.6 Balík SVHZ a iné pravidlá

187. Spadajú SVHZ v oblasti sociálnej a pracovnej integrácie nezamestnaných, ako aj v oblasti odbornej prípravy do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia alebo Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách č. 800/2008¹⁴⁰?

SVHZ v oblasti sociálnej a pracovnej integrácie alebo odbornej prípravy, ktoré štát ako také vymedzil a poveril nimi podnik, môžu spadať do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia za predpokladu, že sú splnené podmienky, ktoré sú v ňom stanovené. Z tohto dôvodu náhrada vyplatená podniku, ktorý vykonáva službu vo verejnom záujme v oblasti sociálnej a pracovnej integrácie alebo odbornej prípravy, môže byť oslobodený od notifikácie, pokiaľ príslušný podnik bol skutočne poverený touto úlohou služby vo verejnom záujme (pozri konkrétnejšie podmienky poverenia v článkoch 2, 4 a 6 rozhodnutia a oddiele 3.4.2 tejto príručky).

Okrem toho pomoc pre podniky, ktoré zamestnávajú znevýhodnené osoby v zmysle článku 2 ods. 18 nariadenia č. 800/2008, môže byť oslobodená od notifikácie ustanovenej v nariadení, ak spĺňa podmienky stanovené v kapitole I nariadenia, ako aj podmienky stanovené v článku 40 toho istého nariadenia.

Pokiaľ ide o pomoc určenú podnikom, ktoré investujú do odbornej prípravy pracujúcich v zmysle článku 38 nariadenia č. 800/2008, môžu byť oslobodená od notifikácie ustanovenej v nariadení, ak spĺňa podmienky stanovené v kapitole I nariadenia, ako aj podmienky stanovené v článku 39 toho istého nariadenia.

¹³⁷ Konzultácia o potrebách služby vo verejnom záujme, súlad s pravidlami EÚ o verejnom obstarávaní, nediskriminácia, použitie metodiky výpočtu čistých nákladov, ktorým sa možno vyhnúť, zavedenie stimulov na zvýšenie efektívnosti v mechanizme náhrad a uverejňovanie informácií vrátane výšky udelenej pomoci.

¹³⁸ Pozri odsek 69 rámca.

¹³⁹ Pozri odsek 70 rámca.

¹⁴⁰ Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3.

188. Znamená súlad s balíkom SVHZ, že sa pravidlá verejného obstarávania nemusia uplatňovať?

Nie. Balík SVHZ sa zaoberá len právnymi predpismi EÚ pre štátnu pomoc. Žiadnym spôsobom neobmedzuje uplatňovanie pravidiel EÚ týkajúce sa verejného obstarávania (pozri odôvodnenie 29 rozhodnutia; ods. 10 písm. b) rámca, odôvodnenie 21 nariadenia o pomoci *de minimis* na SVHZ). Neobmedzuje ani uplatňovanie vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania.

189. Je financovanie SVHZ z ESF a EFRR štátnou pomocou? Je toto v rámci zodpovednosti členských štátov alebo Komisie?

Pokiaľ ide o uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci, financovanie poskytované členskými štátmi s využitím prostriedkov pochádzajúcich z ESF a EFRR predstavuje financovanie zo štátnych zdrojov. Pravidlá štátnej pomoci sa teda vzťahujú na financovanie poskytované členskými štátmi s využitím týchto prostriedkov rovnako ako v prípade, keď sa financovanie poskytuje priamo zo samotného rozpočtu členských štátov.

190. Musí sa financovanie SVHZ prostredníctvom prostriedkov pochádzajúcich z ESF a EFRR poskytovať v súlade s balíkom SVHZ? Je toto v rámci zodpovednosti členských štátov alebo Komisie?

Verejné dotácie, ktoré členské štáty poskytujú s využitím prostriedkov z ESF a EFRR, sú, podobne ako akékoľvek iné verejné financovanie určené na to, aby podnik mohol poskytovať služby všeobecného hospodárskeho záujmu, zahrnuté do výpočtu náhrady za poskytovanie týchto služieb a musia sa poskytovať v súlade s balíkom SVHZ. Za vymedzenie parametrov pre výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady v poverovacom akte je zodpovedný vnútroštátny, regionálny alebo miestny orgán, ktorý zriaďuje službu všeobecného hospodárskeho záujmu, a to bez ohľadu na pôvod verejného financovania, ktoré tento orgán prideliť na takúto službu. Skutočnosť, že zdroje pochádzajú z ESF a EFRR, nemá žiaden vplyv na zriadenie úloh služby vo verejnom záujme členskými štátmi, čo je v každom prípade v rámci ich zodpovednosti.

191. Je financovanie SVHZ z EPFRV štátnou pomocou?

Pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú na financovanie v rámci nariadenia o rozvoji vidieka zakaždým, keď členský štát rozhoduje podľa vlastného uváženia o pridelení finančných prostriedkov (pozri článok 88 nariadenia (ES) č. 1698/2005). V nariadení o rozvoji vidieka je však stanovené, že v prípade produktov uvedených v prílohe I sa pravidlá štátnej pomoci neuplatňujú ani na podporu Únie, ani na príspevky členských štátov.

Na podporu rozvoja vidieka v prípade výrobkov, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, za práve uvedených podmienok sa pravidlá štátnej pomoci uplatňujú v plnom rozsahu na všetky súčasť platieb: platba za Úniu, finančný príspevok poskytnutý členským štátom (spolufinancovanie) a dodatočné platby zo strany členských štátov (doplnkové financovanie). Osobitné pravidlá týkajúce sa SVHZ sa preto môžu uplatniť, ak sa uplatňujú všeobecné pravidlá štátnej pomoci.

192. Musí sa financovanie SVHZ na produkty, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, prostredníctvom zdrojov EPFRV poskytovať v súlade s balíkom SVHZ?

Na opatrenia na rozvoj vidieka týkajúce sa nepoľnohospodárskych výrobkov sa musí vzťahovať buď nariadenie *de minimis* [nariadenie (ES) č. 1998/2006], alebo nariadenie o skupinových výnimkách v oblasti štátnej pomoci, alebo už schválené rozhodnutie o štátnej pomoci. V poslednom uvedenom prípade zakaždým, keď ide o SVHZ, by mali byť splnené podmienky balíka SVHZ.

Podpora poskytovaná zo zdrojov EPFRV je zahrnutá, ako aj každé ďalšie verejné financovanie, ktoré má umožniť podniku poskytovať služby všeobecného hospodárskeho záujmu, do výpočtu náhrady za poskytovanie takýchto služieb. Celková výška podpory (t. j. platba za Úniu, spolufinancovanie a doplnkové financovanie) sa musia poskytovať v súlade s balíkom SVHZ.

Za stanovenie parametrov na výpočet, kontrolu a preskúmanie náhrady v poverovacom akte je zodpovedný vnútroštátny, regionálny alebo miestny orgán, ktorý zriaďuje službu všeobecného hospodárskeho záujmu, a to bez ohľadu na pôvod verejného financovania, ktoré tento orgán prideliť na túto službu.

193. Aký je vzájomný vzťah medzi pravidlami štátnej pomoci pre regionálnu pomoc, ktorými sa stanovujú konkrétne úrovne intenzity pomoci, a pravidlami SVHZ?

Ak príspevok z ERDF spĺňa všetky požiadavky rozhodnutia alebo rámca, je zlučiteľný s vnútorným trhom na základe článku 106 ods. 2 ZFEÚ. Úrovne intenzity pomoci stanovené v usmerneniach pre regionálnu pomoc [na základe článku 107 ods. 3 písm. a) a c)] sa v tomto prípade neuplatňujú.

Ak podnik vykonáva ďalšie činnosti okrem svojich úloh služby vo verejnom záujme, môže na tieto ďalšie činnosti dostať regionálnu pomoc. V tomto prípade, aby sa zaistilo splnenie príslušných podmienok zlučiteľnosti, je pre obidva súbory aktivít potrebné viesť oddelené účtovníctvo.

194. Sú kontroly štátnej pomoci zlučiteľné s kontrolami financovania z ESF?

Kontroly štátnej pomoci a kontroly financovania z ESF slúžia na rôzne účely: na to, aby sa predišlo tomu, že členské štáty budú poskytovať pomoc, ktorá by mohla narúšať hospodársku súťaž, ako aj na to, aby sa zabezpečilo, že sa finančné prostriedky EÚ udelené na určité projekty použili v súlade s podmienkami, ktorými sa poskytovanie finančných prostriedkov riadi.

Financovanie jedného a toho istého projektu sa možno bude musieť skúmať z týchto dvoch hľadísk. Kontroly financovania z ESF v prípade potreby zahŕňajú aj dodržiavanie pravidiel štátnej pomoci, a to preto, lebo operácie spolufinancované z ESF musia byť v súlade s ustanoveniami zmluvy a aktov prijatých na jej základe¹⁴¹.

195. Podľa pravidiel riadenia finančných prostriedkov ESF sú oprávnené len výdavky a príjmy výslovne určené na spolufinancovaný projekt, t.j. bez primeraného zisku. V prípade financovania SSVZ zo zdrojov ESF možno zahrnúť primeraný zisk, ako je stanovené v rozhodnutí?

Pravidlá štátnej pomoci skutočne umožňujú verejnemu orgánu, ktorý financuje projekt, uhradiť 100 % nákladov poskytovateľa služieb, ale aj „primeraný zisk“. Primeraný zisk však nie je zahrnutý do oprávnenej sumy v rámci ESF. V praxi vzájomný vzťah medzi oboma súbormi pravidiel v skutočnosti nie je problémom, pretože v rámci balíka SVHZ verejný orgán stále môže pokryť primeraný zisk zo svojich vlastných zdrojov, ak si tak želá.

196. Aký je vzťah medzi mechanizmom kontroly v prípade projektov spolufinancovaných z ESF a kontrolou nadmernej náhrady uloženej balíkom SVHZ?

Projekty financované z ESF podliehajú systematickej kontrole zo strany orgánov zodpovedných za riadenie operačných programov ESF. Nariadenie (ES) č. 1083/2006 obsahuje podrobné ustanovenia o kontrolných systémoch, ktoré orgány zodpovedné za operačné programy ESF majú zaviesť. Riadiace orgány ESF musia overiť, či

¹⁴¹ Pozri článok 9 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1083/2006.

spolufinancované produkty a služby sú dodané a či sa výdavky na operácie vykázané prijímateľmi skutočne vynaložili a či sú v súlade s pravidlami Únie a vnútroštátnymi pravidlami. Pred deklarováním výdavkov Komisii musí certifikačný orgán okrem iného potvrdiť, že výkaz výdavkov je presný a že deklarované výdavky sú v súlade s platnými predpismi Únie a vnútroštátnymi predpismi.

V balíku SVHZ sa na druhej strane požaduje vytvorenie kontrolného mechanizmu, ale členským štátom sa ponecháva možnosť, aby rozhodli o podrobných podmienkach. Cieľom tohto mechanizmu je zaistiť, aby nedošlo k vyplateniu nadmernej náhrady, čo sa pri kontrolách ESF nemusí nevyhnutne zistiť, pretože tieto kontroly sa budú zameriavať na oprávnené náklady v rámci ESF (nebude sa napr. skúmať otázka primeraného zisku). Aj keď sa tieto dva kontrolné mechanizmy môžu v určitých oblastiach prekrývať a mohli by sa v prípade potreby aj kombinovať, každý má svoju logiku, ktorú treba rešpektovať.

197. Ak členský štát poskytne výhodu podniku poverenému záväzkami služby vo verejnom záujme v oblasti elektronických komunikácií, ktoré idú nad rámec rozsahu pôsobnosti smernice 2002/22/ES¹⁴² zmenenej smernicou 2009/136/ES, je ešte stále možné posudzovať predmetnú náhradu z hľadiska pravidiel štátnej pomoci?

V smernici 2002/22/ES je stanovené, že členské štáty môžu na svojom území slobodne zaviesť ďalšie opatrenia, na ktoré sa nevzťahujú záväzky univerzálnej služby stanovené v smernici, a financovať ich v súlade s právom EÚ (pozri článok 32 a odôvodnenia 25 a 46 smernice 2002/22/ES).

V dôsledku toho, keď členský štát poskytne výhodu subjektu zodpovednému za poskytovanie verejne prístupných telefónnych služieb, na ktoré sa nevzťahujú záväzky univerzálnej služby, ako sú vymedzené v kapitole II smernice, pri určovaní toho, či ide o štátnu pomoc, by mal vždy posúdiť, či sa uplatňujú kritéria rozsudku vo veci *Altmark* a ostatné podmienky týkajúce sa štátnej pomoci (t. j. prevod štátnych zdrojov, pripísateľnosť, narušenie hospodárskej súťaže a ovplyvňovanie obchodu medzi členskými štátmi, selektívnosť predmetného opatrenia).

4 OTÁZKY TÝKAJÚCE SA UPLATŇOVANIA PRAVIDIEL VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA NA SSVZ

4.1 SSVZ poskytuje samotný verejný orgán

198. Do akej miery môže verejný orgán môže, že poskytovať SSVZ bude priamo on? Inými slovami, akú majú verejné orgány voľnosť pri rozhodovaní o tom, či majú službu poskytovať priamo, alebo ju majú externalizovať? Ponecháva sa takéto rozhodnutie v plnej miere na ich voľné uváženie?

Rozhodnutie o tom, či budú službu poskytovať sami, alebo jej poskytovaním poveria tretiu osobu (externalizácia) v plnej miere závisí od verejných orgánov. Pravidlá verejného obstarávania sa uplatňujú len vtedy, keď sa verejný orgán rozhodne poveriť poskytovaním služby tretiu osobu za odplatu.

199. Pravidlá EÚ pre výber poskytovateľa sa obvykle neuplatňujú, keď službu poskytujú verejné orgány priamo samé alebo prostredníctvom interného poskytovateľa (čo sa označuje ako situácia „interného poskytovateľa“). Aký je rozsah a obmedzenia výnimky „interného“ poskytovania?

¹⁴² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb (smernica univerzálnej služby), Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 51.

Výnimka „interného“ poskytovania sa má vzťahovať na situáciu, keď verejný orgán rozhodne, že bude poskytovať službu sám, aj keď koná prostredníctvom právne odlišného subjektu. V takomto sa prípade verejný orgán a subjekt, ktorý poskytuje službu, fakticky považujú za jeden celok. Na takýto vzťah sa nevzťahujú ani zásady transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie vyplývajúce zo zmluvy, ani smernica o verejnom obstarávaní 2004/18/ES (ďalej len „smernica“)¹⁴³.

Podmienky na uplatňovanie zásady výnimky interného poskytovania sú nasledovné:

A) Kontrola, ktorú verejný orgán uplatňuje sám alebo spoločne s inými verejnými orgánmi nad právne odlišným subjektom, musí byť podobná ako kontrola, ktorú má tento orgán nad svojimi útvarmi v rámci vlastnej organizačnej štruktúry.

Otázku, či verejný orgán uplatňuje alebo neuplatňuje podobnú kontrolu nad právne odlišným subjektom, ako je kontrola, ktorú má tento orgán nad svojimi útvarmi v rámci vlastnej organizačnej štruktúry, možno objasniť len na základe jednotlivých prípadov so zreteľom na všetky relevantné právne ustanovenia a okolnosti (právne predpisy, stanovy príslušného subjektu, dohoda medzi akcionármi atď.). Verejný orgán musí v každom prípade nad subjektom uplatňovať takú mieru kontroly, ktorá mu umožňuje mať rozhodujúci vplyv na strategické ciele, ako aj na dôležité rozhodnutia tohto subjektu.

Súdny dvor jasne vylúčil možnosť, že by verejný orgán mohol mať v treťom subjekte podobnú kontrolu, ako je kontrola, ktorú má nad svojimi útvarmi v rámci vlastnej štruktúry, ak má v uvedenom subjekte hoci len minoritný kapitálový podiel súkromná spoločnosť¹⁴⁴.

a

B) Podstatná časť činností právne odlišného subjektu sa vykonáva spoločne s verejným orgánom alebo verejnými orgánmi, ktoré majú nad ním kontrolu¹⁴⁵.

Výnimka interného poskytovania a podobná spoločná kontrola: Pokiaľ ide o prvé kritérium (podobná kontrola), Súdny dvor uznal, že nie je podstatné, aby podobná kontrola bola individuálna a že ju môžu teda spoločne vykonávať viaceré verejné orgány¹⁴⁶. Zároveň potvrdil, že ak viaceré verejné orgány kontrolujú právne odlišný subjekt, druhé kritérium (zásadná činnosť) možno tiež splniť pri zohľadnení činnosti, ktorú právne odlišný subjekt vykonáva spoločne s viacerými verejnými orgánmi¹⁴⁷. Z tohto dôvodu nie je potrebné uplatňovať postupy verejného obstarávania, ak viaceré verejné orgány spolupracujú v rámci odlišného verejného subjektu, ktorý podlieha spoločnej kontrole zo strany verejných orgánov, ktoré ho vlastnia a ktorý vykonáva zásadnú činnosť s týmito istými verejnými orgánmi. Ďalšie informácie o spolupráci medzi verejnými orgánmi sa uvádzajú v odpovedi na otázku 211.

Informácie týkajúce sa dodržiavania pravidiel štátnej pomoci v prípadoch, keď je poskytovateľ SSVZ prepojený s verejným orgánom („interný poskytovateľ“), sú uvedené v odpovedi na otázku 220.

¹⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114.

¹⁴⁴ Vec C-26/03 *Stadt Halle* Zb. 2005 s. I-0001, body 49 – 50.

¹⁴⁵ Vec C-475/98 *Teckal* Zb. 1999 s. I-8121, bod 50.

¹⁴⁶ Vec C-324/07 *Coditel Brabant* Zb. 2008 s. I-8457 a vec C-573/07 *Sea* Zb. 2009 s. I-8127.

¹⁴⁷ Vec C-340/04 *Carbotermo* Zb. 2006 s. I-4137, bod 70 a vec C-295/05 *Asemfo* Zb. 2007 s. I-2999, bod 62.

4.2 Poskytovaním SSVZ je za odplatu poverená tretia strana

200. Aký právny rámec sa uplatňuje, keď sa verejný orgán rozhodne externalizovať poskytovanie SSVZ za odplatu?

Ak sa verejný orgán rozhodne externalizovať službu za odplatu, je viazaný ustanoveniami práva EÚ o zadávaní verejných zákaziek na poskytovanie služby alebo o verejných koncesiách na služby.

Je potrebné rozlišovať dva prípady:

A) Verejný orgán zadá verejnú zákazku na služby. V takomto prípade verejný orgán zaplatí poskytovateľovi služby stanovenú odplatu. Možné sú tieto dve situácie:

a) hodnota zákazky je vyššia než prahové hodnoty podľa smernice 2004/18/ES.

Ak sa dosiahnu príslušné prahové hodnoty¹⁴⁸, verejné zákazky na služby spadajú do rozsahu pôsobnosti smernice. Podľa článku 21 smernice sa však na zákazky na poskytovanie sociálnych a zdravotníckych služieb nevzťahujú všetky pravidlá podrobne opísané v smernici¹⁴⁹, ale sa uplatňuje len veľmi malý počet jej článkov. V nich sa vyžaduje najmä to, aby na začiatku postupu verejného obstarávania boli v súlade so smernicou stanovené technické špecifikácie¹⁵⁰ (pozri odpoveď na otázku 203) a aby sa výsledky postupu verejného obstarávania¹⁵¹ uverejnili. Okrem toho sú verejné orgány pri zadávaní verejných zákaziek na poskytnutie zdravotníckych a sociálnych služieb tiež povinné dodržiavať základné zásady ZFEÚ, ako napr. požiadavka transparentnosti a povinnosť rovnakého a nediskriminačného zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi, ak a pokiaľ majú uvedené služby cezhraničný význam¹⁵². Ďalšie informácie o pojme cezhraničný záujem sa uvádzajú v odpovedi na otázku 201.

Podľa týchto zásad sa však vyžaduje len dodržiavanie základných noriem, ktoré vypracoval Súdny dvor Európskej únie, a nie súlad s celým súborom ustanovení smernice 2004/18/ES. Pri externalizovaní sociálnych služieb prostredníctvom verejnej zákazky na služby už verejné orgány preto majú väčšiu voľnosť v rozhodovaní než v iných odvetviach.

Je však potrebné poznamenať, že v prípade zákaziek na poskytnutie zmiešaných služieb, ktoré zahŕňajú sociálne služby a iné služby, na ktoré sa v plnom rozsahu vzťahuje smernica o verejnom obstarávaní¹⁵³, napr. doprava, vedecký výskum, poradenské služby alebo údržba, sa smernica bude uplatňovať len v obmedzenej miere, ako už bolo vysvetlené, ak bude hodnota sociálnej služby¹⁵⁴ než ako hodnota iných služieb.

Sanitné služby napríklad obsahujú zložku zdravotníckej služby a dopravnej služby. Ak je hodnota dopravnej služby vyššia než hodnota zdravotníckej služby, budú sa

¹⁴⁸ Článok 7 smernice 2004/18/ES.

¹⁴⁹ Sociálne a zdravotnícke služby sú uvedené medzi službami v prílohe II B k smernici 2004/18/ES. Zákazky na takéto služby podliehajú len niekoľkým ustanoveniam smernice (ktoré sa týkajú rozlišovania medzi službami uvedenými v prílohách II A a II B, pozri články 20 a 21 smernice 2004/18/ES). Kódy, ktoré sú tam uvedené, sú k nahliadnutiu na webovej stránke GR pre vnútorný trh www.simap.europa.eu.

¹⁵⁰ Článok 21 je potrebné čítať spolu s článkom 23 smernice 2004/18/ES.

¹⁵¹ Článok 21 je potrebné čítať spolu s článkom 35 ods. 4 smernice 2004/18/ES.

¹⁵² Inými slovami majú význam pre hospodárske subjekty nachádzajúce sa v iných členských štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru. Pozri vec C-507/03 *Komisia/Irsko* Zb. 2007 s. I-9777, body 29 a nasl.

¹⁵³ Služby uvedené v prílohe II A k smernici 2004/18/ES.

¹⁵⁴ Článok 22 smernice 2004/18/ES.

uplatňovať všetky ustanovenia smernice. Ak je hodnota zdravotníckej služby vyššia, smernica sa bude uplatňovať len čiastočne, ako už bolo vysvetlené¹⁵⁵.

b) hodnota zákazky je nižšia než prahové hodnoty na uplatňovanie smernice 2004/18/ES.

Ak je hodnota zákazky, ktorá sa má zadať, nižšia než prahová hodnota na uplatňovanie smernice, verejný orgán musí aj tak dodržiavať základné pravidlá a zásady práva EÚ, ako napr. zásady rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti, ak má príslušná zákazka cezhraničný význam. Ďalšie informácie o presnom charaktere týchto zásad sa uvádzajú v odpovedi na otázku 201.

B) Verejný orgán udeľuje koncesiu na služby. V takomto prípade odplata spočíva hlavne v práve prevádzkovať službu ekonomicky¹⁵⁶. Koncesionár preberá významné hospodárske riziko spojené s prevádzkovaním príslušnej služby¹⁵⁷. Verejné orgány udeľujúce koncesie na služby musia v prípade cezhraničného významu dodržiavať základné pravidlá a zásady práva EÚ, najmä zásady transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie¹⁵⁸. Ďalšie informácie o presnom charaktere týchto zásad sa uvádzajú v odpovedi na otázku 202.

201. Čo znamená pojem cezhraničný význam?

Verejná zákazka alebo koncesná zmluva má cezhraničný význam, ak má význam pre hospodárske subjekty nachádzajúce sa v iných členských štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru¹⁵⁹.

Za posúdenie potenciálneho významu zákazky pre hospodárske subjekty nachádzajúce sa v iných členských štátoch je v jednotlivých prípadoch zodpovedný verejný orgán, pokiaľ sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch nestanovujú osobitné usmernenia.

Ak má verejná zákazka alebo koncesia cezhraničný význam, musí verejný orgán v priebehu postupu jej zadania dodržiavať zásady ZFEÚ (nediskriminácia, transparentnosť, atď.)¹⁶⁰. Verejné obstarávanie a koncesie bez cezhraničného významu, nie sú viazané zásadami ZFEÚ.

Za určitých podmienok sa teda malé verejné zákazky na služby miestneho významu môžu zadať aj bez dodržania uvedených zásad, ak príslušné služby nemajú cezhraničný význam pre subjekty z iných členských štátov, a preto nemajú vplyv na fungovanie vnútorného trhu. Takýto prípad by mohol nastať, ak je vzhľadom na mimoriadne nízku hodnotu zákazky¹⁶¹ (oveľa nižšiu než prahová hodnota na uplatňovanie smernice 2004/18/ES, ktorá v súčasnosti predstavuje 200 000 EUR¹⁶²) a charakteru sociálnej

¹⁵⁵ Pozri vec C-76/97 *Tögel* Zb. 1998 s. I-5357, body 29 – 40.

¹⁵⁶ Článok 1 ods. 4 smernice 2004/18/ES.

¹⁵⁷ Pozri článok 17 smernice 2004/18/ES a judikatúru Súdneho dvora, konkrétne rozsudok z 25. marca 2010 vo veci C-451/08 *Helmut Mueller* Zb. 2010 s. I-2673..

¹⁵⁸ Pozri tieto rozsudky: Vec C-324/98 *Telaustria* Zb. 2000 s. I-10745, bod 62, vec C_231/03 *Coname* Zb. 2005 s. I-7287, body 16 – 19 a vec C-458/03 *Parking Brixen* Zb. 2005 s. I-8585, bod 49.

¹⁵⁹ Pozri vec C-507/03 *Komisia/Írsko* Zb. 2007 s. I-9777, body 29 a nasl.

¹⁶⁰ Vec C-59/00 *Bent Moustén Vestergaard* Zb. 2001 s. I-9505, bod 20, vec C-264/03 *Komisia/Francúzsko* Zb. 2005 s. I-8831, body 32 – 33, vec C-6/05 *Komisia/Grécko* Zb. 2007 s. I-4557, bod 3.

¹⁶¹ Samotné kritérium hodnoty nestačí na to, aby sa dalo vyvodiť, že zákazka nemá žiaden cezhraničný význam pre trh. Ako Súdny dvor rozhodol v spojených veciach C-147/2006 a C-148/2006 *Secap* Zb. 2008 s. I-3565, bod 31 „je však potrebné mať na pamäti, že v určitých prípadoch hranice prechádzajú aglomeráciami, ktoré sa nachádzajú na území rôznych členských štátov, a že za takých okolností aj zmluvy s nízkou hodnotou môžu mať nepochybný cezhraničný význam“.

¹⁶² Po indexácii podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 1251/2011 z 30. novembra 2011, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a 2009/81/ES, pokiaľ ide o uplatňovanie prahových hodnôt v oblasti postupov zadávania zákaziek.

služby, ako aj príslušného segmentu trhu nepravdepodobné, že hospodárske subjekty z iných členských štátov budú mať potenciálny záujem o poskytovanie predmetných služieb¹⁶³.

Napríklad v prípadoch týkajúcich sa verejných zákaziek na právne služby v priemernej hodnote približne 5 000 EUR¹⁶⁴ alebo služby v oblasti urbanistického plánovania od 6 000 do 26 500 EUR¹⁶⁵ Komisia usúdila vzhľadom na ich nízku hodnotu (okolo 10 % alebo menej prahovej hodnoty na uplatnenie smernice) a na individuálne okolnosti týchto prípadov, že predmetné zákazky nemajú význam pre vnútorný trh.

Ani existencia sťažnosti týkajúcej sa predmetnej zákazky nestačí ako dôkaz, že predmetná zákazka má cezhraničný význam¹⁶⁶.

Pri posudzovaní významu zákazky pre vnútorný trh sa verejné orgány môžu opierať o Výkladové oznámenie Komisie¹⁶⁷ o právnych predpisoch EÚ uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní¹⁶⁸. Toto oznámenie sa zaoberá zákazkami, na ktoré sa smernice o verejnom obstarávaní vzťahujú iba čiastočne, napr. zákazky na zdravotnícke a sociálne služby¹⁶⁹. Keďže oznámenie obsahuje všeobecný výklad pojmu význam pre vnútorný trh podľa zmluvy, môže tiež slúžiť ako usmernenie pre koncesie.

202. Aké povinnosti vyplývajú zo zásady transparentnosti a nediskriminácie?

Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa podľa zásad transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie vyžaduje, aby sa zámer verejného orgánu zadať verejnú zákazku alebo koncesiu primeraným spôsobom zverejnil. Oznámenie sa môže obmedziť na stručný opis podstatných bodov obstarávanej zákazky a metódy jej zadania spolu s výzvou na kontaktovanie verejného orgánu. Dôležité je, aby všetci poskytovatelia služieb v EÚ, ktorí by mohli mať záujem, mali možnosť vyjadriť svoj záujem o predloženie ponuky na zákazku.

Verejný orgán môže potom nediskriminačným a nestranným spôsobom vybrať uchádzačov, ktorí budú vyzvaní, aby predložili ponuku a v prípade potreby rokovali o podmienkach zákazky alebo koncesie. V priebehu týchto rokovaní by všetky hospodárske subjekty mali mať rovnocenné postavenie a mali by od verejného orgánu dostať rovnaké informácie.

Podľa judikatúry Súdneho dvora o účinnej právnej ochrane¹⁷⁰ sa vyžaduje aspoň to, aby sa rozhodnutia, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú osobu, ktorá má alebo mala záujem o získanie zákazky, ako napr. rozhodnutie vylúčiť uchádzača, preskúmali z hľadiska prípadného porušenia základných noriem odvodených z primárneho práva EÚ.

Pri uplatňovaní týchto zásad verejné orgány môžu čerpať z Výkladového oznámenia Komisie o právnych predpisoch Únie uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní. Ako už bolo uvedené, toto oznámenie sa zaoberá aj zákazkami, na ktoré sa smernice o verejnom

¹⁶³ Pozri vec C-231/03 *Coname* Zb. 2005 s. I-7287, bod 20, ktorá sa týkala koncesií na služby.

¹⁶⁴ Pozri tlačovú správu IP/07/357, 21. marca 2007.

¹⁶⁵ Pozri tlačovú správu IP/06/1786, 13. decembra 2006.

¹⁶⁶ Pozri vec C-507/03 *Komisia/Írsko* Zb. 2007 s. I-9777, bod 34.

¹⁶⁷ Toto oznámenie Súdny dvor analyzoval vo veci T-258/06 *Nemecko/Komisia* a vo všeobecnosti konštatoval, že oznámenie neobsahuje nové pravidlá zadávania verejných zákaziek, ktoré by išli nad rámec povinností vyplývajúcich z existujúceho práva Únie.

¹⁶⁸ Ú. v. EÚ C 179, 1.8.2006, s. 2.

¹⁶⁹ Ako je uvedené v prílohe II B k smernici 2004/18/ES.

¹⁷⁰ Pozri vec C-50/00 P *Union de Pequeños Agricultores* Zb. 2002 s. I-6677, bod 39 a vec 222/86 *Heylens* Zb. 1987 4097, bod 14.

obstarávaní (ďalej len „smernice“)¹⁷¹ vzťahujú len čiastočne, ako napr. zákazky na poskytovanie služieb uvedených v prílohe II B k smernici 2004/18/ES, ku ktorým patria zdravotnícke a sociálne služby¹⁷². Ako sa uvádza v otázke 200 a ako vyplýva z článku 21 smernice 2004/18/ES, na zákazky na tieto služby sa vzťahujú len niektoré pravidlá smernice 2004/18/ES (a to povinnosť určiť technické špecifikácie v zadávacích podkladoch a zverejniť výsledok na konci postupu), pričom v ostatnom sa riadia všeobecnými zásadami ZFEÚ (nediskriminácia, transparentnosť atď.), ak majú určitý cezhraničný význam.

Keďže oznámenie obsahuje všeobecný výklad zásad transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie, môže sa používať aj ako usmernenie pre koncesie, pričom treba pamätať na to, že tieto zákazky majú obvykle oveľa vyššiu hodnotu než prahové hodnoty stanovené v smerniciach o verejnom obstarávaní, a preto, aj keď sa tieto smernice nevzťahujú na koncesie na služby, mohli by mať cezhraničný význam, a teda je ich stále potrebné uverejniť v médiu s celoeurópskym pokrytím v súlade so zásadami ZFEÚ.

203. Ako vypracovať špecifikácie vhodné na zadanie verejnej zákazky na službu, aby i) ucelene zodpovedali rôznym potrebám užívateľov a ii) aby službu bolo možné prispôbiť meniacim sa okolnostiam z hľadiska intenzity, počtu užívateľov atď.?

Smernica ponúka celý rad možností na vypracovanie špecifikácií¹⁷³. Tieto možnosti môžu verejné orgány využiť v plnej miere a od záujemcov môžu požadovať, aby vypracovali na mieru prispôbené návrhy služby s cieľom poskytnúť čo možno najlepšie služby s požadovanou úrovňou kvality. Verejné orgány môžu napríklad uviesť, že uchádzači musia riešiť konkrétne potreby určitých skupín užívateľov, alebo požadovať, aby navrhovaná služba bola zlučiteľná s existujúcimi štruktúrami, ktoré sú už zavedené. Je tiež možné, aby verejný orgán trval na tom, že sa služba musí prevádzkovať a vyhodnocovať za účasti užívateľov.

Základným pravidlom je však, že špecifikácie musia byť vyhotovené spôsobom, ktorý je nediskriminačný a nepredurčuje postup verejného obstarávania od začiatku.

204. Aké ďalšie požiadavky na kvalitu môžu byť zahrnuté pri zadávaní verejnej zákazky alebo koncesie na poskytovanie SSVZ?

Pri zadávaní verejnej zákazky alebo koncesie na SSVZ môžu verejné orgány zahrnúť všetky požiadavky na kvalitu spojené s predmetom zákazky, ktoré považujú za potrebné, s cieľom poskytnúť užívateľom službu vysokej kvality s najvýhodnejším pomerom medzi kvalitou a cenou. V závislosti od charakteru sa tieto požiadavky môžu zahrnúť do jednotlivých fáz verejného obstarávania:

Pri **stanovovaní technických špecifikácií**¹⁷⁴ verejný orgán môže napríklad špecifikovať všetky charakteristiky služby, ktoré považuje za užitočné na zabezpečenie služby vysokej kvality (napr. požiadavky na zabezpečenie kontinuity služby, spokojnosť so špecifickými potrebami rôznych kategórií užívateľov, dostupnosť infraštruktúry pre osoby so zníženou pohyblivosťou a všeobecnejšie požiadavky týkajúce sa kvality tejto

¹⁷¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb.

¹⁷² Uvedené v prílohe II B k smernici 2004/18/ES.

¹⁷³ Článok 23 smernice 2004/18/ES, ktorý sa uplatňuje aj na služby uvedené v prílohe II B k smernici vrátane sociálnych služieb.

¹⁷⁴ Pozri článok 23 smernice 2004/18/ES.

infraštruktúry). Technické špecifikácie služby môžu byť vymedzené v podobe veľmi podrobných charakteristík (čo v niektorých prípadoch môže prispieť k nadmernej štandardizácii ponúkaných služieb) alebo z hľadiska požiadaviek funkčného výkonu. Druhý prístup vo všeobecnosti ponecháva záujemcom väčšiu voľnosť rozhodovania, umožňuje navrhnúť verejnému orgánu inovatívnejšie riešenia/pracovné metódy na dosiahnutie stanovených cieľov kvality.

Skúsenosti a úroveň zamestnancov poskytovateľa služby patria tiež k rozhodujúcim faktorom, ktoré prispievajú ku kvalite poskytovanej služby. Pri stanovení **podmienok účasti**¹⁷⁵ môže verejný orgán špecifikovať konkrétne požiadavky na odbornú spôsobilosť (napr. odborné skúsenosti, kvalifikácia zamestnancov, dostupná technická infraštruktúra) s cieľom zaistiť, aby vybraný zhotoviteľ mal dostatočnú kapacitu na poskytovanie služby so zreteľom na kritériá kvality stanovené v zákazke.

Požiadavky na kvalitu môžu byť zahrnuté aj do **kritérií na vyhodnotenie ponúk**¹⁷⁶. Verejný orgán nie je povinný zadať zákazku na základe najnižšej ceny, ale môže ju zadať ekonomicky najvýhodnejšej ponuke. Toto mu umožňuje zahrnúť do kritérií na vyhodnotenie ponúk všetky kvalitatívne faktory, ktoré považuje za dôležité a ktoré sú spojené s predmetom zákazky. Verejný orgán takisto môže prikladať rôznu váhu jednotlivým kritériám na vyhodnotenie ponúk, ani sa v nich zohľadnili rôzne kvalitatívne aspekty služby.

Podmienky plnenia verejnej zákazky¹⁷⁷ sú ďalšou možnosťou, ako sa zamerať na kvalitu služby.

Verejný orgán napríklad môže do kritérií plnenia zákazky¹⁷⁸ zahrnúť doložky, na základe ktorých sa od zhotoviteľa bude požadovať, aby pre zamestnancov podieľajúcim sa na plnení zákazky zabezpečil náležitú úroveň odbornej prípravy a odmeny za predpokladu, že sú zlučiteľné s relevantnými ustanoveniami práva EÚ.

Takýmito doložkami sa zabezpečí, že sa zhotoviteľ nebude snažiť o zníženie nákladov na zamestnancov, čo by príslušných zamestnancov mohlo demoralizovať, zvýšiť ich fluktuáciu a v konečnom dôsledku oslabiť kvalitu poskytovanej služby.

Napokon verejné orgány môžu pri zadávaní verejnej zákazky/koncesie na SSVZ prijať integrovanú stratégiu na poskytovanie komplexných služieb, ktoré nie je potrebné rozdeliť na viaceré zákazky, ale sa môžu zadať ako jeden súbor, aby sa užívateľovi umožnilo rokovať v prípade záujmu s jedným poskytovateľom služby, ktorý preberie zodpovednosť za viacero súvisiacich potrieb. Takisto si môžu zvoliť vhodnú dobu trvania príslušnej zákazky s cieľom zabezpečiť stabilitu a kontinuitu príslušnej(-ých) služby(-ieb).

205. Je možné zákazku upravovať v priebehu jej plnenia?

Zmeny možno uskutočňovať počas celej doby plnenia zákazky za predpokladu, že sa nimi podstatne nezmenia podmienky pôvodného verejného obstarávania¹⁷⁹.

Podľa Súdneho dvora zmenu verejnej zákazky počas doby jej platnosti možno považovať za podstatnú v týchto prípadoch:

¹⁷⁵ Pozri články 44 a 48 smernice 2004/18/ES.

¹⁷⁶ Pozri článok 53 smernice 2004/18/ES.

¹⁷⁷ Pozri článok 26 smernice 2004/18/ES.

¹⁷⁸ Z dôvodov transparentnosti musia byť kritériá týkajúce sa plnenia uverejnené vopred v súťažných podkladoch. Súlad s kritériami plnenia nemožno overiť pred zadaním zákazky, overenie bude možné len pri realizácii. Na zabezpečenie súladu verejný orgán môže uviesť odrádzajúce zmluvné sankcie.

¹⁷⁹ Vec C-496/99 *Komisia/CAS Succhi di Frutta SpA* Zb. 2004 s. I-3801, bod 116 a vec C_454/06 *Presstext* Zb. 2008 s. I-04401, body 35 až 37.

- ak sa ňou zavádzajú podmienky, ktoré ak by figurovali v pôvodnom postupe verejného obstarávania, umožnili by prístup iných uchádzačov, než ktorí boli pôvodne pripustení, alebo by umožnili vybrať inú ponuku než tú, ktorá bola pôvodne vybratá,
- ak sa ňou zákazka vo významnej miere rozširuje aj na služby, ktoré v nej pôvodne neboli zahrnuté,
- ak sa ňou mení ekonomická rovnováha zákazky v prospech zhotoviteľa spôsobom, s ktorým nepočítali ustanovenia pôvodnej zákazky¹⁸⁰.

206. Ako zabrániť nadmernému zaťaženiu drobných poskytovateľov služieb, ktorí často dokážu najlepšie porozumieť osobitostiam SSVZ v situáciách výrazne miestneho rozsahu?

Zodpovednosť za zorganizovanie verejného obstarávania tak, aby drobné hospodárske subjekty mali možnosť zúčastniť sa na ňom a uspieť spočíva na verejnom orgáne. Čím väčší je rozsah požadovanej služby a čím sú následne náročnejšie ekonomické a finančné požiadavky, tým ťažšie bude pre drobných poskytovateľov služieb sa zúčastniť. V prípade väčších zákaziek (napr. v prípade súboru služieb alebo v prípade služieb, ktoré sa majú vykonávať na viacerých miestach) môže verejný obstarávateľ zvážiť rozdelenie zákazky na niekoľko rôznych častí, ktoré budú dostupnejšie pre malé a stredné podniky (MSP). Umelé rozdelenie zákaziek na osobitné zákazky, ktorých hodnota je pod prahovými hodnotami s účinkom obchádzania uplatňovania príslušných ustanovení však podľa smerníc o verejnom obstarávaní nie je povolené. Verejným orgánom sa vo všeobecnosti odporúča vypracovať špecifikácie ponuky so zreteľom na MSP a zároveň formality striktne obmedziť na minimum.

207. Ako zosúladiť postupy verejného obstarávania, ktoré obmedzujú počet vybraných poskytovateľov tak, aby bola zachovaná dostatočná sloboda výberu pre užívateľov SSVZ?

Cieľom postupov verejného obstarávania nie je obmedziť počet vybraných poskytovateľov služieb. Verejní obstarávatelia majú absolútnu voľnosť pri výbere jedného alebo viacerých subjektov na uspokojenie ich potrieb. Verejné orgány môžu napríklad udeliť tú istú koncesiu na službu viacerým subjektom, ak je to realizovateľné v praxi, a tým zaručia užívateľom služieb väčší výber.

208. Je možné zaviesť ako kritérium na výber poskytovateľa služieb jeho znalosti miestneho kontextu, keďže tento aspekt je často podstatný pre úspešné poskytovanie SSVZ?

Cieľom pravidiel verejného obstarávania EÚ je zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi subjektmi v Európe a pre verejné orgány výhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou pre verejné orgány. Požiadavka znalostí miestneho kontextu by mohla viesť k protiprávnej diskriminácii zahraničných poskytovateľov služieb. Zároveň hrozí, že sa výber verejného orgánu obmedzí na malý počet miestnych subjektov a v dôsledku toho zníži priaznivý vplyv hospodárskej súťaže v európskom meradle.

Určité požiadavky súvisiace s miestnym kontextom sú však prijateľné, ak ich možno odôvodniť osobitosťami služby, ktorá sa má poskytovať (typ služby a/alebo kategórie užívateľov), a ak súvisia výlučne s plnením zákazky.

Príklady:

¹⁸⁰ C_454/06 *Pressetext* Zb. 2008 s. I-04401, body 35 až 37.

- Verejný orgán môže napríklad v rámci podmienok plnenia požadovať, aby úspešný uchádzač zriadil miestnu infraštruktúru, napr. kanceláriu alebo prevádzkareň, alebo nainštaloval osobitné zariadenie v mieste plnenia, ak je to nevyhnutné na poskytovanie služby.
- Obecny orgán, ktorý plánuje zriadiť útulok pre ženy, najmä pre ženy, ktoré patria ku konkrétnej kultúrnej menšine, môže vo výzve na predloženie ponúk uviesť, že poskytovateľ služieb má mať predchádzajúce skúsenosti s týmto typom služieb v prostredí s podobnými sociálno-ekonomickými charakteristikami a že zamestnanci, ktorí budú v kontakte so ženami v ťažkostiach a/alebo budú uspokojovať ich potreby, musia byť dostatočne oboznámení s kultúrnym a jazykovým kontextom.
- Verejný orgán, ktorý plánuje zaviesť službu sprostredkovania práce pre nezamestnaných mladých dospelých ľudí pochádzajúcich zo znevýhodnených oblastí, ktorá má integrovaným spôsobom riešiť špecifické problémy užívateľov tejto služby (napr. problémy duševného zdravia, drogová závislosť alebo nadmerné pitie alkoholu, sociálne bývanie a zadlženie), by mohol uviesť, že poskytovateľ služby musí mať predchádzajúce skúsenosti s týmto druhom služby pre podobné cieľové skupiny. Verejný orgán môže tiež uviesť, že poskytovateľ služby musí od začiatku zabezpečiť, aby zamestnanci starajúci sa o užívateľov služby, mali znalosti o už existujúcich sieťach sociálnych subjektov, s ktorými budú musieť komunikovať, aby mohli riešiť potreby mladých nezamestnaných integrovaným spôsobom.

Obmedzenie tohto druhu v žiadnom prípade nesmie ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie náležitého poskytovania služby. Súdny dvor napríklad rozhodol, že v rámci zadávania verejnej zákazky na zdravotnícke služby na poskytovanie domácich respiračných terapií nemôže verejný orgán vyžadovať, aby potenciálny uchádzač mal v čase predloženia ponuky otvorenú kanceláriu v hlavnom meste provincie, kde sa má služba poskytovať¹⁸¹.

Verejný orgán sa musí uistiť, že takéto podmienky sú objektívne odôvodnené a nemajú za následok diskriminačné zaobchádzanie spočívajúce v nenáležitom zvýhodnení určitých skupín uchádzačov, konkrétne miestnych podnikov alebo etablovaných poskytovateľov služieb.

Problematika priameho zadávania zákaziek s nízkou hodnotou miestnym drobným poskytovateľom služieb sa už rozoberala v otázke 206.

209. Je možné obmedziť verejné obstarávanie len na neziskových poskytovateľov služieb?

Je potrebné rozlišovať medzi dvoma situáciami:

- Jednotliví verejní obstarávatelia sa nemôžu sami rozhodnúť, že obmedzia účasť na postupe verejného obstarávania len na neziskových poskytovateľov služieb. Smernica o verejnom obstarávaní je založená na zásadách rovnakého zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi a ich nediskriminácie¹⁸². Podľa smernice sa preto neumožňuje vyhradiť zákazky pre osobitnú kategóriu podnikov¹⁸³, ako napríklad neziskové organizácie, bez ohľadu na typ

¹⁸¹ Vec C-234/03 *Contse* Zb. 2005 s. I-9315, bod 79.

¹⁸² Článok 2 smernice 2004/18/ES.

¹⁸³ Z tohto dôvodu musela byť do smernice zahrnutá špecifická výnimka, aby sa členským štátom umožnilo vyhradiť právo účasti v niektorých zákazkách určitej kategórii organizácií, t. j. chráneným

príslušných služieb – uvedených buď v prílohe II A alebo prílohe II B k smernici (napr. sociálne služby)¹⁸⁴.

- Vo vnútroštátnych právnych predpisoch¹⁸⁵ upravujúcich konkrétnu činnosť by však vo výnimočných prípadoch mohol byť stanovený obmedzený prístup k určitým službám v prospech neziskových organizácií. V tomto prípade by verejné orgány boli oprávnené obmedziť účasť na postupe verejného obstarávania na takéto neziskové organizácie, ak sú vnútroštátne právne predpisy v súlade s právnymi predpismi EÚ. Takéto vnútroštátne právne predpisy by však obmedzili pôsobenie článkov 49 a 56 ZFEÚ týkajúcich sa slobody usadiť sa a voľného pohybu služieb a takéto obmedzenie by bolo potrebné v jednotlivých prípadoch odôvodniť. Na základe judikatúry Súdneho dvora by takéto obmedzenie mohlo byť odôvodnené najmä vtedy, keď je nevyhnutné a primerané vzhľadom na dosiahnutie určitých sociálnych cieľov presadzovaných v rámci vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia¹⁸⁶.

210. Majú verejné orgány ešte možnosť rokovat' s poskytovateľmi služieb aj počas fázy výberu? Táto možnosť je osobitne dôležitá v prípade SSVZ, keď verejné orgány nie sú na začiatku postupu ešte schopné presne určiť svoje potreby. Diskusia s potenciálnymi poskytovateľmi služieb je pre verejné orgány niekedy nevyhnutná.

Ako už bolo uvedené v odpovedi na otázku 202, verejné orgány môžu na účely obstarávania zdravotníckych alebo sociálnych služieb prostredníctvom verejných zákaziek alebo koncesii použiť rokovacie konania. Príslušné verejné orgány nebudú podliehať osobitným pravidlám o rokovacích postupoch stanovených v smernici 2004/18/ES, pretože táto smernica sa neuplatňuje na koncesie na služby a obsahuje len niekoľko pravidiel týkajúcich sa služieb uvedených v prílohe II B k smernici (napr. SSVZ)¹⁸⁷. Z tohto dôvodu pri zadávaní verejnej zákazky alebo koncesie na SSVZ verejné orgány môžu slobodne organizovať *ad hoc* rokovacie konanie za predpokladu, že sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch nestanovujú osobitné pravidlá. V každom prípade sa na služby cezhraničného významu uplatňujú všeobecné zásady transparentnosti a nediskriminácie stanovené v ZFEÚ, na základe ktorých je potrebné poskytnúť rovnaké zaobchádzanie všetkým hospodárskym subjektom vyzvaným, aby sa zúčastnili na rokovacom konaní.

211. Do akej miery sa pravidlá verejného obstarávania vzťahujú na spoluprácu medzi obcami? Táto spolupráca môže mať rôzne formy, napr. môže ísť o obec, ktorá si kupuje službu od inej obce, alebo o dve obce, ktoré spoločne vyhlasujú verejné obstarávanie alebo zakladajú subjekt na účely poskytovania SSVZ atď'.

---

dielňam, kde je väčšina príslušných zamestnancov zdravotne postihnutá (pozri článok 19 smernice 2004/18/ES).

¹⁸⁴ Rozdiel medzi službami uvedenými v prílohe II A a v prílohe II B je relevantný len počnúc článkom 20 smernice.

¹⁸⁵ Pojem „vnútroštátne právne predpisy“ sa vzťahuje na všeobecné, abstraktné vnútroštátne predpisy na rozdiel od rozhodnutia verejného orgánu v súvislosti s konkrétnou zákazkou. Na druhej strane úroveň právnych predpisov (vnútroštátna alebo regionálna) nie je rozhodujúca za predpokladu, že sú pravidlá abstraktné a všeobecne uplatniteľné.

¹⁸⁶ Pozri vec C-70/95 *Sodemare SA/Regione Lombardia* Zb. 1997 s. I-3395.

¹⁸⁷ Ako sa uvádza v otázke 199 a ako vyplýva z článku 21 smernice 2004/18/ES, na verejné zákazky na tieto služby sa vzťahujú len určité pravidlá smernice 2004/18/ES (a to povinnosť určiť technické špecifikácie v zadávacích podkladoch a zverejniť výsledok na konci postupu), pričom v ostatnom sa riadia všeobecnými zásadami ZFEÚ (nediskriminácia, transparentnosť atď').

Pravidlá verejného obstarávania sa uplatňujú, keď verejný orgán plánuje zadať tretej strane verejnú zákazku na službu¹⁸⁸ za odplatu. Nezáleží na tom, či tretia strana je súkromný subjekt alebo verejný orgán.

Ako však vyplýva z nasledujúcich príkladov, sú situácie, keď verejné orgány poveria hospodárskymi činnosťami iné verejné orgány alebo tieto činnosti vykonávajú spoločne s inými verejnými orgánmi bez toho, aby boli povinné uplatňovať pravidlá EÚ v oblasti verejného obstarávania.

- Súdny dvor nedávno rozhodol, že verejné orgány môžu vykonávať činnosti služieb vo verejnom záujme, za ktoré zodpovedajú, s využitím vlastných zdrojov a v spolupráci s inými verejnými orgánmi bez toho, aby bola nutná akákoľvek osobitná forma organizácie alebo aby bolo nutné zabezpečiť na realizáciu týchto organizačných postupov uplatňovanie európskych právnych predpisov o verejnom obstarávaní.
  - a) Spolupráca medzi verejnými orgánmi môže byť organizovaná v rámci samostatného verejného orgánu, ktorý spĺňa kritériá týkajúce sa interného poskytovania¹⁸⁹. V súvislosti s týmto bodom pozri otázku 199.
  - b) Súdny dvor tiež konštatoval¹⁹⁰, že spolupráca medzi verejnými orgánmi si nemusí nevyhnutne vyžadovať vytvorenie nových spoločne kontrolovaných subjektov. Podľa Súdneho dvora takáto spolupráca môže byť založená len na spolupráci medzi verejnými orgánmi s jediným cieľom spoločne zabezpečiť vykonávanie úlohy vo verejnom záujme, ktoré príslušné orgány musia vykonávať pri sledovaní cieľov verejného záujmu. To však nevyhnutne neznamená, že každý verejný orgán spolupracuje pri plnení úloh vo verejnom záujme rovnakou mierou, keďže spolupráca môže byť založená na rozdelení úloh a na špecializácii. Musí však dochádzať k skutočnej spolupráci so vzájomnými právami a povinnosťami medzi účastníkmi na rozdiel od verejnej zákazky, pri ktorej jedna strana vykonáva úlohy za odplatu. Medzi verejnými orgánmi sa nesmú uskutočňovať iné finančné prevody ako úhrada nákladov. Spolupráca musí byť založená výhradne na dôvodoch a požiadavkách súvisiacich so sledovaním cieľov vo verejnom záujme, čo vylučuje sledovanie zisku a účasť akýchkoľvek súkromných subjektov alebo subjektov so zmiešaným kapitálom. Napokon, dohodu o spolupráci nemožno umelo použiť ako prostriedok na obchádzanie uplatňovania príslušných pravidiel smerníc o verejnom obstarávaní.
- Verejné orgány, ako napríklad obce, môžu samozrejme spoločne organizovať postupy verejného obstarávania. Verejný orgán teda môže začať postup verejného obstarávania za seba a za iný verejný orgán¹⁹¹ pod podmienkou, že ho oznámi na začiatku postupu. Pravidlá verejného obstarávania sa teda budú uplatňovať na postup, ktorý verejný orgán začal za seba a za iný(-é) verejný(-é) orgán(-y), ale nebudú sa uplatňovať na spoluprácu medzi verejnými orgánmi.
- Viaceré verejné orgány môžu založiť nový subjekt a v plnom rozsahu na neho previesť konkrétnu úlohu. V tomto prípade si verejné orgány nezachovávajú kontrolu nad vykonávanou službou, ktorú poskytuje nový subjekt konajúci

¹⁸⁸ Pozri rozsudky vo veciach C-107/98 *Teckal* Zb. 1999 s. I-8121, bod 51, C-94/99 *ARGE* Zb. 2000 s. I-11037, bod 40 a C-220/05 *Auroux* Zb. 2007 s. I-385, bod 62.

¹⁸⁹ Pozri rozsudok vo veci C-324/07 *Coditel Brabant* Zb. 2008 s. I-8457.

¹⁹⁰ Pozri rozsudok vo veci C-480/06 *Komisija/Nemecko* Zb. 2009, s. I-4747.

¹⁹¹ Pozri článok 11 smernice 2004/18/ES o centrálnych obstarávacích inštitúciách.

úplne nezávisle a na svoju zodpovednosť. V tomto prípade sa neposkytuje žiadna služba, a teda sa neuplatňuje ani zmluva, ani smernice¹⁹².

- Keď verejné orgány zavedú štruktúry vzájomnej pomoci a spolupráce bez odplaty, nejde o poskytovanie služieb v zmysle zmluvy a právo EÚ sa neuplatňuje.

212. Do akej miery sa pravidlá verejného obstarávania vzťahujú na verejno-súkromné partnerstvá (VSP)?

Vytvorenie VSP vo všeobecnosti predstavuje zadanie verejnej zákazky alebo koncesie. Na takéto zadanie verejnej zákazky alebo koncesie sa vzťahujú pravidlá verejného obstarávania uplatniteľné v tomto prípade podľa typu a hodnoty príslušnej zákazky.

Pokiaľ ide o inštitucionalizované VSP (zahŕňajúce existenciu subjektu so zmiešaným kapitálom), je potrebné uviesť, ako sa uvádza v odpovedi na otázku 199, že medzi verejným orgánom a verejno-súkromným subjektom nemôže existovať „interný“ vzťah, na ktorom sa verejný subjekt podieľa spoločne so súkromným subjektom. Z toho vyplýva, že zákazka na služby, ktorými je poverený verejno-súkromný subjekt, sa musí zadať v súlade s pravidlami verejného obstarávania stanovenými v zmluve alebo v smerniciach o verejnom obstarávaní. Z toho tiež vyplýva, že keď súkromný subjekt nadobudne podiel na základnom imaní subjektu, ktorý vykonáva verejné úlohy zadané na základe dojednania zahŕňajúceho interný vzťah, tento vzťah sa ukončí a je potrebné znovu uskutočniť verejné obstarávanie na predmetnú zákazku alebo koncesiu, pokiaľ súkromný subjekt nebol vybraný v súlade s pravidlami verejného obstarávania.

Ak verejný orgán dodrží postup zadávania verejnej zákazky v súlade s európskym právom o verejnom obstarávaní, keď vyberá súkromného partnera, ktorý má plniť zákazku na poskytnutie služby alebo využívať koncesiu na službu spoločne s verejným orgánom v rámci zmiešaného verejno-súkromného subjektu, na účely poskytovania tejto služby už nebude potrebné organizovať ďalší postup zadávania verejnej zákazky. Avšak v prípade každej podstatnej zmeny parametrov týkajúcich sa poskytovania služby, ktorá sa pri pôvodnom verejnom obstarávaní nepredpokladala, sa bude musieť začať nový postup. Ďalšie informácie sa uvádzajú v oznámení Komisie o inštitucionalizovaných SVP¹⁹³, v ktorom sa podrobne vysvetľuje, ako takýto postup organizovať?

213. Do akej miery je v rámci zadávania verejnej zákazky alebo koncesie na sociálnu službu všeobecného záujmu možné stanoviť povinnosť dodržať určité pravidlá riadenia podniku (napr. podieľanie sa rovnakým dielom na kontrole podniku zástupcami zamestnávateľov a odborov alebo začlenenie zástupcov užívateľov do správnej rady)?

Smernice o verejnom obstarávaní verejným obstarávateľom umožňujú zohľadniť v jednotlivých fázach verejného obstarávania osobitné požiadavky (ktoré môžu byť aj sociálneho charakteru), ak sú zlučiteľné s právom s právom EÚ (najmä z hľadiska dodržania zásad zmluvy – nediskriminácie, transparentnosti atď.) a sú uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch. Okrem toho, ako vyplýva z uvedených smerníc, požiadavky stanovené v technických

¹⁹² Pozri tlačovú správu Komisie IP/07/357 z 21. 3. 2007, kde sa uvádza, že úplné prevedenie úlohy vo verejnom záujme z jedného verejného subjektu na iný neznamena poskytovanie služieb za odplatu v zmysle článku 49 Zmluvy o ES, ak verejný subjekt, na ktorý úloha bola prevedená, plní túto úlohu úplne nezávisle a na vlastnú zodpovednosť. Takýto prevod verejných úloh predstavuje akt vnútornej organizácie verejnej správy príslušného členského štátu. Ako taký nepodlieha ustanoveniam zmluvy, ani sa naň nezvťahujú jej základné slobody.

¹⁹³ Oznámenie Komisie o Výklade týkajúce sa uplatňovania práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania a koncesií inštitucionalizovaným verejno-súkromným partnerstvám (IVSP), Ú. v. EÚ 2008 C 91, s. 4.

špecifikáciách, podmienkach účasti alebo kritériách na vyhodnotenie ponúk musia súvisieť s predmetom zákazky (t. j. musia slúžiť na vymedzenie požadovaných výrobkov/služieb). Naproti tomu požiadavky uvedené v doložkách týkajúcich sa plnenia nemusia nevyhnutne súvisieť s predmetom zákazky, ale iba s jej plnením (t. j. s úlohami umožňujúcimi výrobu tovaru alebo poskytovanie obstarávaných služieb).

Ak sa na príslušnú zákazku nevzťahujú vyššie uvedené smernice, ako napr. v prípade koncesií na služby alebo verejných zákaziek v hodnote nižšej než prahové hodnoty stanovené na uplatňovanie týchto smerníc, naďalej sa na ňu vzťahujú pravidlá a zásady ZFEÚ, ako ich vykladá Súdny dvor, ak zákazky majú určitý cezhraničný význam¹⁹⁴. V tejto súvislosti tiež povinnosť dodržiavať zásady stanovené v ZFEÚ, najmä zásadu nediskriminácie, bráni v tom, aby obstarávateľ pri zadávaní zákaziek, na ktoré sa nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní, ukladal podmienky nesúvisiace s predmetom zákazky alebo s jej plnením.

Povinnosti riadenia podniku sa však, najmä v prípade kontroly podniku alebo prítomnosti určitých skupín osôb v predstavenstve poskytovateľa služieb, týkajú organizácie podniku vo všeobecnosti, a preto sa nemôžu považovať ani za súvisiace s predmetom príslušnej zákazky (pretože nie sú relevantné na vymedzenie požadovaných služieb, pokiaľ ide o technické vlastnosti alebo výhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou), ani s plnením zákazky (pretože nesúvisia s úlohami potrebnými na poskytovanie príslušných služieb).

Ako sa však uvádza v odpovedi na otázku 203, verejný orgán môže požadovať, aby sa konkrétna služba vykonávala a posudzovala spôsobom, ktorý umožňuje účasť užívateľov pod podmienkou, že to nepovedie k diskriminácii alebo predurčeniu zadania zákazky.

Existujú viaceré spôsoby na to, ako vo väčšej alebo menšej miere zapojiť užívateľov (prieskumy, výzvy na predkladanie pripomienok atď.). Verejný orgán môže mať presné predstavy, akú mieru účasti užívateľov, si želá. Mohol by napríklad požadovať, aby poskytovateľ služieb, ktorý získa zákazku, mal alebo zaviedol štruktúru alebo mechanizmus, ktoré by zástupcom užívateľov umožnili vo fáze plnenia zákazky zapájať sa do rozhodovania, ak tieto rozhodnutia nebudú meniť zákazku a nebudú diskriminačné. Ak verejný orgán nemá v tejto súvislosti presné predstavy, môže tiež od záujemcov požadovať, aby mu navrhli stratégie na zabezpečenie takejto účasti.

214. Ako možno pravidlá verejného obstarávania zosúladiť s potrebou verejných orgánov podporiť inovatívne riešenia zodpovedajúce komplexným potrebám užívateľov SSVZ?

Pravidlá verejného obstarávania poskytujú verejným orgánom širokú škálu nástrojov na podporu inovácií.

Verejné orgány môžu napríklad slobodne vymedziť technické špecifikácie¹⁹⁵ buď na základe vypracovaných podrobných technických charakteristík, alebo výkonnostných alebo funkčných požiadaviek¹⁹⁶. V druhom prípade verejné orgány môžu uviesť požadované výsledky bez podrobnej špecifikácie prostriedkov. Týmto sa podporuje kreativita záujemcov, ktorí môžu nájsť a navrhnúť inovatívnejšie riešenia na plnenie komplexných potrieb užívateľov.

¹⁹⁴ Pozri rozsudok vo veci C-324/98 *Telaustria* Zb. 2000 s. I-10745.

¹⁹⁵ Článok 23 smernice 2004/18/ES.

¹⁹⁶ Ako je uvedené v článku 23 ods. 3 smernice 2004/18/ES, ak sú technické špecifikácie vymedzené z hľadiska výkonu alebo funkčných požiadaviek, „Takéto parametre však musia byť dostatočne presné na to, aby uchádzačom umožnili určiť predmet zákazky a aby verejným obstarávateľom umožnili zadanie zákazky“.

Ďalším spôsobom, ako podporiť inovácie, je používanie variantných riešení¹⁹⁷. Verejné orgány, ktoré povoľujú variantné riešenia, takto môžu porovnať výhody a nevýhody inovatívnejšieho alternatívneho riešenia oproti štandardnému riešeniu.

Keďže sa na SSVZ vzťahujú len niektoré pravidlá stanovené v smernici 2004/18/ES, verejné orgány si môžu vybrať postup, ktorý považujú za najvyhovujúcejší pre príslušnú konkrétnu službu pod podmienkou, že vybraný postup bude v súlade so zásadami ZFEÚ (transparentnosť, nediskriminácia). Napríklad v prípade zložitých SSVZ, pri ktorých verejný orgán nie je schopný určiť najlepší spôsob na uspokojenie osobitných potrieb užívateľov, sa môže použiť postup podobný súťažnému dialógu¹⁹⁸.

215. Aké sú povinnosti týkajúce sa oznamovania koncesii na SSVZ? Je možné uverejnenie v Úradnom vestníku EÚ?

Koncesie na služby na rozdiel od koncesii na práce a verejných zákaziek nepodliehajú ustanoveniam smernice 2004/18/ES vrátane povinnosti uverejniť oznámenie v Úradnom vestníku Európskej únie. Práve z tohto dôvodu v súčasnosti neexistuje žiadny osobitný formulár na uverejnenie koncesii na služby v Úradnom vestníku EÚ. Koncesie na služby sa však riadia zásadami ZFEÚ vrátane zásady transparentnosti a rovnakého zaobchádzania. V súlade s týmito zásadami a výkladom Súdneho dvora EÚ v rozsudku vo veci C-324/98 *Telaustria*, verejní obstarávatelia (alebo zadávateľské orgány) musia potenciálnym uchádzačom zaručiť „adekvátny stupeň zverejnenia, umožňujúci sprístupnenie trhu služieb konkurencii, ako aj kontrolu neustrannosti postupov“, a teda musia uverejniť oznámenie primerané okrem iného z hľadiska predmetu a ekonomickej hodnoty príslušnej koncesie.

- Z toho vyplýva, že v rozsahu stanovenom judikatúrou Súdneho dvora majú členské štáty/verejní obstarávatelia voľnosť pri vymedzovaní vhodných pravidiel na uverejňovanie, aby zabezpečili transparentnosť koncesii na služby. Verejní obstarávatelia môžu samozrejme uverejniť oznámenia o koncesiách na služby v Úradnom vestníku, aj keď to európske právo nevyžaduje.

216. Existujú opatrenia na externalizovanie iných SSVZ ako verejných zákaziek a koncesie, ktoré by boli zlučiteľné so zásadami transparentnosti a nediskriminácie a poskytovali by široké možnosti výberu z poskytovateľov?

Áno. Príslušný verejný orgán môže napríklad vopred stanoviť podmienky poskytovania sociálnej služby a po dostatočnom zverejnení a v súlade so zásadami transparentnosti a nediskriminácie (pozri odpoveď na otázku 202) udeliť licencie alebo povolenia všetkým poskytovateľom, ktorí spĺňajú tieto podmienky. V takomto systéme nie sú stanovené žiadne obmedzenia ani kvóty týkajúce sa počtu poskytovateľov služieb, zúčastniť sa môžu všetci poskytovatelia, ktorí spĺňajú podmienky.

Poskytovatelia, ktorí získali licenciu/povolenie, musia poskytovať službu na žiadosť užívateľa, ktorý tak bude mať možnosť výberu z rôznych poskytovateľov a za cenu, ktorú predtým stanovil verejný orgán.

¹⁹⁷ Pozri článok 24 smernice 2004/18/ES. Aj v prípade, keď sociálne služby všeobecného záujmu sú predmetom len obmedzeného počtu pravidiel stanovených v smernici 2004/18/ES, verejné orgány môžu samozrejme použiť voliteľné ustanovenia smernice, ak ich považujú užitočné.

¹⁹⁸ Stanovené v článku 29 smernice 2004/18/ES pre zákazky, na ktoré sa vzťahujú všetky pravidlá smernice.

5 SIMULTÁNNE UPLATŇOVANIE PRAVIDIEL ŠTÁTNEJ POMOCI A PRAVIDIEL TÝKAJÚCICH SA VEREJNÝCH ZÁKAZIEK A KONCESIÍ NA SLUŽBY NA SVHZ

217. Ukladá právo EÚ konkrétnu formu riadenia SVHZ?

Podľa ustálenej judikatúry majú členské štáty veľkú voľnosť pri vymedzení toho, čo považujú za SVHZ a pri organizovaní týchto služieb. Verejné orgány si teda môžu slobodne vybrať spôsob riadenia SVHZ, ktoré zriadili.

V súlade s pravidlami štátnej pomoci verejné orgány môžu organizovať a financovať svoje SVHZ tak, ako si želajú za predpokladu, že udelená náhrada nepresahuje sumu nevyhnutnú na plnenie úloh SVHZ za ekonomicky prijateľných podmienok v súlade s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ.

Ak zriadenie SVHZ bude mať za následok zadanie verejnej zákazky alebo koncesie (t. j. keď sa služba poskytuje za odplatu vo forme úhrady ceny alebo udelenia práva prevádzkovať službu platenú najmä z poplatkov užívateľov), verejné orgány musia dodržiavať nielen pravidlá štátnej pomoci, ale aj pravidlá verejného obstarávania a koncesíí. Ďalšie informácie sa nachádzajú v odpovedi na otázku 200.

Ak je riadenie SVHZ zadané v rámci postupu verejného obstarávania, ktorý umožňuje vybrať záujemcu schopného poskytovať tieto služby za najnižšiu cenu pre verejnosť a ak sú splnené ostatné podmienky rozsudku vo veci *Altmark* (v súvislosti s týmito podmienkami pozri otázku 61), poskytnutá náhrada nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle rozsudku vo veci *Altmark*.

218. Keď verejný orgán financuje poskytovateľa SVHZ v súlade s pravidlami štátnej pomoci, musí uplatňovať aj pravidlá EÚ týkajúce sa zadávania verejných zákaziek na služby alebo koncesíí na služby?

Pravidlá štátnej pomoci a pravidlá týkajúce sa verejných zákaziek a koncesíí majú rozdielne ciele a majú odlišný rozsah pôsobnosti. Pravidlá štátnej pomoci sa týkajú podmienok financovania SVHZ a následne ekonomických SSVZ a sú zamerané na prevenciu narušenia hospodárskej súťaže spôsobeného financovaním alebo podobnými výhodami od štátu a ich následkami. Pravidlá verejného obstarávania a koncesíí sa na druhej strane týkajú podmienok zadania zákazky subjektom na takéto služby. Jedným z ich hlavných cieľov je zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a transparentnosť a zabrániť narušeniam hospodárskej súťaže, ktoré môžu vyplynúť z toho, ako verejní obstarávatelia hospodária s verejnými prostriedkami pri zadávaní zákaziek na tieto služby. Ďalšími cieľmi sú čo najväčšie využívanie hospodárskej súťaže v Európe a najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou najmä pre užívateľov služieb.

Verejné orgány, ktoré chcú zriadiť SVHZ, preto musia dodržiavať nielen pravidlá štátnej pomoci, ale aj pravidlá týkajúce sa zadávania verejných zákaziek alebo koncesíí.

Pravidlá týkajúce sa verejných zákaziek sa uplatňujú od okamihu vzniku povinnosti poskytovať konkrétnu službu za odplatu bez ohľadu na cieľ všeobecného záujmu spojený so službou. Naproti tomu samotné financovanie činnosti, ktoré sa obvykle spája s povinnosťou vrátiť prijaté sumy, ak sa nepoužijú na plánované účely, spravidla nespadá pod pravidlá verejného obstarávania.

Právna klasifikácia zákazky ako verejnej zákazky alebo koncesie podľa práva EÚ musí vychádzať z pojmu verejnej zákazky a koncesie vymedzenej v príslušných smerniciach (najmä smernice 2004/18/ES) bez ohľadu na právnu klasifikáciu zákazky podľa vnútroštátneho práva.

Na zákazku sa môže vzťahovať vymedzenie verejnej zákazky na poskytnutie služby alebo koncesie, ak:

- a) cieľom zákazky je plnenie potrieb, ktoré verejný orgán vopred vymedzil v rámci svojich právomocí;
- b) verejný orgán podrobne stanovil charakter služby a spôsob, akým sa má poskytovať;
- c) v zákazke je stanovená odplata za službu (úhrada ceny alebo udelenie práva na poskytovanie služby za odplatu z poplatkov užívateľov);
- d) verejný orgán dá podnet na nájdanie poskytovateľa, ktorého poverí službou;
- e) v zákazke sú stanovené sankcie za neplnenie zmluvných záväzkov s cieľom zaručiť, aby sa služba, ktorou je poverená tretia strana, poskytovala riadne v súlade s požiadavkami verejného orgánu (sankcie, náhrada za škody atď.).

Uvedené kritériá slúžia na určenie toho, či predmetom zákazky je skutočne povinnosť poskytovať službu za odplatu.

219. Môže koncesionár SVHZ získať štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme na pokrytie skutočných nákladov spojených s úlohou služby vo verejnom záujme, ktorou je poverený?

Podľa článkov 106, 107 a 108 ZFEÚ sú za vymedzenie svojich SVHZ v súlade s podmienkami stanovenými v rozhodnutí zodpovedné členské štáty. Ak členský štát rozhodne, aby subjekt je zodpovedný za SVHZ, tento subjekt môže získať náhradu za službu vo verejnom záujme, ak jeho príjmy z poskytovania SVHZ nepokrývajú vzniknuté náklady. Táto náhrada nesmie presiahnuť čisté náklady, ktoré mu skutočne vznikli a primeraný zisk.

Vzhľadom na pravidlá týkajúce sa verejných zákaziek a koncesií koncept koncesie na službu nevyklučuje udelenie štátnej pomoci, ak koncesionár naďalej znáša podstatnú časť prevádzkového rizika spojeného s poskytovaním služby. Ak sa však štátnou pomocou odstráni riziko spojené s poskytovaním služieb alebo sa zníži na zanedbateľnú úroveň, príslušná zákazka by mohla byť kvalifikovaná ako verejná zákazka na poskytnutie služby. V takomto prípade sa v zásade uplatňujú podrobné ustanovenia smernice.

Pokiaľ však ide o služby uvedené v prílohe II B k smernici, ako napr. sociálne služby, uplatňujú sa len určité ustanovenia smernice (pozri odpoveď na otázky 200 a 202).

220. Znamená výnimka, v prípade ktorej sa neuplatňujú pravidlá verejného obstarávania na interné operácie, že neplatia ani pravidlá štátnej pomoci?

Ak sa na situáciu nevzťahuje právo EÚ v oblasti verejného obstarávania, neznamená to automaticky, že sa na ňu nevzťahujú ani pravidlá štátnej pomoci.

V súvislosti s informáciami o pravidlách štátnej pomoci pozri odpoveď na otázku 44.

V súvislosti s informáciami o práve EÚ v oblasti verejného obstarávania, pozri odpoveď na otázku 199.

221. Aké sú objektívne kritériá na určenie toho, či určitá výška náhrady vedie k neutralizovaniu prevádzkového rizika?

Pojem riziko je základným prvkom konceptu koncesie. Podľa vymedzenia verejnej koncesie na práce a verejnej koncesie na služby v článku 1 ods. 3 a ods. 4 smernice 2004/18/ES koncesia je zákazka s rovnakými charakteristikami ako verejná zákazka s tým rozdielom, že proti plneniu za práce/poskytovanie služieb, ktoré sa majú vykonať, je buď len právo na využívanie diela/služby, alebo toto právo spojené s peňažným plnením.

Koncept využívania zahŕňajúci existenciu rizika je teda zásadný na určenie, či služba je koncesiou. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora (najmä s rozsudkami vo veci C-300/07 *Oymanns* a vo veci C-206/08 *Eurawasser*) koncesia teda existuje len vtedy, ak sa podstatné alebo významné prevádzkové riziko previedlo na subjekt.

Existenciu významného rizika možno overovať len v jednotlivých prípadoch. Riziká, ktoré treba zohľadniť, sú riziká spojené s poskytovaním služby alebo so sprístupnením alebo užívaním diela, najmä riziko spojené s dopytom. V zásade možno predpokladať, že subjekt znáša značné prevádzkové riziko v prípade neistoty, pokiaľ ide o rentabilitu investícií vynaložených na poskytnutie služby.

Neexistencia významného rizika, keď je náhrada dostačujúca na neutralizáciu prevádzkového rizika alebo zníženie prevádzkového rizika na zanedbateľnú úroveň, má za následok preklasifikovanie koncesnej zmluvy na službu na zákazku na poskytovanie služby s právnymi dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú (t. j. možnosť zrušenia zákazky v prípade porušenia pravidiel verejného obstarávania).

6 VŠEOBECNÉ OTÁZKY TÝKAJÚCE SA UPLATŇOVANIA PRAVIDIEL ZMLUVY TÝKAJÚCICH SA VNÚTORNEHO TRHU (SLOBODA USADIŤ SA A SLOBODA POSKYTOVAŤ SLUŽBY) NA SVHZ A NAJMÄ NA SSVZ

Na účely tohto dokumentu „pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu“ znamenajú ustanovenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) týkajúce sa slobody usadiť sa (článok 49 zmluvy) a slobody poskytovať služby (článok 56 zmluvy). V súvislosti s pravidlami verejného obstarávania pozri časť dokumentu, ktorá sa zaoberá verejným obstarávaním (oddiel 4).

222. Kedy sa pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) vzťahujú na SSVZ?

Na SSVZ sa vzťahujú pravidlá v ZFEÚ týkajúce sa vnútorného trhu (články 49 a 56), keď predstavujú „hospodársku činnosť“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa výkladu týchto článkov. Niektoré SSVZ môžu patriť aj do rozsahu pôsobnosti smernice o službách. Tieto pravidlá sa však nevzťahujú na „nehospodárske“ činnosti.

Pojem „hospodárska činnosť“ je pojem z oblasti práva EÚ, ktorý postupne rozpracoval Súdny dvor na základe článkov 49 a 56 ZFEÚ. Keďže tento pojem vymedzuje rozsah uplatňovania dvoch základných slobôd zaručených zmluvou, nemožno ho vykladať reštriktívne¹⁹⁹. Ďalšie informácie o pojme „hospodárska činnosť“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu sa uvádzajú v odpovedi na otázku 233.

223. Kedy sa činnosť klasifikuje ako „hospodárska“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) a smernice o službách?

Vo všeobecnosti sa pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) a smernice o službách vzťahujú len na služby, ktoré predstavujú „hospodárske činnosti“.

Podľa pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu všetky služby poskytované za odplatu musia byť klasifikované ako hospodárske činnosti. Podľa judikatúry Súdneho dvora za službu nemusia nevyhnutne zaplatiť tí, ktorým sa poskytuje²⁰⁰, za príslušnú službu ale musí poskytnúť protihodnota.

¹⁹⁹ Spojené veci 51/96 a C-191/97 *Deliège* Zb. 2000 s. I-2549, bod 52.

²⁰⁰ Súdny dvor napríklad usúdil, že nemocničné služby poskytované bezplatne v rámci platného systému zdravotného poistenia by mohli predstavovať hospodársku činnosť v zmysle zmluvy.

Súdny dvor tiež konštatoval, že „hospodársky“ charakter činnosti nezávisí od právneho postavenia subjektu alebo organizácie (ktorá môže byť verejným orgánom alebo neziskovou organizáciou)²⁰¹, ani od charakteru služby (napr. skutočnosť, že poskytovaná služba je sociálnym zabezpečením alebo zdravotníckou službou, nemá sama osebe za následok jej vylúčenie z uplatňovania pravidiel zmluvy)²⁰². Činnosti vykonávané členmi náboženskej komunity alebo amatérskymi športovými združeniami by sa teda mohli považovať za hospodársku činnosť²⁰³. Okrem toho „hospodársky“ charakter činnosti nezávisí ani od jej klasifikácie vo vnútroštátnom práve. Službu, ktorá sa vo vnútroštátnom práve považuje za službu „netrhového sektora“ možno považovať za „hospodársku činnosť“ v zmysle vyššie uvedených pravidiel zmluvy. Skutočnosť, že sa služba vykonáva vo všeobecnom záujme, nemusí mať nevyhnutne vplyv na hospodársky charakter tejto činnosti.

Na to, aby sa dalo určiť, či daná služba predstavuje „hospodársku činnosť“ podliehajúcu pravidlám zmluvy týkajúcim sa vnútorného trhu a prípadne smernici o službách, sa v jednotlivých prípadoch musia preskúmať všetky charakteristiky príslušnej činnosti, najmä spôsob, akým sa služba vykonáva, organizuje a financuje v príslušnom členskom štáte.

Smernica o službách sa uplatňuje na všetky služby, ktoré nie sú výslovne vylúčené z jej rozsahu pôsobnosti (vylúčené sú určité sociálne služby: ďalšie informácie o uplatňovaní smernice o službách na sociálne služby sa uvádzajú v odpovedi na otázku 229). Pojem „služba“ vymedzený v smernici sa vzťahuje len na činnosti hospodárskeho charakteru vymedzené vyššie.

Ďalšie informácie o tom, aké dôsledky pre príslušné sociálne služby vyplývajú, keď sú kvalifikované ako „hospodárska činnosť“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu, sa uvádzajú v odpovediach na otázky 226 a 227.

224. Kedy sa činnosť kvalifikuje ako „nehospodárska“ v zmysle pravidiel zmluvy týkajúcich sa vnútorného trhu (články 49 a 56 ZFEÚ) a smernice o službách?

Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že činnosti, ktoré bez protihodnoty vykonáva štát, alebo sa bez protihodnoty vykonávajú v mene štátu v rámci jeho úloh napr. v sociálnej oblasti, nie sú hospodárskou činnosťou v zmysle pravidiel zmluvy pre vnútorný trh a smernice o službách²⁰⁴.

Príklady:

- služby poskytované organizáciou v rámci systému povinného poistenia (napr. vyplácanie náhrady v prípade škôd spôsobených živelnými pohromami)²⁰⁵.
- kurzy poskytované v rámci vnútroštátneho vzdelávacieho systému²⁰⁶ alebo vo vysokoškolskej inštitúcii financovanej hlavne z verejných finančných prostriedkov²⁰⁷.

²⁰¹ Vec C-172/98, *Komisija/Belgicko*. Vo veci C-157/99 *Smits a Peerbooms* (bod 50) Súdny dvor zamietol argument, že ďalšou podmienkou na posúdenie toho, či poskytovanie služby predstavuje hospodársku činnosť v zmysle článku 60 zmluvy, je, či sa poskytovateľ služby musí usilovať o dosiahnutie zisku.

²⁰² Rozsudok *Smits a Peerbooms*, uvedený vyššie.

²⁰³ Vec C-196/87 *Steymann* a spojené veci C-51/96 a C-191/97 *Deliège*.

²⁰⁴ Vec C-109/92 *Wirth*.

²⁰⁵ Vo svojom rozsudku vo veci C-355/00 *Freskot* Súdny dvor usúdil, že príspevky platené tomuto orgánu nepredstavujú ekonomickú protihodnotu, najmä ak ich v podstate uložil zákonodarca a úroveň dávok od poisťovateľa a systém na vyplácanie týchto dávok stanovil zákonodarca.

²⁰⁶ Vo svojom rozsudku vo veci C-263/86 *Humbel* Súdny dvor zdôrazňuje, že zavádzaním a udržiavaním vnútroštátneho vzdelávacieho systému sa štát nesnaží vykonávať zárobkovú činnosť, ale plní svoje povinnosti voči svojmu obyvateľstvu v oblasti sociálnej, kultúrnej a vzdelávacej oblasti. Po druhé,

225. Vzťahujú sa pravidlá zmluvy týkajúce sa vnútorného trhu na sociálne služby, na ktoré sa smernica o službách nevzťahuje?

Podľa článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách sú z rozsahu pôsobnosti tejto smernice vyňaté sociálne služby súvisiace so sociálnym ubytovaním, starostlivosťou o deti a podporou rodín a osôb v trvalej alebo dočasnej núdzi, ktoré poskytuje samotný štát (na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni), poskytovatelia poverení štátom alebo charitatívne organizácie uznané ako také štátom.

Na služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách, ktoré predstavujú hospodárske činnosti, sa naďalej vzťahujú pravidlá zmluvy, najmä pravidlá týkajúce sa slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby (články 49 a 56 ZFEÚ). Vnútroštátne opatrenia upravujúce služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách môžu byť teda naďalej predmetom posúdenia ich zlučiteľnosti s právom EÚ zo strany vnútroštátneho súdu alebo Súdneho dvora, najmä z hľadiska uvedených článkov 49 a 56 zmluvy. Opatrenia na reguláciu sektora sociálnych služieb môžu byť odôvodnené cieľmi sociálnej politiky, ak sú primerané z hľadiska sledovaných cieľov. Pozri tiež odpovede na otázky 226 a 227.

226. Môžu ciele sociálnej politiky odôvodniť uplatňovanie opatrení zameraných na reguláciu sektora sociálnych služieb?

Podľa Súdneho dvora si členské štáty môžu slobodne stanoviť ciele sociálnej politiky a v prípade potreby presne stanoviť úroveň požadovanej ochrany. Pravidlá, ktoré stanovujú, však musia spĺňať podmienky stanovené v judikatúre Súdneho dvora, čo sa týka ich opodstatnenosti a primeranosti. Obmedzenia slobôd vnútorného trhu je potrebné posudzovať z hľadiska cieľov príslušných orgánov príslušného členského štátu a úrovne ochrany, ktorú sa usilujú zabezpečiť.

V judikatúre boli identifikované viaceré „naliehavé dôvody všeobecného záujmu“ umožňujúce členským štátom odôvodniť obmedzenia slobôd vnútorného trhu (napr. ciele sociálnej politiky, ochrana príjemcov služieb, ochrana spotrebiteľov atď.). Vo všeobecnosti zo súčasnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dôvody sociálneho charakteru môžu odôvodňovať obmedzenia základných slobôd, napr. pokiaľ možno považovať za neprijateľné umožniť, aby súkromné zisky plynuli zo slabosti príjemcov služieb²⁰⁸. Každé opatrenie však musí byť vhodné na zabezpečenie dosiahnutia jedného alebo viacerých legitímnych cieľov, na ktoré sa odvoláva tento členský štát, a nesmie ísť nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie týchto cieľov.

Napríklad podľa zmluvy a smernice o službách (v prípade služieb, ktoré sú v nej zahrnuté), sa teda systémy udeľovania povolení na vykonávanie činnosti môžu zachovať pod podmienkou, že sú nediskriminačné, sledujú cieľ všeobecného záujmu, sú vhodné na dosiahnutie tohto cieľa a napokon že cieľ, ktorý sledujú, nemožno dosiahnuť pomocou iných, menej reštriktívnych opatrení. V sociálnej oblasti Súdny dvor rozhodol, že ciele sociálnej politiky sú „naliehavé dôvody týkajúce sa všeobecného záujmu“, ktoré môžu odôvodniť uplatňovanie systému udeľovania povolení alebo iných opatrení na reguláciu trhu za predpokladu, že sú tieto systémy alebo opatrenia primerané z hľadiska sledovaných cieľov.

---

príslušný systém je spravídla financovaný z verejného rozpočtu, a nie žiakmi alebo ich rodičmi. Súd dodal, že charakter činnosti nie je ovplyvnený skutočnosťou, že žiaci alebo ich rodičia musia niekedy zaplatiť za výučbu alebo zápisné, aby poskytl určité príspevky na prevádzkové výdavky systému.

²⁰⁷ V uvedenom rozsudku vo veci *Wirth* Súdny dvor vlastne rozhodol, že úvahy uvedené v uvedenom rozsudku *Humbel* sa uplatňujú rovnako na kurzy poskytované vo vysokoškolskom zariadení, ktoré je financované hlavne z verejných finančných prostriedkov.

²⁰⁸ Pozri rozsudok v spojených veciach C-447/08 a C-448/08 o hazardných hrách cez internet.

227. *Môžu sa členské štáty rozhodnúť, že poskytovanie určitých služieb obmedzia na poskytovateľov neziskového charakteru?*

Súdny dvor konštatoval, že členský štát môže podľa škály hodnôt vlastnej pre každý členský štát a so zreteľom na jeho možnosť voľného uváženia obmedziť prevádzkovanie určitých činností tým, že nimi poverí verejné alebo charitatívne organizácie²⁰⁹. Každé opatrenie v tomto smere musí však byť primerané, aby sa dalo zaručiť dosiahnutie jedného alebo viacerých oprávnených cieľov, na ktoré sa tento členský štát odvoláva, a nesmie ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov. Vnútroštátne právne predpisy sú vhodné na zaistenie dosiahnutia sledovaného cieľa len vtedy, keď skutočne odrážajú záujem o jeho dosiahnutie konzistentným a systematickým spôsobom. Takéto obmedzenia sa v každom prípade musia uplatňovať nediskriminačne.

7 OTÁZKY TÝKAJÚCE SA UPLATŇOVANIA SMERNICE O SLUŽBÁCH NA SVHZ A NAJMÄ NA SSVZ

228. *Ktoré služby všeobecného hospodárskeho záujmu spadajú do rozsahu pôsobnosti smernice o službách?*

Na služby všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ) sa vzťahuje smernica o službách, keď nie sú výslovne vyňaté z jej rozsahu pôsobnosti (napr. dopravné služby, zdravotnícke služby, určité sociálne služby, elektronické komunikačné siete a služby a audiovizuálne služby). Sociálne služby boli čiastočne vyňaté: smernica sa na ne vzťahuje, ak ich poskytujú súkromné subjekty, ktoré neboli poverené štátom, vyňaté sú však, keď ich poskytuje štát, poskytovatelia poverení štátom alebo charitatívne organizácie, ktoré sú ako také uznané štátom.

Pre tie SVHZ, ktoré nie sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách, obsahuje táto smernica celý súbor „ochranných opatrení“, ktorých cieľom je umožniť členským štátom plne zohľadniť špecifiká týchto odvetví pri zavádzaní smernice do vnútroštátneho práva. Členské štáty musia mať možnosť zachovať v platnosti vnútroštátne pravidlá, ktorými sa riadia tieto odvetvia, napr. s cieľom zaistiť služby vysokej kvality.

Po prvé, ustanovenia smernice o slobode usadiť sa umožňujú členským štátom zohľadniť špecifiká SVHZ. Najmä preskúmanie a posúdenie niektorých požiadaviek vnútroštátneho práva, ktoré členské štáty museli vykonať na základe smernice, „by nemalo brániť výkonu určitej úlohy zverenej SVHZ“ (článok 15 ods. 4). Okrem toho podľa článkov 9 až 13 členské štáty sú oprávnené zachovať v platnosti systémy udeľovania povolení, ktorými je upravený prístup k činnosti v oblasti služieb (vrátane SVHZ) alebo jej vykonávanie vo všetkých prípadoch, v ktorých takéto povolenia nie sú diskriminačné, sú opodstatnené závažným dôvodom týkajúcim sa všeobecného záujmu a sú primerané.

Po druhé, v smernici je stanovené, že ustanovenie týkajúce sa slobody poskytovať služby uvedené v článku 16 sa nevzťahuje na SVHZ (na základe výslovnej odchýlky uvedenej v článku 17).

Vo všeobecnosti z vykonávania smernice členskými štátmi vyplýva, že smernica je prospešná pre modernizáciu našich ekonomík a výhodná pre poskytovateľov služieb aj pre spotrebiteľov. V priebehu fázy vykonávania Komisia nebola informovaná o žiadnych konkrétnych problémoch spojených s uplatňovaním smernice na SVHZ.

²⁰⁹ Pozri rozsudok v spojených veciach C-447/08 a 448/08, bod 43, uvedený vyššie. Pozri tiež vyššie uvedenú vec C-70/95 *Sodemare SA/Regione Lombardia* Zb. 1997 s. I-3395.

Informácie o právnych predpisoch, ktoré členské štáty prijali s cieľom vykonávať smernicu o službách a odkazy na jednotlivé legislatívne akty, keď budú k dispozícii, sa uvádzajú na adrese:

http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/implementation/implementing_legislation/index_en.htm

229. Ktoré sociálne služby sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách a kedy sa ustanovenia tejto smernice uplatňujú na tieto sociálne služby?

Niektoré sociálne služby boli z rozsahu pôsobnosti smernice o službách vyňaté. Vyňatie podľa článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách sa nevzťahuje na všetky sociálne služby, ale len na sociálne služby v oblasti sociálneho bývania, starostlivosti o deti a podpory rodín a osôb v stave trvalej alebo dočasnej núdze, ktoré poskytuje štát (na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni), poskytovatelia poverení štátom alebo charitatívne organizácie uznané ako také štátom. Keďže sa toto ustanovenie odchyľuje od všeobecného pravidla, vyňatie sa podľa ustálenej judikatúry Stáleho dvora musí vykladať striktné.

Na druhej strane, na sociálne služby, na ktoré sa článok 2 ods. 2 písm. j) smernice nevzťahuje (napr. služby starostlivosti o deti, ktoré uvedení poskytovatelia neposkytujú), sa vzťahuje regulačný rámec stanovený smernicou o službách.

Treba pripomenúť, že v smernici je celý súbor ustanovení, ktorými sa uznávajú a zohľadňujú špecifiká sociálnych služieb, ktoré neboli vyňaté z jej rozsahu pôsobnosti. Smernicou sa napríklad nespochybňuje možnosť, aby členské štáty upravili prístup k týmto službám a ich vykonávaniu s cieľom zaistiť ich kvalitu. Podľa článkov 9 až 13 smernice členské štáty môžu zachovať svoje systémy udeľovania povolení, ktorými sa upravuje prístup k činnostiam v oblasti služieb a ich vykonávaniu za predpokladu, že tieto systémy nie sú diskriminačné a sú opodstatnené a primerané. Sociálne služby, na ktoré sa vzťahuje smernica a ktoré sú SVHZ, sú vyňaté (podľa článku 17 smernice) z ustanovenia o slobode poskytovať služby uvedeného v článku 16 smernice. Napokon, smernica sa nezaobrá financovaním sociálnych služieb. Smernica sa nezaobrá pomocou udelenou členskými štátmi, ktorá podlieha pravidlám hospodárskej súťaže (pozri oddiel o štátnej pomoci). Najmä sa nezaobrá požiadavkami, ktorými sa riadi prístup k verejným finančným prostriedkom, alebo normy kvality, ktoré je potrebné dodržiavať na získanie verejných finančných prostriedkov (pozri odôvodnenia 10, 17 a 28 smernice).

230. Môžu si členské štáty pri vykonávaní smernice o službách zachovať systémy udeľovania povolení na sociálne služby?

Článkom 9 smernice o službách sa členským štátom ukladá povinnosť preskúmať svoje právne predpisy s cieľom určiť systémy udeľovania povolení, ktoré upravujú prístup k činnosti v oblasti služieb a k jej vykonávaniu. Ak sa v právnych predpisoch požaduje rozhodnutie od príslušného orgánu predtým, ako poskytovateľ bude môcť získať prístup k činnosti spadajúcej do rozsahu pôsobnosti smernice alebo ju vykonávať, ide vlastne o systém udeľovania povolení, ktorý by sa mal posúdiť z hľadiska smernice. V prípade každého identifikovaného systému (a jeho postupov) musel členský štát v období vykonávania uskutočniť hodnotenie na základe pravidiel ustanovených v článkoch 9 až 13 smernice. Všetky systémy udeľovania povolení týkajúce sa prístupu k činnosti v oblasti služieb spadajúcej do rozsahu pôsobnosti smernice o službách alebo jej vykonávania, museli byť v rámci vykonávania smernice hodnotené z hľadiska zásady nediskriminácie, existencie alebo neexistencie závažných dôvodov týkajúcich sa všeobecného záujmu a v prípade potreby primeranosti príslušných opatrení.

V závislosti od výsledku hodnotenia boli členské štáty povinné zrušiť tie systémy udeľovania povolení, ktoré neboli zlučiteľné s článkom 9, alebo ich nahradiť menej reštriktívnymi opatreniami zlučiteľnými s ustanoveniami smernice.

Okrem toho je potrebné poznamenať, že na systémy udeľovania povolení vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice sa stále uplatňujú pravidlá zmluvy, najmä pravidlá týkajúce sa slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby (články 49 a 56 ZFEÚ). Teda ešte stále môžu byť predmetom posúdenia zo strany vnútroštátneho súdu alebo Súdneho dvora, pokiaľ ide o ich zlučiteľnosť s právom EÚ, najmä z hľadiska uvedených článkov 49 a 56 ZFEÚ. Pozri tiež odpovede na otázky 225 a 230.

231. Ak sa ten istý systém udeľovania povolení uplatňuje na služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice a zároveň aj na služby, ktoré sú do rozsahu pôsobnosti zahrnuté, podlieha tento systém ustanoveniam smernice? Ak áno, musí členský štát zriadiť odlišné systémy udeľovania povolení pre vyňaté služby a zahrnuté služby?

Ak sa na služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice aj na služby, ktoré sú v nej zahrnuté, vzťahuje ten istý systém udeľovania povolení, tento systém skutočne podlieha ustanoveniam smernice.

Smernicou sa však od členského štátu neukladá nevyžaduje, aby zriadil odlišné systémy udeľovania povolení v závislosti od toho, či služba spadá alebo nespadá do rozsahu pôsobnosti smernice, ani členskému štátu nezakazuje zriadiť odlišné systémy. Z hľadiska smernice je dôležité, že členský štát musí zabezpečiť, aby systémy udeľovania povolení týkajúce sa služieb, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice, boli uvedené do súladu so smernicou (ďalšie informácie pozri v odpovedi na otázku 230).

232. Vzťahuje sa článok 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách na sociálne služby súvisiace s jasľami a dennými centrami starostlivosti o deti poskytované poskytovateľmi poverenými štátom alebo miestnymi orgánmi alebo akýmkoľvek iným subjektom povereným na tento účel?

Na sociálne služby súvisiace s jasľami a dennými centrami starostlivosti o deti sa vzťahuje vyňatie podľa článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách, ak ich poskytuje samotný štát (na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni), poskytovatelia poverení štátom alebo charitatívne organizácie, ktoré štát uznal ako také.

Sociálne služby súvisiace s jasľami a dennými centrami starostlivosti poskytované subjektmi, ktoré nie sú poverené štátom, nie sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice. Pozri tiež odpoveď na otázku 229.

233. V článku 2 ods. 2 písm. j) smernice o službách je stanovené, že sociálne služby musí poskytovať „štát“ alebo „poskytovatelia poverení štátom“. Na čo sa vzťahuje pojem „štát“ v tejto súvislosti?

Najskôr je potrebné zdôrazniť, že účelom tohto článku je vymedziť, v akom rozsahu sú niektoré sociálne služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice. Keďže sa toto ustanovenie odchyľuje od všeobecného pravidla, vyňatie sa podľa ustálenej judikatúry Stáleho dvora musí vykladať striktné.

Podľa článku 2 ods. 2 písm. j) sú určité sociálne služby (služby, ktoré poskytuje „štát“, ako aj služby, ktoré poskytujú „poskytovatelia poverení štátom“) vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice. V súlade s odôvodnením 27 smernice sa pojem štát v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j) vzťahuje nielen na ústrednú štátnu správu, ale aj na všetky regionálne a miestne orgány. Poskytovateľ poverený štátom v zmysle smernice je fyzická alebo právnická osoba vo verejnom alebo súkromnom sektore, ktorú uvedený štát poveril povinnosťou poskytovať určitú službu namiesto toho, aby ju poskytoval sám.

Na využitie výnimky podľa smernice teda nie je rozhodujúce, či ide o sociálne služby, ktoré poskytuje štát, alebo verejný orgán, ktorý bol štátom alebo v mene štátu, napr. prostredníctvom zákona, výslovne poverený povinnosťou poskytovať túto službu.

234. Na čo sa vzťahuje pojem „poskytovateľ poverený štátom“ (článok 2 ods. 2 písm. j))?

Komisia je názoru, že na to, aby sa poskytovateľ mohol považovať za „povereného štátom“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j), musí mať povinnosť zabezpečovať službu, ktorou ho poveril štát. Poskytovateľ poverený povinnosťou poskytovať služby, napr. na základe postupu verejného obstarávania alebo koncesie na služby, sa môže považovať za poskytovateľa služieb „povereného štátom“ v zmysle smernice o službách. Platí to aj v prípade akéhokoľvek iného typu opatrenia prijatého štátom, ak pre príslušného poskytovateľa zahŕňa povinnosť poskytovať službu.

235. Zodpovedá pojem „poskytovateľ poverený štátom“ uvedený v smernici o službách (článok 2 ods. 2 písm. j)) pojmu „poverovací akt“ v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ako aj v zmysle balíka SVHZ?

Pozri odpoveď na otázku 51.

236. Predstavuje tento dokument poverovací akt v zmysle smernice o službách: úradné rozhodnutie regionálneho verejného orgánu, v ktorom je vymedzená sociálna služba všeobecného záujmu v oblasti odbornej prípravy, ktorej poskytovaním sa prostredníctvom koncesie na služby s udelením náhrady za službu vo verejnom záujme poveruje jeden alebo viaceré podniky ponúkajúce odbornú prípravu?

Ak sa na základe úradného rozhodnutia regionálneho verejného orgánu podniku ponúkajúcemu odbornú prípravu zverí koncesia na službu zahŕňajúca riadenie sociálnej služby všeobecného záujmu v oblasti odbornej prípravy, podnik nemožno považovať za „povereného poskytovateľa“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j), pokiaľ nemá povinnosť poskytovať službu. Každý jednotlivý prípad je potrebné preskúmať so zreteľom na konkrétne okolnosti.

Navyše podľa článku 2 ods. 2 písm. j) smernice v spojení s odôvodnením 27 smernice službu v oblasti odbornej prípravy poskytovanú poskytovateľom povereným štátom nemožno považovať za službu vyňatú z rozsahu pôsobnosti smernice, pokiaľ nespĺňa podmienky uvedené v odôvodnení 27, t. j. nie je určená tým, „ktorí sa trvalo alebo dočasne nachádzajú v stave núdze, pretože majú nedostatočný rodinný príjem alebo úplný či čiastočný nedostatok nezávislosti, alebo tým, ktorí podstupujú riziko marginalizácie.“, ako napríklad nezamestnaní.

Napokon je potrebné zdôrazniť, že na služby vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách sa naďalej vzťahujú pravidlá ZFEÚ, najmä tie, ktoré sa týkajú slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby (články 49 a 56 ZFEÚ). Pozri tiež odpoveď na otázku 226. Pokiaľ ide o uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci na tento druh opatrenia, pozri odpoveď na otázku 52.

237. Na čo sa vzťahuje pojem „charitatívne organizácie uznané ako také štátom“ (článok 2 ods. 2 písm. j))?

Tento pojem je špecifický pre smernicu o službách a jeho výklad teda nezávisí priamo od pojmov existujúcich vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov, ani od iných právnych aktov EÚ. Jeho účelom je len určiť určité subjekty, ktorých služby môžu byť vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách v zmysle článku 2 ods. 2 písm. j), t. j. sociálne služby súvisiace so sociálnym ubytovaním, starostlivosťou o deti a podporou rodín a osôb v stave trvalej alebo dočasnej núdze, ktoré zabezpečujú charitatívne organizácie uznané ako také štátom.

V súlade so smernicou o službách pojem „charitatívne organizácie uznané ako také štátom“ znamená nielen to, že poskytovatelia príslušných služieb musia byť neziskoví, ale aj to, že musia vykonávať činnosti charitatívneho charakteru (osobitne uznané ako také orgánmi) v prospech tretích osôb (t. j. nie svojim členom), ktorí sa nachádzajú v stave núdze. Z toho okrem iného z tohto vyplýva, že samotné uznanie neziskovej organizácie (napr. na daňové účely) alebo aj charakter všeobecného záujmu vykonávaných činností samé o sebe nepostačujú na to, aby organizácia mohla spadať pod pojem „charitatívne organizácie uznané ako také štátom“. Okrem toho ani samotné schválenie štátom sa nemôže považovať za kritérium, ktoré by samé osebe stačilo na to, aby sa organizácia považovala za takú, ktorá spadá pod tento pojem (a teda, aby jej činnosti boli vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách).

V súvislosti s týmto pojmom Komisia vo svojej vykonávacej príručke²¹⁰ uviedla tieto príklady charitatívnych organizácií v zmysle smernice: „cirkvi a cirkevné organizácie, ktoré slúžia charitatívnym a dobročinným účelom“. Svetský alebo náboženský charakter organizácie však na vymedzenie rozsahu vyňatia sociálnych služieb zo smernice o službách nie je rozhodujúci. Z toho vyplýva, že služby, ktoré poskytuje organizácia, ktorej charitatívny charakter bol uznaný štátom, sú vyňaté zo smernice na základe článku 2 ods. 2 písm. j) nezávisle od toho, či príslušná organizácia je svetská alebo náboženská.

---

²¹⁰ Príručka o vykonávaní smernice o službách je k dispozícii na webovej stránke: http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/documents_en.htm.